DANMARKS FAUNA 18

J.C. NIELSEN
OG K. HENRIKSEN

TRÆ- OG BLAD-HVEPSE

G.E.C. GADS FORLAG — KØBENHAVN

MBL/WHOI
0 0301 0015415 9

DANMARKS FAUNA

ILLUSTRERede HAANDBØGER OVER DEN DANSKE DYREVERDEN

MED STATSUNDERSTØTTELSE UDGIVNE AF

DANSK NATURHISTORISK FORENING

J. C. NIELSEN OG K. HENRIKSEN

TRÆ- OG BLAD-HVEPSE

MED 134 AFBILDNINGER

G. E. C. GADS FORLAG — KØBENHAVN

1915

Til Udgivelsen af det foreliggende Arbejde har Cand. CHR. D. LUNN, Forpagter af Østersfiskerierne, ydet Understøttelse.

KØBENHAVN — BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI

MARINE BIOLOGICAL LABORATORY
WOODS HOLE
LIBRARY
MASS.

Træ- og Bladhvepse.

(Hymenoptera phytophaga).

Hvepse med Bagkroppen fastvokset til Thorax i hele sin Bredde; Vingerne rigeligt forsynede med Aarer og Celler; karakteristisk er Tilstedeværelsen af Humeralaare og Lancetcelle. Larverne med Ben paa Thoraxleddene.

Alle de nævnte, for Phytophagerne typiske Træk viser, at disse Insekter er de primitivest byggede blandt Hymenoptererne.

Blandt Vingens Celler findes typisk 2*) Radialceller, 4 Cubital- og 3 Discoidalceller, det største Antal man overhovedet træffer hos Hvepsene (Udgangspunktet for Insektvingens Aareforsyning er det stærkt netagtigt forgrenede System, som f. Eks. Guldsmede og Døgnfluer viser Eksempler paa), og under Brachialcellen findes endnu en Celle (Lancet- eller Humeralcellen), der er forsvundet hos alle andre Hvepse, saaledes at disses bageste Vingeaare er Brachialaaren; her findes altsaa endnu en Humeralaare. — Et andet primitivt Træk er, at Bagkroppen er fastvokset i hele sin Bredde til Thorax, at der altsaa ingen Indsnøring har fundet Sted efter det iflg. sit Anlæg første Bagkropsled, der jo hos andre Hvepse er skudt over paa

*) Xyelinerne har endog 3 Radialceller.

40563

Thorax og danner Bagfladen af Metathorax. Ganske vist træffer man ogsaa det Forhold, at Bagkroppen er tilvokset i hele sin Bredde, hos enkelte Snyltehvepse, men en Forveksling af disse med Bladhvepse vil dog ikke kunne finde Sted; thi de paagældende Snyltehvepse er meget smaa (højst et Par mm), og deres Vingeaarer — om de overhovedet har Vinger — er altid yderst reducerede. — Et tredie primitivt Træk er Tilstedeværelsen af 2 Hofteringe, hvilket Bladhvepsene deler med Flertallet af Snyltehvepsene (og Galhvepsene). — Endvidere er Larverne i Besiddelse af Ben paa de 3 Thoraxled — alle andre Hymenopterlarver er blevet benløse, maddikeagtige. Derimod er det en sekundær Erhvervelse, naar Bladhvepselarverne (med Undtagelse af Lydinerne) har Gangvorter paa Bagkropsleddene, og derved habituelt kan minde om Sommerfuglelarver. — Endelig har Træ- og Bladhvepsene en høj geologisk Alder (Lias); det er indenfor Hvepsene de Former, hvis Levninger er fundet længst ned i Lagserien.

Paa Hovedet (Fig. 1), der bærer det normale Udstyr af Munddele, Følehorn, et Par sammensatte Øjne og 3 Pandeøjne, skelnes flg. Partier: Oventil bag Pandeøjnene den lille, af Sidefurer begrænsede Isse (*I*), til Siderne for denne og ned langs Øjnenes Bagrand kommer Tindingerne (*T*), medens Sidepartierne paa Hovedets Forside, ɔ: indenfor de sammensatte Øjne, kaldes Kinderne (*K*). Naar Øjnene ikke naar helt ned til Kindbakkernes Fæste, forbindes Tinding

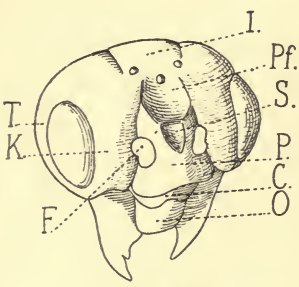

Fig. 1. Hovedet af en Pteronus, set skraat forfra.

og Kind langs Øjets Underrand ved en smal Bro. Det forreste, uparrede Pandeøje ligger indesluttet i det oftest 5-kantede Pandefelt (*Pf*). Foran dette kommer Panden (*P*), til Siderne begrænset mod Kinderne ved en Fure, i hvilket Følehornsfæstet (*F*) findes, og fortil gaaende helt frem til Sømmen mod Clypeus. I Pandens Midtlinje findes ofte en Længdefure, men tit er denne reduceret til en lille 3-kantet Grube, Supraantennalgruben (*S*), der ligger op mod Pandefeltet. Følehornene, der er fæstet paa Grænsen mellem Pande og Kinder, har hos de forskellige Grupper meget forskelligt Udseende og meget forskelligt Ledantal; det hyppigste er 9 Led, men Antallet kan synke til 3 og gaa op til 42 Led. Foran Panden findes Clypeus (*C*), hvis Forrand kan være forskelligt uddannet, være udrandet, lige afstudset eller tandet, Forhold der har Betydning i Systematikken. Til Clypeus er Overlæben (*O*) fæstet. De øvrige Munddele danner en ganske almindelig Bidemund, hvis Kæbepalper sædvanlig har 6, Læbepalperne 4 Led. Dog kan det mærkes, at hos Siriciderne er Maxiller og Underlæbe meget stærkt reducerede, medens der paa den anden Side gives Former (den ikkedanske Slægt *Megalodontes*), hvor de paagældende Munddele er forlængede.

Thorax (Fig. 2—3). Paa Prothorax skelnes den smalle kraveformede Rygdel: Pronotum (N_1) og den med Pronotum løsere forbundne Sidedel, der kun bestaar af Episternum (Es_1). — Mesothorax er langt det største Thoraxled. Paa dets

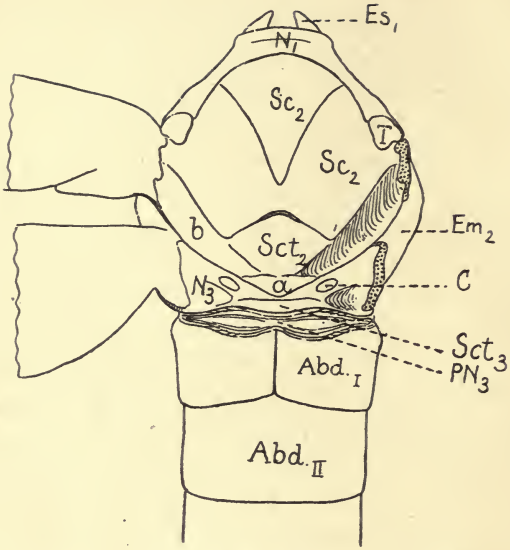

Fig. 2. Thorax af en Allantus, set ovenfra.

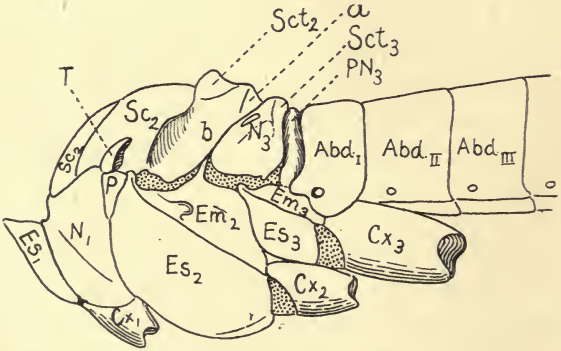

Fig. 3. Thorax af en Allantus, set fra venstre Side.

Rygdel er kun Notum (Mesonotum) fremtrædende, og dette er som sædvanligt delt i et forreste Scutum (Sc_2) og et bageste Scutellum (Sct_2). Paa

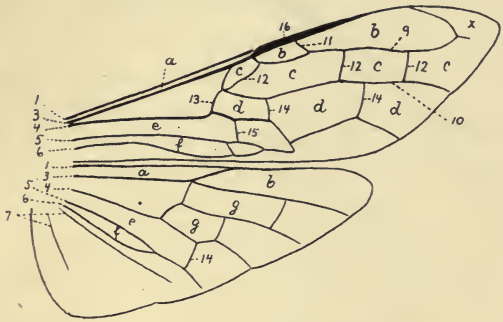

Fig. 4. For- og Bagvinge af en Sirex gigas.

Scutum findes typisk en V-formet Fure (Parapsidefure), der oftest sender Spidsen helt tilbage til Furen mod Scutellum, ja dens 2 Grene kan der-

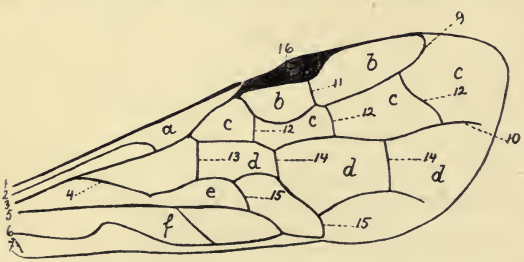

Fig. 5. Forvinge af en Neurotoma.

ved rykke helt fra hinanden og gøre Indtrykket af at være et Par af hinanden ganske uafhængige Furer (Parapsidefurer). Herved bliver Scutum 3-delt, i en Midtflig og 2 Sideflige. Scutellum kan

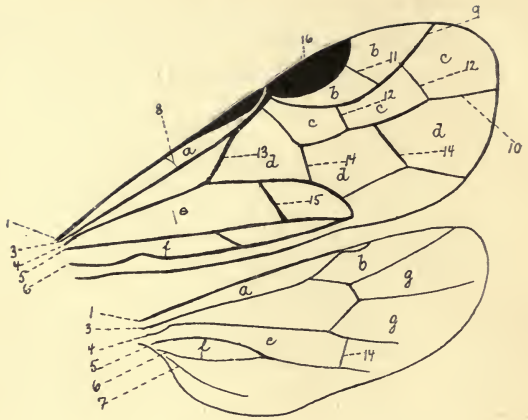

Fig. 6. For- og Bagvinge af en Phyllotoma nemorum.

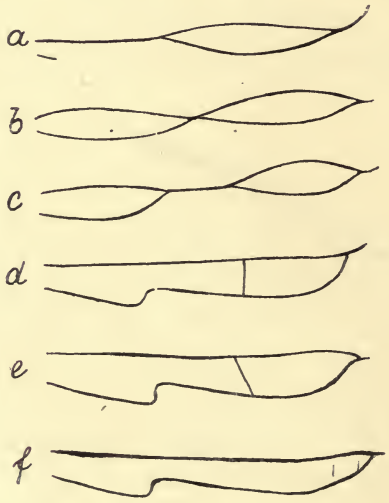

Fig. 7. Lancetcellens forskellige Former.

være delt i et forreste og et bageste Parti, hvoraf det bageste da kaldes for Scutellumsvedhænget (*a*). Paa Leddets Sidedel lægger man Mærke til det mægtigt udviklede Episternum (Es_2), fra hvis Forkant undertiden kan være sondret en Skeletdel, der — vist med Urette — kaldes Præsternum (se fig. 81, *Ps*). Epimeren (Em_2) er derimod oftest meget mindre. Over Episternen ses et veludviklet, 3-kantet Basilare (*P*) og det ofte særligt farvede Vingeskæl, Tegula (*T*). Leddets Sternaldel er stor, men, ligesom paa de 2 andre Thoraxled, ikke vel sondret fra Episternen. — Paa Metanotum (N_3) er den midterste Del ofte særlig fremtrædende og kaldes Metascutellum (Sct_3). Til Siderne for dette findes et Par smaa, ofte særligt farvede Korn: Cenchri (*C*). Sidedelen bestaar som sædvanligt af Epimer (Em_3) og Epistern (Es_3). Postnotum (PN_3) er paa dette Led ikke ganske skjult.

Med Hensyn til Vingernes Aarer og Celler henvises til Fig. 4—7, hvor Betegnelserne er flg.:

Aarer: *1* Costalaare, *2* Intercostalaare, *3* Subcostalaare, *4* Medialaare, *5* Brachialaare, *6* Humeralaare, *7* Axillaraare, *8* Intercostaltværaare, *9* Radialaare, *10* Cubitalaare, *11* Radialtværaare, *12* Cubitaltværaare, *13* Basal- (eller Discoidal-) aare, *14* tilbageløbende Aarer, *15* Arealaare, *16* Vingemærke (Stigma).

Celler: *a* Costalcelle, *b* Radialceller, *c* Cubitalceller, *d* Discoidalceller, *e* Brachialcelle, *f* Lancetcelle (Humeralcelle), *g* Midtceller, *x* Vedhængscelle.

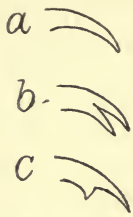

Fig. 8. Kløer.

Lancetcellens Form er af særlig Betydning i Systematikken, idet den hos de enkelte Slægter eller Grupper har forskelligt Udseende. De forskellige Former er afbildede i Fig. 7, hvor *a* er stilket, *b* kort sammensnøret, *c* langt sammensnøret, *d* med lige Tværaare, *e* med skraa Tværaare, *f* aaben.

Benene er normalt byggede og har 2 Hofteringe (Trochanteres). Skinnebenene har i Spidsen 1—2 Apicalsporer; desuden kan der lidt højere oppe paa Skinnebenet findes 1—3 Supraapicalsporer. Yderste Fodled bærer 2 Kløer, der enten er simple, spaltede eller forsynet med en nedadrettet Subapicaltand (Fig. 8 *a*, *b*, *c*).

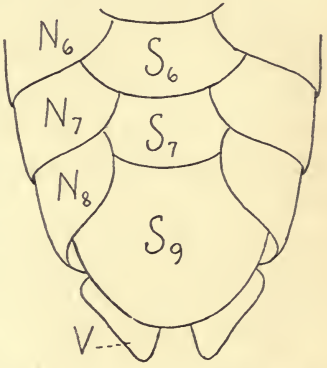

Fig. 9. Bagkropsspidsen af en Allantus-Han, set nedenfra.

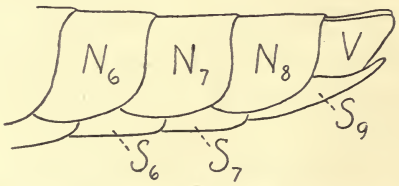

Fig. 10. Bagkropsspidsen af en Allantus-Han, set fra venstre Side.

Bagkroppen. 1. Bagkropsleds Rygdel (Notum) er ofte spaltet langs Midtlinjen, og det tilsvarende Bugled (Sternum) mangler altid*). Hos Hannen (Fig. 9—10) findes paa Bagkroppen 8 frie Led, dog er Bugpladen til 8. Led meget lille og skjult, medens 9. Bugled (talmæssigt altsaa Nr. 7), Genitalklappen, er forholdsvis stor og pladeformet. 9. og 10. Rygled er indtrukket og skjult. Af Hankønsorganerne ses oftest det ydre Par Klapper, Valvæ (*V*), rage ud over sidste Rygled. Hos Hunnen (Fig. 11—12) er alle Rygleddene synlige, men 9. og det lille, trekantede 10. er vokset sammen og Sømmen mellem dem oftest utydelig; den er dog f. Eks. hos Dolerus-Formerne meget tydelig. 10. Bagkropsled er forsynet med 2 meget smaa Cerci (*C*). Paa Bugsiden er det til 7. Rygled svarende Sternum det sidste som Plade udviklede; det fortsætter sig bagtil i Midten i det lille, trekantede Hypopygium (*H*). Bag dette kommer Læggebrodden, idet der fra 8. Bagkropsled udspringer 2 af Læggebroddens 3 Stykker, fra 9. Led det 3., uparrede, samt de 2 Brodskeder, man altid ser dække selve Brodden. De parrede Stykker af Brodden er meget fint og hos de forskellige Former forskelligt skulpteret og takket i Underkanten, saa at den ligner en lille Sav. I Virkeligheden benytter Flertallet af Bladhvepse den ogsaa som en saadan, idet de med den saver en lille Ridse i Blad eller Stængel paa en Plante, hvor igennem de skyder det nylagte Æg, saa

*) I Beskrivelserne vil Bugleddene blive nummererede som de ses; Nr. 2 betegner saaledes det virkelige Nr. 3.

at det ligger gemt som i en lille Lomme. Hos mange Lydiner skydes Ægget dog kun halvt inden-

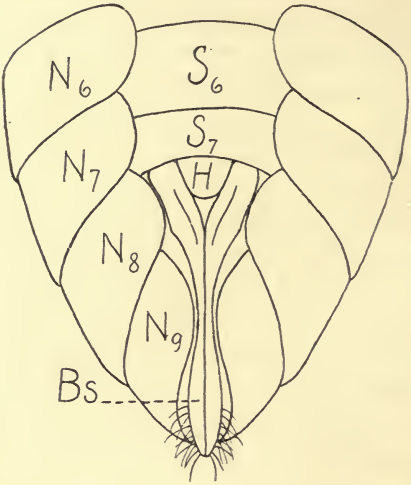

Fig. 11. Bagkropsspidsen af en Dolerus-Hun, set nedenfra.

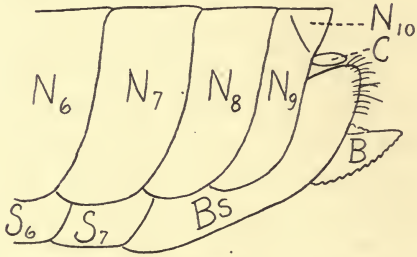

Fig. 12. Bagkropsspidsen af en Dolerus-Hun, set fra venstre Side.

for Ridsen, og andre, som Stikkelsbærbladhvepsen og Naaletræ-Lyda'erne, lægger Ægget helt frit,

fæstet til Underlaget ved en Kitmasse, der stammer fra Kitkirtler i Æggelederen. Siriciderne, der som Larver lever i Træ, borer med deres lange Læggebrod et dybt Hul i en Gren eller Træstamme og lægger et Æg i Bunden af hvert Hul.

Æggets Form er sædvanlig oval, som Insektæggets i Almindelighed, men indenfor Lydinerne træffer man ogsaa baadformet krummede Æg. Antallet af Æg, som en Hun lægger, svinger mellem 40 og 250. Et almindeligt, men ikke forklaret Forhold synes det at være, at Ægget vokser i Størrelse under Fostrets Vækst. — Mange Bladhvepse lægger ubefrugtede Æg, der kan udvikle sig partenogenetisk, og medens hos mange Arter de ubefrugtede Æg udvikler sig til Hunner, giver de hos andre Arter — ligesom hos Honningbien — Hanner, og hos enkelte fremkommer der Dyr af begge Køn af de ubefrugtede Æg. Det første Tilfælde (Telyotoki) findes hos følgende europæiske Former*): *Poecilosoma pulveratum* Retz., *Eriocampa ovata* L., *Hemichroa alni* L., *crocea* Geoffr., *Pteronus tibialis* Newm., *hortensis* Htg., *spirææ* Zdd., *Pontania proxima* Lep., *Pachynematus conductus* Htg., *Pristiphora pallipes* Lep., *fulvipes* Fall., *Cimbex connata* Schr., *Pseudoclavellaria amerinæ* L., *Abia fasciata* L. Da Hanner træffes saa uhyre sjældent af flg. Arter, gælder det samme sikkert ogsaa dem: *Tomostethus dubius* Gmel., *luteiventris* Kl., *Mesoneura opaca* F., *Poecilosoma luteolum* Kl., *Monophadnus albipes* Gmel. og *monticola* Htg. —

*) De flg. Fortegnelser er taget efter Enslin.

Det Forhold, at ubefrugtede Æg giver Hanner (Arrhenotoki), findes hos: *Emphytus cinctus* L., *viennensis* Schr., *Lophyrus laricis* Jur., *pini* L., *Croesus septentrionalis* L., *latipes* Vill., *Cladius pectinicornis* Geoffr., *Trichiocampus viminalis* Htg., *Priophorus padi* L., *Pteronus ribesii* Scop., *miliaris* Pz., *brevivalvis* Th., *curtispinis* Th., *hypoxantha* Först., *melanaspis* Htg., *dimidiatus* Lep., *pavida* Lep., *salicis* L., *Holcocneme coeruleicarpus* Htg., *Amauronematus fallax* Lep., *Pristiphora conjugata* Dahlb., *betulæ* Retz., *crassicornis* Htg., *geniculata* Htg., *Cimbex lutea* L., *femorata* L., *Abia nitens* L., *Hylotoma coeruleipennis* Retz., *rosæ* L. og *berberidis* Schr. — Baade Hanner og Hunner (Deuteroki) fremkommer hos *Pteronus polyspila* Först., samt som Undtagelsestilfælde hos *Croesus varus* Vill., *Pseudoclavellaria amerinæ* L., *Abia fasciata* L. og *Pristiphora fulvipes* Fall.

Larverne er sædvanlig langstrakte, mer eller mindre cylindriske; nogle af dem formaar at rulle Legemet sammen i Spiral, naar de forstyrres. Hovedet er rundt, forsynet med et enkelt Øje paa hver Side, med smaa 3—7-leddede Følehorn og de normale Munddele. Thoraxleddene bærer altid 3 Par, hos Bladhvepsene veludviklede og leddede Ben, der ender i krumme, kraftigt kitiniserede Kløer. Bagkroppen er hos Bladhvepselarverne sædvanlig udstyret med 6—8 Par Gangvorter, der i Modsætning til Sommerfuglelarvernes ikke ender i Kitinhager; (Sommerfuglelarverne skelnes jo iøvrigt fra Bladhvepselarverne ved højst at have

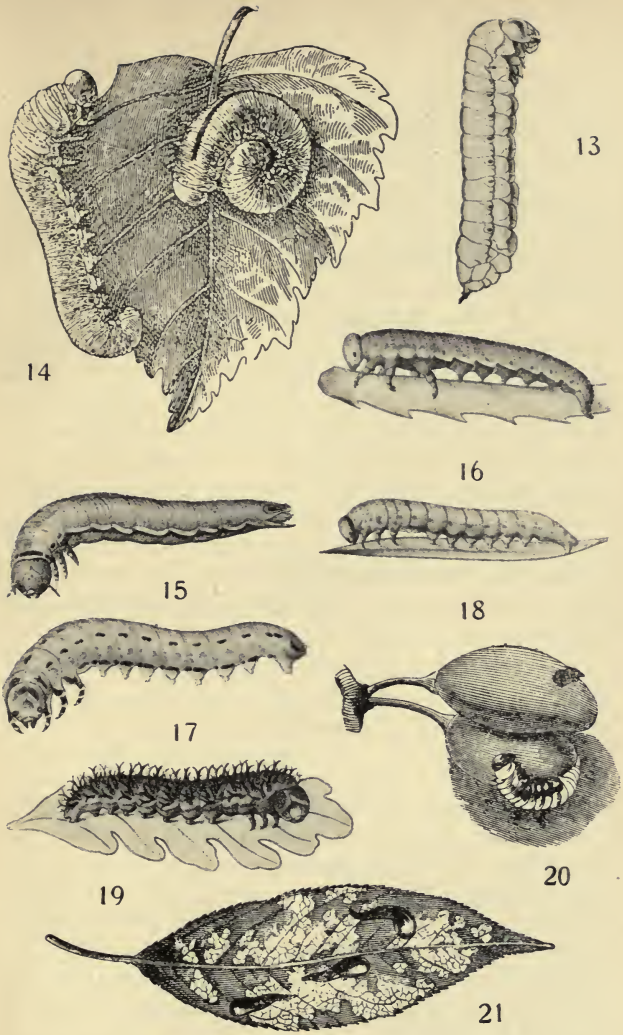

Træ- og Bladhvepselarver (efter Hartig, Ratzeburg, Schiödte og Taschenberg).

Fig. 13. Sirex-Larve. Fig. 14. Cimbex-Larver paa et Birkeblad. Fig. 15. Lyda-Larve. Fig. 16. Hylotoma-Larve. Fig. 17. Lophyrus pini-Larve. Fig. 18. Lygæonematus pini-Larve. Fig. 19. Periclista-Larve. Fig. 20. Hoplocampa fulvicornis-Larve paa Blomme. Fig. 21. Eriocampoides adumbrata-Larver paa et af dem skeletteret Blad.

5 Par Gangvorter og ved at have store sammensatte Øjne). Oftest har Bagkroppen bagtil 2 Cerci, der er særlig veludviklede hos Lydinerne.

Træhvepselarverne lever i Træ, hvori de danner Gange; Cephidelarverne lever i Marven af Træer og Buske eller i Straa; af Bladhvepselarverne er de fleste fritlevende paa deres bestemte Næringsplanters Blade, som de fleste æder fra Randen, medens enkelte skeletterer dem (*Eriocampoides*); nogle danner sig Rør af Bladstykker at færdes i (*Hylotoma*), og andre danner et beskyttende Spind uden om flere eller færre Kviste paa Næringsplanten (Lydinerne); nogle minerer i Blade (forsk. Blennocampiner og Hoplocampiner); *Hoplocampa*-Larverne lever i Frugter, og *Cryptocampus*- og *Pontania*-Larverne findes i Galler paa Pil, frembragte ved den Pirring, Moderdyret ved Æglægningen fremkalder hos Værtplanten (herved staar altsaa Bladhvepsegallerne i Modsætning til Galhvepsegallerne, der foraarsages af de sig udviklende Larver).

De Larver, der lever inde i Grene, Stængler eller i Ved, forpupper sig derinde; nogle fritlevende Larver (f. Eks. *Emphytus*) borer sig før Forpupningen ind i tilfældige Plantestængler og forvandler sig deri. De fleste andre Larver søger ved Forpupningen ned i Jorden, hvor nogle forpupper sig uden at danne Kokon (Doleriner, Tenthredininer og Lydiner), medens de fleste spinder sig en Kokon, der endog hos *Hylotoma* og mange Nematiner er dobbeltvægget. Nogle Former (som *Cimbex* og Lophyrer) anbringer ikke deres Kokon i Jorden, men paa Grene eller mellem Blade. — I Kokonen hviler Larven i sammentrukket Tilstand Vinteren over, ja undertiden $1^1/_2$ Aar; først et Par Uger før Imago bryder frem, finder Forvandlingen til Puppe Sted.

Bestemmelsestabeller over Larverne vil findes bagest i dette Hefte.

Oversigt over Familierne.

1. Forskinnebenene med 1 Apicalspore ..... 2.
   Forskinnebenene med 2 Apicalsporer.
   3. Tenthredinídæ.
2. Pronotum bagtil dybt indbugtet. Følehornene børstedannede, undertiden svagt tendannede.
   1. Siricídæ.
   Pronotum bagtil ikke eller kun svagt indbugtet. Følehornene traad- eller kølleformede.
   2. Cephídæ.

I. Siricídæ.

(Træhvepse).

Kroppen cylindrisk. Pronotum stort, fortil temmelig brat afskaaret, Hjørnerne oftest tandformet fremspringende. Mesoscutums Midtflig naar helt tilbage til Scutellum, fra hvilken den adskilles ved et dybt Indtryk. I Forvingen støder Basalaaren ikke op til Subcostalaaren, men udmunder paa Cubitalaaren. Hovedet stort, kubisk eller halvkugleformet. Hunnens Læggebrod fremstaaende. Forskinnebenene med 1 Apicalspore.

Larverne (Fig. 13) er hvide, med korte Følehorn, 3 Par korte Brystfødder, uden Gangvorter og med en kort, hornagtig Spids i Bagkropsspidsen.

Hunnen lægger ved Hjælp af sin lange Læggebrod Æg i Træernes Ved, 1 Æg i hvert Borehul. Ved Æglægningen sænkes Brodden lige til Roden ind i Træet, og medens Æglægningen staar paa, er Hvepsene ganske ubevægelige, forsvarsløse; det hænder ofte, at de snappes bort af insektædende Fugle, saaledes at Brodden og de sidste Bagkropsled bliver siddende fast i Træet. I Veddet borer Larverne Gange, der let kan adskilles fra Træbukkelarvernes Gange ved at være cirkelrunde i Gennemsnit (Træbukkelarvernes er ovale). Udviklingen kan vare i flere Aar. De fuldvoksne Larver forpupper sig i Gangene, og de fuldt udviklede Træhvepse borer en Gang ud til Træets Overflade.

Træhvepsene, i hvert Fald de større Arter af Gruppen Siricini, angriber ikke sunde Træer, men lægger deres Æg i beskadigede eller fældede Stammer. Udviklingen kan forsinkes betydeligt, saaledes at Hvepsene kommer frem af Bjælker, der er brugt til Bygning af Huse. Man har flere Eksempler paa, at Hvepsene formaar at gnave sig igennem tykke Blyplader paa f. Eks. Kirketage, hvor man har benyttet angrebet Tømmer til Sparreværk.

Ligesom saa mange andre vedborende Insekter, Eghjorte f. Eks., varierer de fuldvoksne Dyrs Størrelse indenfor meget vide Grænser.

Oversigt over Grupperne.

1. Forvingerne med Intercostaltværaare 1. Xiphydríni.
   Forvingerne uden Intercostaltværaare .. 2. Siricíni.

1. Xiphydríni.

Hovedet stærkt hvælvet, halvkugleformet. Prothorax's Episterner stærkt halsagtigt forlængede. Mellemskinnebenene med 2 Apicalsporer. Hannens Bagkrop noget nedtrykt, Hunnens svagt sammentrykt henimod Spidsen og med knivformet sammentrykt Læggebrod.

Larverne er forsynede med Øjne; Følehornene er utydeligt treleddede; de 3 Thoraxled og sidste Bagkropsled bredere end de øvrige Led. Lever i Løvtræer.

Kun 1 Slægt.

1. *Xiphýdria* Latr.

Fig. 22. Forvinge af Xiphydria camelus.

Forvingerne med 2 Radialceller og 4 Cubitalceller. Lancetcellen med skraa Tværaare. Bagskinnebenene med 2 Apicalsporer.

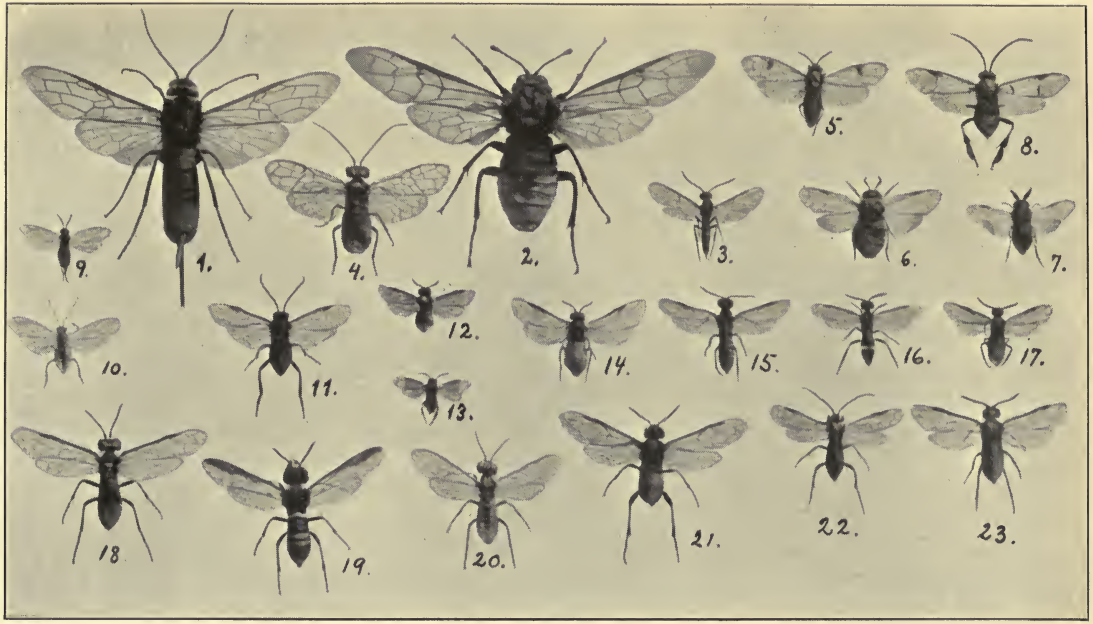

1. Sirex gigas ♀. 2. Cimbex connata ♀. 3. Cephus pygmæus ♀. 4. Cephalaia abietis ♀. 5. Hylotoma ustulata ♀. 6. Lophyrus pini ♀. 7. Lophyrus pini ♂. 8. Croesus septentrionalis ♀. 9. Cryptocampus saliceti ♀. 10. Pteronus Bergmanni ♀. 11. Holcocneme crassa ♀. 12. Tomostethus luteiventris ♀. 13. Eriocampoides annulipes ♀. 14. Selandria serva ♀. 15. Strongylogaster cingulata ♀. 16. Emphytus cinctus ♀. 17. Poecilosoma Klugi ♀. 18. Tenthredo mesomelas ♀. 19. Allantus vespa ♀. 20. Rhogogaster viridis ♀. 21. Siobla Sturmi ♀. 22. Pachyprotasis rapæ ♀. 23. Dolerus hæmatodes ♀.

Oversigt over Arterne.

1. Bagkroppen med sort Overside..... 1. camélus.
   Bagkroppen med 2.—4. Leds Overside rød eller rødgul..... 2. dromedárius.

1. X. camélus L. Sort; 2 Pletter paa Issen, en Stribe eller et Par Pletter paa Tindingerne, Pronotums Baghjørner, Vingeskællene og en Plet paa hver Side af 4.—6. Bagkropsled (og undertiden ogsaa af 7.—8.) hvide. Benene rødgule, Hofterne sorte med brunlig Spids, Føddernes Spids noget mørkere. L. 10—20 mm.

Larverne i El og Birk.
Temmelig almindelig. Slutn. af Maj—Juli.

2. X. dromedárius Fabr. (prolongáta Geoffr.). Sort, Bagkroppens mellemste Led røde, 2 Pletter eller Striber paa Issen, 2 undertiden sammenflydende Pletter langs Øjnenes Underrand, Pronotums Baghjørner og fra 2 til 7 Pletter langs Bagkroppens Sider hvide. Benene røde, Hofterne sorte, Hofteringene og Føddernes Spids brunlige, Skinnebenenes Rod ofte, især hos Hunnen, hvid. L. 7—18 mm.

Larverne i Pil, Elm og Poppel.
Næstved. Falster. Juni.

2. Siricíni.

Hovedet stort, kubisk, Kroppen cylindrisk, noget fladtrykt hos Hannen. Hunnens sidste Rygled og Hannens sidste Bugled med en tornagtig Forlængelse med takkede Rande. Hunnens Læggebrod ikke knivformet sammentrykt. Forvingerne med 2 Radialceller og 3 eller 4 Cubitalceller. Lancetcellen med skraa Tværaare. Mellemskinnebenene med 1 Apicalspore. Hannens Bagskinneben og første Led i Bagfødderne sammentrykte.

Larverne cylindriske, uden Øjne, sidste Led større end de øvrige, Følehornene 2-leddede. Lever baade i Løv- og Naaletræer.

Oversigt over Slægterne.

1. Følehornene lange, traadformede, med 18—24 Led ..... 2. Sírex.
   Følehornene korte, tykkere paa Midten, med 14—16 Led ..... 1. Trémex.

1. *Trémex* Jur.

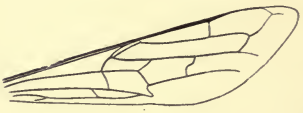

Fig. 23. Forvinge af Tremex fuscicornis.

Forholdsvis slank. Forvingerne med 3 Cubitalceller, hvoraf den 1. meget kort, 2. langstrakt, med begge de tilbageløbende Aarer. Bagskinnebenene med 1 Apicalspore.

Kun 1 Art.

1. T. fuscicórnis Fabr. Hannen sort med blaalig Glans, brunlig Tegning bag Øjnene, brune Pletter paa de første Rygled og paa Bagkropsspidsens Underside. Benene med Undtagelse af Hofter og Hofteringe brunrøde, Bagbenene dog brunsorte. — Hunnen sort, Bagkroppen i større eller mindre Udstrækning med brungule Tværbaand, Leddenes Bagrande sorte, Hoved, Pronotum og den bageste Del af Mesonotum brunrød. Benene rødgule, Hofter, Hofteringe og Baglaar sorte. L. 15—35 mm.

Larverne i Bøg, maaske ogsaa i Poppel.
Sjælden. Fyn, Horsens, Silkeborg. August.

2. *Sírex* L.

Forvingerne med 4 Cubitalceller, 2. og 3. hver med sin tilbageløbende Aare.

Fig. 24. Forvinge af Sirex juvencus.

Larverne i Naaletræer.

Oversigt over Arterne.

1. Bagskinnebenene med 1 Apicalspore (Xéris Costa) ..... 1. spéctrum.
   Bagskinnebenene med 2 Apicalsporer ..... 2.
2. Forvingernes Brachialcelle med 1 Arealaare (Sírex s. s.) ..... 2. gígas.
   Forvingernes Brachialcelle med 2 Arealaarer (Paurúrus Knw.) ..... 3.
3. Følehornene helt sorte ..... 3. noctílio.
   Følehornene sorte med gul Rod ..... 4. juvéncus.

1. S. spéctrum L. Sort, en Plet i hver Tinding og en bred Stribe paa hver Side af Pronotum gulhvide. Hannens Hofter sorte; Hofteringe og Laar brunrøde, mer eller mindre sortplettede, Knæene og Skinnebenenes Rod gulhvide, Resten af Skinnebenene sort eller brun, Fødderne brunrøde, første Led sort. Hunnens Ben rødgule, Hofterne noget mørkere og Skinnebenenes Rod gulhvid. Hunnens Brod af samme Længde som hele Kroppen. L. 15—35 mm.

Larven i Gran.

Kun fundet 1 Gang her i Landet, i Dyrehaven, hvor den klækkedes af Granstammer, Juni—Juli.

2. S. gígas L. (Tavle I, Fig. 1). Sort, Tindingerne gule. Hannens Bagkrop rødlig med sort Rod og Spids og sort Underside, Hunnens brungul med 1. Leds Rod og 3.—6. Led sorte med fløjlsagtig Glans. Benene sorte, Knæ, Skinneben og Fødder gule, Hannens Bagskinneben dog sorte med lys Rod og dens Bagfødder undtagen Roden brune. Følehornene gule. Hunnens Brod saa lang som Bagkroppen. L. 12—40 mm.

Larven i Gran og Ædelgran, fortrinsvis i ældre Stammer.

Ikke sjælden og fundet i de fleste Egne af Landet. Juni—August.

3. S. noctílio Fabr. Blaasort. Hannens 3.—7. Ryg-led og 2.—6. Bugled rødgule. Benene rødgule, Hofter, Hofteringe og Hannens Bagskinneben undtagen Roden og Bagfødderne undtagen 4. og Roden af 5. Led sorte; Roden

af alle Skinnebenene hos Hunnen hvidlige. Følehornene sorte. Brodden saa lang som Bagkroppen. L. 18—30 mm.

Larverne i Fyr og Gran, fortrinsvis i Fyr.
Almindelig. Juli—August.

4. S. juvéncus L. Blaasort, Hannens Bagkrop undtagen de 2 første Rygled, forreste Bugled og den yderste Spids rød. Roden af Hunnens Brod og Spidsen af sidste Bugled brungule. Benene rødgule, Hofterne, Hofteringene, Hannens Bagskinneben og Bagfødder undtagen de sidste Led, samt undertiden noget af Mellemskinnebenene og Mellemfødderne sorte. Følehornenes Rod rødgul, Spidsen sort eller brun. Brodden saa lang som Bagkroppen. L. 15—30 mm.

Larverne i Fyr og Gran, fortrinsvis i Gran.
Almindelig. Juli—August.

II. Cephídæ.

Kroppen slank, cylindrisk. Hovedet hvælvet, bredere end Thorax. Følehornene med mange Led. Bagkroppen oftest sammentrykt. Pronotum stort, dets Bagrand buet, Mesoscutums Midtflig lille. Forvingen uden Intercostalaare, med 2 Radial- og 4 Cubitalceller. Forskinnebenene med 1 Apicalspore.

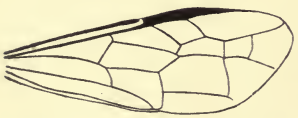

Fig. 25. Forvinge af Cephus.

Larverne har 3 Par smaa valseformede Brystfødder og en i Spidsen kitiniseret Udvækst paa Bagkropsspidsen samt i Reglen et Par Børster paa Undersiden af sidste Bugled. De lever enten i Marven af Træer og Buske eller i Straa.

Oversigt over Slægterne.

1. Følehornene tykkere mod Spidsen, 3. Led ikke eller kun lidt længere end 4. ..... 2.
   Følehornene traadformede, 3. Led tydeligt længere end 4..... 3.
2. Pronotums Overside lidt længere end bredt. 3. Calameūta.
   Pronotums Overside bredere end langt . 4. Céphus.
3. Bagskinnebenene med 1 Supraapicalspore. 1. Hartígia.
   Bagskinnebenene med 2 Supraapicalsporer 2. Jánus.

1. *Hartígia* Schiö.

(Macrocéphus Schlechtd.).

Kroppen slank. Bagkroppen mere end dobbelt saa lang som Thorax. Følehornene lange og tynde, 3. Led omtrent dobbelt saa langt som 4. Pronotum langstrakt, kegleformet. Bagskinnebenene med 1 Supraapicalspore.

Kun 1 Art.

1. H. xanthóstomus Eversm. Sort, en lille Plet foroven paa hver Kind, undertiden ogsaa Kindernes og Tindingernes nederste Del, Pronotums Bagrand, Bagranden af 4., 6.—7. og undertiden 8. Rygled, samt Pletter paa Bagrandene af 3. og 5. Led og nogle smaa Pletter paa Bugleddenes Bagrande gule. Hannens Ansigt gultegnet. Benene sorte, Knæ, Skinneben og hos Hannen en Plet paa Baghofterne gule; Føddernes Spids brun. Vingerne svagt gullige. Følehornene sorte, 3. Led tydeligt bøjet. L. 10—12 mm.

Fig. 26. Hoved og Pronotum af Hartigia xanthostomus.

Larven ukendt, men lever vistnok i Stænglen af *Spiræa ulmaria*.

Sjælden. Nordsjælland, Falster, Lolland, Møen. Juni.

2. *Jánus* Steph.

Bagkroppen kort, hos Hannen ikke, hos Hunnen ubetydeligt længere end Hoved og Thorax. Bagskinnebenene med 2 Supraapicalsporer.

Oversigt over Arterne.

1. Laarene røde..... 1. cynosbáti.
   Laarene sorte..... 2. lutéipes.

1. J. cynosbáti L. Sort, en Plet paa Kindbakkernes Rod gul. Hos Hannen er Pronotums Bagrand, en Plet paa Scutellum og en paa hver Side af Mesoscutum, hos Hunnen Vingeskællene gule. Hannens Bagkropsspids rødgul, Benene rødgule, Hofterne og den inderste Hoftering, hos Hunnen tillige Spidsen af Baglaarene, Bagskinnebenene undtagen Roden, samt Bagfødderne sorte. Hannens Skinneben gule. Følehornene sorte, hos Hannen med gul Underside. L. 7—9 mm.

Larven borer en Gang i Spidsen af aarsgamle Egeskud. Sjælden. Vestjylland, Hald. Juni.

2. J. lutéipes Lep. Sort, en Plet paa Kindbakkerne og i Reglen Pronotums Bagrand gul. Hannens Bagkropsspids rødgul. Benene sorte, Skinneben og Fødder brunrøde med hvide Pletter, Bagskinnebenenes Spids og Bagfødderne sorte. Følehornene sorte, Undersiden hos Hannen gul. L. 8—10 mm.

Larven lever i Marvrøret af Pileskud.
Et Eksemplar i en Have paa Frederiksberg. Juni.

3. *Calamēuta* Knw.

Kroppen langstrakt. Bagkroppen dobbelt saa lang som Hoved og Thorax. Pronotum længere end bredt. Bagskinnebenene med 1 Supraapicalspore.

Kun 1 Art.

1. C. filifórmis Eversm. (quadricínctus Th.). Sort, Kindbakkerne undtagen Roden og Spidsen, samt 1 eller 2 Pletter paa Hannens Clypeus gule. 3.—7. Bagkropsled med gule Bagrande, Hannens dog ofte helt sorte. Hannens Ben næsten helt gule, Hunnens sorte, Knæene gule, For- og Mellembenenes Skinneben og Fødder rødgule. Følehornene sorte, 3. Led saa langt som 4. L. 9—12 mm.

Larven lever i den under Vandet voksende Del af Tagrør (*Phragmites communis*).

Sjælden. Lolland.

4. *Céphus* Latr.

Kroppen smal. Bagkroppen sjælden mer end en halv Gang længere end Hoved og Thorax. 3. Følehornsled saa langt som eller kortere end 4. Bagskinnebenene med 2 Supraapicalsporer.

Larverne i Græsstraa.

Oversigt over Arterne.

1. Følehornene kun svagt fortykkede i Spidsen .. 2.
   Følehornene tydeligt kølledannede ..... 3.
2. Bagkroppen helt sort ..... 1. nigrínus.
   Bagkroppen gultegnet ..... 2. pilósulus.
3. Bagskinnebenenes Forside for største Delen sorte ..... 3. pygmæus.
   Bagskinnebenene helt gule ..... 4. pállipes.

1. C. nigrínus Th. Sort, Kindbakkernes Rod gul. Benene sorte, Knæ, Skinneben og Fødder brungule. Vingerne svagt røgbrune, Vingemærket brunt. Følehornene sorte. L. 7—9 mm.

Larven i Rapgræs (*Poa pratensis*).

Almindelig. Maj, Juni.

2. C. pilósulus Th. Sort, Kindbakkerne og hos Hannen en Plet paa hver Kind nær Øjnenes Underrand gule. 4. og 6. Bagkropsled med gul Bagrand. Benene sorte, For- og Mellembenenes Knæ og Skinneben, samt Bagbenene — undtagen den brune Spids og hos Hannen ofte

Hofternes Underside — gule. For- og Mellemfødderne brungule med lysere Rod, Bagfødderne sortebrune. Vingemærket brungult. Følehornene sorte med brunlig Spids. L. 7—9 mm.

Larven ukendt.
Ikke almindelig. Nordsjælland, Lolland, Falster, Fyn, Vejle. Juni—Juli.

3. C. pygmæus L. (Halmhvepsen). (Tvl. I, Fig. 3). Sort; Hannens Kindbakker, en Plet paa hver Kind nær Øjnenes Underrand, en stor Plet paa Pandens nedre Del og den største Del af Pronotum gule; Hunnens Hoved og Thorax helt sorte, Kindbakkerne med en lille gul Plet. Bagkroppen med gule Baand og Pletter. Benene sorte, Knæ, Skinneben, For- og Mellemfødder gule. Bagskinnebenene enten helt eller Forsiden alene sortagtig, Bagfødderne brune, Hannens Hofter, Skinneben og Laar gule. Vingemærket lysebrunt. Følehornene sorte, Spidsen hos Hannen ofte brunlig. L. 5—10 mm.

Æggene lægges i Straaet af Rug, Hvede, Byg og andre Græsser. Larverne borer sig ind gennem Straaet og gnaver paa Indervæggen. De gennemborer Knæene. De voksne Larver hviler Vinteren over ved Grunden af Straaet og forpupper sig næste Foraar.
Almindelig. Juni—Juli.

4. C. pállipes Kl. Sort, Kindbakkerne paa Midten gule. Hannens 4.—6. Bagkropsled med brede, rødgule Baand eller helt rødgule. Benene sorte, Knæ og Skinneben gule, Fødderne og Bagskinnebenenes Spids sortebrune, de første med gul Rod. Vingemærket brungult. Følehornene sorte med brunlig eller brungul Spids. L. 4—9 mm.

Larven ukendt.
Ikke almindelig. Marts—Juni.

III. Tenthredinídæ.

Oversigt over Underfamilierne.

1. Pronotum bagtil afstudset eller svagt indbugtet 2.
   Pronotum bagtil dybt indbugtet ..... 3.

2. Følehornene med 12 Led, 3. Led omtrent saa langt som de følgende 9 Led tilsammen ... 1. Xyelínæ.
   Følehornene mangeleddede, 3. Led højst saa langt som de 3 følgende Led tilsammen 3. Lydínæ.
3. Basalaaren udmunder i 1. Cubitalcelle. 2. Blasticotomínæ.
   Basalaaren udmunder foran eller i Cubitalaarens Udspring ..... 4.
4. Følehornene med 3 Led ..... 5. Hylotomínæ.
   Følehornene med mere end 3 Led ..... 5.
5. Følehornene kølledannede ..... 4. Cimbecínæ.
   Følehornene ikke kølledannede ..... 6.
6. Forvingerne med 1 Radialcelle. Følehornene mangeleddede ..... 6. Lophyrínæ.
   Forvingerne med 2 Radialceller, hvis kun med 1, er Følehornene 9-leddede. 7. Tenthredinínæ.

1. Xyelínæ.

Kroppen lille og plump, fortil fladtrykt. Hunnens Brod meget langt fremstaaende. Følehornenes 3. Led stærkt forlænget, de følgende Led meget smaa. Parapsidefurerne deler Mesoscutum i to store Sideflige og en meget lille Midtflig. Forvingerne med 3 Radial- og 4 Cubitalceller. Lancetcellen med skraa Tværaare. Mellemskinnebenene med 3, Bagskinnebenene med 4 Supraapicalsporer.

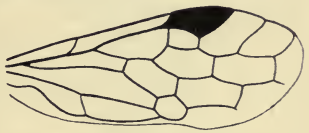

Fig. 27. Forvinge af Xyela Julii.

Fig. 28. Følehorn af Xyela Julii.

Udviklingen ukendt.
Kun 1 Slægt.

Xyéla Dalm.

Følehornene 12-leddede, de 9 sidste Led tilsammen omtrent saa lange som 3. Led. I Forvingen er Intercostalaaren smeltet sammen med Subcostalaaren. Kløerne simple.

Kun 1 Art.

1. X. Júlii Breb. (pusílla Dalm.). Brunsort, Forhovedet og Mesonotum lyst gule med mørke Tegninger; Bagkropsspidsen, Brod og Ben brungule, Hofter og Laar dog brunlige. Vingemærket lyst, omtrent dobbelt saa langt som bredt; 1. Radialtværaare udgaar fra Midten af Vingemærket. L. 2,5—3 mm. (uden Brod).

Larven ukendt.

Sjælden. Nordsjælland, nedbanket af Gran. Maj—Juni.

2. Blasticotomínæ.

Kroppen kort og tyk. Hunnens Brod ikke fremstaaende. Følehornene 4-leddede, de 3 første Led stærkt udviklede, Nr. 3 langt og tykt, Nr. 4 meget lille. Forvingerne med 2 Radial- og 3 Cubitalceller. Intercostalaare mangler. Lancetcellen med skraa Tværaare.

Fig. 29. Forvinge af Blasticotoma filiceti.

Af denne Familie kendes kun 1 Slægt med 1 Art, hvoraf der kun er fundet Hunner.

Blasticotóma Kl.

2. Følehornsled kegleformet, noget længere end bredt, 3. Led tenformet. Clypeus fortil udrandet. Kløerne med en lille Subapicaltand.

Fig. 30. Følehorn af Blasticotoma filiceti.

1. B. filicéti Kl. Sort, Kindbakkernes Spids og Bagkroppen i større eller mindre Udstrækning rødbrun, Benene brungule med sort Rod. L. 6—9 mm.

Larven lever i Stængler af Ørnebregne (*Pteris aquilina*). Foran Gangens Aabning findes en Klump Skum som Skumcicadernes.

Fundet ved Horsens. Begyndelsen af Maj.

3. Lydínæ.

Kroppen mer eller mindre, oftest stærk fladtrykt. Hovedet stort, skiveformet. Følehornene lange og børsteformede. Forvingerne med 2 Radial- og 4 Cubitalceller. Lancetcellen med skraa Tværaare.

Larverne (Fig. 15) mangler i Modsætning til alle andre Bladhvepselarver Gangvorter paa Bagkroppen. De normale 3 Par Thorakalben er korte og svage. Følehornene forholdsvis veludviklede. Nær Bagenden et Par veludviklede, leddede Cerci.

Æggene klæbes til Blade eller Knopper, og Larverne lever enten i sammenrullede Blade, i Rør dannede af sammenspundne Bladstykker, eller i Spind, ofte i større Kolonier. Paa Grund af de korte Ben er Larverne temmelig hjælpeløse, naar de tilfældigvis falder ud af Spindet. De kan ganske vist krybe ormeagtigt om paa Jorden, men klatre opad formaar de ikke ved Hjælp af deres Ben alene; de anvender dertil en temmelig indviklet Metode. De trykker sig med Ryggen mod en Stamme eller Gren, fæster med Munden en nyspunden Traad til den ene Side for sig, drager Traaden tværs over Brystet og fæster den udfor sin anden Side. Ved Hjælp af de svage Brystfødder kan de nu klatre et

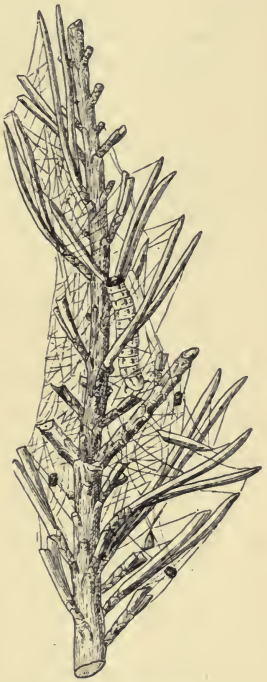

Fig. 31. Spind af Lyda stellata paa Fyr (efter Ratzeburg).

lille Stykke op, støttet af denne Traad; derpaa spinder de en ny Traad lidt højere oppe, og den bringer dem igen et lille Stykke opad osv. Forøvrigt plejer kun unge Larver at klatre paa denne Maade.

De voksne Larver borer sig ned i Jorden og forpupper sig der uden at spinde Kokon.

Oversigt over Slægterne.

1. Kløerne spaltede i Spidsen (Fig. 8 b) ..... 2.
   Kløerne med en Subapicaltand (Fig. 8 c) ..... 3.
2. Intercostalaaren spalter udadtil i 2 Grene, en til Costalaaren og en til Subcostalaaren (Fig. 33). 4. Pamphílius.
   Intercostalaaren uden Gren til Costalaaren (Fig. 5) ..... 3. Neurotóma.
3. Forskinnebenene med en Supraapicalspore. 1. Lýda.
   Forskinnebenene uden Supraapicalspore. 2. Cephalaia.

1. *Lýda* Fabr.

Kroppen kort og bred, fladtrykt.

Larverne paa Fyr; hver Larve i et Rør af Spind, undertiden i mindre Kolonier.

Oversigt over Arterne.

1. Kroppen staalblaa, Vingerne røgfarvede. 1. erythrocéphala.
   Kroppen ikke staalblaa ..... 2.
2. Bagkroppens Overside sort med et gult Tværbaand ..... 2. campéstris.
   Bagkroppens Overside sort med røde Rande. 3. stelláta.

1. L. erythrocéphala L. Staalblaa. Hannens Hoved nedenfor Følehornene gult, Hunnens helt rødt. Benene sorte, Forbenenes Knæ og Skinneben rødgule, Fødderne brune. Følehornene sorte. Vingerne røgfarvede. L. 10—12 mm.

Larven graalig eller grønlig med brunlige Pletter i Tværrækker paa Oversiden. Omkring Øjnene en sort Plet og paa Panden 3 sorte Pletter.

Æggene lægges i Rækker paa Naalene. Larverne lever sjældent enligt, i Reglen findes der 2—4 sammen; de begynder med at æde de øverste Naale af det foregaaende Aars Skud og fortsætter nedefter langs Grenen eller Stammen, indtil hele Skuddet er afædt, derefter fortsætter de undertiden med at æde Sideskud og kan ogsaa begynde at angribe Majskuddene. De forekommer kun paa yngre Træer.

Sjælden. Nordsjælland, Lolland (Strandby). April—Maj. I Slutningen af 90erne var Hvepsene ikke sjældne i en Bevoksning af Weymouthsfyr ved Hillerød, men forsvandt, da Træerne voksede til.

2. L. campéstris Fabr. (hieroglýphica Christ). Sort; en Plet ved Øjnenes Inderrand, hos Hannen ogsaa en Plet paa Mundranden, Vingeskællene, en Plet foroven paa Mesonotums Sider og undertiden hos Hunnen en Plet paa Pronotums Hjørner, samt Scutellum gule. Følehornene rødgule, Rodleddene hos Hannen med sorte Pletter. Benene gule, Hofterne, Hofteringene, samt hos Hannen Forlaarenes Rod og hos Hunnen alle Laarene sorte. Vingerne gullige. L. 12—17 mm.

Larven grønlig med en brun Længdestribe paa Ryggen, en lignende langs Bugen og Tværrækker af brune Pletter paa Ryggen. Hovedet gult med smaa brunlige Pletter.

Larven lever enlig i et langt Spind paa Majskuddet, næsten altid paa Midtskuddet. Spindet begynder under Endeknoppen og ender ved den første Forgrening. Røret er dannet af smaa Fnug.

Denne Arts Spind er fundet paa Skovfyr i Bromme Plantage.

3. L. stellàta Christ. Sort; Hovedet foroven gulplettet og nedenfor Følehornene helt gult. Følehornene røde, det inderste Led sort, i hvert Fald paa Oversiden. Thorax's Overside gulplettet, Undersiden næsten helt gul. Bagkroppens Overside sort med røde Rande, Undersiden hos Hannen næsten helt gul, hos Hunnen gul med et sort Tværbaand paa hvert Led. Benene rødgule med sort Rod. Vingerne omtrent glasklare, undertiden med lidt mørkere Spids og Vingemærkebasis. L. 12—17 mm.

Larvens Hoved er gulbrunt med mørkere Prikker, Følehornene sort- og gulringede. Kroppens Overside grønlig, hos yngre Individer gullig, med en stor trekantet mørk Plet midt paa hvert Led. Langs Siderne 2 Længdestriber, en gul og en rødlig. Bugen lyst gullig eller grønlig. De overvintrede Larver dels grønlige (♂), dels gullige (♀).

Larven lever enlig paa Skovfyr, især paa ældre Træer, i et løst Spind paa gamle Skud.

Meget sjælden. Lolland (Strandby), Silkeborg. Juni.

2. *Cephalaia* Pz.

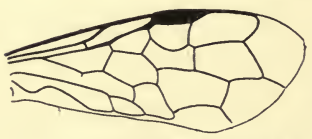

Fig. 32. Forvinge af Cephalaia abietis.

Kroppen noget mere langstrakt og smallere end hos den foregaaende Slægt.

Larverne paa Gran i et stort fælles Spind.

Oversigt over Arterne.

Hunner:

1. Mesonotums Midtflig med en lille gul Plet paa Spidsen ..... 1. abietis.
   Mesonotums Midtflig næsten helt gul, ogsaa Sidefligene mer eller mindre gule .... 2. signata.

Hanner:

1. Hovedet tydelig indsnævret bag Øjnene. 2. signata.
   Hovedet kun svagt indsnævret bag Øjnene 1. abietis.

1. C. abietis L. (hypotróphica Htg.). (Tvl. I, Fig. 4). Sort; Mundranden i større eller mindre Udstrækning, en Plet ved Følehornenes Rod, hos Hunnen en Plet ved Øjnenes Inderrand, en Stribe paa hver Side af Issen og nogle Pletter ved Øjnenes Bagrand gule. Pronotums Sider og Bagrand, Vingeskællene, en lille Plet paa Mesonotums Sider og dets Midtflig, Scutellum og Metascutellum gule. Bagkroppen brunligrød, Roden sort, Oversiden undertiden noget mørk. Følehornene rødgule med mørkere Spids og ofte med sortplettet Rod. Benene rødgule, Hofterne og hos

Hunnen Hofteringene og Laarenes Rod sorte. Vingerne klare, Spidsen og et Baand under Vingemærket svagt røgfarvede. L. 12—16 mm.

Larven er grøn med en rødlig Rygstribe og undertiden lignende Bug- og Sidestriber. Panden med en x-formet Tegning. Sidste Bugled med en smal sort Midtlinie.

Larverne lever selskabeligt i Kolonier paa 10—30 Stykker paa ældre Graner, hvor de æder af de 2—3 Aar gamle Skud. Kolonierne omgives af et fælles Spind, inden for hvilket hver Larve har sit særlige Rør.

Almindelig i Nordsjælland og er vistnok udbredt i alle vore ældre Granskove. Slutn. af Maj—Juni.

2. C. signáta Fabr. (arvénsis Pz.). Sort; stærkere gultegnet end foregaaende. Hannens Mundrand i større eller mindre Udstrækning, en Plet mellem Følehornenes Rod, en større Plet ved Øjnenes Inderrand og en over Øjnene, samt en Stribe eller et Par Pletter bag Øjnenes Bagrand, Pronotums Bagrand, en eller to Pletter paa Mesonotums Midtflig, Vingeskællene og undertiden en Plet paa Scutellum og paa Mellembrystets Sider rødgule. Hos Hunnen er alle de gule Pletter større og lysere og tillige Mesonotums Sideflige og Scutellum gulplettede. Bagkroppen rødgul eller brungul. Oversiden hos Hannen noget sortplettet. Benene rødgule, Hofternes Rod brunlige. Følehornene brunrøde. Vingerne klare med svagt gullig Rod og en svagt antydet røgfarvet Plet under Vingemærket. L. 9—12 mm.

Larven er rødgul, lysere paa Ryg og Bug. Paa Panden findes samme x-formede Tegning som hos foregaaende, men de 2 øverste Grene mangler ofte, og ligeledes savnes den sorte Stribe paa sidste Bugled.

Larverne findes i større Spind paa ældre Graner, hvor de æder Naalene af de foregaaende Aars Skud.

Ikke almindelig. Nordsjælland, Møen, Falster, Bornholm, Skanderborg. Juni. Arten optraadte i 1868—74 i stort Antal i Vester Palsgaards Plantage i Jylland, hvor den fandtes i 50 Aar gamle Granbevoksninger og efterhaanden bredte sig over hele Plantagen.

3. *Neurotóma* Knw.

Kroppen kort og bred, ikke saa stærkt fladtrykt som hos de foregaaende Slægter. Følehornene noget kortere, 3. Led 3 Gange saa langt som 4.

Larverne paa Løvtræer.

Oversigt over Arterne.

1. Vingerne klare..... 1. nemorális.
   Vingerne med et røgfarvet Baand . 2. flavivéntris.

1. N. nemorális L. (punctáta Fabr.). Skinnende sort; Hunnens Hoved med en lille Plet over hvert Øje, en Stribe mellem Følehornenes Rod, indesluttende et lille sort Punkt, en Stribe bag Øjnenes Bagrand og et Par Striber paa Issen hvide, Hannens kun med en hvid Plet over hvert Øje. Pronotums Bagrand, Vingeskællene og Pletter paa Bagkroppens Ryg- og Bugside, hos Hunnen tillige Pletter paa Mesonotum, Scutellum og Metascutellum hvide. Benene gule, Hofterne, Hofteringene paa Forbenene og Laarenes Rod sortebrune. L. 7—9 mm.

Larven er grøn med sort Hoved og en mørk Rygstribe. Æggene lægges paa Bladknopperne af Stenfrugttræer i stort Antal paa hvert Blad. Larverne æder det indre af Knopperne, senere spinder de Bladene paa Træerne sammen til Rør, hvori de opholder sig, til de er fuldvoksne, hvorpaa de forpupper sig i Jorden. Arten kan gøre en Del Skade i Haver.

Ikke almindelig. Nordsjælland, Falster. April—Maj.

2. N. flavivéntris Retz. Sort; Bagkroppen i større eller mindre Udstrækning rød. Underansigtet hos Hannen, en Plet mellem Følehornene hos Hunnen, Følehornenes Rod, Kindbakkerne og Vingeskællene hos begge Køn gule. Benene lyst gule, Hofterne, For- og Mellembenets Hofteringe og Laar hos Hunnen sortplettede. Vingerne klare med et røgfarvet Baand under Vingemærket. L. 11—14 mm.

Larven er gul eller rødgul med sort Hoved.
Larven lever i Kolonier paa Tjørn og Slaaen, maaske ogsaa paa andre *Prunus*-Arter.
Sjælden. Nordsjælland, Falster. Maj—Juni.

4. *Pamphílius* Latr.

Kroppen noget smallere og længere end hos foregaaende Slægt. Følehornenes 3. Led noget længere end 4.

Fig. 33. Forvinge af Pamphilius silvaticus.

Larverne lever paa Løvtræer eller Urter, i Rør, dannede af sammenrullede Blade.

Oversigt over Arterne.

1. 3. Følehornsled mindst $1^1/_2$ Gang saa langt som 4. 2.
   3. Følehornsled ikke eller kun ubetydeligt længere end 4. ..... 10.
2. Panden mellem det forreste Biøje og Følehornenes Rod flad eller svagt hvælvet ..... 3.
   Panden stærkt udbulet, undert. med en Midtfure 8.
3. Bagkroppens Overside delvis rød ..... 4.
   Bagkroppens Overside sort med gule Siderande. 6. marginátus.
4. Mesonotum sort, kun Scutellum gul ..... 5.
   Mesonotum ogsaa med gul Midtflig ..... 6.
5. 3. Følehornsled kun dobbelt saa langt som 4. 2. hortórum.
   3. Følehornsled omtrent 3 Gange saa langt som 4. 1. balteátus.
6. Panden over Følehornenes Rod sort ... 3. pállipes.
   Panden over Følehornenes Rod gul eller gultegnet ..... 7.
7. Overhovedet (Isse og Tindinger) kraftigt og temmelig tæt punkteret ..... 4. depréssus.
   Overhovedet hos ♂ med spredte Punkter, hos ♀ omtrent glat ..... 5. váfer.
8. Hovedet fint, men tydeligt punkteret .... 9. bétulæ.
   Hovedet ikke punkteret ..... 9.
9. Panden mellem Biøjne og Følehorn gul, i Midten med en — ofte sort — rund Grube 7. hístrio.

Panden mellem Biøjne og Følehorn med 2 gule Knuder, adskilt ved en Længdefure. 8. Gyllenhåli.

10. Underansigtet gult. Vingemærket gult, med brun Spids ..... 10. inanítus.
Underansigtet sort. Vingemærket sortebrunt, undertiden med gul Basis ..... 11.

11. Følehornene sorte ..... 11. lucórum.
Følehornene røde..... 12. silváticus.

1. P. balteátus Fall. (suffúsa Htg.). Sort med svag blaalig Glans. Bagkroppens mellemste Led røde. Hannen med Mundranden og i Reglen en Plet over Øjnene, Hunnen med en Stribe, der løber hen til Hovedets Bagrand, Kindbakkernes Rod, Pronotums Baghjørner, Vingeskællene, Scutellum og Metascutellum hvidgule. Bugen gullig. Benene hvidgule, Hofterne undtagen Spidsen sorte, Fødderne og Skinnebenenes Spids rødgule. Følehornenes Rod sort, Spidsen mørkt brun, Vingemærket brunt. L. 9—11 mm.

Larven er grøn og lever i Bladrør paa Roser.
Sjælden. Vejle. Juni.

2. P. hortórum Kl. Stemmer overens med foregaaende, kun mangler Hunnen den gule Tindingstribe, og Hannens Hoved ikke saa stærkt afsmalnet bagtil. L. 11—12 mm.

Larven ukendt.
Sjælden. Nordsjælland, Horsens, Boller. Juni.

3. P. pállipes Zett. Sort, Bagkroppen hos Hannen fra 3. Led rød, hos Hunnen med større eller mindre røde Pletter paa 4.—5. Led, rød Spids og oftest røde Bagrande paa de andre Led. Kindbakkerne, hele Mundranden, en Plet langs Øjnenes nedre Rand og en ofte dermed sammenhængende Streg langs Inderranden, en Streg paa Issen og en Streg langs Øjnenes Bagrand, Pronotums Bagrand og Hjørner, Vingeskællene, en Plet paa Mesonotums Midtflig, Scutellum og Metascutellum samt en Plet paa Mesothorax's Episterner gule. Farven varierer, saaledes

er Scutellum og Metascutellum hos Hannen undertiden helt sorte. Benene bleggule, Hofterne undtagen Spidsen sorte, Fødderne og Skinnebenenes Spids rødgule. Følehornene gule, Spidsen brunlig, Rodleddene foroven sorte. Vingemærket gult. L. 8—11 mm.

Larven ukendt.

Sjælden. Nordsjælland, Silkeborg. Maj—Juni.

4. P. depréssus Schr. (albopícta Th.). Sort; Hannens Underansigt, For- og Mellembryst, nogle Pletter omkring Øjnene, 2 Striber paa Issen, Vingeskællene, Metascutellum, Pletter paa Mellem- og Bagbrystets Sider gule; Hunnens Hoved gult med en stor, fliget Plet paa Ansigtet og en trekantet Plet over Øjnene sorte, Pronotums Hjørner eller Bagrand, en stor Plet paa Mesonotums Midtflig, Vingeskællene, Scutellum og Metascutellum, Meso- og Metathorax's Episterner gule. Benene bleggule med rødlige Fødder. Følehornene brungule, Rodleddet gult, 3. Led 3 Gange saa langt som 4. Vingemærket rødgulligt. L. 7—10 mm.

Larven er grøn med mørk Rygstribe; Panden, første Rygled og Benenes Rod sortplettede.

Larven lever paa El og Birk; den ruller Bladranden ind til et Rør, der vender opad paa Bladets Overside, og strækker sig ud af Røret for at æde.

Meget sjælden. Et Eksemplar fra Bygholm ved Horsens. Juni.

5. P. váfer L. Sort; hele Mundranden, nogle Pletter mellem Øjnene, 2 Striber paa Issen, bredest hos Hunnen, Vingeskællene, Pronotums Midtflig, Scutellum, Metascutellum, en Plet paa henholdsvis Meso- og Metathorax's Episterner gule, hos Hannen desuden hele Underansigtet (Antennegruberne dog sorte) og hos Hunnen Pronotums Bagrand gule. Benene gule med rødlige Fødder. Følehornene brungule, Rodleddet med sort Overside, 3. Led saa langt som de 3 følgende tilsammen. Vingemærket rødgulligt. L. 10—13 mm.

Larven ukendt.

Sjælden. Nordsjælland, Falster, Bornholm, Hald. Maj—Juni.

6. P. marginátus Lep. Sort; Underansigtet, Tindingerne, hos Hunnen tillige Øjnenes Inderrande gullige. Pronotums Bagrand hos Hunnen og Hjørnerne alene hos Hannen, Meso- og Metathorax's Episterner, hos Hannen tillige Mesosternum, samt Vingeskællene hos begge Køn ligeledes gule. Benene lyst gullige med mørkere Fødder. Følehornene rødgule, 3. Led noget længere end 4. og 5. tilsammen. Vingeaarerne lysere ved Roden, Vingemærket hvidgult. L. 9—12 mm.

Larven ukendt.

Sjælden. Nordsjælland, Lolland, Falster, Vejle, Palsgaard. Slutningen af Maj—Juni.

7. P. hístrio Latr. Sort; hos Hannen hele Underansigtet indtil Øjnenes Midte gul, Baghovedet sort; hos Hunnen er Mundranden og den derfra udgaaende foroven indbugtede Pandetegning gul; en stor Tindingeplet, Issestribe, Pronotums Sider og Baghjørner (hos Hunnen hele Bagranden), Vingeskællene, en Plet paa Mesonotums Midtflig, Scutellum og Metascutellum, en Skraastribe paa Meso- og Metathorax's Episterner, Hofterne samt hos Hannen omtrent hele Mesosternum gule. Bagkroppens Rygside fra 3. eller 4. Led rødgul med sorte Midtpletter. Ben gule, Skinneben og Fødder lidt rødlige. Følehornene rødlige, mørkest mod Spidsen, Basalleddet rent gult, 3. Led saa langt som 4. og 5. tilsammen. Vingemærket gult. L. 11—13 mm.

Larven ukendt.

Meget sjælden. Et Eksemplar fra Skanderborg, Slutn. af Maj.

8. P. Gyllenháli Dahlb. Sort; Hannens Underansigt indtil Øjnenes Midte, Hunnens Mundrand og en Midtplet bagud derfra, en Stribe paa Tindingernes nederste Del og flere Pletter paa Pande, Kind og Isse gule. Pronotums Hjørner eller Bagrand, Vingeskællene, en Plet paa Mesonotums Midtflig, Scutellum og Metascutellum, samt hos Hannen Meso- og Metathorax's Episterner gule. Bag-

kroppen sort; hos Hannen er Bugsiden og 4.—8. Rygled i forskellig Udstrækning rødgule, hos Hunnen Siderne, Bugleddenes Bagrande og Bagkropsspidsen gule, paa Oversiden 4. og ofte ogsaa 5. Led rødlige. Benene gule, Hunnens Hofter sorte, Skinnebenenes Spids og Fødderne rødlige. Følehornene brungule, 3. Led lidt længere end de 2 følgende. Vingeaarerne lysere ved Roden, Vingemærket gult, under dette et svagt røgfarvet Baand, der strækker sig ud over Bagvingernes Spids. L. 10—11 mm.

Larven ukendt.

Sjælden. Nordsjælland, Vejle. Maj—Juni.

9. P. bétulæ L. Hannen med gult Underansigt og Tindinger, den øverste Del af Hovedet sort; Pronotum sort med gule Siderande, Meso- og Metanotum og de forreste Bagkropsled sorte, Resten af Bagkroppens Overside rødlig; hele Undersiden med Undtagelse af Meso- og Metathorax's Epimerer gul. Hunnen rødgul med Kindbakkernes Spids, Biøjeregionen, Meso- og Metanotum (undtagen Vingeskællene), Bagkroppens 1., en Plet paa 6. og hele 7. og 8. Rygled sorte, Meso- og Metathorax's Underside ligeledes sorte. Begge Køns Ben rødgule, Hofterne hos Hunnen med sort Rod. Følehornene gule, noget mørkere mod Spidsen, 3. Led hos Hannen lidt kortere, hos Hunnen saa langt som de 2 følgende Led tilsammen. Vingeaarerne gule ved Roden, Vingemærket gult. Forvingerne lidt indenfor Spidsen med et røgfarvet Baand, der fortsætter sig paa Bagvingernes Spids; det er tydeligst hos Hunnen. L. 11—15 mm.

Larven paa Poppel, maaske ogsaa paa Birk.

Ikke almindelig. Nordsjælland, Silkeborg, Hald. Juni—Juli.

10. P. inanítus Vill. (inánis Kl.). Sort; Hannens Underansigt, Tindinger, Pronotums Hjørner, Vingeskællene og Brystets Underside — med Undtagelse af Epimererne og nogle sorte Pletter paa Mesosternum — bleggule;

Hunnens Underansigt, Pronotums Bagrand og Vingeskællene gule. Bagkroppen hos Hannen med de 2 forreste Led sorte, de følgende røde med sorte Midtpletter, hos Hunnen rød med 1. og 6.—8. Led sorte. Benene bleggule, Hofternes Rod hos Hunnen sort, Skinnebenenes Spids og Fødderne rødlige. Følehornene brune, 3. Led saa langt som 4. Vingeaarerne ved Roden lyse, Vingemærket gult med brun Spids. L. 9—11 mm.

Larven gulgrøn med rød Sidestribe, Hovedet lyst rødgult, første Kropled paa hver Side med en sort Plet.

Larven lever paa Roser og afklipper Bladstykker, som den spinder sammen til et Rør om sig.

Sjælden. Nordsjælland, Boserup, Sorø, Bornholm, Sønderby (Fyen). Maj—Juni.

11. P. lucórum Fabr. (arbúti Zadd.). Sort; en Stribe paa hver Side af Issen, Pronotums Hjørner, Vingeskællene og hos Hunnen en trekantet Plet paa Kinderne og undertiden en Plet paa Scutellum hvide. Hannens sidste Bagkropsleds Sider røde, Hunnens 4.—5. Led brune. Benene gule, Roden indtil Laarenes Midte sorte, Skinnebenenes Spids og Fødderne rødlige. Vingeaarerne ved Roden gule, Vingemærket brunt med gul Rod. Følehornene sorte, Undersiden af Hannens Rodled gult, 3. Led saa langt som 4. L. 8—11 mm.

Larven lever paa Jordbær.

Meget sjælden. Et Eksemplar fra Egebjerg ved Horsens. Juni.

12. P. silváticus L. Sort; en Stribe eller et Par Pletter paa Tindingerne og hos Hannen tillige et Par Pletter mellem Øjnene og Følehornenes Rod, Pronotums Hjørner, Vingeskællene, Scutellum og Metascutellum, samt hos Hunnen ofte en Plet paa Mesonotums Midtflig hvidgule. Benene gule med sort Rod, Skinnebenenes Spids og Fødderne brunlige. Følehornene rødgule med mørkere Spids, Rodleddet oftest med sort Basis, 3. Led saa langt som 4. Vingeaarerne ved Roden gullige, Vingemærket brunt. L. 8—11 mm.

Larven grøn med mørk Rygstribe og skinnende brunt Hoved.

Larven lever paa Poppel, Pil o. a., hvis Blade den ruller sammen.

Temmelig almindelig. Nordsjælland, Lolland, Falster, Vejle, Horsens, Silkeborg. Maj—Juni.

4. Cimbecínæ.

Større, kraftige Arter. Følehornene kølledannede med 4 eller 5 Led foran Køllen. Forvingerne med 2 Radialceller og 3 Cubitalceller.

Fig. 34. Forvinge af Cimbex.

Larverne med 8 Par Gangvorter, Leddene med Tværfolder.

Oversigt over Slægterne.

1. Lancetcellen sammensnøret..... 3. Ábia.
   Lancetcellen med Tværaare ..... 2.
2. 1. Bagkropsled bagtil halvkredsformet udskaaret, Bindehuden deri meget lys og fremtrædende..... 1. Címbex.
   1. Bagkropsled bagtil simpelt sluttende op til 2..... 2. Trichiosóma.

Fig. 35. Følehorn af Cimbex.

1. *Címbex* Oliv.

Store, kraftigt byggede Arter med forholdsvis svag Behaaring. Følehornene kølledannede med 5 Led foran Køllen, de 2 første Led korte, det 3. meget langt, Køllen kun med Spor til Leddeling. I Forvingen munder 2. tilbageløbende Aare i 1. Cubitalcelle eller interstitielt. Hannens Baghofter og Baglaar stærkt udviklede og fortykkede.

Larverne (Fig. 14) oftest grønne; langs Ryggen løber en mørk Linje. Aandehullerne om-

trent trekantede. Paa Kroppen særlig over Fødderne findes talrige korte Hudtakker. Ved Berøring udsprøjter Larverne deres grønlige eller gullige Legemsvædske (Blod).

Larverne er fuldvoksne om Efteraaret og spinder tykke, brunlige Kokoner, hvori de overvintrer. Kokonerne anbringes enten i Jorden eller paa Træerne; Hvepsene kommer frem i Forsommeren efter at have skaaret et regelmæssig afskaaret Laag af Kokonen, og flyver omkring med en tydelig Summen. Æggene aflægges i Bladene. Hvepsene gnaver dybe Saar paa tværs af Grene og unge Træer, enten helt omkring Grenen eller kun paa en Del af denne.

Oversigt over Arterne.

1. Vingernes Bagrand med en skarpt begrænset brun Søm og en brun Plet langs Forvingens Basalaare ..... 1. femoráta.
   Vingernes Bagrand højst med en utydelig mørk Skygge ..... 2.
2. Hanner ..... 3.
   Hunner ..... 4.
3. Scutellum jævnt hvælvet, med en Længdefure. 3. lútea.
   Scutellum fladt, svagt nedtrykt paa Midten 2. connáta.
4. 3. Bagkropsled gult, undertiden med en lille mørk, trekantet Midtplet ..... 3. lútea.
   3. Bagkropsled broncefarvet med gule Sidepletter ..... 2. connáta.

1. C. femoráta L. (lútea Th.). Forkroppen sort. Vingernes Bagrand med en skarpt afsat, mørk Søm, Forvingerne med en mørk Plet langs Basalaaren i 1. Discoidalcelle. Følehornenes Rod brun, Spidsen gul. Benene sorte med lyst brunlige Fødder og hos Hunnen undertiden gule Skinneben og Knæ. Bagkroppens Farve varierer stærkt. Hos Hovedformen er baade Hannens og Hunnens Bagkrop helt sort, men den kan have de midterste Led brune (var. silvarum Fabr.), eller Hunnens kan være helt gul undtagen Roden (var. pallida Steph.). L. 17—23 mm.

Larven er grøn, med meget fremtrædende mørk Ryglinie, Siderne uplettede, Hovedet hvidgulligt. — Lever paa Birk og Bøg.

Temmelig almindelig. Maj—Juni. Var. silvarum kun kendt fra Falster.

2. C. connáta Schr. (violáscens Th.). (Tvl. I, Fig. 2). Hannen sort med blaalig Glans. Følehornene sorte ved Roden, gule paa Spidsen. Fødderne brungule; Vingerne klare, ofte med en svag Randskygge. Hunnen sort med Bronceglans; Hovedet og Pronotum i forskellig Udstrækning, Vingeskællene og Scutellum gulbrune; sjældnere er ogsaa Mesothorax's Episterner, Hofterne og Laarene af denne Farve; Bagkroppens 3. Led paa hver Side med en gul Plet, de følgende Led gule, dog har 4. Led paa Midten en lille sort Plet; Benene brungule, Laarene i Reglen sorte. Vingerne med gulligt Skær. L. 15—26 mm.

Larven er grøn, Ryglinien er afbrudt ved hvide Pletter, hvert Led paa Siden med en rund, blaasort Plet. Hovedet grønt. — Paa El.

Temmelig almindelig. Maj—Juni.

3. C. lútea L. (brevispína Th.). Ligner foregaaende meget, men adskilles dog let ved de i Tabellen givne Karakterer; hos Hunnen er desuden Vingerne ikke saa gullige, og hos Hannen er nogle af Bagkropsleddene oftere mørkt brunlige. L. 20—24 mm.

Larven varierer fra okkergul til orangerød, undertiden svagt grønlig, Rygstriben er stærkt blaa fortil og bliver bagtil lysere, Siderne uden Pletter. — Lever paa Pil.

Ikke almindelig. Nordsjælland, Boserup, Hvalsø, Lolland, Vejle, Skanderborg. Maj—Juni.

2. *Trichiosóma* Leach.

Store, stærkt behaarede Arter, der er noget slankere end foregaaende Slægts. Følehornene som hos Cimbex, men Køllen er delt i 3 tydelige Led. Bagkroppens 1. Rygled uden stor, fremtræ-

dende Bindehud. Vingerne som hos Cimbex. Hannens Baghofter og Baglaar normalt udviklede, men hos begge Køn findes paa Undersiden af Baglaarene en tydelig Tand. — Arterne er vanskelige at skelne, især gælder dette Hannerne af lucorum og vitellinæ.

Fig. 36. Følehorn af Trichiosoma.

Larverne ligner foregaaende Slægts. Kroppen er hvidpudret, glat, men uden Rygstribe. Aandehullerne ovale. Udviklingen som hos Cimbex.

Oversigt over Arterne.

1. Bagkroppens Under- og Overside helt sorte..... 3. sórbi.
   Bagkroppens Bugside og Rygsidens Siderande brunrøde ..... 2.
2. Thorax brunsort, ikke metallisk. 1. lucórum.
   Thorax sort med Metalglans 2. vitellínæ.

1. T. lucórum L. Matsort uden Metalglans, kun Hofter og Laar blaaskinnende. Kroppen med lang, brungul, paa Forhovedet sortebrun Behaaring, især Hunnens Scutellum tæt og langt behaaret. Knæ, Skinneben og Fødder gullige. Vingerne gullige med en mørk Skygge omkring Spidsen, Aarerne ved Roden brunlige, mod Spidsen tilligemed Vingemærket sorte. 1. Discoidalcelle med en svag brunlig Skygge. L. 16—28 mm.

Larven er gulgrøn eller blaaliggrøn med fine, hvide Rynker, der mangler paa de sidste Led. Hovedet brungult med mørkere Mund og sorte Øjefelter. — Lever paa Birk.

Ikke almindelig. Nordsjælland, Silkeborg. Juni.

2. T. vitellínæ L. Sort. Skinneben og Fødder og Midten af Følehornene gule. Bagkroppen brunrød. Hovedet hos Hannen med sort, Oversiden med brun Behaaring, hos Hunnen er den brungul og over Følehornene

sort; Brystet og Bagkroppen med gul Behaaring. L. 16—24 mm.

Larven er gulgrøn, tæt rynket med hvide Vorter, der dog ikke findes langs Midten af Ryggen; paa de første Leds Rygside findes i Reglen en mørk Midtplet. Hovedet gult med sorte Øjefelter. — Lever paa Pil (og Birk?).

Ikke almindelig. Nordsjælland, Jægerspris, Boserup. Juni.

3. T. sórbi Htg. Sort, svagt bronceskinnende, Hannens Bagkropsspids rødlig, Skinneben og Fødder brungule. Hovedets Behaaring sort, Brystet og de 2 første Bagkropsled med lang, lys Behaaring, fra 3. Led med sort og Bagkropsspidsen graalig Behaaring. L. 14—18 mm.

Larven er lyst grønlig; hele Kroppen undtagen de sidste Led med gule Vorter. Aandehullerne røde. Hovedet okkergult med 2 rødbrune Pletter paa Issen og skinnende sorte Øjefelter. — Lever paa Røn.

Her fra Landet kendes kun 2 Eksemplarer, fra henholdsvis Nordsjælland og Silkeborg.

3. *Ábia* Leach.

Kroppen kort og kraftig, oftest metalglinsende. Øjnenes Inderrand indbugtet; hos Hannen støder

Fig. 37. Forvinge af Abia.

Øjnene næsten sammen paa Issen. Følehornene med 4 Led foran Køllen, der dannes af 3 tydelige Led. Forvingerne med 3 Cubitalceller, af hvilke den første modtager begge de tilbageløbende Aarer. Lancetcellen sammensnøret i Midten.

Fig. 38. Følehorn af Abia.

Larverne lever frit paa Planter.

Oversigt over Arterne.

1. Kløerne kløvede i Spidsen ..... 2.
   Kløerne ikke kløvede..... 3.
2. Følehornene gule ..... 1. serícea.
   Følehornene sorte..... 2. loníceræ.
3. Kroppen sort, fint punkteret..... 4. fasciáta.
   Kroppen svagt metallisk, groft og tæt punkteret ..... 3. mútica.

1. A. serícea L. Metallisk grønlig skinnende, Thorax mer eller mindre blaaskinnende. Følehorn, Knæ, Skinneben og Fødder lyst gullige. Vingerne klare, gullige med en brunlig Plet ved Radialcellens Spids og en under Vingemærket. 4.—7. Bagkropsleds Rygside hos Hannen med en fløjlsagtig sort Midtstribe. L. 11—12 mm.

Larven er mørk skifergraa. Hovedet sort med lys Mund, langs Ryggen en sort Stribe, paa hver Side af denne en Række af 12 orangegule Pletter og under disse en Række afvekslende smaa og store sorte Pletter. Undersiden hvidlig. — Lever paa *Succisa pratensis* og Skov-Jordbær.

Ikke almindelig. Nord- og Midtsjælland, Lolland, Falster, Vestfyen, Horsens, Vejle, Ry. Juli—August.

2. A. loníceræ L. (nigricórnis Leach, bífida Th.). Grønlig eller kobberskinnende. Følehornene sorte. Knæene, Skinneben og Fødder gulhvide. 4.—6. Bagkropsleds Rygside hos Hannen med en fløjlsagtig, sort Midtstribe. Vingerne med en brunlig Plet under Vingemærket. L. 10—12 mm.

Larven er lyst graalighvid, Rygsiden ovenover Aandehullerne blaagraalig, efter sidste Hudskifte næsten sort med flere Rækker sorte Pletter, paa Siden af hvert Led en orangegul Øjeplet med fløjlssort Kerne. Hovedet sort med lys brunlig Mund. — Lever paa *Lonicera xylosteum.*

Kun 3 Eksemplarer kendes her fra Landet, fanget for mange Aar siden i Frederiksberg Have.

3. A. mútica Th. Hoved og Thorax sorteblaa, undertiden bronceskinnende. Bagkroppen skinnende kobberfarvet. Følehornene sorte. Knæ, Skinneben og Fødder

bleggule. Hannens Bagkrops Rygside som hos foregaaende Art. L. 9—10 mm.

Larven graalighvid med 5 Rækker sorte Punkter ned langs Ryggen, Punkterne er ordnede i Tværrækker; over Fødderne store, gule Pletter, der er omgivne af sorte Streger. Hovedet sort. — Lever paa *Lonicera periclymenum*.

Denne Art er vistnok fundet i Vestfyen.

4. A. fasciáta L. Sort, Hunnens Metanotum og 1. Bagkropsled hvide. Skinneben og Fødder brunlige. Vingerne med et bredt mørkt Baand indenfor Vingemærket. L. 9—12 mm.

Larven grøngraa med blaalig eller gullig Ryg. Ryggen med 5 Rækker sorte Pletter, under Aandehullerne en sort Stribe og under denne en Række af 11 orangegule Pletter. — Lever paa *Symphoricarpus racemosus* og *Lonicera xylosteum*.

Sjælden. Kendes fra flere Steder i Nordsjælland og og desuden fra Falster. Den synes at være noget almindeligere i Egnen omkring Boserup. Hannen, der overalt er meget sjælden, kendes ikke her fra Landet.

5. Hylotomínæ.

Mindre Arter, i Reglen med Metalglans. Følehornene treleddede, 3. Led meget langstrakt. Forvingerne med 1 Radial- og 4 Cubitalceller.

Fig. 39. Forvinge af Hylotoma enodis.

Larverne (Fig. 16) med 6, sjældnere 7 Par Gangvorter; de er oftest grønne eller gule med regelmæssigt ordnede sorte Vorter, der er forsynede med Haar.

Larverne findes baade paa Træer og urteagtige Planter; de æder Bladene saaledes, at kun de større Ribber bliver tilbage. Æggene lægges i Bladene. Forpupningen sker i Jorden i en dobbelt Kokon; den ydre er stiv og haard, sammenspunden med Jord, den indre fin, tynd og af lys Farve.

Oversigt over Slægterne.

1. Radialcellen med Vedhængscelle..... 1. Hylotóma.
   Radialcellen uden Vedhængscelle ..... 2.
2. Lancetcellen stilket..... 2. Aprosthéma.
   Lancetcellen langt sammensnøret... 3. Schizócera.

1. *Hylotóma* Latr.
(Árge Schr.).

Middelstore, plumpe Former. Følehornenes 3. Led hos Hannen traaddannet, hos Hunnen kortere, svagt kølledannet. Baade For- og Bagvingerne med Vedhængscelle. Lancetcellen langt sammensnøret.

Fig. 40. Følehorn af Hylotoma.

Oversigt over Arterne.

1. Hele Kroppen sort med blaalig eller grønlig Metalglans..... 2.
   I hvert Fald Bagkroppen gul . .... 10.
2. Vingerne mørke, røgfarvede. Hoved og Thorax tæt besat med korte, sortebrune Haar ..... 3.
   Vingerne gule eller klare, sædvanlig med en mørk Plet under Vingemærket. Hoved og Thorax besat med hvidliggraa, silkeskinnende Haar..... 6.
3. 3. Cubitaltværaare forneden stærkt indefterkrummet, saa at 3. Cubitalcelle er meget smallere forneden end op mod Radialcellen . 2. cyanélla.
   3. Cubitalcelle forneden ikke eller kun ubetydeligt kortere end foroven ..... 4.
4. 3. Cubitaltværaare næsten lige eller kun svagt krummet. Hovedet stærkt udvidet bag Øjnene. 3. coeruleipénnis.
   3. Cubitaltværaare krummet, hos Hannen stærkt, hos Hunnen noget svagere. Hovedet ikke eller kun lidet udvidet bag Øjnene..... 5.
5. Panden set ovenfra flad og temmelig bredt furet med smalle, lidet ophøjede Siderande. Hunnens Brodskeder tangformede..... 4. berbéridis.
   Pandefuren smal og dyb med tykke, haarede Rande. Hunnens Brodskeder almindelige 1. enódis.

6. Skinnebenene mørke eller kun delvis lystfarvede ..... 7.
Skinnebenene hvidgule ..... 8.
7. Bagskinnebenene ved Grunden sorte, mod Spidsen lysere ..... 6. fúscipes.
Bagskinnebenene ved Grunden hvide, kun mod Spidsen mørke..... 5. ciliáris.
8. De mellemste Bagkropsled foroven ensfarvede. 9.
De mellemste Bagkropsled foroven i Midten gulrandede, hos Hannen dog ofte kun svagt, og kun tydeligt paa friske Eksemplarer. Hunnen med en mørk Vingeplet fra Vingemærket ud mod Vingespidsen ..... 9. atráta.
9. Følehorn rødgule ..... 8. metállica.
Følehorn sorte..... 7. ustuláta.
10. Vingerne røgfarvede, Aarerne i Rodhalvdelen sorte ..... 11. pagána.
Vingerne gullige, Aarerne i Rodhalvdelen med Undtagelse af Costa og Subcosta gule..... 11.
11. Baglaarene broncefarvede..... 13. dimidiáta.
Baglaarene gule, undert. med mørk Spids ..... 12.
12. Thorax helt blaasort ..... 12. cyanocrócea.
Thorax gult og sort ..... 10. rósæ.

1. H. enódis L. Blaasort, Følehorn og Ben sorte, Vingerne røgfarvede, lysere mod Spidsen. 3. Cubitaltværaare danner en regelmæssig Bue. Hovedet udvidet bag Øjnene. L. 7—8 mm.

Larven er grøn med sorte Vorter og Aandehuller. — Den lever paa Roser.
Almindelig. Juli—August.

2. H. cyanélla Kl. (coeruléscens Geoff.). Blaasort, Følehorn og Ben sorte, Vingerne røgfarvede med blaaligt Skær, ikke eller kun ubetydeligt lysere mod Spidsen. 3. Cubitaltværaare forneden saa stærkt indefterkrummet, at 3. Cubitalcelle bliver meget smallere forneden end foroven. Hovedet ikke udvidet bag Øjnene. L. 7—8 mm.

Larven lever paa Hindbær.
Almindelig. Maj—August.

3. H. coeruleipénnis Retz. Stærkt skinnende, sorteblaa, Følehorn og Ben sorte, Vingerne mørkt brun-

lige med lys Spids. 3. Cubitaltværaare næsten lige. Hovedet udvidet bag Øjnene. L. 8—10 mm.

Larven er rødlig eller græsgrøn; Hovedet brunt, fint behaaret, med sorte Øjefelter. Første Led er orangegult, de følgende undtagen de 2 sidste med en stor gul Sideplet, hvorover der findes sorte Pletter. — Lever paa Roser og *Rubus*-Arter.

Sjælden. Nordsjælland, Boserup.

4. H. berbéridis Kl. Blaasort, skinnende, Følehorn og Ben sorte, Vingerne brunlige. 3. Cubitaltværaare svagt bøjet. Hovedet udvidet bag Øjnene. Hannens sidste Leds Sideklapper og Hunnens — tangdannede — Brodskeder længere end hos de andre Arter. L. 7—10 mm.

Larven er hvid, med sort, kort behaaret Hoved; hvert Led paa Ryggen med to store lysegule Pletter, første og sidste gullige, paa sidste Led en stor, sort behaaret Plet, de midterste Led med 3 Tværrækker af sorte Vorter og en stor sort Sideplet. — Lever paa *Berberis vulgaris*.

1 Eksemplar fra Lolland. Juni.

5. H. ciliáris L. Blaasort, skinnende, Følehorn og Ben sorte, Bagskinnebenene hvide med sort Spids, Vingerne helt klare. 3. Cubitaltværaare i Midten skarpt udadbøjet. L. 7—8 mm.

Larven ukendt.

Ikke almindelig. Nordsjælland, Lolland, Falster, Horsens. Maj—Juni.

6. H. fúscipes Fall. Blaa, Følehornene brunlige, Benene brune, Laarene mørkere med blaaligt Skær, Vingerne klare med en brunlig Plet mellem Vingemærket og Cubitalaaren. L. 8—11 mm.

Larven paa Birk.

Almindelig. Juni—Juli.

7. H. ustuláta L. (Tvl. I, Fig. 5). Blaasort med grønligt Skær, Følehorn og Ben sorte, Knæ, Skinneben og Fødder hvidgule, Vingerne gullige med gule Aarer, der bliver noget mørkere hen imod Vingespidsen, Vingemærket gult,

med en mørk Plet, under hvilken en brunlig Skygge, der gaar ned til Cubitalaaren. L. 7—10 mm.

Larven med 7 Par Gangvorter; den er lyst grønlig med smaa vorteformede Knopper, der hver bærer en lille Børste; paa hvert af de tre første Led 2 Par større, brune Vorter med Torne. Ryggen med 2 smalle, hvide Linier, Sidefolderne hvide, Aandehullerne brune. Hovedet brunligt med en mørkere brunlig Linie paa Issen. — Lever paa Pil og Birk.

Almindelig. Maj—Juli.

8. H. metállica Kl. Stærkt metallisk grønligsort, 3. Følehornsled rødgult, Forlaarenes Forside lyst brunlig, Skinneben og Fødder rødgule. Vingerne svagt gullige med brunlige Aarer, Randaaren og Lancetcellens Aarer gule, Vingemærket brunt, Forvingerne med et brunligt Baand under Vingemærket. L. 8—10 mm.

Larven ukendt.

Kun 3 Eksemplarer kendes her fra Landet, alle fra Hannenov Skov (Falster), paa Birk i Juli.

9. H. atráta Forst. Sort med grønlig Metalglans, Følehornene sorte, Benene fra Knæene hvidgule, Vingeaarerne som hos den foregaaende Art, Radialcellen udfyldt af en brunlig Plet, hvorfra der udgaar en mørk Skygge ned i de første Cubitalceller. Mellemrummet mellem Basal- og Cubitalaaren paa Subcostalaaren meget kortere end Intercostalaaren. L. 9—11 mm.

Larven er grøn med korte sorte Haar og gule Sidefolder. Ryggen med Tværrækker af brune Pletter. Aandehullerne sortebrune; Hovedet skinnende grønt; Issen med brune Punkter, paa begge Sider af Clypeus en sort Plet. — Lever paa Eg og El.

Meget sjælden. 1 Eksemplar kendt fra Nykøbing F.

10. H. rósæ L. (rosárum Kl.). Gul, Hovedet, Mesonotum og Mesosternum, Scutellum, Metanotum i forskellig Udstrækning, Spidsen af Skinneben og Fodled, samt For- og Mellembenenes Hofter sorte. Vingerne gullige, Vingeaarerne gule, Costalaaren, Subcostalaaren, Feltet

imellem dem samt Vingemærket sorte, kun Roden gul. L. 7—10 mm.

Larven er blaaliggrøn, Ryggen gul eller gulplettet, alle Leddene undtagen de 2 sidste med 2 Tværrækker sorte Vorter, hver med en Børste, dannende 6 Længderækker; under disse findes paa hvert Led en større sort Plet med flere Børster og over hvert Ben en lille Plet, de 2 sidste Led med mindre Pletter. Aandehullerne og Hovedet sorte. — Lever paa Rose. Æggene lægges i de unge Skud, der derved forkrøbles og bliver sorte.

Almindelig. Maj—August; i 2 Generationer.

11. H. pagána Pz. Hoved og Thorax sorte med undertiden blaalig Glans, Bagkroppen gul, Benene og Følehornene sorte. Vingerne mørkt røgfarvede. L. 6—10 mm.

Larven ligner foregaaende, men adskilles ved, at hvert Led bærer 3 Tværrækker Pletter og næstsidste en enkelt. — Lever ligeledes paa Roser.

Noget mindre almindelig. Maj—August.

12. H. cyanocrócea Forst. (coeruléscens Fabr.). Hoved og Thorax metallisk blaasorte, Bagkroppen gul, Følehornene sorte; Benenes Farve variabel, oftest Skinnebenene, Føddernes Rod og Baglaarene gule, Baglaarenes og Bagskinnebenenes Spids sorte. Vingerne gullige, Roddelen med gule Aarer, Vingemærket brunt eller brunsort med gullig Spids, Forvingerne med en brunlig Plet under Vingemærket. L. 7—9 mm.

Larven ukendt.

Almindelig. Maj—Juli.

13. H. dimidiáta Fall. Hoved, Thorax og 1. Bagkropsrygled metallisk blaasorte, Bagkroppen gul med 1.—6. Bugled og Brodskeden blaasorte, Følehornene sorte, Benene fra Knæene gullige, Laarene blaasorte. Vingerne gullige, Roddelen med gule Aarer, Forvingen med en mørk Plet fra Vingemærket ned til Cubitalaaren. L. 8—11 mm.

Larven ukendt.

Meget sjælden. 1 Eksemplar taget ved Tisvilde. Juni.

2. *Aprosthéma* Knw.

(Schizócera Latr.).

Hannens 3. Følehornsled delt i 2 lige lange Grene, Hunnens svagt kølleformet. Vingerne uden Vedhængscelle, Forvingerne med 1 Radial- og 4 Cubitalceller; de tilbageløbende Aarer munder henholdsvis i 2. og 3. Cubitalcelle. Lancetcellen stilket.

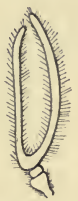

Fig. 41. Følehorn af Aprosthema. Han.

Arterne er overalt sjældne, og næsten alle de Eksemplarer, der kendes her fra Landet, er indsamlede af I. C. Schiødte især paa hans Undersøgelsesrejse i 1838. De er hinanden meget nærstaaende og vanskelige at bestemme.

Oversigt over Arterne.

1. Hovedet (regnet fra Øjnenes Midte) stærkt indsnævret bag Øjnene ..... 4. bífida.
   Hovedet ikke indsnævret bag Øjnene ..... 2.
2. Hovedet ikke udvidet bag Øjnene . 3. brevicórnis.
   Hovedet udvidet bag Øjnene ..... 3.
3. Biøjnene i en Trekant. Hunnens 3. Følehornsled stærkt indsnøret mod Basis ..... 1. tárda.
   Biøjnene i en flad Bue. Hunnens 3. Følehornsled omtrent ikke indsnøret mod Basis. 2. cylindricórnis.

1. A. tárda Kl. (melanúra Th.). Sort, Bagkroppen gul med sort Rod og Spids, Benene gule, Hofterne, Hofteringene og de inderste to Trediedele af Laarene sorte. Vingerne brunskyggede med lysere Spids. Hovedet stærkt udvidet bag Øjnene. L. 6—8 mm.

Larven ukendt.
Falster, paa Rør ved en Bæk.

2. A. cylindricórnis Th. Afviger fra foregaaende Art foruden ved de i Tabellen nævnte Karakterer kun ved, at Hovedet ikke er saa stærkt udvidet bag Øjnene. L. 6—8 mm.

Larven ukendt.
Et Par Eksemplarer fra Sorø, paa Siv. Juni.

3. A. brevicórnis Fall. Hannen helt sort med gule Skinneben, Hunnen sort med Bagkroppen undtagen Roden og den yderste Spids gul, Benene gule, Hofter, Hofteringe og Laarenes inderste Trediedel sorte. Hovedet bagtil saa bredt som over Øjnene. L. 6—8 mm.

Larven ukendt.
Et Par Eksemplarer fra Falster. Juni.

4. A. bífida Kl. (geniculáta Th.). Sort, Bagkroppen gul med sort Rod, Benene gule, Hofter, Hofteringe og sædvanligt Laarenes inderste Del sorte. Hovedet stærkt indsnævret bag Øjnene. L. 6—7 mm.

Larven ukendt.
Sorø, i en Mose paa *Carex*; Falster.

3. *Schizócera* Lep.
(Cyphóna Dahlb.).

Fig. 42. Forvinge af Schizocera geminata.

Denne Slægt stemmer i alle Forhold overens med Aposthema, kun er Lancetcellen langt sammensnøret.
Kun 1 Art.

1. S. gemináta Kl. Broncesort, Hannens Bagkrops Rod med et gult Baand. Knæ, Skinneben og Fødder bleggule; Følehornene rødbrune med mørkere Rod. Vingerne klare med et svagt Baand under Vingemærket. L. 5—7 mm.

Larven har 6 Par Gangvorter, er lyst grønlig med noget mørkere Ryg og sorte Aandehuller. — Den angives at leve paa Roser.
Sjælden. Dyrehaven, Roden Skov paa Lolland, Assenseegnen, Horsens; de 2 første Steder paa Hvidtjørn. Maj—Juni.

6. Lophyrínæ.

Kroppen er kort og plump. Følehornene mangeleddede, hos Hannen fjerformede, hos Hunnen savtakkede. Forvingerne med 1 Radial- og 4 Cubital-

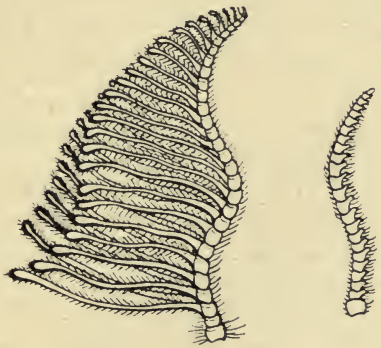

a *b*

Fig. 43. Følehorn af Lophyrus. *a* Han. *b* Hun. (Efter Enslin).

celler, 1. Cubitaltværaare ikke fuldstændig, 2. og 3. Cubitalcelle hver med en tilbageløbende Aare.

Oversigt over Slægterne.

1. Lancetcellen med Tværaare..... 1. Lophýrus.
   Lancetcellen sammensnøret ..... 2. Monocténus.

1. *Lophýrus* Latr.

Hannens Følehorn med dobbelt Kam. Skinnebenenes Sporer undertiden med udfladet Spids. De to Køn er meget forskellige i Udseende.

Larverne (Fig. 15) med 8 Par Gangvorter; de er grønne eller graa med mørkere Tegninger. Nogle Arters Larver

lever kolonivis, andres er enlige; de findes alle paa Naaletræer, og nogle af dem hører til de farligste Forstinsekter.

Fig. 44. For- og Bagvinge af Lophyrus virens.

Æggene lægges i Randen af Naalene enten hvert for sig i et Hul eller flere sammen i en Fure. Larvernes Gnav (Fig. 45) er meget karakteristisk; de yngre Larver fortærer nemlig Naalenes Rande saaledes, at kun Midtribben staar tilbage som en Traad; de ældre Larver æder Naalene af lige ned til Naaleskederne. Larverne foretrækker det foregaaende Aars Skud, men ved Efteraarsangreb gaar de ogsaa paa samme Aars Skud; og ved Masseangreb, der ofte fører til fuldstændig Afnaaling („Kahlfrass"), skaanes overhovedet ingen Naale og ingen Træer; ellers holder Larverne sig især til yngre, spredt staaende Træer i slette Kulturer. Naar de forstyrres, bøjer Larverne Forkroppen opad og lader en harpiksagtig Vædske træde frem fra Munden. Larve-Ekskrementerne har en ejendommelig skæv, firkantet Form. Forpupningen finder Sted i ovale Kokoner, der enten fæstes paa Træerne eller anbringes i Skovbundens Mos- eller Naaledække. Naar Hvepsene er fuldt udviklede, klipper de Spidsen af Kokonen af som et Laag.

Fig. 45. Gren af Skovfyr, gnavet af Lophyrus pini-Larver (efter Fritz).

Lophyrerne er ikke gamle i

vor Fauna; de er først kommet hertil, efter at Plantningen af Naaletræer er begyndt. L. hercyniæ, der lever paa Gran, har været kendt herfra fra før Midten af forrige Aarhundrede, medens de øvrige Arter, der lever paa Fyr, først optraadte i 1872, hvor 7 Arter pludselig viste sig i Gel Skov og Ørholms Fælled; senere er endnu 2 Arter, L. pallipes og similis indvandrede.

Oversigt over Arterne.

Hanner:

1. Bagvingens Lancetcelle ender langt indenfor den tilbageløbende Aare (Fig. 44) ..... 3.
   Bagvingens Lancetcelle ender nær ved den tilbageløbende Aare (Fig. 46) ..... 2.
2. Kløerne simple. Bagkroppens Underside helt sort..... 7. pállipes.
   Kløerne med Subapicaltand. Bagkroppens Underside i hvert Fald i Midten rød.... 6. sértifer.
3. Bagvingerne i Spidsen røgfarvede. Bagkroppens Underside sort..... 4. pini og 5. símilis.
   Bagvingerne klare eller kun svagt røgskyggede. Undersiden rødlig..... 4.
4. Følehornene længere end Thorax, med 21—23 Straaler ..... 3. hercýniæ.
   Følehornene højst med 20 Straaler, ikke længere end Thorax ..... 5.
5. Issen sort. Pronotums Baghjørner gule.. 1. vírens.
   Issen gulplettet. Pronotum helt sort eller kun med Baghjørnespidserne gule ..... 2. pállidus.

Hunner:

1. Bagvingens Lancetcelle ender langt indenfor den tilbageløbende Aare (Fig. 44) ..... 3.
   Bagvingens Lancetcelle ender nær ved den tilbageløbende Aare (Fig. 46)..... 2.
2. Bagkroppens Overside sort..... 7. pállipes.
   Bagkroppens Overside gul ..... 6. sértifer.
3. Den indre Bagskinnebensspore bladagtig udfladet..... 4.
   Den indre Bagskinnebensspore ikke bladagtig udfladet..... 4. pini og 5. símilis.
4. Mesosternum sort eller sortebrun. Hovedet med et bredt sort Baand mellem Øjnene ..... 5.
   Mesosternum gul eller blegbrunlig. Pandebaand smalt eller mangler..... 2. pállidus.

5. Følehornene 21—22-leddede. Pandebaandet saa bredt som Øjnene ..... 3. hercýniæ.
Følehornene 18-leddede. Pandebaandet smallere end Øjnene ..... 1. vírens.

1. L. vírens Kl. Hannen sort med Clypeus, Overlæbe og Palper gule; Pronotums Sidehjørner og Benene gule; Bagkroppens Spids, Sider og Underside rødlige. Hunnen lergul; over Panden et smalt sort Baand, Mesonotums 3 Flige hver med en stor sort Plet, Sidefligenes Pletter naar dog kun paa et ubetydeligt Stykke fortil ud til Parapsidefurerne; Scutellums For- og Bagrand, Metanotum og et bredt Bælte paa hvert Bagkropsrygled sorte, Bælterne paa 1. og sidste Led smallere og undertiden opløste i Sidepletter; Bugen gullig; Mesosternum brun eller sort; Benene gule. Følehornene sorte, de 2 første Led gule. L. 6—8 mm.

Larvens Hoved er forfra set ovalt (alle andre Lophyrus-Larver har rundt Hoved), grønt. Kroppen glat, græsgrøn med en dobbelt, mørkegrøn Ryglinie og en lige saa bred Sidelinie og mælkehvide Sidefolder.

Hvepsens Flyvetid er Maj—Juli. Larverne findes i August—September paa Fyr; de lever enligt paa de højere siddende Grene af 20—30 Aar gamle Træer. Kokonerne er lyse, hvidlige eller gullige.

Kendes kun fra Gel Skov og Ørholms Fælled, hvor den indsamledes i 1872—73.

2. L. pállidus Kl. (dorsátus Cam.). Hannen afviger fra den foregaaende Arts ved, at Pronotum enten er helt sort, eller kun de alleryderste Hjørner er gullige, Hunnen ved, at der paa Panden ikke findes noget skarpt afgrænset sort Baand, i Reglen kun en sort Plet omkring Biøjnene, hvorfra der undertiden breder sig en mørk Skygge ud til hver Side, og ved, at Mesosternum er gult eller gulbrunt. L. 6—7 mm.

Larven er grønlig eller gulliggrøn; Hovedet hos den yngre Larve sort, hos den voksne brunrødt med mørke Pletter. Langs Siderne findes en Række uregelmæssige, brunlige eller grønlige Pletter og paa Ryggen 2 smalle, lyse Linjer.

Arten har 2 Generationer om Aaret, en i Maj og en i Juli—August. Larverne lever kolonivis paa yngre Skovfyr, sjældnere Bjærgfyr, og kan ogsaa fremkomme paa Rødgran. Kokonen er lyst gullig eller hvidlig.

Hvepsen blev først fundet i Ådserbo Plantage 1890 og er senere fundet ved Helsingør og i Jægerspris Nordskov.

3. L. hercýniæ Htg. Hannen angives at ligne virens, men at have hele Hovedet ned til Palperne sort og i hvert Fald Mellem- og Baghofternes Rod, undertiden alle Hofternes Inderside, Hofteringe og Laar ligeledes sorte. Hunnen skelnes fra virens ved, at der mellem Øjnene findes et Baand saa bredt som disse, og ved, at de sorte Pletter paa Mesonotums Sideflige naar ud til Parapsidefurerne i hele disses Længde og ligeledes helt tilbage til Sømmen mod Scutellum. L. 6—9 mm.

Larven er mørkegrøn med 3 smalle hvide Længdestriber, der dannes af en Kirtelafsondring, og som derfor kan gnides af. Langs Grunden af Gangvorterne findes en smal mørkere Stribe. Hovedet er brunrødt med mørkere Tegning.

Arten har 2 Generationer om Aaret, en i Maj—Juni og en i September. Larven lever enlig paa lavere Skud af ældre Graner. Den første Generations Kokoner findes paa Træerne, den andens i Skovbunden. Kokonerne er smalle, lysere eller mørkere brune.

Almindelig i alle ældre Granskove. Kun Hunnen er taget her i Landet, Hannen er overalt uhyre sjælden.

4. L. píni L. (Tvl. I, Fig. 6—7). Hannen er sort; Knæ, Skinneben og Fødder gule, Bagvingernes Spids røgfarvet. Hunnen ligner i Farvetegningen virens, men Hovedets Overside er næsten helt sort, og Thorax-Tegningen varierer stærkt, idet Mesonotums Fliges Pletter kan være større eller mindre og Scutellum gul og sort i forskellig Udstrækning; Følehornene brunlige med gul Rod; Benene gule med mørkere Tegning; Bagvingernes Spids oftest røgfarvet. L. 7—10 mm.

Larvens Hoved er brunt med mørk Tegning. Kroppen gulgrøn med en Række sorte Pletter over Aandehullerne og en Række afvekslende smaa runde og større,

langstrakte Pletter over Gangvorterne, dannende en Række liggende Semikolon'er.

Arten har her i Landet kun 1 Generation aarlig, med Flyvetid i Maj—Juli. Larverne, der undertiden gør stor Skade, lever kolonivis paa Fyr, baade paa ældre og yngre Træer. Kokonerne, der er mørkt brunlige og temmelig tykke, findes baade paa Træerne og i Skovbunden.

Den kendes fra Gel Skov, Ørholms Fælled, Tisvilde, Jægerspris, Hornsherred og Odsherred, Wedellsborg og fra flere jydske Klit- og Hedeplantager.

5. L. símilis Htg. (eremíta Th.). Det er meget vanskeligt at adskille de udviklede Hvepse fra foregaaende Art. Hunnen er større og plumpere med mere sortplettede Ben, Følehornsleddene, særlig de inderste, er kortere og bredere med længere Tænder, saaledes at similis' Følehorn gør Indtryk af at være kortere og stærkere savtakkede end pini's. — Et sikkert Skelnemærke findes i Broddens Bygning; hos pini er Broddens nederste Rand mindre stærkt takket end hos similis, og hos denne Art bestaar Tandrækkerne af ligestore Tænder, medens disse hos pini varierer i Størrelse. — Hannerne lader sig foreløbigt ikke adskille sikkert. L. 11 mm.

Larvens Hoved er skinnende sort; Kroppen sortbroget med netformede, gule Tegninger.

Arten har kun 1 Generation om Aaret. Den flyver i Juli. Larven lever enkeltvis, sammen med pini eller alene; Kokonerne som pini's.

Hvepsen er taget i Gel Skov $^{3}/_{7}$ 87. Larverne er fundet i Hornbæk Plantage $^{16}/_{9}$ 87 og ved Hillerød, yngre Larver i Juli 99, Kokoner paa unge Weymouthsfyrre i Sommeren 1900. I Efteraaret 1914 optraadte den i Mængde paa Tibirke Bakker.

6. L. sértifer Geoff. (rúfus Kl.). Hannen sort, Benene og i hvert Fald Midten af Bagkroppens Underside rødlig; Bagvingernes Spids meget svagt skygget. Hunnen rød, skinnende; Følehornenes Svøbe, Metanotum og Bagkroppens Rod sorte. L. 6—9 mm.

Larvens Hoved sort, skinnende; Kroppen grønlig med brede, mørke Længdestriber og i Reglen en smal, lys Rygstribe; paa Siderne Tværrækker af fine sorte Torne.

Flyvetiden falder i September—Oktober. Æggene overvintrer, og Larverne æder kolonivis i Maj—Juni. Forpupning paa Træet eller i Skovbunden. Kokonen er tynd og gullig.

Arten er fundet flere Steder paa Sjælland: Gel Skov, Ørholms Fælled, Ordrup, Tisvilde, Asserbo, Tølløse, Bromme, Giesegaard, og i Jylland: Vester Palsgaard og Holstebro.

7. L. pállipes Fall. (dorsátus Fabr.). Hannen sort; Benene gule med sort Rod. Hunnen sort, skinnende, Vingeskællene, Bagkroppens Underside og undertiden Pronotums Baghjørner gule, Thorax's Sider gulpletted. L. 6—7 mm.

Fig. 46. Bagvinge af Lophyrus pallipes.

Larvens Hoved brunt med en sort, trekantet Plet paa Panden; Kroppen grønliggul med 4 mørkegrønne Sidestriber.

Den har 1 Generation om Aaret med Flyvetid i Maj. Larverne lever paa Fyr.

Kendes kun fra Ørholm Fælled og Gel Skov 1872—73.

2. *Monocténus* Htg.

Hannens Følehorn kun med en enkelt Kam. Skinnebenenes Sporer aldrig udfladede.

Kun 1 Art.

1. M. juníperi L. Hannen sort, Skinnebenene og Fødderne lysere; Følehornene med 20 Led. Hunnen sort, Benene som hos Hannen, Bagkroppens Sider paa Midten gullige. L. 6—7 mm.

Larven med 8 Par Gangvorter, grønlig med sorte Punkter, Hovedet brunt. — Den lever paa *Symphoricarpus racemosus* og maaske paa Ene (*Juniperus*).

Kun kendt i 2 Eksemplarer her fra Landet, et fra Hornbæk og et fra Hellebæk, begge Hanner.

7. Tenthredinínæ.

Oversigt over Grupperne.

1. Radialcellen udelt, eller hvis den er delt, munder begge de tilbageløbende Aarer i den 2. af de 4 Cubitalceller. Basalaaren konvergerer med 1. tilbageløbende Aare ..... 1. Nematíni.
   Radialcellen delt ved en Tværaare. Hvis 2. Cubitalcelle optager begge tilbageløbende Aarer, findes der kun 3 Cubitalceller, idet 2. Cubitaltværaare mangler..... 2.
2. Lancetcellen stilket..... 2. Blennocampíni.
   Lancetcellen ikke stilket..... ..... 3.
3. Basalaaren ikke parallel med 1. tilbageløbende Aare..... ..... 3. Hoplocampíni.
   Basalaaren forløber parallelt med 1. tilbageløbende Aare; hvis ikke, mangler 2. Cubitaltværaare .... 4.
4. Basalaaren munder i Cubitalaarens Udspring eller tæt derved. Sædvanlig med 4 Cubitalceller; naar kun med 3, mangler 1. Cubitaltværaare ..... 4. Selandriíni.
   Basalaaren munder et Stykke fra Cubitalaarens Udspring; hvis ikke, mangler 2. Cubitaltværaare..... 5.
5. 3 Cubitalceller, idet 2. Cubitaltværaare mangler; 2. Cubitalcelle derfor meget langstrakt og optagende begge tilbageløbende Aarer.. 5. Doleríni.
   4 Cubitalceller..... 6. Tenthrediníni.

1. Gruppe. Nematíni.

Mellemstore eller smaa Arter med blødt Hudskelet. Følehornene slanke, børste- eller traaddannede, hos Hannen undertiden med Udvækster. Forvingerne med 1 eller sjældent 2 Radialceller, oftest med 4, undertiden 3 Cubitalceller, 1. Cubitaltværaare undertiden utydelig; 2. Cubitalcelle ofte med begge de tilbageløbende Aarer. Basal- og Cubitalaaren ikke parallele. Lancetcellen stilket eller sammensnøret i Midten. Bagvingerne med 2 lukkede Midtceller.

Larverne (Fig. 18), der har 7 Par Gangvorter, lever frit paa Blade, i sammenrullede Blade eller i Galler.

Denne Gruppes Arter er de vanskeligst bestemmelige af Bladhvepsene, da især de af Konow opstillede Slægter med deres Arter staar hinanden ganske overordentlig nær, saaledes at der udfordres et temmelig stort Sammenligningsmateriale, for at man ved Bestemmelsen kan afgøre de tit yderst smaa Differenser imellem Arterne, som vanskeligt kan formuleres i Ord. Til videregaaende Undersøgelser — vi har nemlig sikkert et meget betydelig større Antal Arter af denne Gruppe end nu kendt, da der ikke tidligere er indsamlet saa meget af dem netop paa Grund af deres vanskelige Bestemmelighed — anbefales især Konows i Litteraturfortegnelsen anførte Afhandlinger, som for flere Slægters Vedkommende er lagt til Grund for nærværende Behandling.

Oversigt over Slægterne.

1. 1 Radialcelle ..... 5.
   2 Radialceller ..... 2.
2. Lancetcellen sammensnøret ..... 5. Hemichróa.
   Lancetcellen stilket ..... 3.
3. Bagvingerne uden Humeralcelle, da Humeralaaren mangler eller kun er antydet ved Basis. Pseudodineūra (se Blennocampini).
   Bagvingerne med Humeralcelle, denne lukket eller højst aaben lige ved Enden ..... 4.
4. Øjnene naar helt ned til Mandibelbasis. Mesoneūra (se Blennocampini).
   Øjnene langt fjernede fra Mandibelbasis. 6. Dineūra.
5. Lancetcellen sammensnøret ..... 6.
   Lancetcellen stilket. 2. Cubitalcelle med begge de tilbageløbende Aarer ..... 9.
6. De 2 tilbageløbende Aarer munder hver i sin Cubitalcelle ..... 7.
   2. Cubitalcelle med begge de tilbageløbende Aarer ..... 4. Camponíscus.
7. 3.—6. Følehornsled hos Hannen udtrukket i en Gren, hos Hunnen skævt afstudsede og forlængede i en lille Tap ..... 1. Cládius.
   Følehornene uden Grene eller Tapper ..... 8.
8. 3. Følehornsled krummet, mest hos Hannen. 2. Trichiocámpus.

3. Følehornsled lige ..... 3. Prióphorus.
9. Clypeus fortil tydeligt indbugtet eller indskaaret 10.
Clypeus fortil afstudset eller yderst svagt indbugtet ..... 19.
10. 2. Cubitaltværaare mangler .... 8. Cryptocámpus.
2. Cubitaltværaare til Stede; undertiden er 1. Cubitaltværaare svag eller manglende ..... 11.
11. Kløerne spaltede i Spidsen ..... 12.
Kløerne med en Subapicaltand ..... 17.
12. Hannens 8. Rygled med en lille, stump, mer eller mindre sylformet Forlængelse. Hunnens Følehorn traaddannede, kun ganske svagt fortyndede mod Spidsen, Vingemærket ofte tvefarvet (mørkt med lys Rod) ..... 9. Pontánia.
Hannens 8. Rygled, bredt, stump trekantet eller næppe forlænget foran Spidsen. Hunnens Følehorn børstedannede, tydelig tyndere mod Spidsen. Vingemærket meget sjældent mørk med lys Rod ..... 13.
13. Bagskinnebenenes Spids og 1. Bagfodsled udfladede eller fortykkede ..... 14.
Bagbenene normale ..... 15.
14. Bagskinnebenenes Spids og 1. Bagfodsled stærkt udfladede ..... 7. Croësus.
Bagskinnebenene kun fortykkede, ikke udfladede, udvendig med en Længdefure. 12. Holcocnéme.
15. Mesonotum og som oftest ogsaa Mesopleurerne fint og tæt punkterede, matte. Følehornene korte og kraftige ..... 11. Amauronématus.
Mesonotum og Mesopleurerne skinnende, højst meget svagt punkteret. Følehornene lange, slanke ..... 16.
16. Hunnens Brodskede meget tyk. Hannens sidste Bugled i Spidsen afrundet, afstudset eller indbugtet ..... 13. Nématus.
Hunnens Brodskede normal. Hannens sidste Bugled trekantet, men med stump Spids. 10. Ptéronus.
17. Bagskinneben og 1. Bagfodsled fortykkede. Større Arter ..... 12. Holcocnéme.
Bagbenene simple ..... 18.
18. Pandefelt tydeligt afgrænset. Kløerne med tydelig Subapicaltand ..... 14. Pachynématus.
Pandefelt ikke afgrænset. Kløerne med meget utydelige Tænder ..... 20.
19. Pandefelt mer eller mindre tydeligt afgrænset. Hannens sidste Rygled i Midten udtrukket i en kølet Spids. Hunnens Brodskeder simple. 15. Lygæonématus.

Pandefelt utydeligt afgrænset, Panden hvælvet. Hannens sidste Rygled ikke eller kun svagt udtrukket, og Kølen naar ikke Spidsen. Hunnens Brodskeder brede, i Spidsen gabende, med tydelige Børsteplader ..... 20.

20. Clypeus afstudset. 1. Cubitaltværaare manglende eller utydelig ..... 16. Pristíphora.
Clypeus let og bredt indbugtet. 1. Cubitaltværaare sædvanlig kraftig og tydelig . 17. Micronématus.

1. *Cládius* Ill.

Kroppen langstrakt ægdannet. Hannens 3. Følehornsled krummet, Roden med en stump Tand, Spidsen af 3.—5. Led udtrukket i en lang Gren, 6. Led i en svagere Spids; Hunnens 3.—5. Følehornsled skraat afstudsede, saaledes at det ene Hjørne springer noget frem. Forvingerne med 1 Radial- og 3 Cubitalceller. 1. Cubitaltværaare forsvundet. De 2 inderste Cubitalceller hver med én tilbageløbende Aare.

Fig. 47. Forvinge af Cladius pectinicornis.

Kun 1 Art.

1. C. pectinicórnis Geoff. (diffórmis Jur.). Sort, skinnende, med svag graalig Behaaring; Knæ, Skinneben og Fødder hvidgule, de sidstes Spidser brunlige. Vingerne svagt brunlige med lysere Spids. L. 5—7 mm.

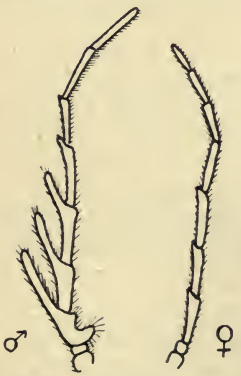

Fig. 48. Følehorn af Cladius pectinicornis, Han og Hun.

Larven har 7 Par Gangvorter; den er lysegrøn, besat med korte Børster; to mørkere Længdestriber langs Ryggen. Hovedet lyst rød-

brunt med en mørkere Isseplet. — Den lever paa forskellige Rosaceer, særlig Roser, findes paa Undersiden af Bladene og æder store, uregelmæssige Huller i dem. Forpupningen sker i Jorden eller i hule Grene; Kokonen er blød, graalig og sammenspunden med Jord eller Smuld.

Almindelig. Maj—August.

2. *Trichiocámpus* Htg.

Arterne ligner den foregaaende Slægts, men adskilles ved, at 3. Følehornsled er krummet, stærkere hos Hannen end hos Hunnen og hos den førstnævnte med en stump Tand ved Roden og med 4.—5. Led skraat afskaaret i Spidsen.

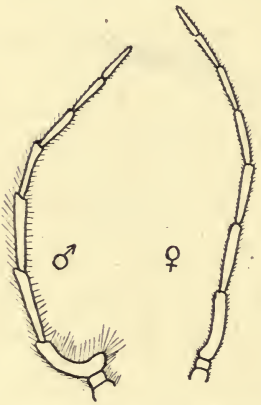

Fig. 49. Følehorn af Trichiocampus ulmi.

Oversigt over Arterne.

1. Kroppen helt sort.... 2.
   Bagkroppen gul..... 3. viminális.
2. Laarene mørke ..... 2. eradiátus.
   Laarene lyse, gullige . 1. úlmi.

1. T. úlmi L. (rúfipes Lep.). Sort; Benene rødgule, Roden i forskellig Udstrækning mørkere, sidste Fodled ligeledes mørkere. L. 6—7 mm.

Larven er tæt behaaret, grøn, ofte mørkere paa Rygsiden, Siderne med en hvid eller gullig Stribe. Hovedet brunligt med en stor sort Isseplet. — Lever paa Ælm (*Ulmus campestris*).

Almindelig. Maj—Juli.

2. T. eradiátus Htg. (Drewséni Th.). Sort; Knæ, Skinneben og Fødder graalig hvide. Følehornene stærkere behaarede end hos den foregaaende Art. L. 5—7 mm.

Larven ukendt.

Ikke almindelig. Nordsjælland, Tissø, Sydfyen, Horsens. April—Maj.

3. T. viminális Fall. Gul; Følehornene brune, de to første Led hos Hannen sorte; Hovedet og Thorax's Overside sort, Mesosternum ligeledes. Benene gule. Vingerne gullige med lysere Spids. L. 7—9 mm.

Larven er gulliggrøn, Ryggen med 4 Rækker sorte Pletter, 1. og næstsidste Led dog kun med 2 Pletter, og sidste med 1 større Plet; 1. og de 3 sidste Led stærkere gullige. Hovedet skinnende sort. — Lever paa Poppel.
Ikke almindelig. Nordsjælland, Falster, Vejle. Maj.

3. *Prióphorus* Dahlb.

Slægten adskilles fra begge de 2 foregaaende ved, at begge Køns Følehorn er traaddannede uden Udvækster, Hannens 3. Led forneden dog med et ret skarpt Inderhjørne.

Fig. 50. Følehorns - Basis af Priophorus padi, Han og Hun.

Oversigt over Arterne.

1. Hofterne hvidlige med mørkere Rod ..... 1. pádi.
Hofterne helt sorte ..... 2. Brúllei.

1. P. pádi L. Sort, skinnende, med graalig Behaaring, Benene hvidlige, Hofternes Rod og Laarenes Midte brunlig. L. 7—8 mm.

Larven er grøn med et graaligt Anstrøg; Ryggen olivengrøn, paa hvert Led 3 Tværrækker af hvide, sortrandede Punkter. Hovedet lysebrunt, Issen med en sortebrun Plet. — Paa mange forskellige Løvtræer og Urter.
Almindelig. Maj—Juni.

2. P. Brúllei Dahlb. Sort, Benene sorte, Knæ, Skinneben og Fødder hvidlige. L. 6—7 mm.

Larven ukendt.
Almindelig. April—Juli.

4. *Camponíscus* Newm.

(Leptocércus Th., Léptopus Htg.).

Fig. 51. Forvinge af Camponiscus luridiventris.

Kroppen langstrakt ægdannet. Følehornene 9-leddede, lange og traaddannede. Forvingerne med 1 Radial- og 4 Cubitalceller, af hvilke den 2. modtager begge de tilbageløbende Aarer. Lancetcellen langt sammensnøret.

Oversigt over Arterne.

1. Benene helt lyse, gule eller røde. 1. luridivéntris.
   Benene med sorte Hofter, Hofteringe og Laar. 2. ovátus.

1. C. luridivéntris Fall. Hannen sort; Pronotums Hjørner og Vingeskællene rødlige, Bagkropsspidsen brunrød; Benene gule, Bagskinnebenenes Spids og Bagfødderne brunlige. Hunnen sort; Pronotums Hjørner, Vingeskællene og Benene røde; Skinneben og Hofteringe lysere; Bugen rødlig. L. 5—6 mm.

Larven er fladtrykt, bænkebideragtig, grøn, hvert Led paa Siden med en lille, skraa, sort Streg og et sort Punkt, 1. Led dog uden Pletter, og paa 2. og de 2 sidste Led mangler Stregen. Hovedet gulbrunt med sorte Øjefelter. — Den lever paa El, sidder paa Bladenes Underside og æder store uregelmæssige Huller i Bladene. Om Efteraaret er den fuldvoksen og spinder en tynd Kokon i Jorden. Almindelig. Juni.

2. C. ovátus Zadd. Sort, Bagkropsspidsen brunrød; Benene gulhvide, Hofter, Hofteringe og Laar undtagen disses Spids sorte. Hannens Følehorn sortebrune, Hunnens sorte. L. 4—5,5 mm.

Larven grøn; Hovedet grønt med gulbrunlig Isse og sorte Øjefelter; paa Kroppens Sider en mørkere Længdestribe, over Brystfødderne en mørkegrøn Længdeplet. — Paa Lærk.

En Han taget paa Lærk ved Frederiksgave (Assens), Maj.

5. *Hemichróa* Steph.

(Leptocérca Htg.).

Adskilles fra foregaaende Slægt ved, at Forvingerne har 2 Radialceller. Hannerne til de 2 Arter er meget sjældne.

Oversigt over Arterne.

1. Hannens Hoved sort.
   Hunnens Bagkrop gul ..... 1. crócea.
   Hannens Hoved rødt.
   Hunnens Bagkrop sort ..... 2. álni.

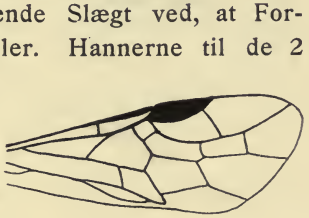

Fig. 52. Forvinge af Hemichroa alni.

1. H. crócea Geoff. (rufa Pz.). Hannen sort med mørke Vinger; Pronotums Hjørner ofte brune; Bugen i Midten brun; Benene gulligrøde med sorte Hofter. Hunnen rød, Følehornenes Overside, Overlæben, Metanotum og Mesosternum sorte; Benene lyse med Hofterne og undertiden Laarenes Basis sorte. L. 5—8 mm.

Larven med 7 Par Gangvorter; Kroppen lyst grønlig eller lys blaagraa. Ryggen gullig, paa hver Side med en sort Stribe; Siderne med 2 smallere, afbrudte Linier. Hovedet sort eller brunt, Kløerne sorte. — Lever paa El, hvor den forekommer i større Kolonier.

Almindelig. Maj—Juli.

2. H. álni L. Hannen sort, Hovedet rødt med en lille, aflang, sort Plet over hvert Øje. Pro- og Mesopleurerne rødplettede; Følehornene sorte; Benene rødgule med sort Rod; Bugens Underside i Midten rød. Hunnen sort; Benene sortebrune, Forbenenes Forside lyst brunlig. L. 5—8 mm.

Larven med 7 Par Gangvorter; Kroppen lyst grønlig, Ryggen med et blaaligt Skær, uden sorte Sidestriber.

Hovedet lysebrunt med sorte Øjefelter. Kløerne brune. — Paa Birk og El; lever enkeltvis eller kun 2—3 sammen. Almindelig. Juni—Juli. Af Hannen kendes her fra Landet kun et Eksemplar fra ældre Tid, fra Bornholm.

6. *Dineura* Dahlb.

Fig. 53. Forvinge af Dineura stilata.

Kroppen langstrakt. Følehornene 9-leddede, tynde. Forvingerne med 2 Radialceller og 4 Cubitalceller, af hvilke den 2. modtager begge de tilbageløbende Aarer. Lancetcellen stilket.

Oversigt over Arterne.

1. Thorax's Grundfarve gul ..... 1. Degeeri.
   Thorax's Grundfarve sort..... 2.
2. Bagkroppens Overside sort..... 3. testacéipes.
   Bagkroppens Overside gul..... 2. stiláta.

1. D. Degeeri Kl. Rødgul; Hannens Mesonotum sortplettet; hos begge Køn er Scutellums Spids, Metanotum og en stor Plet paa Bagkroppens Overside (hos Hannen næsten hele denne) sorte. Benene gule, Skinnebenenes og Fodleddenes Spids lidt mørkere. L. 6—7 mm.

Larven med 7 Par Gangvorter; Kroppen grøn med et bredt mørkt Baand ned langs Ryggen; Siderne bærer korte, kødede Vedhæng. Hovedet gulligt. — Lever paa Birk. Den sidder paa Undersiden af Bladene og skeletterer disse. Forpupningen sker i en stærk Kokon, der er sammenspundet med Jordklumper.

Ikke almindelig. Nord- og Midtsjælland, Bornholm, Falster, Ry. Maj—Juni.

2. D. stiláta Kl. Sort; Munden og Følehornenes Underside brune; Pronotums Hjørner, Vingeskællene, Ben, og Bagkrop røde. Bagkroppens Rod og hos Hannen tillige Spidsen sorte. L. 5—6 mm.

Larven er grønlig, med mørkere Hoved og besat med smaa skinnende Vorter, der bærer korte, hvide Haar. — Lever paa *Cratægus*. Den udbreder en ubehagelig, tægeagtig Lugt, er særdeles træg og sidder paa Undersiden af Bladene, som den skeletterer.

Sjælden. Nordsjælland, Falster, Vejle, Vestjylland. Maj—Juni.

3. D. testacéipes Kl. Sort; Munden, Følehornenes Underside, Pronotums Hjørner, Vingeskællene, Benene og Bagkroppens Underside gule. L. 5—6 mm.

Larven ligner foregaaende Arts, men giver ingen ubehagelig Lugt fra sig. — Den findes paa Røn.

Sjælden. Nordsjælland, Tissø, Bornholm, Ry. Juni—Juli.

7. *Croesus* Leach.

Kroppen tyk og plump. Hoved og Thorax punkterede, matte. Følehornene lange og børstedannede. Skinnebenenes Rod hvid, Bagskinnebenenes Spids og Bagføddernes 1. Led stærkt affladede og udvidede. Forvingerne med 1 Radial- og 4 Cubitalceller, Lancetcellen stilket.

Fig. 54. Bagben af Croesus septentrionalis.

Oversigt over Arterne.

1. Mesothorax's Episterner matte, groft rynket punkterede .... 1. septentrionális.
   Mesothorax's Episterner skinnende, med fine Punkter ... 2. várus.

1. C. septentrionális L. (Tvl. I, Fig. 8). Sort; Benene sorte, Hannens Laar røde og dens Bagben med sorte Knæ; hos begge Køn er For- og Mellembenene fra Knæene lyse, Baghofternes Spids og Hofteringene hvide, Skinnebenenes Rod hvid. Bagkroppen brunrød,

Roden og undertiden ogsaa Spidsen sorte. Vingerne med en svagt brunlig Plet under Vingemærket. L. 10—11 mm.

Larven blaagrøn med 1. og sidste (eller de 2 sidste) Led rødgule. Hovedet skinnende sort; paa hver Side af Kroppen findes over Spiraklerne en Række af 11 store, afrundede, sorte Pletter og under Spiraklerne 2 Rækker mindre Pletter; paa sidste Leds Rygside en stor, sort Plet. Langs Ryggen en mørkere Stribe. — Paa Birk og El. Findes i Reglen i Kolonier, der æder Bladene fra Randen af. Naar de forstyrres, slaar de, idet de kun holder sig fast med Brystfødderne, Bagkroppen tilbage. Forpupningen foregaar i Jorden i en brunsort Kokon. Æggene lægges i Birkebladenes Sideribber.

Temmelig almindelig. April—Juni.

2. C. várus Vill. Sort; Overlæben og Clypeus hvide, Laarene røde, de bageste med sort Spids. Hofternes Spids, Hofteringene, Forskinnebenene og Forfødderne, Mellem- og Bagskinnebenenes inderste Halvdel hvide. Bagkroppen rød, Roden og Spidsen sorte. Vingerne klare. L. 8—9 mm.

Larven er grøn, Ryggen paa hver Side med 2 sorte Punktrækker. Hovedet lyst brunligt med sorte Øjefelter. — Paa El.

Ikke almindelig, men udbredt. Juni—August. Kun Hunnen taget her i Landet.

8. *Cryptocámpus* Htg. (Euúra Newm.).

Smaa, langstrakte Arter. Følehornene næsten traadformede, kun ubetydeligt tyndere i Spidsen. Forvingerne med 1 Radial- og 3 Cubitalceller, af hvilke den 2. modtager begge de tilbageløbende Aarer. Vingemærket oftest tofarvet, med lys Rod. Intercostalaaren indenfor Basalaarens Udspring paa Subcosta.

Fig. 55. Forvinge af Cryptocampus pentandræ.

Larverne i Galler paa Pil, sjældent paa Poppel.

Oversigt over Arterne.

1. Pronotums Baghjørner hvidlige i Spidsen ..... 2.
   Pronotum helt sort ..... 3.
2. Kun Baghofterne med sort Basis .. 4. testacéipes.
   Alle Hofterne med sort Basis ..... 1. pentándræ.
3. Munden sort eller sortebrun ..... 2. angústus.
   Munden hvidlig ..... 4.
4. Laarene lyse, kun fint sortrandede eller med svagt sværtet Rod ..... 3. venústus.
   Laarene fortil med sorte Rande og sortagtig Rod, bagtil næsten helt sort ..... 5. salicéti.

1. C. pentándræ Th. (amerínæ L., medullériæ Htg.). Sort; Munden, Overlæben, Clypeus og Kinderne gule, Pronotums Bagrand og Vingeskællene hvidgule, Bagkroppens yderste Spids brunlig. Benene rødgule, kun Hofternes Basis og sædvanlig Forlaarenes Underrand sorte. Følehornene sorte, mod Spidsen rødbrune, hos Hannen stærkt sammentrykte og kun Oversiden og Grundleddene sorte. L. 4,8—6 mm.

Fig. 56. Galle af Cryptocampus pentandræ paa Pil. (Efter v. Baer).

Larven med 7 Par Gangvorter, grønlig uden Aftegning, Bugen lidt lysere, Hovedet rundt, brunligt med mørke Tegninger og Smaaprikker. — Lever i Grengaller (Fig. 56) paa forskellige Pile-Arter, især paa *Salix pentandræ* (undertiden ogsaa paa Poppel); Grenens Marvlag vokser uforholdsmæssigt og omdannes til en fast, grønlig Masse, Veddet derimod vokser ikke og sprænges derfor i et System af foroven og forneden indbyrdes forbundne Stivere ud til den ene Side, den, hvorpaa Æggene er blevet lagt. Ogsaa Barken tiltager overordentlig i Tykkelse, og hele Gallen bliver uregelmæssigt buklet, agurke- eller kartoffelformet. De unge Galler, der til en Begyndelse næppe kan skelnes fra Galmyggen Rhabdophaga salicis', er grønlige; senere paa Aaret faar de samme Farve som de visne Grene. Hver Galle indeholder 1—5 Larver, der borer slyngede Gange deri. Larven spinder Kokon om Efteraaret inde i Gallen og forpupper sig deri næste Foraar. Almindeligvis dræbes

det Skud, hvorpaa Gallen har dannet sig, og oftest forekommer de i Mængde paa de Buske eller Grene, de angriber.

Udbredt, men stedegen. Nordsjælland (almindelig); Lolland, Fyn, Horsens, Skanderborg. Maj—Begyndelsen af Juni.

2. C. angústus Htg. Sort; Vingeskællene ofte hvidlige; Følehorn og Ben sorte, Knæ, Skinneben og Fødder blegbrune; Hannen med rødlig Genitalklap. L. ca. 5 mm.

Fig. 57. Galle af Cryptocampus angustus paa Pil (efter J. C. Nielsen).

Fig. 58. Galle af Cryptocampus venustus paa Pil. (Efter J. C. Nielsen).

Larven mangler Gangvorter, er lyst grønlig, Hovedet brunt med samme Tegning som foregaaende. — Æggene lægges i Barken af forskellige Pile-Arters Grene (*Salix amygdalina, purpurea, amygdalina* × *purpurea, alba*). Larven gnaver en Længdefure i Veddet, og Furen uddybes efterhaanden helt ind til Marven og fyldes med indvoksende Bast. Udvendig fra viser Grenen en langagtig, flad Fordybning, og Grenen bliver paa dette Stykke bredere

og fladere og ofte krummet (Fig. 57). Larverne lever enlige, hver i sit Grenstykke, og æder hele Marven bort i $1^1/_2$—2 cm's Længde; Kokonen findes inde i Larvegangens ene Ende. Skuddet dræbes sædvanlig ikke ved Angrebet, men bliver dog uskikket til teknisk Brug.

Temmelig almindelig. Begyndelsen af Juni.

3. C. venústus Zdd. Sort; Mund, Overlæbe og Clypeus' Forrand gule, Vingeskællene og Brodskeden ligeledes. Benene hvidgule, Hofterne til henimod Spidsen sorte og Laarene fint sortrandede eller lidt sværtede ved Basis, Spidsen af Skinneben og Fødder brunlige. Følehornene sorte med rødbrun Spids, hos Hannen stærkt sammentrykte, foroven sorte, forneden og i Spidsen lysebrune. L. 4,5 mm.

Larvens Hoved som Regel mørkere end saliceti's, fra hvilken den ellers ikke afviger. — Gallerne (Fig. 58) findes paa *Salix purpurea*, *pruinosa* og *caprea*, paa Bladstilkene; disse fortykkes jævnt lige fra Grunden og til lidt ind paa Bladpladen i en Længde af henimod et Par cm. Gallen er glat, træagtig, grøn med et rødligt Skær og indeholder oftest 1, sjældnere 2 Larver i veladskilte Kamre. Undertiden kan Gallen fortsætte sig ned under Bladstilkens Basis og deformerer derved hele Grenen. Larverne spinder Kokonerne i Jorden eller mellem nedfaldent Løv, sjældnere i Gallerne.

Mindre hyppig. Nordsjælland. Slutningen af Juni—Juli.

4. C. testacéipes Br. Sort; Munden, Overlæben, Clypeus og Kindernes Spids hvidgule. Sidste Bugled gult. Benene gule, Baghofternes Basis sort, Laarene undertiden med en fin sort Streg paa Undersiden, Spidsen af Bagskinneben og Bagfødder brune, ligesaa af Forfødderne. L. 3—4 mm.

Larven som foregaaende Arts. — Gallerne, der meget ligner venustus', findes paa Bladstilkenes øverste Del og paa Midtribberne af *Salix lanceolata* og *viridis*. Smaa Galler indeholder kun 1 Larve, større ofte 2 i 2 veladskilte Kamre ved Siden af hinanden.

Sjældnere. Nordsjælland.

5. C. salicéti Fall. (gemmárum Zdd., laetus Jörgensen). (Tvl. I, Fig. 9). Sort; Munden, Overlæben, Kindernes Spids, Vingeskællene og hos Hannen desuden Clypeus og

Pletter i Ansigtet gule. Benene hvidgule, Hofterne ved Basis sorte, Laarene bagtil mørkere end fortil, fortil med sorte Rande og Basis, bagtil næsten helt sorte, Bagfødderne og Bagskinnebenenes Spids mørke. Følehornene sorte med rød Spids, hos Hannen sammentrykte og kun de inderste Led sorte. L. 3,5 mm.

Fig. 59. Galler af Cryptocampus saliceti paa forsk. Pilearter. (Efter J. C. Nielsen).

Larven er næppe til at adskille fra pentandræ's, undertiden dog lidt mørkere paa Kroppen og lidt lysere paa Hovedet end denne. — Danner Galler paa forskellige Pile-Arter og efter Værtplantens Art af 3 forskellige Typer. Paa *Salix viminalis* forøges de angrebne Knoppers Omfang stærkt, indtil 3 Gange den normale Længde, idet Indholdet omdannes til smaacellet, næringsrigt Parenkymvæv (Fig. 59 tv.). — Paa *Salix purpurea*, *daphnoides* o.a. Arter med lange spidse Knopper er det kun den nederste Del af Knoppen, der udvides og fyldes af Parenkymvæv; Knoppen faar derved et karakteristisk, andenæbsagtigt Udseende. Paa *S. amygdalina* × *purpurea* og især paa de nedre Grendele paa *S. viminalis* omdannes derimod selve Knoppen ikke, men under denne findes i Træets Ved en Fure ind til Marven paa indtil 7 mm's Længde; denne Fure fyldes med Gallevævet, der vokser videre udefter og faar det paagældende Sted paa Grenen til at staa frem som en Pukkel (Fig. 59 th.). — I hver Galle findes en Larve; om Efteraaret borer de sig ud, falder til Jorden og kryber ind i Marvkanalen paa de faststaaende Stykker af afskaarne eller afbrækkede Pilegrene; herinde spinder de en fin, gennemsigtig Kokon, efter at have lukket for Aabningen i Marven med en Prop.

Almindelig. Slutningen af Juni—Juli.

9. *Pontánia* Costa.

Smaa, korte Arter. Følehornene højst ubetydeligt tyndere i Spidsen. Forvingerne med 1 Radialcelle og 4 Cubitalceller, af hvilke den 2. optager begge de tilbageløbende Aarer; Vingemærket oftest tofarvet med lys Rod; Intercostalaaren indenfor Basalaarens Udspring paa Subcosta; Lancetcellen stilket. Hannens 8. Rygled bagtil med en kort og smal Udvækst.

Fig. 60. Forvinge af Pontania proxima.

Larverne i Bladgaller eller i sammenrullede Blade paa Pil.

Oversigt over Arterne.

1. Scutellum mer eller mindre halvkugleformet hvælvet og stærkt punkteret ..... 11.
   Scutellum tre- eller firkantet, fladt, skinnende, ikke eller lidet punkteret ..... 2.
2. Bagskinnebenenes Endesporer krumme. 7. leucostícta.
   Bagskinnebenenes Endesporer lige ..... 3.
3. Hannens Følehorn tynde runde, traadformede, saa lange som eller lidet kortere end Kroppen. Hunnens Brodskede trukket ud i en skarp Spids ..... 4.
   Hannens Følehorn mer eller mindre sammentrykte, svagt men tydeligt afsmalnende mod Spidsen, kortere end Kroppen. Hunnens Brodskede set fra Siden bagtil i det højeste skarphjørnet, sædvanlig afrundet ..... 5.
4. Hannens Følehorn lidt kortere end Kroppen. Dennes Grundfarve sort ..... 8. viminális.
   Hannens Følehorn længere end Kroppen. Dennes Grundfarve hos Hannen sort, hos Hunnen brungul ..... 9. puélla.
5. Vingemærket ensfarvet gult eller brunt ..... 6.
   Vingemærket brunligt, sædvanlig med hvid Rod eller hvidt med brunlig Spids ..... 7.

6. Supraantennalgrube tydelig..... 2. vesicátor.
Over Interantennalpuklen ingen Grube, kun en smal Fure ..... 1. collactánea.
7. Benene blegt brunliggule, højst Hofternes og Bagføddernes Rod brunlige. Hunnens Brodskede kortere end Bugen..... ..... 8.
Laarene i det mindste ved Basis eller paa Undersiden mer eller mindre sortagtige eller brunlige; hvis ikke, er Hunnens Brodskede saa lang som eller længere end Bugen ..... 9.
8. Pandepuklen tyk, stump, afbrudt i Midten ved en smal Fure, der løber ned til Interantennalpuklen ..... 4. sálicis.
Pandepuklen skarp, ikke afbrudt; under den en temmelig bred Grube..... ..... 5. bélla.
9. Ben rødliggule, Laar foroven eller forneden sortstribede .... 10.
Ben blegt hvidlige, med mer eller mindre formørkede Laar; Bagskinnebenene sortagtige i Spidsen ..... 3. próxima.
10. Pandepuklen skarp, ikke afbrudt.. .. 5. bélla var.
Pandepuklen og Pandefelt næppe antydet. 6. pedúnculi.
11. Scutellum stærkere hvælvet og punkteret ..... 12.
Scutellum fladere og finere punkteret. 12. bipartíta.
12. Scutellum højt hvælvet; Bagkroppen sort. 10. scotáspis.
Scutellum fladere; Bagkroppen gul .. 11. pilisérris.

1. P. collactánea Först. (helicínus Th., crássipes Th.). Sort, Vingeskællene røde; hos Hunnen Munden, Øjnenes Omkreds, Pronotums Baghjørner, den yderste Bagkropsspids og sædvanlig Scutellum rødlige eller brunlige, hos Hannen ofte Overlæben og Genitalpladen brune. Benene brunliggule, Skinnebenene blegere, Hofter og Laar mer eller mindre sorte, Bagfødderne mørkere mod Spidsen. Vingemærket hos Hannen brunt, hos Hunnen tilligemed Costalaaren brunliggul. Hunnens Brodskede bredt rundet for Enden. L. 4—6 mm.

Larven lever i Grengaller paa *Salix repens*.

Ikke sikkert taget her i Landet. P. Jørgensen har i Vestfyen klækket 6 Hunner af en Form, som han henfører enten til Pontania collactanea eller en nærstaaende ubeskrevet Art. Da hans Eksemplarer ligesom Cryptocampus-Slægten mangler 2. Cubitaltværaare, og de er klækket

af knoldformede Grengaller paa *Salix cuspidata*, ganske lignende Cr. pentandræ's, drejer det sig dog maaske kun om en Cryptocampus-Art. — P. collactanea forekommer imidlertid baade i Sverige og Tyskland, og dens Forekomst her i Landet er derfor meget sandsynlig.

2. P. vesicátor Bremi. Sort; hos Hannen Overlæben, Pronotums Baghjørner, Vingeskællene og Genital-

Fig. 61. Galler af Pontania vesicator paa Pileblad. (Efter P. Jørgensen).

Fig. 62. Galler af Pontania proxima paa Pileblad. (Efter P. Jørgensen).

klappen brunliggule, hos Hunnen Munden, Pronotum, Vingeskællene og Bagkroppen lyst rødliggule, Bagkroppen mod Basis ofte sortagtig. Benene gullige, Hofternes Rod, en Plet paa Laarenes Underside og Føddernes Spidser mørke. Vingemærket gult. Hunnens Brodskede smalt rundet bagtil. L. 3,5—5,5 mm.

Den unge Larve er grønlighvid med sort Hoved; fuldvoksen er den skifergraa med brunt Hoved og Øjnene siddende i en sortebrun Plet. — Lever i store, indtil 20 mm lange, aflange, oppustede, tyndvæggede, glatte, grønne eller delvis røde Galler (Fig. 61) paa Bladene af *Salix purpurea*, visende sig lige meget paa begge Bladets Sider. — Larven æder ikke Hul paa Gallen, før den forlader samme, hvorfor denne altid er fyldt med Ekskrementer. Forpupningen sker i en brun Kokon paa Jorden mellem Mos og Løv eller i Jorden.

Lokal. Glostrup, Syd- og Vestfyen. Her i Landet 2 Generationer om Aaret, flyvende i Maj og i Juli—August.

3. P. próxima Lep. (gallícola Steph., Vallisniérii Htg.). Sort; Mund, Overlæbe og sædvanlig Vingeskællene hvidlige. Benene hvidlige med mer eller mindre mørke Laar, Bagskinnebenene kun sværtede ved Spidsen. Vingemærket tofarvet. Hunnens Brodskede lang, længere end Bugen, ragende ud over Bagkropsspidsen, set ovenfra smal og langt tilspidset, set fra Siden med stump Ende. Pandepuklen tydelig, ikke afbrudt. L. 3—4 mm.

Larven er gul med gulbrunt Hoved og sorte Øjne, der er forbundet ved en mørkebrun Streg. — Lever i ovale ca. 9 mm lange, glatte, grønne, hvidlige eller røde tykvæggede Bladgaller (Fig. 62) paa en Mængde forskellige Pilearter (*Salix alba, amygdalina, caprea, cinerea, fragilis, cuspidata, undulata, viridis*), visende sig lige meget paa begge Bladets Sider og ofte optrædende i stort Antal paa samme Blad. — Den voksne Larve gnaver Hul paa Gallens Underside for at kunne skyde Ekskrementerne ud. Om Efteraaret falder Larven ned paa Jorden for at spinde sig ind i en mørkebrun Kokon.

Meget almindelig. Maj.

4. P. sálicis Chr. (gallárum Htg., cinéreæ Th.). Sort; Munden, Øjnenes Omkreds, Pronotums Baghjørner, Vingeskællene, sidste Ryg- og Bugled samt Benene rødliggule; hos Hunnen Forhovedet og ofte hele Hovedet, Scutellum og Bugen rødlig brungul. L. 3—7 mm.

Larven er hvid, før Forpupningen rødligblaa, med mørkere Hoved, sorte Øjne og brune Munddele. Tvers

over Panden en sort, buet Streg, der dog ikke naar Øjnene. — Lever i kuglerunde, glatte, gule og røde Galler, der kun i et enkelt Punkt er fæstet til Undersiden af Pile-Blade (*Salix repens, purpurea* o. a.) (Fig. 63); Gallen er ca. 9 mm i Diameter. — Forvandlingen sker paa Jorden mellem nedfaldne Blade i en lysebrun, blød Kokon. Larven æder ikke Hul paa Gallen, før den forlader den.

Almindelig. Maj.

5. P. bélla Zadd. Ligner i høj Grad foregaaende, men er sædvanlig mørkere farvet; Scutellum er saaledes aldrig

Fig. 63. Galle af Pontania salicis paa Pileblad. (Efter P. Jørgensen).

Fig. 64. Galler af Pontania bella paa Pileblad. (Efter P. Jørgensen).

lystfarvet, og kun sjælden har Laarene paa Undersiden en sortagtig Streg. L. 3—6 mm.

Larven er hvid, Hovedet lysebrunt med mørkere Strøg foroven og sorte Øjne. — Gallen, der findes paa *Salix caprea, cinerea* og *aurita*, er kuglerund, af Størrelse som foregaaende og fæstet i et enkelt Punkt, tæt og fint hvidhaaret (Fig. 64). — Larven æder ikke Hul paa Gallen, før den i Oktober forlader samme. Forpupningen sker i en blød, brun Kokon i eller paa Jorden.

Kendt fra Nordsjælland, Assens og Silkeborg-Egnene. Maj.

Fig. 65. Galle af Pontania pedunculi paa Pileblad. (Efter P. Jørgensen).

6. P. pedúnculi Htg. Nær beslægtet med foregaaende, men skelnes let ved de i Tabellen anførte Kendetegn. Hunnens Brodskede er, set fra oven, smal, afsmalnet mod Enden, set fra Siden næsten skarpvinklet bagtil. L. 3,5—6 mm.

Larven ligner i Ydre og Levevis ganske salicis'. Gallen ligner [bella's, men er lidt større, uregelmæssig og besat med lange, blege Haar (Fig. 65). Den findes paa *Salix caprea, cinerea, aurita* o. a.

1 Hun fanget i Frederiksgave Skove ved Assens $^{12}/_{5}$ 1904.

7. P. leucostícta Htg. (crássulus Th.). Sort; Mund, Øjnenes Omkreds, Pronotums Baghjørner, Vingeskællene, samt hos Hannen Genitalklappen og hos Hunnen Hypopygiet hvidlige til brunliggule. Hunnens Brodskede set fra Siden løbende ud i en skarp Spids. L. 5—6 mm.

Larven er som yngre hvid, som voksen hvidgrøn, med mørkebrunt eller brungult Hoved. Huden besat med smaa Vorter, hver med et kort Haar. Lige over Brystfødderne et bredt sort Baand. — Larven af denne og de følgende 4 Arter lever i et langt smalt Rør, der dannes ved den mod Bladets Underside omslaaede Bladrand, der af Larven spindes fast til Bladet. Lever paa *Salix aurita, cinerea* o. a. Arter.

Udbredt; almindelig i Assens-Egnen. Maj—Juni og vistnok en anden Generation i Juli.

Fig. 66. Pileblad med ombøjet Bladrand, frembragt af P. viminalis. (Efter P. Jørgensen).

8. P. viminális Htg. (ischnócerus Th., prússicus Zadd.). En meget varierende Art. Sort; Munden, Overlæbe og Clypeus, Interantennalpuklen, Øjnenes Omkreds, Pronotums Baghjørner, Vinge-

skællene og hos Hannen sædvanlig Genitalklappen mere eller mindre hvidlig til brunliggul. L. 4—5 mm. Var. nigrifrons Knw. har sort Pande.

Larven er gulgrøn med næsten sort Hoved, der forneden er lysere. De 2 sidste Ledrande bredt sorte; disse Baand kan dog være opløst i Pletter. Analsegmentet med 2 smaa, sorte Vedhæng, der er forenede til en firkantet, sorttegnet Plet. — Lever under den oftest bredt ombøjede Bladrand paa mange Pile-Arter: *Salix viminalis, pentandra, purpurea, fragilis, caprea, cinerea, alba* o. m. a. (Fig. 66). Forvandlingen sker paa eller i Jorden.

Meget almindelig over hele Landet. Maj—Juni, August.

9. P. puélla Th. (pinéti Zdd.). Hannen sort; Munden, Øjnenes Omkreds, de brede Pronotumshjørner, Vingeskællene og sædvanlig Bagkroppens Underside blegt brungule. Hunnen brunliggul; en Plet paa hver af Mesonotums Flige, Mesosternum og de tilstødende Partier samt Metanotum og Bagkroppens Rygside i hvert Fald langs Midten sorte. Benene gule, hos Hannen med alle Hofternes Rod, hos Hunnen kun Baghofterne sorte. Hunnens Brodskede trukket ud i en længere, skarp Spids. L. 4—5,5 mm.

Larven blaalig grøn med mørkere Ryg, Hovedet brunt med en mørk Tværstreg mellem Øjnene og en lang, mørk Skygge bag dem. De 2 sidste Led af variabel Farve, ofte violet med sorte Pletter og Punkter. Sidste Led med 2 korte, sorte Spidser. — Lever under den ombøjede Bladrand paa *Salix alba, fragilis* og *viridis*. Forpupningen i Jorden.

Almindelig i Assens-Egnen, Lolland, Falster og i Nordsjælland. Maj.

Fig. 67. Pileblad med ombøjet Bladrand, frembragt af Pontania scotaspis. (Efter P. Jørgensen).

10. P. scotáspis Först. (Westermánni Th.). Sort; Bagkroppens Under-

side rødgul; Mund, Overlæbe, Clypeus, Pronotums Baghjørner og Vingeskæl hvide. Benene undtagen Hofternes Basis gullige. Hunnens Brodskede fra Siden og ovenfra hurtigt afsmalnende og trukket ud i en skarp Spids. L. 4,5—5 mm.

Larven er hvidliggrøn; Hovedet hos den yngre Larve næsten sort med lys Midtlinie, der midt paa Ansigtet deler sig gaffelformet til begge Øjne; hos den ældre Larve er Hovedet lysebrunt med sorte Øjne. — Lever under den smalt ombøjede Bladrand paa *Salix viminalis* (Fig. 67).

Almindelig ved Sønderby (Assens); desuden taget i Ordrup. Juli til Begyndelsen af August.

11. P. pilisérris Th. Gul; Biøjeregionen, Issen, Mesonotum med Scutellum og Metanotum helt eller delvis sorte (mest hos Hannen); hos Hannen sædvanlig desuden en Plet eller Stribe paa Mesothorax's Episterner og Midten af de forreste Bagkropsleds Rygside sorte. Benene gule, med Bagskinnebenenes og Bagføddernes Spids sort. Hunnens Brodskede set fra Siden høj, skarpkantet bagtil i Midten. L. 5—6 mm.

Larven er blaagrøn paa Ryggen, lysegrøn paa Siderne, Huden rynket paa tvers. Hovedet lysebrunt, mørkere foroven; Munden brun. — Lever under den ombøjede Bladrand paa *Salix viminalis*, *aurita*, *cinerea* o. a. Arter. Bladranden er ikke bøjet saa meget ind som hos de øvrige Arter. Kokonen i Jorden.

Sønderby ved Assens, og sikkert flere Steder. Juni—Juli.

12. P. bipartíta Lep. (aurantíacus Htg., óchropus Th.). Gul; Hovedet sort med gult Underansigt og Tindingepletter; Mesonotum med Scutellum, Metanotum og nogle Pletter paa Midten af Bagkroppens Rod sorte. Hunnens Brodskede set fra Siden bagtil foroven med et skarpt Hjørne. L. 5—6,5 mm.

Arten har tidligere været regnet til Slægten Pteronus; men trods sit Pteronus-agtige Udseende og det Forhold, at Larven — saa vidt vides — lever frit, skal den dog iflg. Konow nærmere høre hjemme i Pontania-Slægten og være nærbeslægtet med piliserris Th.

Larven grøn, Hovedet blegt grønligbrunt med et sort Baand fra Issen over Panden, en anden utydeligere sort

Streg fra Øjnene mod Issen. Huden meget fint rynket, næsten glat, med gennemskinnelige sorte Linier paa Ryggen; smaa børstebesatte sortagtige Vorter paa Ryg og Sider. — Lever paa Pil og Poppel, vistnok frit. Forvandlingen i en brun Kokon mellem visne Blade.

Dyrehaven, Hald og flere Steder.

10. *Pterónus* Jur.

Mellemstore, temmelig langstrakte, skinnende Arter. Hovedet set forfra omtrent cirkelrundt. Clypeus' Forrand indskaaret eller indbugtet. Følehornene lange, tydeligt tyndere mod Spidsen, hyppigst lyse enten helt eller kun paa Undersiden. 1 Radial- og 4 Cubitalceller. Intercostalaaren indenfor Basalaaren. Vingemærket kort og bredt, ikke udtrukket udefter. Hannens 8. Rygled bagtil med en trekantet Forlængelse.

Oversigt over Arterne.

1. Følehornene sorte, kun undtagelsesvis lyse paa Undersiden ..... 2.
   Følehornene i det mindste delvis lyse ..... 11.
2. Vingemærket sort eller mørkebrunt ..... 3.
   Vingemærket lyst, undertiden, især hos Hannen, tilligemed Costalaaren noget mørkere .. .... 6.
3. Bagkroppen hos begge Køn helt gul. Hunnens Brodskede temmelig tyk, set ovenfra i Spidsen bredt afrundet, ikke afsmalnet. 1. sálicis.
   Bagkroppen hos Hannen aldrig helt gul; naar den hos Hunnen er uplettet, er Brodskeden smallere, set ovenfra tydelig afsmalnende mod Spidsen ..... 4.
4. Costalaaren bleg foran det mørktfarvede Vingemærke. 3. Cubitalcelle ved Grunden næppe smallere end udadtil, højst dobbelt saa lang som 1..... 2. dimidiátus.
   Costalaaren mørk foran Vingemærket. 3. Cubitalcelle stærkt udvidet mod Enden, mere end dobbelt saa lang som 1. ..... 5.
5. Issen højst dobbelt saa bred som lang. Følehornene ofte mer eller mindre brunlig farvede. 3. ribésii.

Issen mindst 3 Gange saa bred som lang. Følehornene sædvanlig helt sorte .. 4. leucotróchus.

6. Pandepuklen skarpt afbrudt ved Supraantennalgruben, saa at der dannes 2 tykke Volde ved Siden af hinanden (undertiden noget utydelig hos Hannen) ..... 5. pávidus.
Pandepuklen ikke afbrudt eller kun svagt nedtrykt ..... 7.

7. Hovedet tæt og tydeligt punkteret. Clypeus svagt udrandet ..... 6. spirææ.
Hovedet meget utydeligt punkteret. Clypeus dybt indskaaret ..... 8.

8. Hele Bagkroppens Overside sort ..... 7. fuscomaculátus.
Bagkroppens Overside i det mindste med lyse Siderande ..... 9.

9. Hovedet tykt og bredt, kun hos Hannen afsmalnet bag Øjnene. Bagkroppens Sider og Underside mørkt rødgule ..... 8. nigricórnis.
Hovedet afsmalnet bag Øjnene. Bagkroppens Sider og Underside lyst rødgule eller blege . 10.

10. Udvæksten paa Hannens 8. Rygled rager ikke eller kun ubetydeligt ud over dettes Bagrand. Hunnens Scutellum sort ..... 9. myosótidis.
Udvæksten paa Hannens 8. Rygled rager mindst lige saa meget ud over dettes Bagrand, som den selv er bred. Hunnens Scutellum helt eller for Størstedelen bleg ..... 10. viréscens.

11. Vingemærke og Costalaare sorte eller mørkebrune ..... 3.
Vingemærke og Costalaare blege ..... 12.

12. Hunner, hvis Mesopleurer er sorte ..... 10.
Hunner, hvis Mesopleurer er lyse, eller Hanner 13.

13. Bagkroppens Overside sort, kun hos Hunnen med en smal, lys Sidesøm ..... 11. melanáspis.
Bagkroppens Overside lys, sædvanlig med en smallere eller bredere, bagtil afsmalnende sort Midtstribe ..... 14.

14. Issen meget kort, kun ubetydelig længere end et Biøjes Diameter ..... 12. curtispínis.
Issen meget længere ..... 15.

15. Pandepuklen en Tværvold, der fra sin Midte sender en kort fin Køl bagud ind mellem 2 svage Køle, der fra det forreste Biøje løber fremefter ..... 13. oligospílus.
Panden uden saadanne Køle ..... 16.

16. Paa Baghovedet kun Issens Bagside samt Scutellum idetmindste delvis sorte 14. hypoxánthus.
Baghovedet sort i større Udstrækning, Issens

Bagside ofte kun med en mørk Plet i Midten, eller Baghovedet helt gult ..... 17.

17. Kroppen paa det levende Dyr gul. Paa Hannens Baghoved kun Issens Bagside eller kun en lille Plet paa denne sort, Hunnens Baghoved som hele Kroppen gul ..... 18.
Kroppen paa det levende Dyr grøn. Hannens Baghoved sort i større Udstrækning, Hunnens med en lille Nakkeplet..... 20.

18. Hunner, hvis Brodskede set ovenfra er tyk, mer end dobbelt saa tyk som Cerci, bredt afrundet for Enden..... 19.
Hanner eller Hunner, hvis Brodskede er smal, smalnende af mod Spidsen ..... 15. testáceus.

19. Pandepuklen dybt afbrudt..... 16. mímus.
Pandepuklen ikke afbrudt..... 17. miliáris.

20. Hos Hannen er Sternum blegt, hos Hunnen Brodskeden smal, smalnende af mod Spidsen 21.
Hos Hannen er Sternum sort, hos Hunnen Brodskeden tyk, bredt afrundet for Enden... 19.

21. Pandepuklen ikke afbrudt ..... 18. polyspílus.
Pandepuklen dybt afbrudt ved en Fure..... 22.

22. Hos Hannen er 8. Rygleds Forlængelse smal, længere end bred; hos Hunnen smalner Brodskederne, set ovenfra, stærkt af mod Spidsen fra den tykkere Basis, ved Grunden omtrent dobbelt saa bred som de korte Cerci..... 20. breviválvis.
Hos Hannen er 8. Rygleds Forlængelse kortere end bred; hos Hunnen er Brodskederne smalle, mod Spidsen næppe eller kun lidet afsmalnende ..... 19. Bergmánni.

1. P. sálicis L. Gul; Pande, Isse, Kinder og Mesonotum med Scutellum sorte, undertiden ogsaa Mesosternum sort. Bagkroppen gul. Følehornene sorte, især hos Hannen undertiden lysere paa Undersiden. Benene gule, Bagfødderne noget mørkere. Hunnens Brodskede temmelig tyk, set fra oven bredt afrundet bagtil, ikke afsmalnet. L. 7—10 mm.

Larven grønblaa eller blaa, de 3 forreste og de 3 sidste Led rødgule; Ryggen med 7—9 sorte Pletstriber; Cerci smaa, grønne med sort Spids; Hovedet sort. Paa Pil og Poppel.

Assensegnen, Rye. Juni—Juli.

2. P. dimidiátus Lep. (melanocéphalus Htg.). Gul; Hovedet undtagen Clypeus, Mesoscutum, Mesosternum og hos Hannen hele Resten af Thorax's og Bagkroppens Overside sorte. Følehornene sorte. Benene gule, Bagfødderne mørkere. Hannens 8. Bagkropsled med 2 bagud lidet divergerende Indtryk, begrænsende den lille, opstaaende, men ikke langt bagudrækkende Forlængelse. L. 6—9 mm.

Larven blaagrøn med 8 sorte Pletrækker; hvert Led undtagen de 2 sidste paa hver Side med en stor, sort Plet. Hovedet sort. Cerci blaaliggrønne med sort Spids. — Paa glatbladede Pile.

Assensegnen. Juni—Juli.

3. P. ribésii Scop. Gul med sort Hoved; hos Hannen hele Oversiden, undertiden med Undtagelse af Bagkroppens Sider, og Mesothorax's Underside sorte, hos Hunnen i hvert Fald Mesonotum samt Metasternum sorte. Følehornene sorte eller brunlige, Benene gullige, mørkere mod Spidsen. Hannens 8. Bagkropsled med 2 vidt adskilte, stærkt divergerende, dybe Indtryk, der begrænser den brede, stærkt bagudragende Forlængelse. L. 5—7 mm.

Larven bleggrøn; 1. og 11., undertiden ogsaa 2. og sidste Led mer eller mindre gult. Ryggen med mange smaa, sorte Vorter, der er ordnede i Længde- og Tværrækker, og som hver bærer et Haar. Hovedet for største Delen, Gatdækket og Cerci helt sorte. — Paa Ribs og Stikkelsbær.

Almindelig. Maj—Juli.

4. P. leucotróchus Htg. Staar foregaaende Art overordentlig nær, Hunnen dog oftest med mere udstrakt mørk Tegning end ribesii's (var. multiplex Zadd. har saaledes den største Del af Bagkroppens Overside og Mesopleurerne sorte). Hannens 8. Bagkropsled med 2 tæt ved hinanden anbragte, temmelig stærkt divergerende Furer, derimellem en ret skarp Køl, der neppe rager ud over Leddets Bagrand. L. 5—7 mm.

Larven ligner foregaaende, men Cerci er gule med sort Spids, og 2.—10. Led har paa hver Side en gul Plet. — Ligeledes paa *Ribes*-Arter.

Var. multiplex taget i Assensegnen. Maj.

5. P. pávidus Lep. (auranthíacus Th.). Rødgul; med Hovedet sort undtagen en Plet paa hver Side af Issen, der sender en Fortsættelse ned langs Øjnenes Inderrande; hos Hannen hele Oversiden, undertiden med Undtagelse af Bagkroppens Sider og Mesothorax's Underside sort, hos Hunnen Mesonotum og Midtpartiet af Metanotum sorte og de første 2 Bagkropsled sortplettede. Følehornene sorte, hos Hannen med brunlig Underside. Benene gule, Bagfødderne mørkere. Hannens 8. Bagkropsled med 2 Furer, der gennemløber hele Leddet og indeslutter en stump Køl, der næppe rager ud over Leddets Bagrand. L. 6—8 mm.

Larven grønlig; 1. og de to sidste Led gule, uplettede. Paa hver Side med 3 sorte Pletstriber, derunder paa hvert Led 2 sorte Punkter og over Benene endnu 2 sorte Pletstriber. Paa Pil og Poppel.
Almindelig. Maj—August.

6. P. spirææ Zadd. Hovedet sort med gult Clypeus og hos Hannen flere gule Pletter. Kroppen sort med Pronotums Baghjørner, Vingeskællene og Bagkroppens Underside gule, hos Hannen undertiden ogsaa dens Oversides Rande bredt gule. Benene gule, Bagfødderne mørkt brunlige. L. 5—6 mm.

Larven lysegrøn med mørkere Rygstribe, over de mørkebrune Øjne en ligedan farvet, kort Kommastribe. — Paa *Spiræa.*
Assensegnen. Maj—August.

7. P. fuscomaculátus Först. Hovedet sort med gul Mund og brunlig indre Øjerand. Kroppen sort med Pronotums Baghjørner, Vingeskællene og Bagkroppens Underside gule. Benene gule med mørkere Bagfødder. Hannens 8. Bagkropsled næsten uden Indtryk; den bagudrettede Forlængelse saa lang som bred eller noget længere. L. 5—6 mm.

Larven ukendt.
Assensegnen. August.

8. P. nigricórnis Lep. (Zetterstédti Th.). Hovedet sort med gult Underansigt og gule Tegninger paa Kinder, Pande og Tindinger. Kroppen dybt sort med Pronotums Baghjørner, Bagkroppens Underside og dens Rygsides Rande skarpt rødgule. Mesopleurerne snart sorte, snart gule. Benene gule med brunlige Bagfødder. Følehornene sorte, hos Hannen dog oftest med brunlig Underside. Hannens 8. Bagkropsled med en bagudrettet Forlængelse, der er kort, temmelig smal og lige afstudset for Enden. L. 6—8 mm.

Larven lyst blaaliggrøn med hvide Ledrande og en fin hvid Linie gennem Spiraklerne. Hovedet af samme Farve. Paa *Populus tremula* og glatbladede Pile.

Bøllemosen, Hald, Vejle. Maj—August.

9. P. myosótidis F. (papillósus Th.). Hovedet sort med gul Mund og Clypeus. Kroppen gul med Meso- og Metathorax (undertiden undtagen Mesopleurerne) og oftest en Midtstribe, der gaar ned langs hele Bagkroppens Overside, undertiden dækkende denne omtrent helt, sorte. Benene gullige. L. 6—8 mm.

Larven grøn, tværrynket, med hvide Ledrande; paa Ryggen en mørk Stribe, der indfattes af lysere Striber; en fin hvid Linie gennem Spiraklerne, over Benene brune Pletbuer. Cerci rosenrøde. Paa *Trifolium*-Arter.

Boserup, Assensegnen, Falster, Stendalsgaard Plantage, Vejle, Rye. Maj—Juni.

10. P. viréscens Htg. Hovedet gult med sort Pandefelt; hos Hannen breder den sorte Tegning sig videre ud over Overhovedet. Kroppen brungul eller grøngul med Oversiden sort med Undtagelse af Prothorax's Baghjørner, hos Hunnen er endvidere Egnen langs Parapsidefurerne og Scutellum gule, og Bagkroppens sorte Farve er indskrænket til en ret smal Længdestribe. Benene gule, Bagfødderne mørkere. Hannens 8. Bagkropsled med en kort, bred, afrundet Forlængelse. L. 5—8 mm.

Larven ensfarvet græsgrøn; Hovedet skinnende, med brune Streger paa Isse og Tindinger; en sort Plet over hver af Thorakalbenene. Paa Birk.

Dyrehaven, Falster, Rye. April—Maj.

11. P. melanáspis Htg. (lácteus Th.). Hovedet gult med sort Pandefelt, Isse og Baghoved; hos Hannen breder den sorte Tegning sig videre ud over Overhovedet. Kroppen brungul eller grøngul, hos Hannen med hele Oversiden undtagen Pronotum og Vingeskællene sort, samt Mesothorax's Underside sort. Hos Hunnen er paa Oversiden ogsaa Bagkroppens Siderande gullige. Benene gule, Bagfødderne mørkere. Hannens 8. Bagkropsled med en kort, bred, lidet bagudragende Forlængelse. L. 5—7 mm.

Larven grøn; de 2 eller 3 sidste Led rødgule, sortpletted. Ryggen med 9 sorte Pletrækker. Hovedet sort. Paa Pil og Poppel.

Dyrehaven, Sorø, Assensegnen, Kjerteminde. April—August.

12. P. curtispínis Th. Hovedet gult med sort Pandefelt. Kroppen gul med en stor Plet paa hver af Mesoscutums Felter, oftest en Længdestribe paa Scutellum, Metanotum og Bagkroppens Midtlinie sort. Hannens Underside kan undertiden være noget mørk. Benene lyse med mørkere Bagfødder. Hannens 8. Bagkropsled med en temmelig smal, næsten længere end bred, bagudrettet Forlængelse. L. 5—7 mm.

Larven grøn med brunliggult Hoved med sorte Øje- og Følehornsfelter og med en mørkebrun Skygge over Øjnene. Paa Ryggen en bred, hvid eller rosenrød Stribe, der paa hver Side begrænses af en mørkegrøn Stribe. De sortebrune Spirakler er forbundet ved en hvid Linie. Cerci røde med sortagtig Spids. Sidste Par Gangvorter sammenvoksede. Paa glatbladede Pile.

Nordsjælland, Assensegnen. August.

13. P. oligospílus Først. (microcércus Th.). Hovedet gult med sort Pandefelt og Issens Bagrand samt hele Hannens Isse ligeledes sorte. Kroppen gul, hos Hannen med Oversiden undtagen Pronotum og Bagkroppens Sider sort; hos Hunnen er kun en stor Plet paa hver af Mesonotums Flige, Metanotum og Bagkroppens Midtlinie sort. Benene lyse med mørke Bagfødder. Hannens sidste Bagkropsled for Enden bredt afstudset eller ganske svagt udrandet. L. 5—6 mm.

Larven skinnende grøn med mørkere Pletter, som paa Siderne danner uregelmæssige Længdestriber. Gatklap og Cerci sorte. Det grønne Hoved med sorte Øjefelter, en brun Plet bag disse og en brun Midtstribe, der er spaltet mellem Øjnene. Paa El (*Alnus glutinosa*).

Assensegnen. Maj—August.

14. P. hypoxánthus Först. (palliátus Th.). Hovedet gult med sort Pandefelt og Isse. Kroppen som hos foregaaende, kun er her ogsaa Scutellum sort. Hannens 8. Bagkropsled med en kort, lysfarvet Forlængelse, der er meget kortere end bred. L. 4—5 mm.

Larven lysegraa, Ryggen mørkt blaaliggraa, de to Farver skarpt adskilte. Ved Benenes Rod mørkegraa Pletter. Hvert Led med 2 Tværrækker smaa, lyse Tornvorter. Cerci korte, stumpe, lyst brunrøde eller rødgule. Hovedet mørkt rødbrunt til gult med sorte Øjefelter og sædvanlig en brun Isseplet. Paa Poppel og glatbladede Pile.

Boserup, Lolland, Vestjylland, Bornholm. Maj—August.

15. P. testáceus Th. Helt rødliggul; kun er hos Hannen en Pande-Isseplet, der ogsaa gaar om paa Issens Bagside, samt Mesonotum (undt. Scutellum) i det mindste for Størstedelen sorte, og hos begge Køn har Følehornenes 2 første Led smaa sorte Pletter. Hunnen undertiden med en antydet sort Rygstribe langs Bagkroppens Midte. L. 4,5—6 mm.

Larven hvid eller grønlighvid med temmelig lange, hvide Haar; ved Benenes Rod en sort Pletstribe; paa Hovedet kun Øjefelterne og Kindbakkernes Spids sorte. Paa Pil (*Salix caprea*).

Silkeborg. Maj—Juni.

16. P. mímus Knw. Blegt rødgul. Hannen med Pandefelt og Isse, Baghoved, Pronotums Midte, Mesonotum med Scutellum, Metanotum, Mesosternum og mer eller mindre af Bagkroppens Rygside sorte. Hos Hunnen er Pandefeltet og undertiden Issen, Baghovedets Rand, 2 eller 3 Baand paa Mesonotum, Scutellums Spids, Metanotum og Bagkroppens Rygside med Undtagelse af Siderne, Spidsen og Ledrandene sorte. Hannens 8. Bagkropsled

nedtrykt paa begge Sider, dets Forlængelse bred og kort med afstudset Spids. L. 5—7 mm.

Larven ukendt.
København (iflg. Konow).

17. P. miliáris Pz. (cróceus Th.). Blegt rødgul. Hannen med Pandefelt og Isse, hele Oversiden med Undtagelse af Pronotum og Bagkroppens smalle Siderande, samt Mesosternum sorte. Hunnen enten helt rødgul eller med en Plet paa hver af Mesonotums 3 Flige og en Række Pletter ned langs Bagkroppens Rygside sorte. Hannens 8. Bagkropsled med en Forlængelse, der er temmelig smal, længere end bred, paa Siderne sort og i Midten gullig. L. 6—9 mm.

Larven grøn; de 3 forreste og 3 bageste Led rødgule. Ryggen paa hver Side med en Pletstribe; paa sidste Led en skinnende sort Plet. Cerci sorte. Paa Pil og Poppel.
Ry, Assensegnen. Maj—August.

18. P. polyspílus Först. Farven paa det levende Dyr grønlig, hos Hannen med mørktegnet Overside, saaledes Scutellum helt sort. Hos Hunnen en Plet paa hver af Mesonotums Flige, en Plet paa Scutellum og oftest Bagkroppens Midtflige sorte. Hannens 8. Bagkropsleds Forlængelse sort, saa lang som bred.

Larven lever paa El, men er ikke nærmere beskrevet.
Assensegnen. Juni.

19. P. Bergmánni Dhlb. (Tvl. I, Fig. 10). Farven paa det levende Dyr grønlig, hos Hannen med Pandefelt, Isse, hele Baghovedet, Meso- og Metanotum og Bagkroppens Rygside undtagen Siderandene sorte. Hos Hunnen en Plet paa Issens Nakkedel, en paa hver af Mesonotums Flige og oftest en Række ned langs Bagkroppens Midtlinie sort. Hannens 8. Bagkropsleds Forlængelse sædvanlig sort, lige afstudset, noget kortere end bred, dens sidste Bugled bredt afrundet for Enden. L. 8—9 mm.

Larven smukt lysegrøn med mørkere Pletter og Punkter, der paa de mellemste Led danner 2 Længdestriber

paa Sidefolderne, paa de forreste og bageste Led staar som Længdestriber nær Leddets Midtlinie. Ryggens Midtlinie er indrammet af en lysegul Søm. Sidste Led rødgult med en brunrød Plet. Cerci brunrøde. Hovedet lysebrunt, skinnende, med 3 mørkere Striber. Paa Birk og Pil.

Almindelig. Maj—August.

20. P. breviválvis Th. Meget nær beslægtet med foregaaende; især er Hunnen meget vanskelig at kende fra den; Hannen vil dog kunne kendes paa det lysfarvede Scutellum med sort Spids og ogsaa ofte sort Midtlinie, og Hunnens Mesonotum er tit ikke saa stærkt sorttegnet. Hannens 8. Rygleds Forlængelse smal, lidt længere end bred. L. 5—8 mm.

Larven mørkegrøn; over Benene en sortagtig, bølgeformet Stribe og derover en smallere, ubestemt Linie; paa sidste Led en sort eller rødlig, bagtil udvidet eller spaltet Plet. Cerci sorte. Hovedet grønt med en sort Midtstribe, der omtrent naar Munden. Paa Pil.

Silkeborg. Maj.

11. *Amauronématus* Knw.

Mellemstore, brede og kraftige Former. Følehornene forholdsvis korte og kraftige, tyndere mod Spidsen. Vingemærket oftest langt og spidst udtrukket. Forvingerne med 1 Radial- og 4 Cubitalceller. Lancetcellen stilket. Hunnens Brodskede kraftig. Hoved, Mesonotum og oftest Mesopleurerne mer eller mindre matte paa Grund af tæt Punktering.

Oversigt over Arterne.

1. Kinderne smalle, smallere end Følehornenes 2. Led. Mesopleurerne skinnende..... 4. viduátus.
   Kinderne brede, næppe smallere end Følehornenes 2. Led. Mesopleurerne matte ..... 2.
2. Clypeus med svagt indskaaret Rand. Følehornene baade hos Han og Hun helt sorte..... 3.
   Clypeus med dybt indskaaret Rand. Hunnens Følehorn forneden blege..... 5. Fåhræi.

3. Vingemærket mørkt ..... 2. humerális.
Vingemærket gulhvidt ..... 4.
4. Bagkroppens Overside rød med sort Basis og Spids..... 1. hístrio.
Bagkroppens Overside sort ..... 5.
5. Hanner ..... 6.
Hunner ..... 8.
6. 8. Bagkropsled ikke blødhudet, fra Bagranden med en tydelig, bagudrettet Forlængelse, saa lang som bred og for Enden afskaaret ..... 7.
8. Bagkropsled blødhudet, den bagudrettede Forlængelse ganske kort, men fortsættende sig fremefter i en meget fremtrædende Køl langs hele Leddet..... 3. vittátus.
7. Hovedet ikke indsnævret bag Øjnene..... 7. fállax.
Hovedet indsnævret bag Øjnene .... 6. longisérra.
8. Brodskeden stor og bred, saa lang som eller længere end Bagskinnebenene ..... 9.
Brodskeden kortere end Bagskinnebenene, i Spidsen ru ..... 3. vittátus.
9. Hovedet ikke indsnævret bag Øjnene..... 7. fállax.
Hovedet indsnævret bag Øjnene ... 6. longisérris.

1. A. hístrio Lep. (ruféscens Htg.). Ret slank, Hunnens Hoved rødligt med sort Pandefelt. Thorax rødligt med en stor Plet paa hver af Mesonotums 3 Flige, den yderste Halvdel af Scutellum, Mesosternum og Metanotum sort. Bagkroppen rødlig med de inderste Led og undertiden en Plet paa flere eller færre af de andre Led sorte. Benene lyse, Laarene med mørk Yderkant. Brodskeden lang. — Hannen er sort med Bagkroppens mellemste Led røde (sjældent helt sort) og Clypeus, Kindernes nederste Del og Benene med Undtagelse af Hofterne og Baglaarene og Yderkanten paa de andre Laar gule. L. 8—9 mm.

Larven bleggrøn, ofte med et let blaaligt Anstrøg og paa Bagkropsleddene med smaa sorte Punkter. Langs ad Ryggen en mørkere grøn Stribe, hos den yngre Larve imellem 2 hvide. Hovedet blegere grønt. Den fuldvoksne Larve ensartet grøn. Lever paa Pil, sjældnere paa Hassel og Bævreasp.

Udbredt. April—Maj.

2. A. humerális Zett. Mere plump. Sort med Labrum, Kindernes nederste Del, Pronotums Baghjørner, Vingeskællene og hos Hunnen Bagkropsleddenes Side- og undertiden Bagrand lyst gullige. Benene sorte med Knæ og Skinneben (undtagen de bagestes Spids) gullige. L. 7—8 mm.

Larven ukendt.

Danmark; nærmere Lokalitet ukendt. Marts—April.

3. A. vittátus Lep. (striátus Htg., scabriválvis Th.). Rødlig med Pandefeltet, undertiden en Plet paa hver af Mesonotums 3 Flige, Metanotum og Bagkroppens Overside med Undtagelse af Spidsen mer eller mindre sorte. Undersiden undertiden ogsaa med sorte Partier. Benene lyse med mørkere Bagfødder. L. 7—8 mm.

Larven med glasgrønt Hoved med brune Tegninger, der undertiden kan flyde sammen og danne Hovedets fremtrædende Farve. Kroppen mørkt graalig eller hvidlig grøn med en svag hvid Linie langs Siderne og ligesaa med nogle mørkere Pletter. Lever paa forskellige Pile, især *Salix repens*.

Udbredt. Maj—Juni.

4. A. viduátus Zett. Sort; med Munden, Bagkropsspidsen og undertiden enkelte Pletter paa Hovedet, Pronotums Baghjørner og Vingeskællene gullige. Benene gullige med mørke Hofter og undertiden flere mørke Partier. L. 5—6 mm.

Larven smukt grøn med 2 mørkt graagrønne Sidestriber. Hele Siden besaaet med mørke Punkter. Hovedet med brun Mund. Paa Pil.

Assensegnen. April.

5. A. Fåhræi Th. Hunnen rødlig med Metanotum og 1. Bagkropsled sorte. Benene lyse. Hannen sort med Munden, Øjnenes Omkreds, Pronotums Baghjørner, Vingeskællene og Undersiden (undertiden med Undtagelse af Mesosternum) rødlige. Benene lyse, oftest med Hofternes Rod og en Plet eller Linie paa Laarene sorte. L. 5—6 mm.

Larven grøn med noget mørkere Ryglinie og hvidlig Sidelinie. Hovedet med brune Tegninger. Paa *Ranunculus acer*.
Gribskov, Boserup. Maj.

6. A. longisérra Th. Hunnen gullig med Følehornene, en Plet paa hver af Mesonotums 3 Flige (den midterste dog undertiden manglende), Metanotum og 1. Bagkropsled samt undertiden Pletter paa Hovedet, mere af Bagkroppens Overside og Mesosternum sorte. Benene gullige, undertiden med en sort Stribe paa Forlaarene. Hannen sort, med Underansigt, Øjnenes Omkreds, Pronotums Baghjørner, Vingeskællene og Bagkroppens Underside lysgullige. Benene lysgullige med mørkere Hofter og en mørk Stribe paa Forlaarene. L. 6—7 mm.

Larven ukendt.
Danmark; nærmere Lokalitet ukendt. Maj.

7. A. fállax Lep. (striátus Th.). Hunnen rødgul; Følehornene, Pandefeltet, en Plet paa hver af Mesonotums 3 Flige og Bagkroppens Overside sorte. Hannen sort, Underansigtet og Pronotums Baghjørner, Øjnenes Omkreds, Benene og sidste Bugled gullige. L. 7—9 mm.

Larven som vittatus, paa Pil.
Nordsjælland. Maj.

12. *Holcocnéme* Knw.

Temmelig store, slanke, skinnende sorte Arter. 1 Radial- og 4 Cubitalceller. Lancetcellen stilket. Bagbenene, især Skinneben og Fødder, meget kraftige, Bagskinnebenene med en dyb Fure paa Ydersiden. Hunnens Brodskeder korte og kraftige. Vingemærket mørkere end Costalaaren.

Fig. 68. Bagskinneben og Fodrod af Holcocneme crassa.

Oversigt over Arterne.

1. Bagkroppen helt sort ..... 2.
   Bagkroppen nær Basis med et rødt Tværbaand 4.
2. Baglaarene med sorte Knæ ..... 3. Wahlbérgi.
   Baglaarene helt røde ..... 3.
3. Bagskinnebenenes længste Apicalspore mindst halv saa lang som 1. Fodled ..... 1. crássa.
   Bagskinnebenenes længste Apicalspore kun en Trediedel saa lang som 1. Fodled ..... 2. brachyacántha.
4. Følehornenes Underside brun ..... 5. Erichsóni.
   Følehornenes Underside sort ..... 4. lúcida.

1. H. crássa Fall. (Tvl. I, Fig. 11). Sort. Benene røde, med Hofter, Hofteringe, Bagfødder og den yderste Halvdel af Bagskinnebenene sorte. L. 9—10 mm.

Larven grøn, Ryggen mørkere, begrænset paa hver Side af en sort Punktrække. Kroppen iøvrigt med sorte Punkter, der om Aandehullerne er ordnet i Ringe, paa Ryggen i Tværrækker og ved Benenes Grund i Streger. Hovedet lysebrunt med 3 brune Striber. Paa Pil (*Salix fragilis*).

Maribo, Kjerteminde, Bornholm, Vejle, Horsens. Maj—Juni.

2. H. brachyacántha Th. (coeruleocárpa Htg.). Sort. Benene røde med Hofter, Basis af Hofteringene, Bagfødderne og den yderste Halvdel af Bagskinnebenene sorte. Thorax' Sider længere og tættere behaaret end foregaaende. L. 9—10 mm.

Larven som foregaaende. Paa Bævreasp.

Nordsjælland, Falster, Assensegnen, Horsens, Hald. Maj—August.

3. H. Wahlbérgi Th. Sort; Munden, Pronotums Baghjørner og Vingeskællene bleggule. Benene gullige eller hvidlige, Bagfødderne, den yderste Halvdel af Bagskinnebenene og Bagknæene sorte. Thorax' Sider omtrent nøgne. L. 7—8 mm.

Larven ukendt.

Danmark; nærmere Lokalitet ukendt. Maj.

4. H. lúcida Pz. Sort; Pronotums Baghjørner, Vingeskællene og et Tværbaand nær Bagkropsoversidens Rod (2., 3. og undertiden flere Led) rødbrune. Benene rødbrune, med Hofter og Bagfødder sorte. L. 9—12 mm.

Larven lysegrøn, skinnende, Ryggen blaagrøn. 1. Led med 2 skinnende sorte Pletter. Ved Grunden af Benene sorte Vorter. Sorte Tornspidser paa Sidefolderne og paa Randen af de Bagkropsled, der ikke bærer Gangvorter. Hovedet lysebrunt, Issen mørkere, Øjefelterne sorte. Paa Hvidtjørn.

Nordsjælland, Tissø, Assensegnen, Horsens, Vejle. Maj—Juni.

5. H. Erichsóni Htg. Sort; Overlæben hvid, Pronotums Baghjørner og et Baand over Bagkroppen samt Benene røde; Hofterne, Bagskinnebenene og Bagføddernes Spidser dog sorte. Vingemærket brunt og Vingeskællene rødbrune. Bagbenene ikke saa kraftige som paa de andre Arter. L. 7—9 mm.

Larven med skinnende sort Hoved, Kroppen lysegraa, Ryggen undtagen 1. Led mørkere, grønlig graa. Især paa Siderne korte, sorte Haar. Thorakalbenene med sorte Skæl. Paa Lærk. Kan i rene Lærke-Bestande optræde som et farligt Skadedyr, saaledes her i Landet i Almindingen paa Bornholm, 1840—47.

Nordsjælland, Bornholm. Juni.

13. *Nématus* Jur.

Mellemstore, temmelig kraftige Arter. Følehornene lange, børstedannede. 1 Radial- og 4 Cubitalceller, Lancetcellen stilket. 3. Cubitalcelle mod Spidsen og Enden lige bred, saa lang eller kun ubetydelig kortere end 2. Hannens bageste Rygled med 2 skraa Indtryk. Hunnens Brodskeder opsvulmede, meget tykke. Cerci meget lange.

Oversigt over Arterne.

1. Vingerne røgfarvede ..... 1. abdominális.
   Vingerne ikke røgfarvede .... 2.

2. Mesonotum hos begge Køn rødgult med en sort Plet paa hver af dets 3 Flige ..... 2. Klúgi.
Mesonotum hos Hannen sort, hos Hunnen helt rødgult ..... 3. lúteus.

1. N. abdominális Pz. (ventrális Th.). Sort; Munden, Bagkroppen og oftest Pronotums Baghjørner og Vingeskællene gulrøde. Benene gulrøde med sort Rod. Hannens Bagkropsspids undertiden sort. Vingerne røgfarvede, Vingemærket gult, dets Rod og Costalaaren sortagtige. L. 6—7 mm.

Larven gullig grøn, Ryggen blaalig grøn, de 2 Farver skarpt adskilte. Hvert Led med 4 Tværrækker hvide Tornvorter. Hovedet brunliggult, med sorte Øjefelter. Paa El. Almindelig. Juni—Juli.

2. N. Klúgi Dahlb. (bilineátus Th.). Gul; Mesonotums 3 Flige (undertiden undtagen Midtfligen) med en sort Plet eller Stribe, Mesosternum oftest med en sort Plet. Vingerne gullige. L. 6—7 mm.

Larven lysegrøn med græsgrøn Ryg. Hvert Led med 3 Tværrækker hvide Tornvorter. Hovedet gult, ved Siden af Issen 2 runde, brune Pletter; Øjefelterne sorte. Paa El. Danmark; nærmere Lokalitet ukendt.

3. N. lúteus Fabr. (acuminátus Th.). Rødgul; Følehornenes Roddel sortagtig. Thorax hos Hannen næsten helt sort, hos Hunnen gult med Mesosternum og i Reglen ogsaa Metanotum samt Bagkroppens 1. Led sorte. Vingerne svagt gullige, Vingemærket gult med mørk Rod. L. 6—7 mm.

Larven lyst graagrøn, Ryggen mørkt blaaliggrøn. Hvert Led med 2 Tværrækker af hvide Tornvorter. Hovedet rødt eller gulligbrunt, ved Siden af Issen 2 brune Skygger; de sorte Øjefelter forlænget bagud. Paa El. Udbredt. Maj—Juni.

14. *Pachynématus* Knw.

Forholdsvis korte og kraftige Arter. Hannens Følehorn lange, Hunnens kortere, traadformede.

Hannens sidste Rygled i Spidsen udtrukket i en Forlængelse. Hunnens Brodskeder korte og i Reglen temmelig tykke. 1 Radial- og 4 Cubitalceller, Lancetcellen stilket.

Oversigt over Arterne.

1. Hannens 8. Rygled bagtil udtrukket i en lang Forlængelse, saaledes at Leddet bliver 2—3 Gange saa langt som 7. Led. Hunnens Hoved ikke indsnævret bag Øjnene ..... 2.
   Hannens 8. Rygleds Forlængelse kort, saaledes at Leddet enten ikke er længere end 7. Led eller kun ubetydelig længere. Hunnens Hoved indsnævret bag Øjnene ..... 5.
2. Bagkroppens Overside mat af en kort og fin, men tydelig Behaaring..... 1. túrgidus.
   Bagkroppens Overside skinnende med ringe, lidet fremtrædende eller ingen Behaaring ... 3.
3. Hannens Vingeskæl sorte. Hunnens Mesothorax sort..... 4. xanthocárpus.
   Hannens Vingeskæl rødlige. Hunnens Mesothorax lyst med sorte Tegninger..... 4.
4. Vingemærket gult..... 2. trisignátus.
   Vingemærket hvidt..... 3. clitellátus.
5. Følehornene sorte..... 6.
   Følehornene lysere paa Undersiden..... 10.
6. Bagkroppens Overside for Størstedelen sort... 7.
   Bagkroppens Overside for Størstedelen lys.... 9.
7. Vingemærket gult..... 5. vágus.
   Vingemærket ikke gult ..... 8.
8. Vingemærket brunt med hvid Rod. 7. imperféctus.
   Vingemærket helt brunt..... 6. obdúctus.
9. Scutellum yderst fint punkteret, næsten glat. Hannens Hoved helt sort..... 8. nigricéps.
   Scutellum tydelig punkteret. Hannens Mund gul ..... 9. albipénnis.
10. Vingerne svagt gullige, især i Rodhalvdelen... 10. rúmicis.
    Vingerne ikke gullige ..... 11.
11. Vingemærket helt gult ..... 11. palléscens.
    Vingemærket gult med mørkere Spids ..... 12. scutellátus.

1. P. túrgidus Zadd. Hannen: Hoved, Bryst og Bagkroppens Rod sorte, de følgende Bagkropsleds Rod-

dele mer eller mindre sorte, den øvrige Del af Leddene gulbrune. Benene indtil Laarenes Midte sorte, derefter rødgule, For- og Mellemføddernes Spids, Bagskinnebenenes Spids og Bagfødderne brune. — Hunnen (levende): Prothorax og Bagkroppen grønlige, Hovedet, Meso- og Metathorax og undertiden Bagkropsspidsen rødlige; i tørret Tilstand helt brunrød eller brungul. Følehornene, en Plet paa Issen, 3 brede, sædvanlig sammenflydende Pletter paa Mesonotum, en Stribe paa Scutellum, Metanotum, 1. Bagkropsled og de flg. Leds Rod, Mesopleurernes Omkreds, Sternum, Hofterne og Laarenes Rod sorte. L. 6—8 mm.

Larven ukendt.
Assensegnen.

2. P. trisignátus Först. (Kirbýi Th.). Hannen: Sort; Vingeskællene og oftest Randen af Pronotums Baghjørner, Bagkropsspidsen og Benene rødgule; Hofterne, Hofteringene og Laarenes Rod sorte. Hunnen: Brungul; Følehornene, Pandefeltet, 3 brede Striber paa Mesonotum, Spidsen af Scutellum, Scutellumsvedhænget og Metascutellum, i Reglen hele Bagkroppens Overside, Brystets Underside, Hofternes Rod og i Reglen Pletter paa Laarenes Rod sorte. L. 6—9 mm.

Larven græsgrøn eller karmoisinrød, paa Ryggen 2 hvide Linier, ligeledes en hvid Linie paa hver Side nær Spiraklerne. Ved Grunden af hvert Thorakalben en brun Skygge. Hovedet brunliggult med lyse Sømme og sorte Øjefelter. Paa *Carex*-Arter.
Almindelig. Maj—August.

3. P. clitellátus Lep. (pallicárpus Htg.). Hannen: Sort; Vingeskællene, Bagkropsspidsen og Benene røde, Hofterne og Laarenes Rod sorte eller sortplettede. Hunnen: Brungul; Følehornene, Pandefeltet, 3 brede Striber paa Mesonotum, en Plet paa Scutellum, Scutellumsvedhænget, Metanotum, den største Del af Bagkroppens Overside, Mesopleurerne i forskellig Udstrækning, Hof-

terne og Laarenes Rod sorte. Fødderne, særlig Mellem- og Bagfødderne, mørkere. Bagkroppens Underside mer eller mindre sortagtig. Vingerne let gulfarvede, Costalaare og Vingemærke hos Hannen lysegult, hos Hunnen hvidt. L. 5—7 mm.

Larven græsgrøn, paa Ryggen 2 hvide Linier. Ryggen dækket af haarbærende Vorter. Sidste Led behaaret, uden Vorter. Hovedet gulliggrønt med en mørk Stribe over de sorte Øjefelter. Paa *Poa annua* og andre Græsser.
Assensegnen. Maj.

4. P. xanthocárpus Htg. Begge Køn skinnende sorte; hos Hannen er Bagkropsspidsen, Knæ og Skinneben rødgule, hos Hunnen er Hovedet undtagen Pandefelt og Isse, Pronotums Baghjørner, Vingeskællene og Bagkropsspidsen samt Benene undtagen Hofterne og Laarenes Rod gule. L. 7—9 mm.

Larven ukendt.
Assensegnen. Maj.

5. P. vágus Fabr. (punctipleuris Fabr., punctulatus Th.). Sort; Munden, Pronotums Baghjørner, Vingeskællene, Bagkropsspidsen samt hos Hunnen Bagkroppens Underside gule eller rødgule. Benene gule eller rødgule, Hofternes Rod sort, Spidsen af Bagskinnebenene og Bagfødderne brune. Hos Hunnen er Bagkropsleddenes Rande ofte mer eller mindre rødlige. L. 6—8 mm.

Larven ukendt.
Almindelig. Maj—August.

6. P. obdúctus Htg. Skinnende sort; Munden, Pronotums Baghjørner og Vingeskællene oftest hvidgule. Hos Hannen sidste Bugled og hos Hunnen hele Bagkroppens Underside hvidgul. Hannens Bug hvid med mørkere Pletter. Benene hvidgule, Hofternes Rod og For- og Mellemlaarenes Rod sorte, Baglaarene helt eller kun i Spidsen sorte, Bagskinnebenenes Spids og Bagfødderne sorte. Costalaaren bleggul, Vingemærket brunt. L. 5—6 mm.

Larven (ubeskrevet) lever paa Græs.
Assensegnen. Maj.

7. P. imperféctus Zadd. Hannen: Sort; Underansigtet, Tindingerne, Pronotums Baghjørner, Vingeskællene, Bagkroppens Underside samt Benene hvidgule, Bagbenenes Hofters Rod, Enden af Bagskinnebenene og Bagfødderne brune. Hunnens Hoved og Bryst gullige, nogle aflange Pletter paa Ansigtet, en Plet omkring Biøjnene, næsten hele Baghovedet, en Plet paa hver Side af Pronotum og en paa hver af Mesonotums 3 Flige samt hele Metathorax sorte. Bagkroppens Overside undtagen Spidsen sort, Undersiden hvidgul. Benene gullige eller hvidlige, Enden af Bagskinnebenene og Bagfødderne brune. L. 5—7 mm.

Larven ukendt.
Assensegnen. Maj.

8. P. nigricéps Htg. (bistriátus Th.). Hannen: Sort; Vingeskællene, sidste Bugled og Benene fra Knæene hvidlige, For- og Mellemføddernes Spids, Bagfødderne og Bagskinnebenenes Spids sorte. Hunnen: Rødgul, Hovedet sort med gul Mund, Mesonotum med en sort Plet paa hver Flig, Bagskinnebenenes Spids og Bagfødderne sorte. L. 4—5 mm.

Larven græsgrøn, skinnende, Hovedet med sorte Øjefelter og en brun Stribe fra Issen ned paa Ansigtet. Paa Rødgran.
Assensegnen.

9. P. albipénnis Htg. Sort; Munden, Prothorax, Vingeskællene, Mesopleurerne i forskellig Udstrækning, hele Bagkroppen og Benene gule; 1. Bagkropsled oftest med et Par smaa sorte Pletter, hos Hannen undertiden ogsaa de følgende Led hver med to smaa sorte eller brune Pletter. Hunnen ofte med en rødbrun Plet bag hvert Øje. L. 5—6 mm.

Larven græsgrøn, Ryggen noget mørkere, paa begge Sider begrænset af en hvidgul Linie. Paa hvert Rygled 2 Tværrækker af fine Børster. Hovedet blaaliggrønt, oventil mørkere af fine brunlige Punkter; Øjefelterne sorte. Paa *Polygonum persicaria.*
Kjerteminde, Lolland, Falster, Ry. Juni.

10. P. rúmicis Fall. Hannen: Rødgul; Følehornenes 2 inderste Led sortplettede, en Plet omkring Biøjnene, forskellige Pletter paa Mesonotum, en Plet paa Scutellum og Metanotum i forskellig Udstrækning sorte. Bagkroppens Rygside ofte med en stor sort Plet. Hunnens Grundfarve sort med meget variabel gulrød Tegning, der undertiden kan udbrede sig saa meget, at Tegningen kommer til at ligne Hannens. L. 4—5 mm.

Larven græsgrøn, Ryggen blaaliggrøn, paa hver Side af Midtlinien med en Række brune Punkter, ogsaa over Gangvorterne staar Smaapletter af brune Punkter. Hovedet brunliggult, med sorte Øjefelter. Ryggen tværrynket med lave, haarbærende Vorter. Paa *Rumex*-Arter.

Nordsjælland, Vordingborg, Bornholm, Kjerteminde, Vejle. Juni—Sept.

11. P. palléscens Htg. (oliváceus Th.). Bleg brungul med lysere Underside. Hos Hannen Pandefelt og Isse, den største Del af Baghovedet, Mesonotum undtagen Scutellum, Metanotum og en stor Plet paa Bagkropsleddenes Overside af forskellig Udstrækning sorte eller brunsorte. Mesonotum ofte lyst plettet. Hos Hunnen er højst Biøjnenes nærmeste Omkreds og 2 Striber paa Mesonotum brune. L. 5,5—7 mm.

Larven ukendt.

Almindelig. Maj—Juli.

12. P. scutellátus Htg. (immúndus Th.). Gullig; Pandefelt og Isse samt hos Hannen en Del af Baghovedet, Scutellums Spids, hos Hannen og undertiden hos Hunnen Pletter paa Mesonotum og Brodskedernes Spids sorte. Bagkropsleddene med utydelig begrænsede brunlige Tværbaand. L. 6—9 mm.

Larven grøn med 5 smalle Længdestriber, hvoraf Rygstriben er smallest og deler sig gaffelformet bag Hovedet paa 1. Kropring. De 2 næste Striber løber langs Ryggens Sider, de 2 nederste gaar lige under Aandehullerne langs Sidefolderne. Hovedet blegrødt med et Par Striber, der fra Issen løber ned mod Øjnene, de bliver noget bredere nedefter; Øjefelterne sorte. Meget livlig. Paa Rødgran.

Vidt udbredt og temmelig almindelig. Maj—Juni.

15. *Lygæonématus* Knw.

Forholdsvis langstrakte Arter. Clypeus' Rand afstudset. Følehornene ret korte, børsteformede. 1 Radial- og 4 Cubitalceller. Lancetcellen stilket. 1. Cubitaltværaare ofte svag eller manglende. Vingemærket lyst.

Oversigt over Arterne.

1. Hannens sidste Rygled med et fortil bueformet Indtryk. Hunnens Bagkrops bageste Del sammentrykt ..... 2.
   Hannens sidste Rygled med et fortil vinkelformet Indtryk. Hunnens Bagkrop ikke sammentrykt 5.
   Hanner, hvis sidste Rygled har et omtrent tværgaaende Indtryk, der er afbrudt paa Midten.. 5. ambíguus ♂.
2. Indtrykket paa Hannens sidste Rygled naar ikke helt frem til Leddets Forrand. Hunnens Brodskeders Spids naar ikke udover Cerci. 1. Wesmaëli.
   Indtrykket paa Hannens sidste Rygled naar helt frem til Leddets Forrand. Hunnens Brodskeders Spids naar udover Cerci..... 3.
3. Issen kort, 3 Gange bredere end lang ..... 3. píni.
   Issen længere, højst $2^1/_2$ Gange saa bred som lang..... 4.
4. Hannens Underside gul med en sort Plet paa Pleurerne foran Mellemhofterne. Hunnens Brodskeders Bagrand vinkelformet 4. compréssus.
   Hannens Underside helt gul. Hunnens Brodskeders Bagrand lige afskaaret..... 2. Saxeséni.
5. Panden stærkt hvælvet. Lille Art.. 5. ambíguus ♀.
   Panden fladt hvælvet. Større..... 6.
6. Mesopleurerne skinnende, glatte eller utydelig punkterede ..... 7.
   Mesopleurerne matte, tæt punkterede ..... 8.
7. Bagkroppen helt sort ..... 10.
   Bagkroppen med bleg Underside eller Spids... 9.
8. Bagkroppen helt sort ..... 9. móllis.
   Bagkropsspidsen gullig ..... 10. pállipes.
9. Vingemærket helt brunt ..... 6. biscális.
   Vingemærket gult med brunlig Yderrand 7. láricis ♀.
10. Laarene helt lyse ..... 8. compressicórnis.
    Laarene brune..... 7. láricis ♂.

1. L. Wesmaëli Tischb. Bleggul; Pandefelt og Isse, Meso- og Metanotum og omtrent hele Bagkroppens Overside sorte. Følehornene rødgule med brunlig Overside. Benene gule eller hvidgule, Bagskinnebenenes Spids og Bagfødderne brune. Brodskedernes Spids sort. Vingerne klare, Costalaare og Vingemærke bleggule. Hunnens Bagkrop kun sammentrykt i Spidsen. L. 5—6 mm.

Larven grøn med mørkere Ryg. Paa hvert Led 2 Rækker mørke Pletter. Hovedet olivengrønt. Paa Lærk.
Boserup. Juni.

2. L. Saxeséni Htg. Bleggul; Pandefelt og Isse, Meso- og Metanotum sorte; Bagkroppens Overside hos Hannen helt sort, hos Hunnen med en større eller mindre sort Plet paa hvert Led. Benene gule, Enden af Bagskinnebenene og Bagfødderne brune. Hunnens Baglaars Spids brune. Følehornene gule, Roden sort og Oversiden brunlig, hos Hunnen ofte helt brune. Vingerne klare, Costalaare og Vingemærke bleggule, det sidste hos Hunnen dog ofte brunligt. L. 6,8 mm.

Larven græsgrøn, paa Siderne med en mer eller mindre mørk Pletstribe. Hovedet rødt. Paa Rødgran.
Udbredt over hele Landet. Talrigst i Silkeborg-Egnens Skove og Plantager. Maj—Juni.

3. L. píni Retz. (abiétinus Chr., abíetum Htg., truncátus Th.). Hannens Farvetegning omtrent som hos Wesmaëli: Undersiden helt bleggul, hele Hovedet ovenfor Følehornene samt Baghovedet sorte. Meso- og Metanotum samt Bagkroppens Overside sorte. Følehornene gule med mørk Overside. Benene gule, Bagskinnebenenes Spids og Bagfødderne sorte. Hunnen sort; Clypeus' Forrand og Overlæben, Pronotums Baghjørner, Vingeskællene og mer eller mindre af Bagkroppens Underside gule. Benene som hos Hannen. Brodskederne i Spidsen afstudsede, det øverste Hjørne afrundet. L. 4—7 mm.

Larven kan ikke skelnes fra foregaaende. (Fig. 18). Paa Rødgran.
Udbredt over hele Landet. Maj—Juni.

4. L. compréssus Htg. Sort; Underansigtet i større eller mindre Udstrækning, Øjnenes Rande, Pronotums Baghjørner, Vingeskællene, Bagkroppens Underside og Benene samt undertiden ogsaa Mesopleurerne bleggule. Følehornene lysere eller mørkere brune eller brunsorte med lysere Underside. Forhofterne og undertiden ogsaa de andre Hofters Rod mørkere, Baglaarene, Bagskinnebenenes Spids og Bagfødderne brune. Brodskedernes Bagrand vinkelformet. L. 6—9 mm.

Larven kan ikke skelnes fra de 2 foregaaendes. Paa Rødgran.

Udbredt over hele Landet. Har flere Gange optraadt i Mængde i Stendalgaards Plantage. Maj—Juni.

5. L. ambíguus Fall. Sort; Underansigtet, Tindingerne, undertiden Øjnenes Inderrande, Pronotums Baghjørner, Vingeskællene og ofte Bagkroppens Underside gule. Følehornene brune, hos Hannen med lysere Underside. Benene gule, Bagskinnebenenes Spids og Bagfødderne brune. Brodskederne lange, sorte, med lys Rand, Spidsen afrundet. L. 4—5 mm.

Larven med Kroppen grøn og rødt Hoved. Øjnene omgivet af en sort Ring, Benene med mørke Rande omkring Leddene. Paa Rødgran.

Udbredt og ret hyppig. April—Beg. af Juni.

6. L. biscális Först. Sort; Clypeus' Forrand, Overlæben, Pronotums Baghjørner og Vingeskællene, hos Hannen Genitalklappen, hos Hunnen Bagkropsspidsen og Pletter paa Bagkroppens Underside brungule. Følehornene sorte. Benene gule, Hofternes og Laarenes Rod sorte, Bagskinnebenenes Rod hvidlig, Spidsen og Bagfødderne brunlige. L. 4—6 mm.

Larven grøn, skinnende, med grønt Hoved og smaa sorte Øjne. Kroppen bagtil næsten retvinklet afskaaret. Paa Slaaen *(Prunus spinosus)*.

1 Eksemplar fra Horsens.

7. L. láricis Htg. Sort; Overlæben hos Hannen gulbrun, hos Hunnen gullig; Pronotums Baghjørner og Vinge-

skællene rødgule, hos Hannen de første dog undertiden sorte, Midten af 9. Bagkropsled hos Hunnen hvidligt. Benene hvidgule, Hofternes Rod, i hvert Fald hos Hunnen, sorte, Laarene, Bagskinnebenenes Spids, Hannens Bagfødder og Spidsen af Hunnens brune. Vingemærket hos Hannen brungult, hos Hunnen gult med brunlig Yderrand. L. 5—6 mm.

Larven grøn, med brunrødligt Hoved med smaa, sorte Øjefelter. Paa hver Side af Midtlinien en hvid Længdestribe, ligesaa over Benene. Paa Lærk.
Assensegnen. Juni—August.

8. L. compressicórnis Fabr. (callícerus Th.). Sort; Vingeskællene gulhvide; 9. Bagkropsled hos Hunnen undertiden med lysere Rand. Benene gule og rødgule, Hofternes Rod sort, For- og Mellemføddernes Spids, Bagskinnebenenes Spids og Bagfødderne sortebrune. Vingemærket sortebrunt. Følehornene sorte eller sortebrune, de enkelte Led fra 3. Led tandformet fremtrukket i Spidsen. L. 5—6 mm.

Larven græsgrøn, tværrynket, ved Basis af Benene mørkere Pletter, ved Basis af Gangvorterne en Række meget fine Smaapunkter. Hovedet grønt, paa hver Side en mørkebrun Stribe fra Issen ned til de sorte Øjefelter. Paa Poppel, især *Populus tremula*.
2 Eksemplarer fra Falster.

9. L. móllis Htg. Sort; Overlæben oftest brun eller brungul, Pronotums Baghjørner hos Hannen sædvanlig sorte, hos Hunnen gullige, Vingeskællene brungule, hos Hannen ofte sorte, Hunnens sidste Rygleds Bagrand lysere. Benene gule eller rødgule, Hofterne sorte, Mellem- og Baglaarene næsten helt brune. Bagskinnebenenes Spids og Bagfødderne lyst brunlige. Vingemærket brungult eller gult. L. 6—8 mm.

Larven blaagrøn, mat, tværrynket, Ryggens Midtlinie mørkere, paa hver Side heraf en smal, hvid Linie. Øjefelterne smaa, sorte. Paa *Vaccinium*-Arter, især Blaabær og Mosebølle.
Kjerteminde, Assensegnen. Maj.

10. L. pállipes Fall. Sort; Overlæben og Clypeus' Forrand hvidgule, Pronotums Baghjørner, Vingeskællene, Bagkroppens yderste Spids samt hos Hannen Genitalklappen og hos Hunnen Brodskederne gullige. Benene rødgule, Bagskinnebenenes Spids og Bagfødderne brune. Vingemærket hos Hannen brungult, hos Hunnen bleggult. L. 6—8 mm.

Larven ukendt.
Stendalgaards Plantage. Juni. Paa Gran.

16. *Pristíphora* Latr.

Temmelig kraftige Arter. Hoved og Thorax oftest punkteret, Clypeus' Forrand afstudset. Følehornene børsteformede. 1 Radial- og 4 Cubitalceller, Lancetcellen stilket. 1. Cubitaltværaare mangler dog helt eller er bleg.

Oversigt over Arterne.

1. Bagbenene helt sorte ..... 1. tétrica.
   Bagbenene ikke helt sorte ..... 2.
2. Bagkroppen helt sort ..... 3.
   Bagkroppen ikke helt sort ..... 9.
3. Følehornene helt sorte ..... 4.
   Følehornene ikke helt sorte ..... 7.
4. Baglaarene i det mindste for Størstedelen sorte 5.
   Baglaarene røde ..... 7. fúlvipes.
5. Trochanterne sorte ..... 8. Staudíngeri.
   Trochanterne hvide ..... 6.
6. Issen $2^1/_2$ Gang saa bred som lang.. 2. geniculáta.
   Issen 4 Gange saa bred som lang. 3. melanocárpa.
7. Vingerne med et undertiden meget svagt røgfarvet Baand under Vingemærket 4. crassicórnis.
   Vingerne uden Baand ..... 8.
8. Hannens sidste Rygled med 2 ved Roden adskilte Indtryk. Hunnens Baglaar sorte med hvid Rod ..... 5. ruficórnis.
   Indtrykkene paa Hannens sidste Rygled forenede ved Roden. Hunnens Baglaar hvidlige 6. pállipes.
9. Bagkroppen sort med den yderste Spids og ofte ogsaa Undersiden lysere ..... 9. púnctifrons.

Bagkroppen rødgul eller gul, ofte med Oversiden mer eller mindre mørk ..... 10.
10. Bagkroppen bleggul..... 11.
Bagkroppen rødgul ..... 12.
11. Bagkropsspidsen hvidgul..... 10. pallidivéntris.
Bagkropsspidsen sort..... 11. quércus.
12. Meso-Episternerne sorte ..... 12. bétulæ.
Meso-Episternerne i hvert Fald delvis gulbrune 13. conjugáta.

1. P. tétrica Zadd. Hoved og Thorax skinnende sorte. Hannens Bagkrop helt sort, Hunnens oftest rødgul med for Størstedelen sort Overside, men kan ogsaa være helt sort (var. thalíctri Kriechb.) eller rødgul med Undtagelse af 1. og en Del af 2. Led, der er skinnende sorte (var. veláta Zadd.). Forlaarenes Spids brunliggul, For- og Mellemskinnebenene undtagen Spidsen rødbrune, Bagbenene sorte, undertiden er Knæene svagt brunlige. Vingerne svagt røgfarvede, Vingemærke og Aarer sortebrune. L. 4,5 mm.

Larven er bleggrøn, Ryggen fra 2. eller 3. Led mørkt graagrøn, Spirakellinien gullig. Hovedet rødbrunt med sorte Øjne. Paa *Thalictrum aquilegifolium.*

1 Eksemplar taget ved Ørnsø nær Silkeborg i Maj.

2. P. geniculáta Htg. Sort; Pronotums Baghjørner, Vingeskællene samt i Reglen ogsaa Overlæben og Clypeus' Forrand hvidlige. Brodskedernes Rod gullig. Benene hvidgule, Hofterne i større eller mindre Udstrækning sortebrune, Laarene undtagen Spidsen og Roden, samt Mellem- og Bagskinnebenenes Spids og Bagfødderne sorte. Vingerne klare, Vingemærke og Aarer sortebrune. L. 5—8 mm.

Larven lyst brunliggul, paa Ryggen med 6 sorte Pletrækker, de midterste afbrudt paa 5.—7. Led. Desuden 2 Rækker paa Siden. Hovedet hos unge Larver sort, senere brunliggult. Paa Røn.

Falster, Faaborg, Assensegnen. Maj.

3. P. melanocárpa Htg. Sort; Munden undertiden brunlig, Vingeskællene mørkere eller lysere gulbrune.

Benene gulhvide med Hofter, For- og Mellemlaarenes Basis og omtrent hele Baglaarene sortebrune, Bagskinnebenenes Spids og Bagfødderne brune, de sidste lysere ved Roden. Vingerne klare, Vingemærke og Aarer brune, Costalaaren hvidlig. L. 4—6 mm.

Larven ukendt.

Assensegnen. Juli.

4. P. crassicórnis Htg. (armátus Th.). Sort; Følehornenes 2 inderste Led sorte, de følgende Led hos Hannen brune med noget mørkere Overside, hos Hunnen mørkt brune med lys Underside; Hannens Vingeskæl brune; hos Hunnen er Vingeskællene og en Del af Pronotums Baghjørner gullige. Benene sorte; Hofteringene, Forbenenes Knæ, undertiden Roden af Hunnens Baglaar, alle Skinneben undtagen Bagskinnebenenes Spids, samt For- og Mellembenenes Fødder gulhvide. Kløernes Tand stor. Vingerne klare, under Vingemærket et meget svagt, røgfarvet Baand, Aarerne brune, Costalaaren gullig, Vingemærket brunt med lysere Rande. L. 5—6 mm.

Larven grøn, sidste Led smukt rosenrødt (eller blaat?). Hovedet gulligt med sorte Striber. Paa Hvidtjørn.

Nordsjælland, Assensegnen, Horsens. Maj—Juni.

5. P. ruficórnis Oliv. (fráxini Th.). Ligner meget foregaaende, men er noget mindre og navnlig smallere end denne. Hovedet smallere end Thorax. Kløernes Tand lille. Sort; Munden i Reglen brunlig, Følehornene som hos crassicornis. Vingeskællene og hos Hunnen oftest Pronotums Baghjørner brungule. Benene sortebrune, Hofteringene, Forlaarenes yderste Halvdel, Mellem- og Baglaarenes Spids, alle Skinnebenene undtagen de bagestes Spids, samt For- og Mellemfødderne bleggule. Vingerne klare, Vingemærket og Aarerne brune. L. 4,5—6 mm.

Larven grøn, ved hvert Thorakalben en sort Plet. Hovedet brunt med mørkere Isseparti og en sortebrun Plet i Ansigtet. Paa Lind og Hassel.

Nordsjælland, Falster, Assensegnen, Ry. Maj—August.

6. P. pállipes Lep. (appendiculátus Th.). Sort, skinnende. Følehornenes Spids og Underside brunrøde, lysere hos Hunnen, hos Hannen undertiden sortebrune. Palperne, Overlæben, Vingeskællene, i Reglen ogsaa Pronotums Baghjørner, hos Hunnen ogsaa undertiden Bagkropsspidsen bleggule. Hannens Ben sorte, Hofter, Knæ, Skinneben og For- og Mellemfødder undtagen Spidsen gulhvide, Bagskinnebenenes Spids, Bagfødderne og Spidsen af For- og Mellemfødderne brune. Hunnens Ben undtagen Hofternes Rod gulhvide; Laarene undertiden svagt rødgule og deres Rod undertiden sort. Vingerne klare, Vingemærke og Aarer brune. L. 4—6 mm.

Larven grøn, Spirakellinien gullig. Hovedet grønt med sorte Øjefelter og mørke Tegninger. Unge Larver med sort Hoved. Paa *Ribes*-Arter.

Falster, Bornholm. April—Juli.

7. P. fúlvipes Fall. Sort; Vingeskællene brune eller brunsorte. Benene rødgule, Føddernes og Bagskinnebenenes Spidser brune, undertiden er Hofternes og For- og Mellemlaarenes Rod sorte. Vingerne klare, Aarerne og Vingemærket brune eller brungule. L. 4—5 mm.

Larven ganske grøn, kun sidste Led smukt rosenrødt. Paa Pil.

Nordsjælland, Kjerteminde, Assensegnen, Horsens. Maj—Juli.

8. P. Staudíngeri Ruthe (púncticeps Th.). Sort, lidet skinnende, Munden ofte mer eller mindre brun. Knæ, Skinneben, For- og Mellemfødderne hvidgule, Bagskinnebenenes Spids og Bagfødderne sortebrune. Vingerne svagt røgfarvede, Aarer og Vingemærke brunt. L. 5,5—6,5 mm.

Larven lysegrøn med hvidlig Spirakellinie. Ved Grunden af Thorakalbenene en mørk Skygge. Hovedet med sorte Øjefelter og brune Striber. Kroppen ubehaaret. Paa *Vicia cracca*.

1 Eksemplar fra Skanderborg. Maj.

9. P. púnctifrons Th. Sort; Overlæben helt eller kun dens Forrand, Pronotums Baghjørner, Vingeskællene,

samt hos Hannen den sidste Genitalplade og hos Hunnen den yderste Del af Bagkropsspidsen i større eller mindre Udstrækning smudsig rødgule. Benene gullige, Hofterne i større eller mindre Udstrækning og ogsaa ofte Laarenes Rod sorte, Bagskinnebenenes Spids og Bagfødderne brune. Vingerne klare, Aarerne brune, Costalaaren og Vingemærket dog bleggule. L. 4—5 mm.

Larven blaaliggrøn, med Tværfolder, noget mørkere paa Ryggen. Spirakellinien fin, hvid; under denne paa Siderne rækkevis anbragte Børster, der paa de sidste 3 Led er rødbrune. Cerci ogsaa rødbrune. Hovedet med en mørkere Skygge over de sorte Øjefelter og i Ansigtet. Paa Blommetræ.

Taasinge, Assensegnen, Horsens. Maj.

10. P. pallidivéntris Fall. Sort; Munden, Pronotums Baghjørner, Vingeskællene, Undersiden og Benene hvidgule; en Plet paa Spidsen af Baglaarene, Bagskinnebenenes Spids og Bagfødderne sorte. Bagkroppens Overside mer eller mindre sort, ofte med gule Siderande, eller gul med en sort Plet paa hvert Led, eller helt gul. Vingerne klare, Aarer og Vingemærke brune, Costalaaren gul. L. 5—6 mm.

Larven grøn, Ryggen tværrynket. Hovedet med sorte Øjefelter og en mørkere Issestribe. Hvert Leds Sidefold besat med 3 Haar. Paa Hindbær, Nellikerod og andre Planter.

Vidt udbredt, vist temmelig almindelig, i Granskove.

11. P. quércus Htg. Sort; Overlæben, Pronotums Baghjørner og Vingeskællene rødgule. Bagkroppen rød, 1. Rygled og Spidsen sorte, Hannens Bagkrop i videre Udstrækning sortfarvet, undertiden omtrent helt sort. Benene rødgule, Hofterne, en Plet paa Baglaarenes Spids, Enden af Bagskinnebenene og Bagfødderne sorte. Vingerne klare, Aarer og Vingemærke brune, Costalaaren noget lysere. L. 5—7 mm.

Larven smukt teglstensrød med mørkebrun Rygstribe, hvorfra der fra 5. Led udgaar mørkebrune Skraastriber bagud, som stadig bliver smallere. Rygstriben bagtil paa hver Side med en hvidlig Stribe. Paa hvert Led med

Undtagelse af de 3 sidste 2 Tværrækker smaa, brune Vorter og en Længderække smaa, brune Pletter ved Grunden af Gangvorterne. Hovedet med brune Tegninger og sorte Øjefelter. Paa Blaabær (*Vaccinium myrtillus*).

Nordsjælland, Ry. Juni—Juli.

12. P. bétulæ Retz. (erythrogáster Th.). Sort; Underansigtet, Følehornene undtagen de inderste Led, Pronotums Overside, Vingeskællene og Bagkroppen rødgule. Hannens Bagkrops Overside undertiden med sorte Pletter, saa at den er omtrent helt sort. Brodskederne gule. Benene gule, Bagskinnebenenes Spids og Bagfødderne mørkere. Vingerne klare, Aarer og Vingemærke sortebrune, Costalaaren bleggul med mørke Rande. L. 5—7 mm.

Larven grønlig med mørkere Ryg. Ved Grunden af Thorakalbenene en mørk Skygge og paa Siderne af hvert Led — med Undtagelse af 1. og sidste — en stor, orangegul Plet. Paa Birk.

Dyrehaven, Falster. Maj—Juni.

13. P. conjugáta Dahlb. Sort; Munden, hos Hannen hele Underansigtet, Pronotum, Vingeskællene, Mesoepisternerne og Bagkroppens Underside rødgule; Bagkroppens Overside hos Hannen sort, hos Hunnen rødgul, sædvanlig med en mørkere, smallere eller bredere Midtstribe. Benene rødgule, Bagfødderne og hos Hunnen ogsaa Enden af Bagskinnebenene brunlige. Vingerne klare, Aarerne brune, Costalaaren bleggul, Vingemærket brunt med mørkere Rand. L. 5—8 mm.

Larven lyst gulliggrøn. Hoved og Thorakalbenene skinnende sorte, de 3 første og de 2 sidste Led gullige. De mellemste, grønne Led med 4 sorte Pletrækker, de gule Led med smaa, sorte Pletter. Over Benene desuden sorte Pletter og Streger. Paa Poppel og glatbladede Pile.

Nordsjælland, Lolland, Assensegnen. Maj—August.

17. *Micronématus* Knw.

Lille, plump Form. Clypeus svagt indbugtet. Følehornene fine og traadformede. 1 Radial- og 4 Cubitalceller. Lancetcellen stilket. Costalaaren udvidet ved Vingemærket.

1. M. monogýniæ Htg. (filicórnis Th.). Sort; Munden lysere. Benene brunlige med Knæ, Skinneben og Fødder hvidlige, oftest dog Bagskinnebenenes Spids og Bagfødderne mørkere. Vingerne svagt røgfarvede, Costalaare og Vingemærke lyst brunlige. L. 3—4 mm.

Larven lysegrøn med graagrøn Ryg. Hovedet mørkere, brunligt med sorte Øjefelter. Sidste Par Gangvorter sammenvoksede. Paa Slaaen (*Prunus spinosus*).

Dyrehaven, Horsens. Maj.

2. Gruppe. **Blennocampíni.**

Mindre, i Reglen korte og kraftigt byggede, mørkfarvede Arter med traadformede Følehorn. Forvingerne med 2 Radial- og oftest 4 Cubitalceller. Lancetcellen stilket. Bagvingerne med 2, 1 eller ingen Midtcelle.

Larverne har 8 Par Gangvorter; de fleste lever frit paa Blade; enkelte minerer.

Oversigt over Slægterne.

1. Bagvingerne med 2 Midtceller ..... 2.
   Bagvingerne med 1 eller ingen Midtcelle..... 3.
2. Bagvingerne med Humeralcelle..... 1. Mesoneūra.
   Bagvingerne uden Humeralcelle, idet Humeralaaren enten mangler helt eller kun findes ved Vingeroden..... 2. Pseudodineūra.
3. Øjnene tydelig fjernede fra Kindbakkernes Rod 4.
   Mellem Øjnene og Kindbakkernes Rod højst et smalt, linieformet Mellemrum ..... 7.
4. Hannens Bagvinger med fortsat Randaare (Fig. 80). Hunnens Brodskeder fra Siden regelmæssig og jævnt tilspidsede (Fig. 69*a*) ..... 7. Periclísta.
   Hannens Bagvinger uden fortsat Randaare. Hunnens Brodskeder enten brat afrundede paa Spidsen (Fig. 69*c*) eller her brat udtrukne i en kort, tornformet Forlængelse (Fig. 69*b*) ..... 5.
5. Kløerne uden Tænder. Afstanden mellem Øjnene og Kindbakkernes Rod saa lang som 2. Følehornsled ..... 5. Pareóphora.

Kløerne med en lille Tand. Afstanden mellem Øjnene og Kindbakkernes Rod knap halv saa lang som 2. Følehornsled ..... 6.

6. Følehornene korte og tykke, 3. Led en Trediedel længere end 4..... 6. Ardis.
   Følehornene lange og traadformede, 3. Led saa langt som 4.... 4. Rhadinocerâa.
7. 3. Følehornsled kortere end 4. ..... 3. Phymatócera.
   3. Følehornsled længere end 4..... 8.
8. Cubitalaaren ikke eller kun svagt vinkelbøjet. 4 Cubitalceller..... 9.
   Cubitalaaren bøjet i en skarp Vinkel. 3 Cubitalceller.. 12.
9. Paa Mesopleuren er Præsternum ved en tydelig Søm skilt fra Episternum 8. Tomostéthus.
   Præsternum ikke sondret fra Episternum..... 10.
10. Bagvingerne med 1 Midtcelle.... 10. Monophádnus.
    Bagvingerne uden Midtcelle 11.
11. Basalaaren lige og parallel med 1. tilbageløbende Aare 9. Blennocámpa.
    Basalaaren svagt bøjet og ikke parallel med 1. tilbageløbende Aare..... 11. Scoloneura.
12. Følehornene med 11—14 Led..... 14. Fenélla.
    Følehornene med 9 Led ..... 13.
13. Bagvingerne med Humeralcelle..... 13. Fenúsa.
    Bagvingerne uden Humeralcelle..... 12. Caliosysphínga.

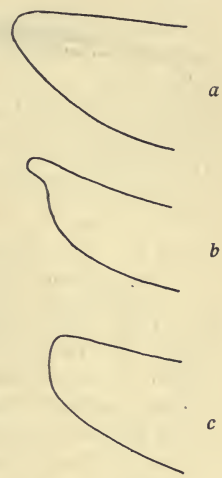

Fig. 69. Brodskede af *a* Periclista, *b* Ardis, *c* Pareophora.

---

1. *Mesoneura* Htg.

I Forvingerne udmunder 2. Cubitaltværaare ved Roden af Radialtværaaren, og 2. tilbageløbende Aare ved Roden af eller lige tæt ved 2. Cubitaltværaare, saaledes at de 3 Aarer danner 1 Linie. Basalaaren træffer Subcostalaaren langt fra Cubitalaaren og

er ikke parallel med 1. tilbageløbende Aare. Bagvingerne med 2 Midtceller. Følehornene korte og tykke. — Slægten danner ved sin Vingenervation en Overgang til Nematinerne, men medens disses Øjne er fjernet fra Mandibelbasis, gaar de her omtrent helt ned til denne.

Fig. 70. For- og Bagvinge af Mesoneura opaca.

1. M. opáca Htg. Sort med tynd, graalig Filtbeklædning, især paa Hovedet. Clypeus' Spids og Overlæben hvide. Pronotum rødlig, Mesonotums Midtflig med 3 røde Pletter, sjældnere helt rødt eller helt sort; Scutellum oftest rødt. Benene lyst gullige, Hofternes Rod og den yderste Del af Fødderne mørkere. L. 6 mm.

Larven er grøn, Leddenes Bagrande smalt hvidlig. Kroppens Hud rynket. Hovedet med sorte Øjefelter. Aandehullerne smaa, brunrøde, indbyrdes forbundne ved en smal, hvid Linie. Det trediesidste Gangvortepar lille. Paa Eg, hvis Blade den gnaver fra Randen.

Ikke almindelig. Nordsjælland, Falster, Assensegnen. Kun Hunnen er taget her i Landet.

2. *Pseudodineūra* Knw.
(Pelmátopus Htg.)

Basalaaren udmunder langt fra Cubitalaaren og er ikke parallel med 1. tilbageløbende Aare. Bagvingerne med 2 Midtceller, deres Humeralaare mangler enten helt eller delvis.

Fig. 71. For- og Bagvinge af Pseudodineura fuscula.

Følehornene tynde, 3. Led længere end 4. — Ligner som foregaaende en Nematin.

1. P. fúscula Kl. Sort; Vingeskællene rødlige. Benene hvidgule med sorte Hofter og Laar, de sidstes Spids rødlig. L. 5—6 mm.

Larven lyst grønlig med mørkere Ryg. Hovedet lille, skinnende rødbrunt med mørkere Mund og sorte Øjne. Thorakalbenene brune, mellem dem paa hvert Led en lysebrun Plet. Minerer i Bladene af *Ranunculus repens*.

Ikke almindelig. Nordsjælland, Falster, Horsens. April—Juni.

3. *Phymatócera* Dahlb.

Følehornene lange og tynde, Undersiden hos Hannen med temmelig lange, kamformet udstaaende Børster, 3. Led kortere end 4. Basalaaren udspringer tæt ved eller ved Roden af Cubitalaaren og er parallel med 1. tilbageløbende Aare, 3. Cubitalcelle længere end de 2 første tilsammen. Bagvingerne med 1 Midtcelle.

Fig. 72. For- og Bagvinge af Phymatocera aterrima.

Fig. 73. Følehornsrod af Phymatocera aterrima.

1. P. atérrima Kl. Sort med meget mørkt røgbrune Vinger. Forskinnebenenes Forside mørkt brunlige L. 5—7 mm.

Larvens 3 første Led er bredere end de følgende; den er graagrøn, paa 1. og sidste Led en enkelt, paa de andre Led 2 Tværrækker brune Vorter, der bærer korte, brune Børster. Aandehullerne trekantede, sorte. Paa *Convallaria*-Arter.

Almindelig. Maj—Juni.

4. *Rhadinocerćea* Knw.

Følehornene kortere og ubehaarede, 3. og 4. Led lige lange. Basalaaren udspringer lige ved Cubitalaaren og er parallel med 1. tilbageløbende Aare, 3. Cubitalcelle længere end 2. Bagvingerne med 1 Midtcelle.

Fig. 75. Følehornsrod af Rhadinocerćea micans.

1. R. mícans Kl. Sort med mørke, røgfarvede Vinger. Forskinnebenenes Forside mørkt brunlig. L. 5—8 mm. Arten ligner meget foregaaende, men er noget plumpere og adskilles let ved Følehornenes Bygning.

Larven er gulliggrøn med mørkere Ryg og sort Hoved. Ryggen med hvide, kegleformede Vorter, der er ordnede i 2 Tværrækker paa hvert Led, paa sidste Led

Fig. 74. Forvinge af Rhadinocerćea micans.

dog kun 4 Vorter. Paa *Iris pseudacorus* og dyrkede *Iris*-Arter.

Kendes hidtil kun fra Nordsjælland og fra Assensegnen. Maj.

5. *Pareóphora* Knw.

Fig. 76. Forvinge af Pareophora nigricans.

3. Følehornsled noget længere end 4. Basalaaren udmunder ved Roden af Cubitalaaren og er parallel med 1. tilbageløbende Aare. Bagvingerne med 1 Midtcelle.

Fig. 77. Følehornsrod af Pareophora nigricans.

1. P. nígricans Kl. Sort; Bagkroppen rødliggul med Roden og Spidsen sorte. Forbenene fra Knæene gullige, Mellem- og Bagskinneben og -fødder brunlige. L. 4—5 mm.

Larven er grøn med sorte Øjne; paa hvert Led findes 2 Rækker hvide, tvespidsede Torne, paa 1. og sidste Led er Tornene længere, og her findes ogsaa enspidsede Torne. Brystleddene er noget bredere og Hovedet kan trækkes ind i det første. Lever paa Slaaen *(Prunus spinosus)*, sidder paa Undersiden af Bladene.

Almindelig. Maj.

6. *Árdis* Knw.

Fig. 78. Forvinge af Ardís bipunctata.

3. Følehornsled knap en Trediedel længere end 4. Følehornene korte og tykke. Hunnens Brodskeder i Spidsen spidst udtrukne. Basalaaren udspringer ved Roden af Cubitalaaren og er parallel med 1. tilbageløbende Aare. Bagvingerne med 1 Midtcelle.

1. A. bipunctata Kl. Sort; Pronotums Baghjørner, Vingeskællene, Knæ, Skinneben og Fødder gulhvide. L. 5—6 mm.

Larven er brungul med mørkt, brunligt Hoved med sorte Øjne. Æggene lægges paa unge Rosenskud, og Larven gnaver sig ind i disse og danner en Gang, der kan naa en Længde af 4—5 cm; Ekskrementerne udstødes gennem et Hul i Toppen af Skuddet. Den fuldvoksne Larve borer sig ud af Skuddet og forpupper sig i Jorden. Angrebet medfører, at Rosenskuddet holder op at vokse og visner. Larven kan derfor gøre Skade i Haver.

Temmelig almindelig. Maj.

7. *Periclista* Knw.

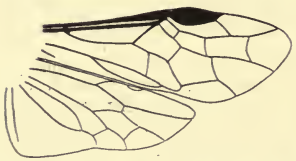

Fig. 79. For- og Bagvinge af Periclista pubescens. Hun.

Hannens Bagvinger med fortsat Randaare. Hunnens Brodskeder jævnt tilspidsede. Følehornenes 3. Led længere end 4. Basalaaren udmunder ved Roden af 1. Cubitalaare og er parallel med 1. tilbageløbende Aare. Bagvingen hos Hunnen normalt med 1 Midtcelle.

Oversigt over Arterne.

1. Bagkroppen rødlig..... 1. melanocéphala.
   Bagkroppens Overside sort . ..... 2. pubéscens.

1. P. melanocéphala Fabr. Hunnen: Rød, Hovedet med Følehornene, Metanotum og en Plet paa Mesosternum sorte. Benenes Rod sortplettet. Hannen: Hoved og Thorax sorte, Prono-

Fig. 80. Bagvinge af Periclista pubescens. Han.

tum, Meso- og Metapleurerne hver med hvidgul Bagrand. Bagkroppen rødgullig, Undersiden med sorte Pletter; Benene gule med sort- og hvidtegnet Rod. L. 6—7 mm.

Larven er grøn, Hovedet med brune Pande- og Issepletter. Øjefelterne sorte. Kroppen med Tværrækker af sorte Vorter, der bærer lange, tvespidsede Torne, der deler sig lige ved Udspringet; mellem Tværrækkerne enkelte enspidsede Torne. Ved Roden af Thorakalbenene 2 skraa, brune Linier og en brun Plet. Paa Eg.

Almindelig. Maj—Juni.

2. P. pubéscens Zadd. Sort; hos Hunnen er Pronotums Baghjørner og Vingeskællene hvidgule, Bagkroppens Sider rødlige; hos Hannen Pronotums Baghjørner hvidlige. Benene hos Hunnen rødlige med sort Rod og sorte Fødder, hos Hannen fra Knæene hvidgule. L. 6—8 mm.

Larvens Hoved sort med grøn Pandestribe og grønt Underansigt. Kroppen lyst blaaliggrøn med sorte Vorter, der bærer lange, tvespidsede Torne, der først spaltes i Spidsen; paa hvert Leds Sider 3 grønne eller hvide Torne, af hvilke den forreste er en-, de to andre tvespidsede. Paa Eg.

Kun kendt fra Nordsjælland. Maj—Juni.

8. *Tomostéthus* Knw.

Mesopleurerne paa hver Side fortil med en Fure, der afgrænser den forreste Del af Episternum som

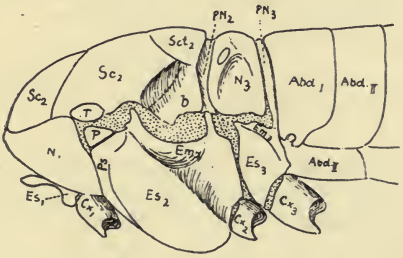

Fig. 81. Thorax, set fra højre Side, af en Tomostethus, visende Præsternum (*Ps*). De øvrige Bogstavers Betydning se Side 3—7.

et særligt Præsternum. Følehornene er korte, 3. Led omtrent dobbelt saa langt som 4. Vingerne er mørke, røgfarvede. Basalaaren udspringer kort foran Cubitalaaren og er i Reglen parallel med 1. tilbageløbende Aare. I 2. Cubitalcelle findes hyppigt et lille, sort Punkt. Bagvingerne med 1 eller uden Midtcelle.

Fig. 82. Forvinge af Tomostethus nigritus.

Fig. 83. Følehornsrod af Tomostethus nigritus.

Oversigt over Arterne.

1. Basalaaren og 1. tilbageløbende Aare parallele ..... 2.
   Basalaaren og 1. tilbageløbende Aare ikke parallele ..... 1. nigrítus.
2. Bagvingerne med 1 Midtcelle .. ... 3.
   Bagvingerne uden Midtcelle ..... 6.
3. Bagkroppen for Størstedelen gul ... 5. luteiventris.
   Bagkroppen sort ..... 4.
4. Tindingerne med en skarp, køldannet Linie, der udgaar fra Kindbakkernes Rod ..... 5.
   Tindingerne uden saadan Køl 2. funéreus.
5. Tindingerne glatte ..... 3. gagathínus.
   Tindingerne ved Bagranden med store Punkter ..... 4. punctátus.
6. Tindingerne uden Køl ..... 6. fuliginósus.
   Tindingerne med en Køl ..... 7. ephíppium.

1. T. nigrítus Fabr. (nigérrimus Kl.). Skinnende sort med temmelig tæt, sort Behaaring. Forskinnebenenes Knæ mørkt brunlige. Bagvingerne med 1 Midtcelle. L. 6—8 mm.

Larven er helt grøn med mørkt Hoved. Lever paa Ask (*Fraxinus*).

Almindelig. Maj—Juli.

2. T. funéreus Kl. Sort med gullige Ben, Hofterne og Hofteringene sorte. L. 4—5 mm.

Larven ukendt.
Temmelig almindelig. April—Juli.

3. T. gagathínus Kl. Sort; Benene gule, Hofterne, Hofteringene og Laarenes Rod sorte, Fødderne brunlige. Tindingkølen kun tydelig forneden. L. 4—5 mm.

Larven ukendt.
Temmelig almindelig. Maj—Juni.

4. T. punctátus Kl. Sort; Forskinnebenenes Forside lyst hvidlig. Tindingkølen kun tydelig forneden. L. 5—6 mm.

Larven ukendt.
1 Exemplar fra Assensegnen, Juni.

5. T. luteivéntris Kl. (fuscipénnis Fall.). Hunnen sort, Bagkroppen, For- og Mellemlaarenes Spids, Baglaarene og Skinnebenene gule, Bagkroppens Rod og Spids og undertiden ogsaa en smal Rygstribe sorte. Tindingerne med en Køl, der fra Kindbakkens Rod naar helt op til Issen. L. 5—6 mm. Hannen ukendt.

Larven ukendt.
Temmelig almindelig. Maj—Juni.

6. T. fuliginósus Schr. Sort; Forskinnebenene mørkt gulhvide. L. 5—6 mm.

Larven er lyst gulgraa med mørkt olivenfarvet Ryg; paa hver Side af Ryggen findes en sort Linie. Over Benene en mørk, utydelig begrænset Plet. Hovedet sort. Paa *Ranunculus sceleratus*.
Almindelig. April—Juli.

7. T. ephippium Pz. (dúbius Gmel.). Hunnen sort, Pronotum, Mesonotum undtage Scutellum, og Mesopleurerne røde, alle Knæ og Skinneben hvidgule. Var. nígrans Kurv. har dog helt sort Thorax. Tindingkølen naar helt fra Kindbakkernes Rod op til Issen. L. 4—5 mm. Hannen ukendt.

Larven ukendt, lever vistnok paa El (*Alnus*).
Almindelig. Maj—Juni.

9. *Blennocámpa* Htg.

Fig. 84. For- og Bagvinge af Blennocampa pusilla.

Basalaaren parallel med 1. tilbageløbende Aare. Bagvingen uden Midtcelle.

Oversigt over Arterne.

1. 3. Følehornsled mindst en halv Gang længere end 4. (Fig. 85a) 2.
3. Følehornsled ikke en halv Gang længere end 4. (Fig. 85b) 4.
2. Bagkroppen rødgul 1. assímilis.
   Bagkroppen sort ..... 3.
3. Alle Skinneben og Fødder hvidgule 6. pusílla.
   Kun For- og Mellemskinnebenene hvidgule ..... 2. altérnipes.
4. Bagskinnebenene for Størstedelen sorte 3. geniculáta.
   Bagskinnebenene helt eller for Størstedelen hvide ..... 5.
5. Bagskinnebenene undtagen Spidsen hvide 5. subcána.
   Bagskinnebenene helt hvide .. 4. tenuicórnis.

a *b*

Fig. 85. Følehornsrod af Blennocampa. *a* alternipes. *b* geniculata.

1. B. assímilis Fall. (affínis Fall.). Sort, undertiden en Plet paa Mesosternum, Benene og Bagkroppen gule, de to første Rygled og Brodskederne sorte. L. 5—6 mm.

Larven er lyst graagrøn med blaalig Ryg, med Vorter med smaa sorte Haar; Sidefolderne med hvidlige Børster. Hovedet brunt med 2 sorte Issepletter, en brun Plet over

hvert af de sorte Øjefelter og en i Ansigtet. Paa Burresnerre (*Galium aparine*).

Temmelig almindelig. Maj—Juli.

2. B. altérnipes Kl. (cineréipes Th.). Skinnende sort; Knæene og For- og Mellemskinnebenene hvidlige. L. 5—6 mm.

Larven er lyst grønlig med mørkere grønt, behaaret Hoved, hvis øverste Del er mørkere med 3 sorte Pletter mellem Øjnene; paa hvert Led 2 Rækker hvide, tvedelte Torne, paa sidste Led er Tornene dog udelte. Lever paa Hindbær (*Rubus idæus*).

Almindelig. April—Maj.

3. B. geniculáta Steph. (altérnipes Th., cineréipes Htg.) Sort; Knæene og Forskinnebenenes Forside gullige. L. 5 mm.

Larven er lysegrøn med mørkere Midtlinie og lysebrunt Hoved. Hvert Led med 2 Rækker tvedelte Torne, sidste Leds Torne er dog udelte. Paa Jordbær (*Fragaria*).

Almindelig. Maj.

4. B. tenuicórnis Kl. (úncta Th.). Sort; Knæene, Skinnebenene og Vingeskællene hvide. L. 5—6 mm.

Larven er lysegrøn med mørkere Rygstribe og brunt Hoved med sorte Øjefelter. Hvert Led bærer 2 Rækker hvide, tvespidsede Torne, 1. Led dog firespidsede og sidste Led hovedsagelig udelte Torne. Lever paa Løvefod (*Alchemilla vulgaris*) og *Spiræa ulmaria*.

Ikke almindelig. Nord- og Midtsjælland, Falster, Horsens. Maj—Juni.

5. B. subcána Zadd. (subserráta Th.). Sort; Knæene og Skinnebenene hvidlige, de bageste med sort Spids. Vingeskællene i Reglen hvidlige. L. 5 mm.

Larven kan ikke skelnes fra geniculata's. Lever paa *Geum pallidum*.

Temmelig almindelig. Maj—Juni.

6. B. pusílla Kl. Sort; Knæene, Skinnebenene og Fødderne hvidlige, Mellem- og Bagfødderne med lyst brunlig Spids. L. 4 mm.

Larven er lyst grønlig med mørkebrunt, skinnende, fint behaaret Hoved med lysere Ansigt; Øjne og Følehorn sorte. Ryggen med Vorter, der hver sædvanlig bærer 3 korte, hvide Børster. Lever paa forskellige *Rosa*-Arter, paa de i Randen indrullede og forhærdede Blade, ofte i Antal.

Almindelig i Nordsjælland, Lolland og Falster. Maj—Juni.

10. *Monophádnus* Htg.

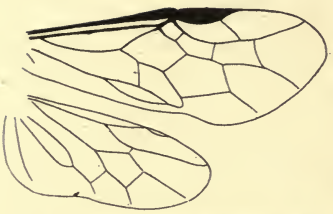

Fig. 86. For- og Bagvinge af Monophadnus albipes.

3. Følehornsled længere end 4. Basalaaren udmunder ved eller tæt ved Cubitalaarens Udspring og er parallel med 1. tilbageløbende Aare. Bagvingerne med 1 Midtcelle.

Oversigt over Slægterne.

1. Radialtværaaren og 3. Cubitaltværaare falder i Forlængelse af hinanden .... 2. geniculátus.
   Radialtværaaren og 3. Cubitaltværaare ikke i Forlængelse af hinanden ..... 1. álbipes.

1. M. álbipes Kl. Sort, skinnende. Benene fra Knæene hvide og Fødderne svagt bruntegnede. Larven 5—6 mm.

Larven er gulgrøn med lysere Bugside. Hovedet gullig brunt med sorte Øjefelter. Lever paa *Ranunculus repens* og *acer*.

Almindelig. Maj—Juni.

Fig. 87. Følehornsrod af Monophadnus albipes.

2. M. geniculátus Htg. (longicórnis Htg.). Sort; Knæene, For- og Mellemskinneben og Fødder hvidgule. L. 5—6 mm.

Larven er lyst grønlig; paa hvert Led findes 2 Tværrækker hvide, tvespidsede Torne, 1. Led dog kun med 1 Række tre — femspidsede Torne og sidste Led med enspidsede Torne. Hovedet grønligt med sorte Øjne. Lever paa *Rubus*-Arter, paa *Geum urbanum* og *Spiræa ulmaria*.

Almindelig i Nord- og Midtsjælland. Fyn, Ry. Maj—Juni.

11. *Scolioneura* Knw.

Fig. 88. For- og Bagvinge af Scolioneura betuleti.

Følehornene tynde, 3. Led længere end 4. Basalaaren udmunder tæt ved eller ved Udspringet af Cubitalaaren og er ikke parallel med 1. tilbageløbende Aare. Bagvingerne uden Midtcelle. Det forreste Biøje ligger over en Linie, der kan drages mellem de 2 Øjnes øverste Rand.

Oversigt over Arterne.

1. Vingeskællene sorte.. 1. betuléti.
   Vingeskællene hvidlige .. 2. nána.

Fig. 89. Følehorn af Scolioneura nana.

1. S. betuléti Kl. Sort. Benene rødgule med sort Rod, Fødderne noget mørkere. Vingerne helt klare. L. 4—5 mm.

Larven er ikke med Sikkerhed kendt. Almindelig. Juni—August.

2. S. nána Kl. Sort. Følehornenes Underside brunlig. Pronotums Baghjørner, Vingeskællene, Knæene, Skinnebenene og Fødderne hvidlige. Vingerne med et svagt, mørkt Baand under Vingemærket. L. 4—5 mm.

Larven ukendt, skal minere i Egeblade.

Sjælden. Nordsjælland, Falster. Maj —Juni.

12. *Caliosysphinga* Tischb.

Fig. 90. For- og Bagvinge af Caliosysphinga ulmi.

Følehornene korte og traadformede, 3. Led længere end 2. I Forvingerne er Humeralaaren — som saa ofte ellers ved stilkede Lancetceller — tydelig ved Vingeroden, men her bøjet tydelig indad imod Brachialaaren, saaledes at Lancetcellen kan synes at være sammensnøret. Basalaaren er bøjet og ikke parallel med 1. tilbageløbende Aare. Bagvingerne uden Midtceller og Humeralcelle.

Larverne minerer i Blade; det sidste Par Ben sammenvoksede.

Oversigt over Arterne.

1. Radialtværaaren udmunder indenfor 2. Cubitaltværaare ..... 1. úlmi.
   Radialtværaaren udmunder udenfor 2. Cubitaltværaare ..... 2.
2. 3. Følehornsled mer end dobbelt saa lang som 4. 2. púmila.
   3. Følehornsled ikke dobbelt saa langt som 4. 3. Dóhrni.

1. C. úlmi Sundev. (intermédia Th.). Sort. Benene fra Knæene brungule. Vingerne klare. 3. Følehornsled ikke dobbelt saa langt som 4., dette Led kortere end 2. L. 3 mm.

Larven er lyst hvidgul med rødbrunt Hoved. Minerer i Blade af *Ulmus campestris*.
Ikke almindelig. Nordsjælland, Horsens. Maj.

2. C. púmila Kl. Sort. Benene fra Knæene hvidgule. Vingerne brunlige. 3. Følehornsled dobbelt saa langt 4., dette Led tydelig kortere og tyndere end 2. L. 3. mm.

Larven er lyst grønlig med mørkere Rygside. Hovedet lyst brunrødt med brun Mund og sorte Øjne. Paa Undersiden af de første 4 Led en sort Plet. Minerer i Birkeblade.

Ikke almindelig. Nord- og Midtsjælland, Falster, Ry, Vestjylland.

3. C. Dóhrni Tischb. (nígricans Th.). Sort; Benene fra Knæene hvidgule. Vingerne brunlige. 3. Følehornsled omtrent en halv Gang længere end 4., dette Led omtrent saa langt som og lidt smallere end 2. L. 3 mm.

Larven lysegrøn. Hovedet brunt med sorte Øjefelter. Paa 1. Led en sort Plet, der er delt ved en lys Midtlinie og paa Undersiden af de 3 første Led en sort Plet. Minerer i Elleblade.

Ikke almindelig. Nord- og Midtsjælland, Falster, Bornholm, Horsens. Den har vistnok 2 Generationer aarlig, en i Maj—Juni og en i August.

13. *Fenúsa* Leach.

Afviger fra foregaaende Slægt ved, at Forvingen helt mangler Humeralaare, og ved, at Bagvingen har Humeralcelle.

Larverne, der ligner den foregaaende Slægts, minerer i Blade.

Oversigt over Arterne.

1. Mesopleurerne gultegnede ..... 1. hortulána.
   Mesopleurerne sorte ..... 2. pygmæa.

1. F. hortulána Kl. Sort; Pronotum og Vingeskællene, en stor Plet paa hver af Mesopleurerne, en smal Stribe paa hver Side af Mesonotums Midtflig og Benene hvidgule. L. 3—4 mm.

Larven er hvidgrønlig med gult Hoved og brun Mund; paa hvert af de 3 første Led 2 sorte Tværstriber. Minerer i Blade af *Acer platanoides* og *campestre*.

Kun kendt fra Helsingør. Juni.

2. F. pygmæa Kl. Sort; Vingeskællene, Knæ, Skinneben og Fødder hvide. L. 3 mm.

Larven er gulgrøn med lyst rustbrunt Hoved. 1. Leds Rygside med en i Midten delt, sortebrun Plet, 2. Led med en smal, brun Tværstribe; paa Undersiden af 1. Led en sort Plet med brunlige Kanter, paa 2. og 3. Led en sort Tværstribe. Minerer i Egeblade.

Sjælden. Nordsjælland, Bornholm, Fyn, Vejle, Ry. Juni.

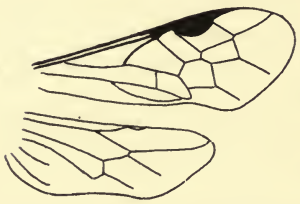

Fig. 91. For- og Bagvinge af Fenella nigrita.

14. *Fenélla* Westw.

Basalaaren bøjet og ikke parallel med 1. tilbageløbende Aare. Bagvingerne uden Midtceller og Humeralcelle.

Larverne minerer i Blade.

Oversigt over Arterne.

1. Følehornene 11—12-leddede ..... 2. nigríta.
   Følehornene 13—14-leddede ..... 1. minúta.

1. F. minúta Dahlb. Sort; Benene fra Knæene rødgule. Følehornene lange. L. 3 mm.

Larven ukendt.

Kun kendt fra Strandmøllen ved Dyrehaven.

2. F. nigríta Westw. Sort; Benene fra Knæene hvidlige. Følehornene korte. L. 2—3 mm.

Larven er bleggrøn, Ryggens Midtlinie mørkegrøn, Hovedet og de 3 forreste Led lyst rødbrune, 1. Led forneden med en sort Midtstribe, de 3 følgende med tilsvarende Punkter. Minerer i Blade af *Agrimonia eupatoria* og *Potentilla reptans*.

Sjælden. Nordsjælland, Falster. Maj.

3. Gruppe. **Hoplocampíni.**

Forvingerne med 2 Radial- og 4 Cubitalceller, af hvilke den 2. og 3. modtager de tilbageløbende Aarer. Basalaaren udmunder paa Subcostalaaren

og er ikke parallel med 1. tilbageløbende Aare. Lancetcellen enten med skraa Tværaare eller sammensnøret i Midten. Bagvingerne med 0 eller 2 Midtceller.

Larverne lever paa forskellig Maade, nogle er fritlevende og skeletterer Blade, andre minerer i Blade eller borer Gange i Frugter. De har 7 eller 8 Par Gangvorter.

Oversigt over Slægterne.

1. Følehornene med 9 Led ..... 2.
   Følehornene enten med færre eller flere Led end 9 ..... 3.
2. Lancetcellen sammensnøret..... 3. Hoplocámpa.
   Lancetcellen med skraa Tværaare 4. Eriocampoídes.
3. Følehornene med 7 Led ..... 2. Heptamélus.
   Følehornene med 10—15 Led..... 1. Phyllotóma.

1. *Phyllotóma* Fall.

Smaa, blødhudede Arter med lille Hoved. Følehornene tynde, 10—15-leddede. 1. Cubitalaare ofte mer eller mindre utydelig; det samme gælder ogsaa flere andre Aarer. Lancetcellen med skraa Tværaare. Bagvingerne uden Midtcelle.

Larverne lever i Miner i forskellige Træarters Blade. De er stærkt fladtrykte, særlig fortil, hvor Kroppen er bredest. Hovedet er lille og kan trækkes ind i 1. Brystled. Thorakalbenene og Gangvorterne er meget smaa, sidste Leds Gangvorter mer eller mindre sammenvoksede. 1. Rygled har foroven 2 aflange, brune Plader og forneden en bøjet Plade, og de 2 sidste Brystled har hver paa Undersiden en meget lille Plade. Hvert Brystled er tillige forsynet med et Par Sugevorter. — Forpupningen foregaar i Minerne, i Reglen ved, at Larverne klæber Minens to Vægge sammen i en Ring omkring sig og forsyner Rummet med et fernisagtigt Overtræk.

Oversigt over Arterne.

1. Bagkroppen rødgul, helt eller kun paa Undersiden 2.
   Bagkroppen helt sort ..... 3.
2. Følehornenes Rod hvid ..... 4. microcéphala.
   Følehornenes Rod sort ..... 3. vágans.
3. Bagkroppens Sider med hvide Pletter 1. nemoráta.
   Bagkroppens Sider uden Pletter..... 4.
4. Pronotum og Vingeskællene hvide ..... 5. áceris.
   Pronotum og Vingeskællene sorte... 2. ochrópoda.

1. P. nemoráta Fall. Sort; Ansigtet undtagen en Tegning mellem Øjnene, Pronotums Baghjørner, Vingeskællene, en Række aflange Pletter langs Bagkroppens Sider og Benene hvide; Hofterne sortplettede, Laarene undtagen Spidsen sorte. Vingerne svagt brunskyggede med et svagt Baand under Vingemærket. Følehornene med 10—11 Led. L. 4—5 mm. Hannen er ukendt.

Larven minerer i Birkeblade.

Ikke almindelig. Nord- og Midtsjælland, Falster, Ry. Juni.

2. P. ochrópoda Kl. Sort; Øjnenes Inderrand smalt hvidlig, Clypeus' Forrand, Overlæben, Palperne og Hofteringene hvide. Benene bleggule, med i hvert Fald For- og Mellemhofter og Laarenes Rod sorte. Vingerne brunskyggede med lysere Spids. Følehornene 12—13-leddede. L. 5 mm. Hannen er ukendt.

Larven minerer i *Populus tremula*-Blade; den er lysegrøn med mørkere Rygside og rødbrunt Hoved. Thorakalbenene rødgule. Sidste Par Gangvorter omgivne af en hvid Halvkreds.

2 Eksemplarer fra Ry.

3. P. vágans Fall. Sort; Øjnenes Inderrand, Clypeus, Overlæben og en Plet mellem Følehornene hvide. Bagkroppen oftest helt gul, men undertiden med sort Tegning og med sort Rod hos Hannen, hos denne undertiden med helt sort Overside. Ansigtets hvide Pletter stærkere udbredt hos Hannen end hos Hunnen. Benene hvidgule, undertiden med brune Pletter. Følehornene hos Hannen 10—13-leddede, hos Hunnen 10—12-leddede. L. 3—5 mm.

Larven minerer i Elleblade; den er hvidlig med grøn Rygside undtagen paa de første Led. 2.—3. Led med 3 og 4. Led med 1 lille sort Plet. Thorakalbenene sorte.
Ikke almindelig. Maj—Juni.

4. P. microcéphala Kl. Sort, skinnende; Hannen med en gul Plet paa hver Side al Ansigtet. Følehornene brunlige, de 2 inderste Led hvide; en bred Linie langs Øjnenes Inderrand, en Plet mellem Følehornene, Clypeus Overlæben, Kindbakkernes Rod, Palperne, Pronotums Baghjørner og Vingeskællene hvide. Benene og Bagkroppen rødgule, Oversiden hos Hannen sort. Vingerne svagt røgskyggede. Følehornene hos Hannen med 15, hos Hunnen med 14 Led. L. 4 mm.

Larven minerer i Bladene af forskellige glatbladede Pile; den er lysegrøn med rødbrunt Hoved, 2. Led forneden med en større og 3. med en mindre Plet, sidste Leds Underside med en brun Halvring. Thorakalbene sorte.
Sjælden. Nordsjælland; optraadte for nogle Aar siden talrig i Lersøen.

5. P. áceris Kalt. Sort; Følehornenes Spids brunlig, Ansigtet og Pronotum med hvid Tegning. Vingeskællene hvide. Benene hvide, Laarene for Størstedelen sorte. Bagkroppen sort, Leddenes Hjørner undertiden hvidlige. L. 3—4 mm.

Larven, der minerer i Blade af *Acer pseudoplatanus* og *campestre*, er grøngul med brunt Hoved; de 3 første Led lyse, Thorakalbenene brunlige. Forinden Larven forpupper sig, klipper den et cirkelrundt Stykke af Bladet og anbringer sin Kokon derpaa. Bladstykket falder til Jorden, og Larven overvintrer der.
Kendes kun fra Nordsjælland og fra Horsens.

2. *Heptamélus* Hal.
(*Coenonúra* Th.)

Kroppen temmelig langstrakt. Hovedet stort, saa bredt som eller lidt bredere end Thorax. Følehornene med 7 Led, temmelig tykke og behaarede.

1. Cubitaltværaare undertiden omtrent helt forsvunden. Lancetcellen med skraa Tværaare. Bagvingerne med 2 Midtceller.

1. H. ochroleucus Hal. (Dahlbómi Th.). Hannens Hoved sort med rødgul Mund og brunlige Følehorn, hvis 2 inderste Led er gule. Kroppen rødgul, flere Pletter paa Pleurerne, Metanotum og Bagkroppens Rod sorte. Bagkroppen med utydeligt begrænsede brunlige Pletter. Benene gule; Vingerne klare, Aarer og Vingemærke lyst gullige. Hunnen brunsort, skinnende; Hoved, Thorax, Følehornene og Costalaaren med lang, lys Behaaring. Følehornenes 2 inderste Led og Benene hvidgule, Spidsen af Bagskinnebenene og Bagfødderne brunlige. Vingerne klare med brune Aarer og mørkt, brunligt Vingemærke. Vingeskællene hvide. L. 5 mm.

Larven har 8 Par Gangvorter; den er violet, skinnende, Hovedet brunliggraat, foroven med talrige fine, mørke Pletter, Øjnene sorte. Lever i Bladstilken af *Athyrium felix femina*.

Kun 2 Eksemplarer kendt her fra Landet, en Han fra Vejle og en Hun fra Falster.

3. *Hoplocámpa* Htg.

Fig. 92. Forvinge af Hoplocampa flava.

Kroppen kort ægformet. Øjnene fjernede fra Kindbakkernes Rod. Følehornene korte, 3. Led kun dobbelt saa langt som 2. Forvingerne med 4 Cubitalceller, Lancetcellen sammensnøret i Midten. Bagvingerne med 2 Midtceller.

Larverne har 8 Par Gangvorter. Hunnen lægger Æg i Blomsterne især af Frugttræer og Frugtbuske; Larverne borer sig ind i Frugterne, som de udhuler eller gennem-

gnaver og derved ødelægger; som fuldvoksne borer de sig ud og forpupper sig i en Kokon i Jorden.

Oversigt over Arterne.

1. Clypeus dybt indbugtet ..... 2.
   Clypeus svagt indbugtet..... 8.
2. Mesonotum helt sort..... 3.
   Mesonotum ikke helt sort..... 5.
3. Følehornene sorte..... 6. pectorális.
   Følehornene gule eller brune ..... 4.
4. Bagkroppens Rod sort..... 4. cratægi var. nígra.
   Bagkroppens Overside helt sort..... 1. testudínea.
5. Bagkroppens Overside sort..... 2. brévis.
   Bagkroppens Overside gul ..... 6.
6. Mesonotum hvidgul med brune Pletter... 5. alpína.
   Mesonotum brun med sorte Pletter..... 7.
7. Mesonotum meget fint og spredt punkteret 4. cratægi.
   Mesonotum kraftigt og tæt punkteret ..... 3. fláva.
8. Bagkroppens Underside gul ..... 9. chrysorrhoëa.
   Bagkroppens Underside sort ..... 9.
9. Følehornene ensfarvet rødlige..... 8. rutilicórnis.
   Følehornene tvefarvede..... 7. fulvicórnis.

1. H. testudínea Kl. Gul; en Plet omkring Biøjnene og Issen, Meso- og Metanotum og Bagkroppens Overside (hos Hannen undtagen Spidsen og Siderandene) sorte. Vingerne klare, Aarerne brunlige, Vingemærket med lys Spids. L. 6—8 mm.

Larven er gulhvid med en mer eller mindre tydelig, brunrød Midtstribe langs Ryggen. Hovedet rødbrunt; paa de 2 sidste Led findes en graasort Plet. — Larverne borer Gange i umodne Æbler, der ikke udvikles videre, men falder af Træerne. Larven er fuldvoksen i Juli, forlader Æblet og forpupper sig i en Kokon i Jorden.

Almindelig. Maj—Juni.

2. H. brévis Kl. Gulbrunlig eller gul; Mesonotum med sorte Pletter. Metanotum og Bagkroppens Overside sorte. Vingeaarerne gulbrune, Vingemærket lysere end hos foregaaende Art. L. 4—5 mm.

Larven, der her i Landet er fundet i Blommer, men ogsaa skal kunne leve i Pærer, adskilles fra foregaaende Arts ved, at Ansigtet har en mørkere Plet.

Sjælden. Nordsjælland, Assensegnen. Maj.

3. H. fláva L. (ferrugínea Pz.). Gulbrun; Hannens Mesonotum med sorte Pletter, Hunnens undertiden omtrent helt uplettet; Hannen tillige med en sort Plet omkring Biøjnene; Metanotum sort. Skinneben og Fødder hvidlige. Vingerne svagt brunskyggede, især i Rodhalvdelen. L. 4—5 mm.

Larven lever i Blommer og sikkert ogsaa i andre *Prunus*-Arters Frugter (Slaaen, Kirsebær, Fuglekirsebær), hvorpaa Imago nemlig ofte træffes.

Almindelig. Maj.

4. H. cratægi Kl. Gul; en lille Plet omkring Biøjnene, en paa hver af Mesonotums Flige, Metanotum og Bagkroppens Rod sorte. Følehornene hos Hannen enten helt gule eller gule og brune, hos Hunnen brune. Bagskinnebenenes Spids, Mellem- og Bagfødderne hos Hunnen brunlige. Hunnen optræder undertiden med helt sort Mesonotum (var. nígra Th.). Vingerne svagt skyggede. L. 4 mm.

Larven lever i *Cratægus*-Bær; den er gullighvid med rødlig Rygside. Hovedet brungult med sort Baghoved og en brun Ansigtsplet; Oversiden af de 2 sidste Led sort.

Almindelig. Maj—Juni.

5. H. alpína Zett. Bleggul; hos Hunnen er Følehornenes Overside og Mellem- og Bagfødderne brune, hos begge Køn Mesonotums Flige hver med en brunlig Plet. Vingerne klare med hvidligt Skær, Vingeaarerne lyst gullige. L. 4 mm.

Larven skal leve i Rønnebær (*Sorbus aucuparia*).

Et Par Eksemplarer fra Nordsjælland, nedbankede af Birk. Maj.

6. H. pectorális Th. Gul; den største Del af Hovedet, Følehornene, Meso- og Metanotum og Bagkroppens Rod sorte. Vingerne klare med brune Aarer, Vingemærket med lysere Spids. L. 5 mm.

Larven ukendt, lever vistnok i *Cratægus*-Bær.

Sjælden. Nord- og Midtsjælland, Falster, Fyn, Vejle.

7. H. fulvicórnis Kl. Skinnende sort; Følehornene hos Hannen gule med sort Rod, hos Hunnen brune med sort Rod; Hofterne, Mellem- og Baglaarenes Rod i forskellig Udstrækning sorte, Mellem- og Bagfødderne samt Bagskinnebenenes Spids brune. Vingerne klare med brune Aarer og gulbrunt Vingemærke med mørkere Rod. L. 4—5 mm.

Larven i Blommer (*Prunus domestica*) (Fig. 20). Ægget lægges om Foraaret i Blomsten, og Larven borer sig ind i Frugten, som den udhuler. Ekskrementerne udstødes gennem et Hul i Blommen. Larven forpupper sig i en Kokon i Jorden. Den kan undertiden gøre temmelig betydelig Skade i Haver. Er ogsaa iagttaget i Aprikos (*Armeniaca vulgaris*).

Almindelig. April—Juni.

8. H. rutilicórnis Kl. Brunsort skinnende; undertiden Pronotum og Vingeskællene, Følehornene, Munden og Clypeus, Benene og Bagkropsspidsen rødlige eller gullige. L. 3—4 mm.

Larven lever i Frugter af Slaaen (*Prunus spinosa*).
Almindelig. Maj—Juni.

9. H. chrysorrhoea Kl. Skinnende sort; Munden, Bagkroppens Underside og Benene rødgule, Pletter paa Mellem- og Baglaar, Bagskinnebenenes Spids og Bagfødderne sorte. Vingeskællene gule. L. 3—4 mm.

Larven lever i *Ribes*-Arter.
Hidtil kun kendt fra Nordsjælland og Vestfyn.

4. *Eriocampoides* Knw.

Kroppen kort, ægformet. Øjnene naar helt ned til Kindbakkernes Rod. Følehornene korte, tykkere i Spidsen. 1. Cubital-

Fig. 93. Forvinge af Eriocampoides annulipes.

tværaare ofte i Midten svag eller manglende. Bagvingerne med 2 Midtceller.

Larverne har 8 Par Gangvorter; deres Forende er noget opsvulmet og dækker Hovedet som en Hætte. Hele Kroppen er bedækket af en sort eller grøn Hudafsondring, der giver Larverne Lighed med smaa, nøgne Snegle. De sidder paa Bladenes Overside og skeletterer dem (Fig. 21). Forpupningen i Jorden i en Kokon, der er sammenspunden med Jord.

Oversigt over Arterne.

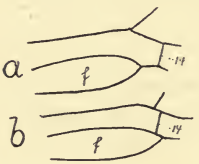

Fig. 94. Bagvingens Humeralcelle (*f*) og Arealaare (*14*) hos Eriocampoides. *a* æthiops, *b* cinxia.

1. Clypeus ikke indskaaret i Spidsen ..... 2.
   Clypeus indskaaret i Spidsen 3.
2. I Bagvingen udmunder Arealaaren udenfor Spidsen af Humeralcellen (Fig. 94*a*) 5. æthiops.
   I Bagvingen udmunder Arealaaren indenfor Spidsen af Humeralcellen (Fig. 94*b*) 4. cínxia.
3. Skinnebenene hvidringede. 4.
   Skinnebenene ikke hvidringede ..... 1. limacína.
4. Bagfødderne hvidringede .. 2. annúlipes.
   Bagfødderne ikke hvidringede ..... 3. váripes.

1. E. limacína Retz. (adumbráta Kl.). Skinnende sort; Knæene og Skinnebenene paa Forbenene gule, paa Mellembenene brune. Vingerne mørke, Roden og Spidsen lysere; i Bagvingen udmunder Arealaaren ved Humeralcellens Spids. L. 4—5 mm.

Larven lever paa mange forskellige Træer: Eg, Birk, Pil, Poppel, *Rosa, Rubus* og Frugttræer (*Pirus, Prunus, Amygdalus, Cydonia, Cratægus, Sorbus*); paa de sidste gør den, naar den optræder i større Antal, Skade, da Træerne svækkes ved dens Angreb, saaledes at Frugten ikke modnes, men falder af før Tiden. Den er gulgrøn med brune Thorakalben.

Meget almindelig. Juni—Juli.

2. E. annúlipes Kl. (Tvl. I, Fig. 13). Skinnende sort, Sporerne hvide, Forskinnebenene helt og Mellem- og Bagskinnebenenes Rod samt Bagføddernes Rod hvide. Vingerne mørke med lys Spids; i Bagvingen udmunder Arealaaren indenfor Humeralcellens Spids. L. 4—5 mm.

Larven lever paa Eg, Birk, Lind, Hassel og Pil. Kroppen er gullig. Ryggen fra 4. Led mørkegrøn, bagtil med et hvidt Tværbaand; 2. og 3. Par Thorakalben sorte. Hovedet rødbrunt med sorte Øjefelter, der forbindes ved en sort Linie over Hovedets Overside.

Almindelig. Juli—August.

3. E. váripes Kl. Skinnende sort; Skinnebenenes Rod hvid, Forskinnebenene mørkt gullige. Vingerne klare med et svagt røgfarvet Baand under Vingemærket. I Bagvingen udmunder Arealaaren ved Humeralcellens Spids; Hannens Bagvinge med fortsat Randaare. L. 4—5 mm.

Larven lever paa *Populus tremula, Salix aurita,* Eg og Birk. Den er lyst gulgrøn. Hovedet og Thorakalbenene sorte, Underansigtet rødbrunt.

Sjældnere. Nordsjælland, Falster, Ry, Horsens. Juli—September.

4. E. cínxia Kl. Skinnende sort; Skinnebenene og Fødderne brune, Skinnebenenes Rod hvid. Vingerne røgfarvede med lysere Rod og Spids. L. 5 mm.

Larven lever paa Eg. Den er hvidlig med mørkere Ryg og med et hvidt Tværbaand over denne ved Spidsen. Hovedet lyst rødbrunt, 2. og 3. Par Thorakalben med brunlig Glans.

Sjælland, Lolland, Horsens. Juli.

5. E. æthiops Fabr. (atrátula Dahlb.). Skinnende sort; Skinneben og Fødder gullige, Bagskinnebenenes Rod og Spids brungule. Vingerne klare. L. 5—6 mm.

Larven lever paa Roser. Hovedet er lyst gult eller rødgult med sorte Øjne og 2 brune Pletter paa Overhovedet. Kroppen gul eller grøngul, det sidste Led med Tværrækker af spidse Torne.

Almindelig. Maj—Juni.

4. Gruppe. **Selandriíni.**

Kroppen ægformet eller langstrakt. Forvingerne med 4 eller 3 Cubitalceller; hvis der kun findes 3, er 1. Cubitaltværaare forsvundet, og 1. Cubitalcelle derfor langstrakt. Basalaaren udmunder paa Subcostalaaren ved eller tæt ved Cubitalaarens Udspring og er parallel eller næsten parallel med 1. tilbageløbende Aare. Lancetcellen enten aaben eller med skraa Tværaare. Bagvingerne med 0, 1 eller 2 Midtceller.

Larverne har 8 Par Gangvorter. De lever frit paa Blade.

Oversigt over Slægterne.

1. Følehornene svagt kølleformede, med 10 eller 11 Led ..... 1. Athália.
   Følehornene med 9 Led ..... 2.
2. Lancetcellen aaben ..... 3.
   Lancetcellen med Tværaare .... 6.
3. Kroppen kort, ægformet. Costalaaren stærkt opsvulmet foran Vingemærket ..... 2. Selándria.
   Kroppen langstrakt. Costalaaren ikke stærkt opsvulmet ..... 4.
4. 3. Følehornsled saa langt som eller kortere end 4. (Fig. 96*a*) 3. Thrínax.
   3. Følehornsled længere end 4. (Fig. 96*b*, *d*) ..... 5.
5. 2. Følehornsled bredere end langt (Fig. 96*b*) .... 4. Strongylogáster.
   2. Følehornsled længere end bredt (Fig. 96*d*) ..... 5. Strombóceros.
6. Kroppen kort, ægformet. Øjnene naar ned til Kindbakkernes Rod ..... 6. Eriocámpa.
   Kroppen langstrakt. Øjnene naar ikke ned til Kindbakkernes Rod 7.
7. Bagvingens tilbageløbende Aare lodret, dannende rette Vinkler baade med Medial- og Brachialaaren ..... 8.

Fig. 95. Følehorn af Athalia rosæ.

Bagvingens tilbageløbende Aare skraa, dannende en spids Vinkel med Medialaaren, en stump med Brachialaaren ..... 9.

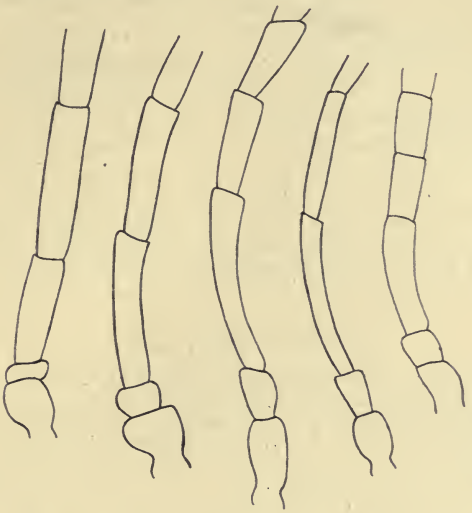

Fig. 96. Følehornsrod af *a* Thrinax mixta, *b* Strongylogaster cingulata, *c* Eriocampa ovata, *d* Stromboceros delicatula, *e* Selandria serva.

8. 1. Følehornsled kortere end 2. . . . 8. Harpiphórus.
   1. Følehornsled længere end 2. . . . 9. Poecilosóma.
9. Forvingerne med 3 Cubitalceller. . . . . 7. Émphytus.
   Forvingerne med 4 Cubitalceller . . . . . 10.
10. Hunnens Bagvinger med 2 Midtceller, Hannens med Randaare . . . . . 10. Taxónus.
    Hunnens Bagvinger uden Midtceller, Hannens uden Randaare . . . . . 11. Ametastégia.

1. *Athália* Leach.

Kroppen langt ægformet. Følehornene 10—11-leddede, noget tykkere mod Spidsen, 3. Led længst.

Forvingerne med 4 Cubitalceller, 2. Cubitaltværaare kort. Basalaaren udmunder i Roden af Cubitalaaren. Lancetcellen med skraa Tværaare. Bagvingerne med 2 Midtceller.

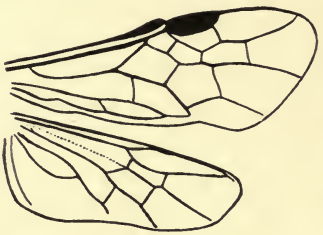

Fig. 97. For- og Bagvinge af Athalia lineolata.

Larverne har 8 Par Gangvorter. Deres Krop er ubehaaret og Huden stærkt rynket, Hovedet er temmelig lille. Fritlevende.

Oversigt over Arterne.

1. Mesonotum tilsyneladende ubehaaret 1. glabricóllis.
   Mesonotum tydelig fint behaaret ..... 2.
2. Bagkroppens 1. Led helt sort ..... 6. annuláta.
   Bagkroppens 1. Led gult, højst med en sort Midtplet ..... 3.
3. Mesonotums Midtflig gul ..... 2. spinárum.
   Mesonotums Midtflig sort ..... 4.
4. Bagskinneben og Bagfødder omtrent helt sorte. 5. lúgens.
   Bagskinneben og Bagfødder sortringede ..... 5.
5. 3. Følehornsled dobbelt saa langt som 4..... 3. scutellárиæ.
   3. Følehornsled ikke dobbelt saa langt som 4... 4. lineoláta.

1. A. glabricóllis Th. Rødgul; Følehornenes Overside og Hovedet undtagen Clypeus og Munddelene, Meso- og Metanotum, Spidsen af Brodskederne, Spidsen af Skinneben og Fodled sorte. Vingernes inderste Del gullig, Vingemærke, Costalaare og Subcostalaare sorte, de sidste med gul inderste Del. L. 6—7 mm.

Larven er lyst hvidlig med mørkere Rygside. Benene sorte. Gangvorternes Spids og det sidste Par Gangvorter hvidlige. Lever paa *Sisymbrium officinale, Erysimum sp.* og andre Korsblomstrede.

Sjælden. Nordsjælland, Lolland, Fyn, Aarhus, Horsens. Juli—August i 2 Generationer.

2. A. spinárum Htg. (cólibri Christ). Gul; Munden hvidlig, Hovedet, Følehornenes Overside, Mesonotums Sideflige, Metanotum med Undtagelse af Metascutellum, Brodskedernes Spids, Spidsen af Skinneben og Fodled sorte. Vingernes inderste Del gullig, Vingemærke, Costalaare og Subcostalaare sorte, Costalaarens Rod svagt gullig. L. 5—6 mm.

Larven er graagrøn paa Ryggen og lyst grøn paa Undersiden. Ryggen med 3 mørkere Længdestriber. Hovedet, Benene og Gangvorternes Rod sorte. Lever paa *Brassica, Sinapis, Raphanus* og andre Korsblomstrede og kan her gøre Skade ved at afæde Bladene, saa kun Ribberne bliver tilbage.

Almindelig. Juni—August i 2 Generationer.

3. A. scutellárіæ Cam. Gul; Hovedet og Følehornenes Overside sorte, Spidsen af Clypeus og Overlæben hvide. Meso- og Metanotum undtagen den største Del af Scutellum sorte, den øverste Del af Meso- og Metapleurerne sorte. Brodskedernes Spids og Spidsen af Skinneben og Fodled sorte. Vingerne klare, Vingemærke, Costalaare og Subcostalaare sorte, Costalaarens Rod gul. L. 5—6 mm.

Larven er fløjlssort, Thorakalbenene brunsorte, Gangvorterne hvidlige. Lever paa *Scutellaria galericulata.*

Her fra Landet kun kendt i 1 Eksemplar, vist fra Nordsjælland.

4. A. lineoláta Lep. (rósæ L.). Gul; Munden hvid, Meso- og Metanotum sorte. Pleurerne sædvanlig sorte med gule Pletter; hos var. libérta Kl. er de helt gullige, og hos var. cordáta Lep. helt sorte. Ben og Brodskeder som hos foregaaende Art. Vingernes inderste Del gullig, Vingemærket, Costalaaren og Subcostalaaren sorte, de sidste med gul Rod. L. 4—6 mm.

Larven er fløjlssort; Benene og sidste Led askegraa. Thorakalbenene med sorte Skjolde; paa hvert Led undta-

gen sidste findes 4 hvide Vorter, og en lignende findes ved Grunden af Gangvorterne. Lever paa lave Planter (*Lycopus europæus, Ajuga reptans, Capsella, Veronica beccabunga, Melampyrum, Scutellaria, Sedum, Plantago*).

Almindelig; var. liberta dog sjælden. Maj—Juni og August i 2 Generationer.

5. A. lúgens Kl. Gul; Hovedet, Meso- og Metanotum sorte. Benene gulbrune, Skinnebenenes Yderside og Spids brunsorte, Fødderne næsten helt sorte. L. 5—6 mm.

Larven angives at leve paa *Clematis erecta;* Hunnen skal lægge Æggene i Bladribberne, og der skal danne sig galleagtige Opsvulmninger omkring Ægget; Larven lever i disse Opsvulmninger, til den er halvvoksen, borer sig saa ud og lever frit paa Bladene.

Ikke almindelig. Nordsjælland, Møen, Assensegnen, Horsens. Juli—August.

6. A. annuláta Fabr. Gulrød; Hovedet undtagen Clypeus og Munden, Følehornene, Thorax undtagen Pronotums Hjørner, og 1. Bagkropsleds Rygside sorte. Bagskinnebenenes og Bagføddernes Leds Spidser sorte. Vingernes inderste Del gullig, Vingemærket, Costal- og Subcostalaaren sorte, de 2 sidstes inderste Del gul. L. 5—7 mm.

Larven er graasort med lysere Sider. Lever paa *Veronica*-Arter.

Ikke almindelig. Nordsjælland, Lolland, Falster, Møen, Horsens. Juni—Juli.

2. *Selándria* Leach.

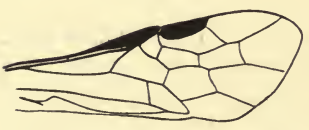

Fig. 98. Forvinge af Selandria serva.

Kroppen kort, ægformet. Randaaren stærkt udvidet foran Vingemærket. Forvingerne med 4 Cubitalceller. Bagvingerne med 2 Midtceller. Følehornene korte, 3. Led længere end 4.

Larverne lever frit paa Blade; de har 8 Par Gangvorter.

Oversigt over Arterne.

1. Bagkroppen gul ..... 2.
   Bagkroppen sort ..... 4.
2. Øjnene næsten cirkelrunde, deres nederste Rand naar ikke Kindbakkernes Rod ..... 3. flávens.
   Øjnene ovale, deres nederste Rand naar helt eller omtrent til Kindbakkernes Rod ..... 3.
3. 3. Følehornsled 3 Gange saa langt som 4... 2. Síxii.
   3. Følehornsled højst dobbelt saa langt som 4. 1. sérva.
4. Vingeskællene hvide eller gule ..... 5.
   Vingeskællene sorte ..... 8.
5. Tindingerne urandede ..... 6. temporális.
   Tindingerne randede ..... 6.
6. Pronotums Baghjørner gule 5. Fürstenbergénsis.
   Pronotums Baghjørner sorte ..... 7.
7. Bagkroppens Spids sort ..... 4. straminéipes.
   Bagkroppens Spids hvidlig ..... 7. anális.
8. Benene rødgule ..... 8. mório.
   Benene sorte med mer eller mindre hvidlige Skinneben ..... 9.
9. 1. Fodled hvidt ..... 11. annulitársis.
   1. Fodled sort eller sortebrunt ..... 10.
10. Skinnebenene hvide med sort Spids ..... 11.
    Skinnebenene sortebrune ..... 1. sérva var.
11. Bagvingens tilbageløbende Aare udmunder udenfor Spidsen af Humeralcellen ..... 9. apérta.
    Bagvingens tilbageløbende Aare udmunder ved Spidsen af Humeralcellen ..... 10. fovéifrons.

1. S. sérva Fabr. (Tvl. I, Fig. 14). Gul; Hovedet, Følehornene, Meso- og Metanotum, Prothorax's Underside og en stor Plet paa Mesosternum sorte. Den største Del af Costalaaren og Subcostalaaren gule, Vingernes inderste Del gullig. Hannen optræder undertiden med brunsort Bagkropsspids og Hunnen med helt sort Bagkrop og helt sort Thoraxoverside. L. 9—11 mm.

Larverne lever paa *Juncus, Carex* og *Scirpus*.
Almindelig. Juni—Juli.

2. S. Síxii Voll. (interstitiális Th.). Sort; Pronotums Baghjørner, Vingeskællene, Bagkroppen og Benene gule. Bagkroppen undertiden med sorte Pletter langs ned ad Ryggens Midtlinie. Vingerne som hos foregaaende Art. L. 10—11 mm.

Larven er lyst grønlig med lyst brungult Hoved; mellem de sorte Øjefelter et mørkere Baand. Lever paa Græsser, f. Eks. *Glyceria aquatica.*

Her fra Landet kun kendt 1 Eksemplar, fanget ved Kjerteminde.

3. S. flávens Kl. (flavéscens Th.). Sort; Bagkroppen, Benene, Vingeskællene, Følehornenes Rod, Munden og Pronotum gule; Farven iøvrigt variabel, de 3 sidstnævnte saaledes ofte helt eller delvis sorte. Vingernes Rod gullig, den inderste Del af Costalaaren og Subcostalaaren gul. L. 7—8 mm.

Larven ukendt.

Almindelig. Maj—August.

4. S. straminéipes Kl. Skinnende sort; Overlæben, Vingeskællene og Benene undtagen Hofterne hvidgule. Pandefeltet meget tydeligt. L. 5—6 mm.

Larven er græsgrøn med sorte Aandehuller og okkergult Hoved. Lever paa Ørnebregne (*Pteris aquilina*).

Almindelig. Juni.

5. S. Fürstenbergénsis Knw. Sort; Pronotums Baghjørner, Vingeskællene og Benene hvidgule, Hofter og Hofteringe sorte. Pandefeltet tydeligt. L. 5—6 mm.

Larven ukendt.

Et Par Eksemplarer fra Nordsjælland og Silkeborg. Juni.

6. S. temporalis Th. Sort; Overlæben, Vingeskællene og Benene undtagen Hofterne hvidgule. Pandefeltet ret utydeligt. L. 5—6 mm.

Larven ukendt.

Ikke almindelig. Nordsjælland, Lolland, Ry.

7. S. anális Th. Sort; Overlæben, Vingeskællene, Bagkropsspidsen og Benene hvidlige, Hofternes Rod sort. Pandefeltet tydeligt. L. 5—6 mm.

Larven ukendt.

Sjælden. Korsør, Lolland, Horsens.

8. S. mório Fabr. Sort; Benene gule med sortebrun Rod. 1. Cubitaltværaare utydelig. L. 5 mm.

Larven ukendt.
Almindelig. Maj—Juni.

9. S. cineréipes Kl. (apérta Htg.). Sort; Knæene og Skinnebenene undtagen Spidsen hvide. L. 5 mm.

Larven er lysegraa med mørkere Rygside og brunsort Hoved med sorte Øjefelter. Lever paa Forglemmigej (*Myosotis*).
Almindelig. Maj—Juni.

10. S. fovéifrons Th. Ligner den foregaaende Art, men adskilles fra den foruden ved den i Oversigten anførte Karakter tillige ved, at Følehornene er kortere. L. 5 mm.

Larven ukendt.
Et Eksemplar fra Horsens, Juli.

11. S. annulitársis Th. Sort; Knæ, Skinneben, Forfødderne helt og Mellem- og Bagføddernes 1. Led hvide. L. 5—6 mm.

Larven ukendt.
Et Eksemplar fra Horsens, Maj.

3. *Thrínax* Knw.

Kroppen langstrakt. Pandefeltet skarpt begrænset. Forvingerne med 4 Cubitalceller. Bagvingerne med 2 Midtceller. Hunnens Brodskeder bagtil (set ovenfra) tilsammen trespidsede, den midterste Tand dog ofte yderst kort.

Oversigt over Arterne.

1. Clypeus og Overlæbe sorte..... 1. míxta.
   Clypeus og Overlæbe hvide..... 2. mácula.

1. T. míxta Kl. Sort; Pronotums Baghjørner og Vingeskællene hvidlige. Bagkroppens 2.—5. Led (undertiden

dog flere eller færre Led) rødlige. Benene gullige eller brunlige med mørk Rod. Hunnens Brodskeder med kun lidet divergerende Endespidser, temmelig tæt behaaret. L. 7—9 mm.

Larven ukendt.
2 Eksemplarer fra Nordsjælland, Maj—Juni.

2. T. mácula Kl. Sort; Clypeus og Overlæben, Pronotums Baghjørner og Vingeskællene hvide. De mellemste Bagkropsleds Rygside i større eller mindre Grad rødlige, den rødlige Farve danner almindeligvis ikke et saa skarpt begrænset Bælte som hos foregaaende. Benene helt rødlige, Fødderne og undertiden Hannens Baglaar mørkere. Hunnens Brodskeder med stærkt divergerende Endespidser. L. 5—7 mm.

Larven ukendt.
Sjælden. Nordsjælland, Boserup. Maj—Juni.

4. *Strongylogáster* Dahlb.

Fig. 99. Forvinge af Strongylogaster cingulata.

Kroppen langstrakt. Følehornene kraftige, 1. Følehornsled lidt tykkere end 2. Pandefeltet ikke afgrænset. Forvingerne med 4 Cubitalceller, Bagvingerne med 2 Midtceller. Hunnens Brodskeder bagtil dybt gaffelagtig gabende.

Oversigt over Arterne.

1. Laarene rødgule, kun med sort Rod. Hunnens Følehorn sorte med 1. og 2. Led gule. 1. cinguláta.
   Laarene sorte med gullige Knæ. Hunnens Følehorn i den indre Halvdel rødlige, Spidsen sort..... 2. geniculáta.

1. S. cinguláta Kl. (Tvl. I, Fig. 15). Sort; Vingeskællene, hos Hunnen de 2 inderste Følehornsled og en bred

Bagrand paa hvert af Bagkropsleddene (undtagen 1.), og hos Hannen de mellemste Bagkropsleds Overside eller hele Bagkroppens Overside gule. Benene rødgule med Hofter, Hofteringe og Laarenes Rod sorte. Vingemærket gult, den øverste Halvdel tykkere og mørkere. L. 9—10 mm.

Larven er skinnende gulgrøn med mørkere grøn Ryg. De smaa sorte Spirakler forbundet ved en hvid Linie. Hovedet lyst gulbrunligt med 2 skinnende sorte Issepletter og sorte Øjefelter. Paa Bregner (*Pteris aquilina og Aspidium felix mas*). Forpupningen sker under Fyrrebark, i Gange, som Larven selv udgnaver.

Almindelig. Maj—Juni.

2. S. geniculáta Th. (xanthóceros Steph.). Skelnes fra de foregaaende ved de i Oversigten anførte Karakterer samt ved, at Vingemærket er omtrent ensfarvet gult. L. 9—10 mm.

Larven er ikke med fuldstændig Sikkerhed adskilt fra den foregaaende Arts, som den skal ligne; men Hovedet skal være lyst graagrønt med Isse og Pande sorte til ned forbi Øjnene. Paa Ørnebregne (*Pteris aquilina*).

Kun kendt fra Nordsjælland.

5. *Strombóceros* Knw.

Kroppen langstrakt. Pandefeltet skarp begrænset. Forvingerne med 4 Cubitalceller. Bagvingerne med 2 Midtceller. Hunnens Brodskeder bagtil sammenstødende, simpelt afrundet.

Kun 1 Art af et *Pteronus*-agtigt Udseende.

1. S. delicátulus Th. (eborína Kl.). Gullig; Hovedet undtagen Munddele og Følehorn, en Plet paa hver af Mesonotums Sideflige og Mesosternum sorte. Bagkroppen hos Hunnen med 2 brede, brune Pletter paa hvert Led, hos Hannen med brun Spids. L. 7 mm.

Larven ensfarvet grøn, Hovedet bleggrønligt med 2 sorte Issepletter. Ryggen med Vorter, der hver bærer en temmelig lang Børste. Paa Bregner (*Pteris aquilina* og *Aspidium felix mas*).

Ikke almindelig; Nordsjælland, Sorø, Falster, Ry.

6. *Eriocámpa* Htg.

Fig. 100. Forvinge af Eriocampa ovata.

Kroppen ægformet. Pandefeltet skarpt begrænset. Forvingerne med 4 Cubitalceller, Bagvingerne med 2 Midtceller. Brodskederne simple.

Oversigt over Arterne.

1. Hovedets Overside stærkt rynket-punkteret. Hunnen med Mesonotums 3 Flige rødbrune. 1. ováta.
   Hovedets Overside utydeligt punkteret. Hunnens Thorax helt sort ..... 2. umbrática.

1. E. ováta L. Sort; Følehornenes yderste Del, Pronotums Hjørner, Mesonotums 3 Flige hos Hunnen og det yderste Fodled rødlige. Forvingen med en brun Skygge fra Vingemærket ned til Bagranden. L. 7—8 mm.

Larven er lyst blaaliggrøn bedækket med et hvidt voksagtigt, fnugget Overtræk. Hovedet kort behaaret, hvidpudret med en sort i Midten delt Isseplet. Efter det sidste Hudskifte forsvinder det hvide Overtræk. Paa El *(Alnus glutinosa og incana)*.

Almindelig. Juni—August. Hannen meget sjælden, ikke fundet her i Landet.

2. E. umbrática Kl. Helt sort; Vingens Rodhalvdel røgfarvet, tydeligst hos Hunnen. L. 5—7 mm.

Larven paa El.

Temmelig sjælden. Nordsjælland, Sorø, Strandby (Lolland). Maj—Juni.

7. *Émphytus* Kl.

Kroppen langstrakt. Pandefeltet mer eller mindre tydeligt begrænset. Forvingerne med 3 Cubitalceller, Bagvingerne uden Midtcelle. Brodskederne simple.

Oversigt over Arterne.

1. Radialcellerne brunskyggede ..... 1. togátus.
   Radialcellerne som Resten af Vingerne klare .. 2.
2. Arealaaren træffer Medialaaren midtvejs mellem Basalaaren og 1. tilbageløbende Aare ..... 10.
   Arealaaren træffer Medialaaren nærmest ved Basalaaren ..... 3.
3. 5.Bagkropsled helt eller delvis hvidt, Bagkroppen iøvrigt sort. 4.
   Bagkroppen anderledes farvet..... 5.

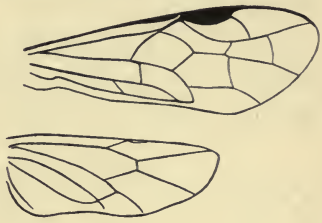

Fig. 101. For- og Bagvinge af Emphytus braccatus.

4. Alle Hofter, Overlæben og Pronotums Bagrand hvide ..... 2. cingulátus.
   De fire forreste Hofter, hele Hovedet og Pronotum sorte ..... 3. cínctus.
5. Følehornene korte (lidet længere end Kroppens halve Længde), børstedannede, kraftige ved Roden, Leddenes nedre Kant tydelig konvex. 6.
   Følehornene meget længere og slankere, omtrent traaddannede ..... 9.
6. Bagkroppen helt sort eller sorteblaa..... 7.
   Bagkroppen med et rødt Baand ..... 8.
7. Baglaarene gulrøde..... 4. melanárius.
   Baglaarene omtrent helt sorte. Hanner..... 4.
8. Baghofteringene hvide ..... 5. rufocínctus.
   Baghofteringene sorte ..... 6. calceátus.
9. Bagvingens Humeralcelles Spids støder helt eller omtrent op til den tilbageløbende Aare 7. braccátus.
   Bagvingens Humeralcelle stilket, ender tydeligt indenfor den tilbageløbende Aare... 8. serotínus.
10. Vingeskællene gule ..... 9. téner.
    Vingeskællene sorte ..... 11.
11. Scutellum glat, skinnende..... 10. cárpini.
    Scutellum punkteret, mattere .... 11. grossulárіæ.

1. E. togátus Pz. (succínctus Kl.). Sort; Vingeskællene, Cenchri, en stor Plet paa 1. og forreste Halvdel af 5. Bagkropsleds Overside hvidlig, hos Hunnen sædvanlig ogsaa Bagkropsspidsen hvidlig foroven. Benene sorte

med Hofteringe, Skinneben og Fødder mer eller mindre hvide. Hunnens Følehorns yderste Del brunlig. Forvingen med en røgbrun Skygge i Radialcellerne og lidt ned i Cubitalcellerne. L. 8—9 mm.

Larven er lyst graagrøn, Ryggen olivengrøn, rynket, med smaa sorte Tornvorter. Overhovedet mer eller mindre sortagtigt. Paa Eg, Birk og Pil.

Ikke almindelig. Nordsjælland, Falster, Bornholm, Hald, Ry, Horsens. Juni—Juli.

2. E. cingulátus Lep. (togátus Fabr.). Sort; Overlæbe og Clypeus, Pronotums Bagrand, Vingeskællene, Cenchri, en trekantet Plet paa 1. Bagkropsled og hos Hunnen et Baand paa 5. Bagkropsleds Overside samt mer eller mindre af Bagkroppens Underside hvide. Benene hos Hannen hvidgule, kun med Mellem- og Baglaarenes yderste Del sort; hos en Hun, der sikkert hører herhen, er Benene gullige med Hofterne og Laarene — de forreste Laar dog kun delvis — sorte. L. 7—9 mm.

Larven er grøn med skarpt afsatte lysere Sider. Hovedet er lysebrunt, kun Øjefelterne sorte. Hvert Led med 3 Tværrækker hvide Tornvorter. Paa Roser.

Sjælden. 3 Hanner fra Falster og 1 Hun fra Vejle.

3. E. cínctus L. (Tvl. I, Fig. 16). Sort; Cenchri, en lille Plet paa 1. Bagkropsleds Midte og hos Hunnen et Baand paa 5. Bagkropsleds Overside hvidt. Benene brunsorte, Baghofteringene hvide og alle Ben fra Knæene udefter rødbrune. L. 7—8,5 mm.

Larven lyst graagrøn, Ryggen mørkere blaaliggrøn, paa Siderne blegere, forneden begrænset af en sortagtig Skygge. Paa Sidefolderne en graalig Skygge. Hovedet gulbrunt med mørk Isseplet, der ofte indtager hele Overhovedet ned til de sorte Øjefelter. Paa hvert Led 3 Tværrækker hvide Tornvorter. Paa Roser (baade vilde og dyrkede), hvis Blade ædes fra Randen, eller hvori der ædes Huller. Naar den æder, findes Larven paa Bladets Overside, i Hvile sidder den paa Undersiden. Kan ogsaa findes paa *Fragaria*. Forpupningen sker under nedfaldne Blade, i Sprækker i gammelt Træ, men almindeligvis indborede i Marven af overskaarne Rosengrene.

Almindelig. Maj—August, vistnok i 2 Generationer.

4. E. melanárius Kl. Sort med violet Metalskær; en smal Bagrand paa 1. Bagkropsleds Overside, Cenchri og Baghofteringene hvidlige; For- og Mellembenene fra Knæene, Baglaar og Bagskinneben rødbrune. L. 8,5 mm.

Larven er graagrønlig, Thoraxleddene noget mørkere, Siderne og Bugen grønlighvide; hvert Led med 3 Tværrækker af hvide Tornvorter; over hvert Spirakel en lille sort Plet. Hovedet blegt rødliggult, Øjefelterne og en stor Isseplet sorte. Paa *Cornus sanguinea*.

Meget sjælden, kun 1 Eks. taget paa Lolland.

5. E. rufocínctus Retz. Sort; Bagkroppen med et rødt Baand, der fylder 4., 5. og den forreste Del af 6. Bagkropsled. Benene sorte, de bageste Hofteringe hvide, Benene fra Knæene udefter gulbrune. L. 9—10 mm.

Larven er lysere eller mørkere graagrøn, Siderne under Spiraklerne hvide. Ryggens Midte noget lysere. Leddene med Tværrækker af hvide Tornvorter. Hovedet blegt rødgult, Øjefelterne sorte, Munden lysebrun. Paa *Rosa* og *Rubus*.

Kun 2 Hanner kendt her fra Landet, fra Nordsjælland og Silkeborg. Juni.

6. E. calceátus Kl. Sort; Bagkroppen med et rødligt Baand, der sædvanlig kun fylder 4. og 5. Bagkropsled. Benene gulbrune med sort Rod. L. 8—9 mm.

Larven er grøn med grønlighvide Sider; ved Roden af Ben og Gangvorter sorte eller graa Pletter. Hvert Led med 3 Tværrækker hvide Tornvorter. Over Spiraklerne findes hos den ældre Larve en Række sorte Pletter. Hovedet er foroven lysebrunt til mørkebrunt, forneden smudsig hvidt med sorte Pande- og Øjepletter og lyse Issefurer. Paa *Spiræa ulmaria* samt paa *Fragaria* og *Rosa*.

Ret almindelig. Maj—August.

7. E. braccátus Gmel. (tibiális Kl.). Sort; Vingeskællene og i hvert Fald Hunnens 6.—8. Følehornsled hvidlige. Benene med sorte Hofter og Hofteringe, røde Laar, Skinnebenenes Rodhalvdel hvid, Spidshalvdelen paa de 4 forreste Ben rød, paa Bagbenene sortebrun, Mellem- og Bagfødderne sortebrune, Forfødderne mere rødlige. L. 8—10,5 mm.

Larven er som ung lysegrøn; senere bliver Hovedet sort, den nedre Del af Ansigtet dog lysebrunt, Ryggen mørkt olivengrøn til graasort, Siderne skarp afsat lyst grønliggraa. Over hver Gangvorte en graasort Plet, Brystføddernes Rod sort, Spiraklerne sorte. Efter sidste Hudskifte er Larven bleggrøn. Lever paa Eg.

Ikke almindelig. Nordsjælland, Bregentved, Lolland, Ry, Horsens. August—September. I Forsommeren 1913 fandtes Larven i Mængde i en ung Egeplantning i Tisvilde Hegn.

8. E. serotínus Müll. (Klúgi Th., apicális Kl.). Til denne Art henføres forskellige Former, som dog maaske ikke alle hører sammen. Typisk er Arten sort; Vingeskællene og Hunnens 3—4 yderste Følehornsled hvide. Benene rødbrune med Hofter, Hofteringe og Fødder sorte. Var. filifórmis Kl. af Hunnen adskiller sig kun fra Hovedarten ved de helt sorte Følehorn. Var. abdominális Lep. (serotínus Kl.) er sort, Bagkroppen fra 2. Led gul. Benene brungule med sort Rod og sorte Fødder. Følehornene helt sorte. L. 8—11 mm.

Larven er blaagrøn, hvidt bestøvet, det runde Hoved lysbrunligt, bag de sorte Øjefelter en mørk Skygge. Efter sidste Hudskifte er Larven lysegrøn med orangegult Hoved. Larven til var. abdominalis adskiller sig ved det ensfarvet rødbrungule Hoved med hvidlig bestøvet Isse. Paa Eg. Larven til var. filiformis, der lever paa Rosa, beskrives som grøn med grønlighvid Bug og Sider, og gult Hoved; hvert Led med 2 Tværrækker lidet paafaldende, hvide Vorter.

Ikke almindelig. Nordsjælland, Kjerteminde, Lolland, Ry, Horsens. Sept.—Oktbr.

9. E. téner Fall. Sort; Forbenene fra Knæene og undertiden ogsaa de øvrige Knæ hvidlige. L. 5—6,5 mm.

Larven er blaaliggrøn med lyslilla Sider og Bug; Hovedet lysebrunt, Issen mørkere, Øjefelterne sorte. Paa *Spiræa ulmaria*.

Temmelig almindelig. Maj—August.

10. E. cárpini Htg. Sort; Vingeskællene, Forbenene fra Laarenes Midte, Mellem- og Bagbenenes Hofteringe og Skinneben undtagen ved Spidsen hvidlige. L. 5—8 mm.

Larven er ikke sikkert kendt, lever antagelig paa *Geranium*-Arten.

Ikke almindelig. Nordsjælland, Falster, Horsens. Maj.

11. E. grossulariæ Htg. Sort; Vingeskællene og Benene sædvanlig med Undtagelse af Hofternes Rod og den yderste Del af Baglaarene hvidlige. L. 5—8 mm.

Larven er ikke sikkert kendt, lever vistnok paa Stikkelsbær.

Temmelig almindelig. Maj—August.

8. *Harpiphórus* Htg.

Kroppen langstrakt. Pandefeltet utydeligt, men over Følehornene findes en Tværrække af 3 dybe Gruber. Forvingen med 3 Cubitalceller, Bagvingen med 1 Midtcelle. Hunnens Brodskeder simple.

Fig. 102. For- og Bagvinge af Harpiphorus lepidus.

Kun 1 Art.

1. H. lépidus Kl. Hunnen sort; Munden, Overhovedet, Pronotums Bagrand, Vingeskællene og Bagkroppens Siderande hvidlige. Benene gule med Hofter og Laarenes Rod sorte. Vingerne svagt røgfarvede. Hannen gullig; Issen og en korsformet Tegning paa Rygsiden (Længdestregen gaaende fra Pronotum omtrent til 3. Bagkropsled, Tværstregen hen over Scutellums Sidepartier omtrent til Forvingernes Rod) sort. Benene helt gule. L. 4—5 mm.

Larven er grøn, Hovedet trukket tilbage i 1. Led. Kroppen med skinnende, hvide Vorter og Torne, der paa de mellemste Led staar i 2 Tværrækker med 6 i hver Række, paa Siden af hvert Led 3 hvide Spidser. Gangvorterne stiftformede. Larven paa Eg, hvis Blade den, siddende paa deres Overside, skeletterer.

Temmelig sjælden. Nordsjælland, Falster, Horsens, Silkeborg, Vestjylland. Maj—Juni.

9. *Poecilosóma* Th.

(Poecilóstoma Dhlb., Empria Lep.)

Kroppen sædvanlig langstrakt. Pandefeltet kun utydelig begrænset, men Panden med flere dybe Længdefurer. Forvingerne oftest med 4, sjældnere 3 Cubitalceller, Bagvingerne uden eller med 1 Midtcelle. Hunnens Brodskeder simple. De fleste Arter har paa hver Side af flere eller færre Bagkropsleds Overside et lyst, blødhudet Parti.

Fig. 103. Forvinge af Poecilosoma pulveratum.

Oversigt over Arterne.

1. Bagkroppen helt gulrød ..... 1. lutéolum.
   Bagkroppen helt eller hovedsagelig sort ..... 2.
2. Bagkroppen med lyse, blødhudede Pletter ..... 3.
   Bagkroppen simpel, ensartet sort, kun med hvidlige Ledrande ..... 2. pulverátum.
3. Bagvingerne uden Midtceller ..... 3. candidátum.
   Bagvingerne med 1 Midtcelle ..... 4.
4. Tindingerne med en fin, undertiden hos ♂ noget utydelig Fure, der løber langs hele den bageste Øjerand. Vingerne røgfarvede ..... 4. Klúgi.
   Tindingerne uden Fure. Vingerne klare ..... 5.
5. Kløerne simple eller med en meget lille Subapicaltand ..... 6.
   Kløerne spaltede ..... 7.
6. Bagskinnebenene helt sorte. Clypeus kun svagt indbugtet ..... 5. liturátum.
   Bagskinnebenene med hvid Rodhalvdel (♀) eller i hvert Fald hvide Knæ (♂). Clypeus dybt indbugtet ..... 6. excísum.
7. Benene rødbrune. I Clypeus' Indbugtning findes kun en lille Tand ..... 7. immérsum.
   Benene mere graalige med i hvert Fald sorte Laar. Clypeus med en stor Midtertand, saa at det ser ud, som om der fandtes 2 Indbugtninger paa Clypeus' Forrand ..... 8.

8. Lyse, hudede Partier findes paa 4 Bagkropsled
8. longicórne.
Lyse, hudede Partier findes paa 5 Bagkropsled
9. trídens.

1. P. lutéolum Kl. (abdominális Fabr.). Sort; Overlæben og undertiden ogsaa Clypeus delvis, Pronotum, Vingeskællene og Bagkroppen fra 2. Led gulrøde. Benene gulrøde med Hofternes Rod sort. L. 6—8 mm.

Larven er lysegrøn til blaaliggraa, hvidt bestøvet, paa Ryggen med 3 ofte delvis sammensmeltede Striber. Hovedet brunt med bred, sort Midtstribe og sorte Øjefelter. Efter sidste Hudskifte er Larven græsgrøn uden Bestøvning, og den sorte Hovedplet mangler omtrent. Lever paa *Lysimachia vulgaris* og *nummularia* samt paa *Anagallis phoenicea* og *arvensis*.

Ikke almindelig. Nordsjælland, Lolland, Falster, Ry, Skanderborg. Juli—August. Hannen, der alle Steder er sjælden, kendes ikke her fra Landet.

2. P. pulverátum Retz. Sort; Overlæben og sjældnere ogsaa Clypeus' Forrand, Pronotums Baghjørner, Vingeskællene helt eller delvis og Bagrandene af alle Bagkropsleddene hvidlige. Bagkropsspidsen gullig. Benene lyst rødbrune, hos Hunnen kun Hofternes Rod og Fødderne mørkere, hos Hannen har den mørke Farve større Udstrækning. L. 7—9 mm.

Larven er tæt hvidpudret, saa at den blaaliggrønne Grundfarve derved skjules, og kun 3 Længdestriber deraf er fri paa Ryggen. Efter sidste Hudskifte er Larven lysegrøn og senere brungraa, med brune Spirakler og lysebrunt Hoved, der foroven er mørkere. Paa El (*Alnus glutinosa* og *incana*).

Ikke almindelig. Nordsjælland, Falster, Horsens, Vejle, Silkeborg, Vestjylland. Maj—Juni.

3. P. candidátum Fall. Sort; Munddelene, Tindingerne og en Plet foroven paa Kinderne, Pronotums Baghjørner, Vingeskællene, en stor Plet paa Mesopleurerne og en stor, blødhudet Plet paa hver Side af 2.—7. Bagkropsled, og mer eller mindre af disse Leds Bagrande hvide. Benene hvidlige eller gullige med Hofternes Rod, Laarene i større

eller mindre Udstrækning, Skinnebenenes Spids og Fødderne mørkere. L. 6—8 mm.

Larven er paa Ryggen omtrent ned til Spiraklerne mørkegraa, derunder lysegraa. Ryggen med 2 lyse Linier. Paa Siden af hvert Led er Grænsen mellem de 2 Farver fremhævet ved en mørk Skygge, desuden en mørkegraa Pletlinie over de lysegraa Ben. Kroppen tværrynket og derfor noget ru, desuden med nogle lyse Tornvorter paa hvert Led. Hovedet brunt med Øjefelterne og en Længdestribe paa Issen sorte. Efter sidste Hudskifte er Larven lyst skifergraa med mere fremtrædende Tværrynker og Tornvorter. Paa Birk.

Kun kendt fra Nordsjælland. Maj.

4. P. Klúgi Steph. (guttátum Th., carbonárium Knw.). (Tvl. I, Fig. 17). Sort; en stor, blødhudet Plet paa hver Side af 2.—5. eller 2.—6. Bagkropsled og oftest ogsaa Pronotums Bagrand hvidlige. Benene sorte, kun Knæene og Skinnebenenes Forside og For- og undertiden ogsaa Mellemskinnebenene hvidlige. L. 6—7,5 mm.

Larven er ukendt.

Temmelig almindelig. Maj—Juni.

5. P. liturátum Gmel. (submúticum Th.). Sort; ligner foregaaende, kun er Hudpletterne paa Bagkroppen mere fremtrædende og altid tilstede paa 6. Led, og Vingerne er ikke røgfarvede. Desuden er Clypeus meget fladt udrandet uden fremspringende Tand i Midten, medens det hos Klugi er tydelig udrandet med en lille Tand midt i Udrandingen. L. 5,5—7 mm.

Larven er bleggrønlig, Ryggen med netagtige, brune Tegninger, Overhovedet med en brun Issestribe og til hver Side for denne 2 brune Pletter, hvoraf den yderste omslutter de sorte Øjefelter. Lever paa Jordbær (*Fragaria vesca*).

Ikke almindelig. Nordsjælland, Tissø, Lolland, Falster, Horsens. Maj—Juni.

6. P. excísum Th. Sort; Overlæben, Pronotums Bagrand, Vingeskællene i hvert Fald i Randen, en blødhudet Plet paa 2.—6. Led og en smal Bagrand paa flere

eller færre Led hvide. Benene sorte, med Knæ, Skinneben og Fodrod mer eller mindre hvidlige. L. 6—7 mm.

Larven er tværrynket, bagtil noget afsmalnet, lys graagrønlig, Ryggen bredt mørkere brungrøn, paa Siderne begrænset af en mørk Pletrække, og med netagtige, brune Tegninger. Desuden 2 Tværrækker hvide Tornspidser paa hvert Led. Hovedet orangegult; en sort Nakkeplet forlænger sig som en fin Stribe ned i Ansigtet; Øjefelterne er sorte. Efter sidste Hudskifte er Larven lyst lergul med brune Tegninger, der ikke er saa tætte som tidligere. Paa *Salix aurita, Epilobium hirsutum* og *Pteris aquilina.*

Temmelig sjælden. Nordsjælland, Tissø, Ry. Juni.

7. P. immérsum Kl. (obtúsum Th.). Sort; Overlæben, Pronotums Bagrand og Vingeskællene oftest hvidlige. Bagkropsleddene fint hvidt kantede og 2.—6. Led med hvide, blødhudede Pletter. Benene lyst rødbrune med Hofter, Hofteringe og Fødder sorte. L. 6—7 mm.

Larven er bagtil noget afsmalnet, lyst hvidgraa, Ryggen ned til Spiraklerne mørkere grønliggraa. Thorakalbenene lysbrunlige. Paa hvert Led en Tværrække af 4—6 fine, hvide, ophøjede Punkter, bag hvilke staar 2 lignende. Hovedet er lyst brungult, en Isseplet og Øjefelterne sorte. Paa Bladene af *Salix alba.*

Temmelig sjælden. Nordsjælland, Vejle, Ry. Maj—Juni.

8. P. longicórne Th. Sort; Pronotums Bagrand, oftest ogsaa Vingeskællene og blødhudede Pletter paa 2.—5. Led hvide. Benene sorte, For og Mellembenenes Knæ og og Forsiden af de paagældende Skinneben, Bagknæene og og Bagfodens Rod hvide. Sædvanlig kun 3 Cubitalceller i Forvingen. L. 6—7 mm.

Larven ukendt

Ikke sjælden. Nordsjælland, Boserup, Falster, Kjerteminde, Horsens. Maj—Juni.

9. P. trídens Knw. Sort; Overlæbe, Pronotums Bagrand, oftest ogsaa Vingeskællene og Pletter paa 2.—6. Bagkropsled hvide. L. 5—7 mm.

Larven ukendt.

Sjælden. Nordsjælland, Assensegnen. Maj.

10. *Taxónus* Htg.

Kroppen langstrakt. Pandefeltet ret tydeligt begrænset. Forvingen med 4 Cubitalceller, Bagvingen hos Hunnen med 2 Midtceller, hos Hannen med lukket Randaare. Hunnens Brodskeder simple.

Kun 1 Art.

1. T. agrórum Fall. Sort; 3.—5. Bagkropsled røde. Benene rødbrune med Hofter, flere eller færre af Laarenes Rod, Bagknæene og en Linie paa Skinnebenenes yderste Del og paa Fødderne sorte. L. 8—10 mm.

Larven er blaaliggrøn med hvidt bestøvede Tværrynker, kun sidste Led ikke rynket. Ryggens Midtlinie grønlig, Spiraklerne brunrøde. Hovedet foroven lyst brunliggult, Overhovedet og en mørkebrun Plet over hvert Øje hvidt bestøvet, Ansigtet skinnende og mere grønligt, Øjefelterne sorte. Efter sidste Hudskifte er Larven helt grøn og skinnende. Paa Hindbær (*Rubus idæus*).

Ikke sjælden. Nordsjælland, Vejle, Horsens, Skanderborg, Silkeborg. Maj—Juni.

11. *Ametastégia* Costa.

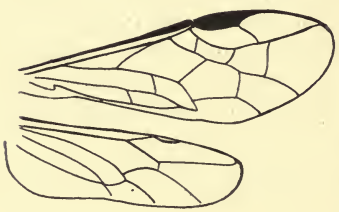

Fig. 104. For- og Bagvinge af Ametastegia glabrata.

Kroppen langstrakt. Pandefeltet stærkt fordybet. Forvingen med 4 Cubitalceller. Bagvingerne uden Midtcelle og uden Randaare. Hunnens Brodskeder simple.

Oversigt over Arterne.

1. Bagkroppen helt sort..... 2. glabráta.
   Bagkroppen med et rødt Baand..... 1. equiséti.

1. A. equiséti Fall. Sort; Munden og Vingeskællene hvide. 3.—5. Bagkropsled (sjældnere ogsaa 6. eller kun 4.—5.) røde. Benene rødlige, ofte med mørk Hofterod og mørke Fødder. L. 6—7 mm.

Larven er graa, Ryggen mørkere brunliggraa. Hovedet foroven mat og til ned under Øjnene sort, kun 2 Pletter paa Issen lysere, Hovedets Forside skinnende lysebrun med 2 sortagtige Pletter mellem Øjnene. Sidste Kropled med en trekantet sort Plet. Paa hvert Bagkropsled 2 Tværrækker hvide Tornvorter, sædvanlig med henholdsvis 2 og 4 Vorter i hver. Ogsaa Thoraxleddene med Tornvorter, hvis Tal og Orden er endnu mere ukonstant. Taget paa *Polygonum persicaria, Chenopodium album, Lythrum salicaria, Rumex acetosella* og Stikkelsbær (*Ribes grossularia*).
Temmelig almindelig. Maj—Juni.

2. A. glabráta Fall. (ágilis Kl.). Sort; Benene rødlige med Hofteroden og Bagfødderne sorte eller sortebrune. L. 6—8 mm.

Larven er lyst grønlig med græsgrøn Ryg. Hovedet lyst gulbrunt med mørkere Isse og en sort Plet over hvert Øje; ogsaa ofte en sort Plet mellem Øjnene. Sidste Led uden sort Plet. Tornvorterne som hos foregaaende. Taget paa *Polygonum persicaria, bistorta, Chenopodium album, Lythrum salicaria, Rumex acetosella, Viola tricolor.*
Temmelig almindelig. Maj—August.

5. Gruppe. Doleríni.

Arterne kendes let paa, at 2. Cubitaltværaare mangler, saaledes at 2. Cubitalcelle er meget langstrakt og optager begge de tilbageløbende Aarer. Basalaaren lige, parallel eller svagt konvergerende med 1. tilbageløbende Aare. Lancetcellen med skraa Tværaare. Bagvingerne med 2 Midtceller. Hovedet og sædvanlig ogsaa Thorax grovt punkterede. Cen-

Fig. 105. Forvinge af Dolerus niger.

chri hvide. Kløerne med en lille Subapicaltand. Nogle af Arterne flyver meget tidligt paa Aaret, i Marts—April.

Larverne med 8 Par Gangvorter; naar de forstyrres, ruller de sig sammen, og lader sig falde til Jorden. De lever især paa Græsser og forpupper sig i Jorden uden Kokon. Kendskabet til Larverne er iøvrigt meget mangelfuldt.

Oversigt over Slægterne.

1. Øjnene kort ovale, højst dobbelt saa lange som brede, deres Afstand fra Kindbakkernes Rod mindst saa stor som 2. Følehornsleds Længde ..... 1. Dólerus.

Øjnene langt ovale, ca. $2^1/_2$ Gang saa lange som brede, paa Indersiden svagt indbugtede, deres Afstand fra Kindbakkernes Rod kortere end 2. Følehornsled ..... 2. Lóderus.

1. *Dólerus* Jur.

De to Slægter Dolerus og Loderus staar hinanden meget nær, og den i Oversigten nævnte Karakter er deres væsentligste Skelnemærke. Dolerus er dog gennemgaaende lidt plumpere og har lidt længere Følehorn end Loderus. Ogsaa indenfor de 2 Slægter staar Arterne hverandre meget nær, og særlig de sorte og sortbenede Dolerus-Arter er vanskelige at skelne fra hverandre. Læggebroddens Skulptur danner dog gode, men kun ved Mikroskop iagttagelige Karakterer (hvorfor de ikke er anvendt i den følgende Bestemmelsesliste); det har dog vist sig, at flere Arter (carbonarius, oblongus, gibbosus og flere ikke-danske) har ganske ens Brodde, saaledes at de maaske — hvad dog kun Klækningsforsøg kan afgøre — vil vise sig at være Varieteter af én Art.

Oversigt over Arterne.

1. Bagkroppen helt eller delvis rød ..... 2.
   Bagkroppen sort, ofte med smalle hvide Ledrande ..... 10.
2. 1. Bagkropsled meget fint punkteret, de følgende meget fint naaleridsede paa tvers ..... 3.
   Bagkropsleddene glatte, skinnende ..... 4.
3. Bagbenene sorte, med Skinnebenenes yderste Spids og Endesporerne rødlige.. 1. bimaculátus.
   Bagbenene enten helt sorte eller omtrent helt røde ..... 2. dúbius.
4. Alle Benene helt sorte..... 7.
   I hvert Fald Forbenene delvis røde ..... 5.
5. Mesonotum tæt og ensartet fint punkteret, hos begge Køn sortfarvet..... 3. palústris.
   Mesonotum uregelmæssig besat med grovere og finere Punkter, hos Hannen sort, hos Hunnen rødt..... 6.
6. Følehornene tynde, meget kortere end Bagkroppen, næppe fortyndede mod Spidsen. Vingerne klare ..... 4. aëriceps.
   Følehornene kraftigere, saa lange som eller hos Hunnen kun lidet kortere end Bagkroppen, tydelig tyndere mod Spidsen. Vingerne svagt røgfarvede..... 5. praténsis.
7. Hannens Bagkrop med Undtagelse af 1. Led rød, Hunnens Scutellum rødt ..... 6. triplicátus.
   Hannens Bagkrop med sort Spids, Hunnens Scutellum sort..... 8.
8. Hannens Følehorn højst saa lange som Bagkroppen. Hunnens 1. Bagkropsled sort..... 9.
   Hannens Følehorn længere end Bagkroppen. Hunnens 1. Bagkropsled (som hele Bagkroppen) rødt..... 9. mádidus.
9. De sidste Rygled hos Hannen skinnende, glatte, kun besat med spredte Punkter. Mesonotums Sideflige hos Hunnen enten helt røde eller røde fortil, sorte bagtil ..... 7. ánticus.
   De sidste Rygled hos Hannen fint rynkede, mindre stærkt skinnende. Mesonotums Sideflige hos Hunnen helt sorte ..... 8. ferrugátus.
10. Alle Benene helt sorte ..... 15.
    I det mindste de forreste Knæ rødlige eller gullige ..... 11.
11. Bagbenene sædvanlig helt sorte, paa de 2 forreste Benpar er Knæene og Skinnebenene røde 2. dúbius var. atrátus.
    Benene anderledes farvede..... 12.

12. Bagbenene helt sorte ..... 10. Géssneri.
Ogsaa Bagbenene delvis rødlige..... 13.
13. Laarene helt rødgule..... 11. liogáster.
Laarene i hvert Fald i Rodhalvdelen sorte .... 14.
14. Mesonotums Sideflige spredt punkterede, næsten glatte ..... 12. gónager.
Mesonotums Sideflige tæt og kraftigt punkterede 13. puncticóllis.
15. Indtrykket omkring Mesonotums Midtfligs midterste Del tydelig halvkredsformet (Fig. 106 a) 16.
Indtrykket omkring Mesonotums Midtfligs midterste Del spidsvinklet (Fig. 106 b)..... 18.

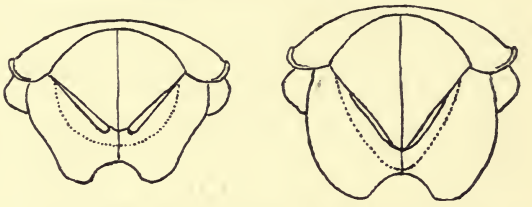

Fig. 106. Pro- og Mesonotum af Dolerus.
a. nitens, b. nigratus, visende den forskellige Form af Indtrykket omkring Mesonotums Midtflig. Den punkterede Linie angiver Indtrykkets bageste Begrænsning. (Efter Enslin).

16. Hannens Hoved graatbehaaret, bag Øjnene stærkt indsnævret. Mesonotums Midtflig hos Hunnen med fureagtig fordybet Midtlinie ..... 17.
Hannens Hoved sorthaaret, ikke saa stærkt indsnævret bag Øjnene. Mesonotums Midtflig hos Hunnen med kølagtig forhøjet Midtlinie 14. anthracínus.
17. Bagkroppen sort, temmelig mat..... 15. nítens.
Bagkroppen blaa metallisk, skinnende 16. coracínus.
18. De første 3—4 Bagkropsled ganske glatte og skinnende. Kroppen helt sort 8. ferrugíneus var. mirícolor.
2. og de følgende Bagkropsled fint punkterede, rynkede eller naalestribede, eller naar det er glat i Midten, er Mesonotum delvis rødt..... 19.
19. Tindingerne nær Issen paa hver Side med et stort, glat, skinnende Sted. Hunnens Brodskeder meget stærkt udvidet mod Spidsen (set fra oven) ..... 17. pícipes.
Tindingerne uden saadant Sted. Hunnens Brodskeder ikke saa stærkt udvidet mod Spidsen. 20.

20. Hannens 3. Bagkropsled ikke behaaret og 4. kun behaaret paa Siderne. Hunnens Pronotum og Vingeskæl, sjældnere ogsaa Mesonotums Midtfligs Rande røde, Resten af Thorax sort 18. hæmatódes.
Hannens 3. og 4. Bagkropsled i Midten eller helt behaaret. Hunnens Thorax helt sort eller med rød Tegning af anden Fordeling..... 21.
21. Issen fortil og paa Siderne kun utydeligt begrænset..... 19. carbonárius.
Issen i det mindste paa Siderne begrænset af tydelige Furer..... 22.
22. Bagfødderne naar hos Hannen næppe, hos Hunnen ikke $^2/_3$ af Bagskinnebenene. 20. brevitársis.
Bagfødderne hos Hannen mere end, hos Hunnen $^2/_3$ saa lange som Bagskinnebenene..... 23.
23. Tindingfurer utydelige eller manglende..... 24.
Tindingfurer tydelige (Fig. 107) . 25.
24. Hannens 8. Bagkropsled helt. Hunnens Brodskeder smalle, afsmalnende mod Spidsen, Hypopygiet lille, sort.. 21. oblóngus.
Hannens 8. Bagkropsled med et tydeligt, trekantet, hudet Udsnit. Hunnens Brodskeder bredest mod Spidsen, Hypopygiet stort, paa Siderne brunt... 22. nigrátus.

Fig. 107. Hoved af Dolerus aeneus, visende Tindingfurerne. (skraverede).

25. Store Arter, Hannen 10 mm, Hunnen 11—12 mm..... 26.
Mindre Arter, Hannen højst 9 mm, Hunnen højst 10 mm..... 27.
26. Clypeus' Indbugtning dyb, gaaende omtrent halvvejs ind paa Clypeus..... 23. níger.
Clypeus' Indbugtning svagere, kun gaaende $^1/_4$—$^1/_3$ ind paa Clypeus..... 24. gibbósus.
27. Mesonotums Sideflige svagt og spredt punkteret, stærkt skinnende. 3. Følehornsled ikke længere end 4..... 25. aëneus.
Mesonotum tæt punkteret. 3. Følehornsled længere end 4..... 28.
28. Vingerne omtrent glasklare. Mesonotum kraftigt rynket punkteret. Hannens 8. Bagkropsled normalt, Hunnens Thorax altid helt sort 26. rugósulus.
Vingerne svagt røgfarvede. Mesonotum fint punkteret. Hannens 8. Bagkropsled med trekantet, hudet Udsnit. Hunnens Thorax helt sort eller sort med mer eller mindre udbredt rød Farve..... 27. sanguinicóllis.

1. D. bimaculátus Geoffr. (trístis Fabr.). Sort; Bagkroppens mellemste Led (oftest ♀ 2.—5., ♂ 3.—4. Led) og i hvert Fald Hunnens Vingeskæl røde. Benene sorte, Laarenes yderste Halvdel, Skinneben og de første Fodled paa For- og Mellembenene og Bagskinnebenenes Spids med Sporerne røde; For- og Mellembenenes sorte Farve kan dog strække sig længere udefter, sjældnere er de helt sorte. Cenchri store. L. 8—10 mm.

Larven ukendt.

Temmelig almindelig.

2. D. dúbius Kl. Ligner foregaaende i Kroppens Farvetegning, dog er Vingeskællene omtrent altid sorte, og hos var. atrátus Enslin er ogsaa hele Bagkroppen sort. For- og Mellembenene som hos foregaaende, dog er den røde Farve mere fremtrædende, Bagbenene enten helt sorte, eller Bagskinnebenene helt røde, ofte med sort yderste Spids (var. tímidus Kl.), og hos var. desértus Kl. er tillige Vingeskællene røde. L. 10—12 mm.

Larven ukendt.

Ikke almindelig. Nordsjælland, Boserup, Vejle, Horsens, Silkeborgegnen. Maj.

3. D. palústris Kl. Sort med Bagkroppens mellemste Led (♀ 2.—6. Led, ♂ i mindre Udstrækning) røde. Benene sorte med rødlige Skinneben, sjældent (var. saxátilis Htg.) kun Forbenenes Knæ, Skinneben og Fødder, samt Vingeskællene røde. L. 8—9 mm.

Larven med mørk grønliggraa Ryg og smudsig grønlighvide Sider og Underside, Ryggens Midtlinie og Grænsen mod den lysere Sidefarvning mørkere. Hovedet brunligsort med gule Tegninger. — Lever i *Equisetum palustre* og *limosum*-Stængler og opæder indefra Vævet i de enkelte Stængelled lige ud til Overhuden. Naar et Stængelled er ædt op, gaar den til det næste; den bryder ikke direkte gennem Skillevæggen ned deri, men gaar ud paa Padderokkens Yderside og gnaver sig fra denne ind i Nabostængelleddet. Forpupningen sker paa Land, og Larven maa derfor ofte svømme et Stykke for at naa fra sin Næringsplante ind til Sø- eller Mosebredden.

Almindelig. Maj—Juni.

4. D. aëriceps Th. Hoved og Thorax hos ♂ helt sorte, hos ♀ sorte med rødt Pronotum, Mesonotum (undtagen Scutellum) og Vingeskæl. Bagkroppen rød, hos ♂ med de forreste og bageste Bagkropsled sorte, hos ♀ med 1. Led og Brodskederne sorte. Benene sorte med Forbenenes Knæ og Skinneben røde; den røde Farve kan dog ogsaa være mere udbredt, og hos var. erýthropus Enslin er alle Laar og Skinneben helt eller delvis røde. L. 7—8 mm.

Larven ukendt.

Ikke almindelig. Nordsjælland, Odsherred, Kjerteminde, Horsens, Vejle, Vestjylland. Juli—August.

5. D. praténsis L. (eglantériæ Kl.). Hoved og Thorax hos ♂ helt sorte, hos ♀ sorte med rødt Pronotum, Mesonotum, undertiden ogsaa Scutellum og Vingeskæl (var. mediáter Enslin har dog sort Midtflig paa Mesonotum). Bagkroppen rød, hos ♂ med de forreste og bageste Led sorte, hos ♀ med 1. Led og undertiden ogsaa den yderste Bagkropsspids sorte. Vingerne røgfarvede. L. 7,5—8,5 mm.

Larven er (lige før Forpupningen) græsgrøn med mørkere Ryglinie og de 2 sidste Led med en brun Sidelinie. Hovedet lysegult med brunlige Tegninger. Lever paa Græs.

Almindelig. Maj—August.

6. D. triplicátus Kl. Hoved og Thorax hos ♂ sorte, hos ♀ røde med en sort Plet paa hver af Mesonotums Sideflige og undertiden ogsaa paa Midtfligen, og sort Mesosternum. Bagkroppen hos ♂ rød med sort 1. Led, hos ♀ helt rødgul, kun med sorte Brodskeder. Vingerne ubetydeligt røgfarvede. L. 9,5—10,5 mm.

Larven ukendt.

Kun kendt fra Nordsjælland, klækket „af Larve paa *Juncus*". April—August.

7. D. ánticus Kl. ♂ sort med de mellemste Bagkropsled rødgule, ♀ Hoved og Thorax sorte, med Prothorax, Vingeskællene, Mesonotums Midtflig og mer eller mindre af dens Sidefliges forreste Del rødgule; dens Bagkrop rødgul med 1. Led og Brodskederne sorte. L. 8,5—10,5 mm.

Larven ukendt.
Nordsjælland, Boserup, Tissø. Juni.

8. D. ferrugátus Lep. (brevicórnis Th.). Ligner anticus meget i Farven, paa Thorax er hos ♀ dog kun Pronotum, Vingeskællene og Mesonotums Midtflig rødgule. Af ♂ forekommer en melanistisk Varietet, var. mirícolor Knw., der har helt sort Bagkrop, højst med svagt rødt paa Siderne. L. 8,5—10 mm.

Larven ukendt.
2 Eksemplarer af var. miricolor er taget ved Kjerteminde.

9. D. mádidus Kl. (laterítius Kl.). ♂ sort med de mellemste Bagkropsled (2.—6.) rødgule, ♀ Hoved og Thorax sorte, med Prothorax, Vingeskællene, Mesonotum undtagen Scutellum og Mesoepisternernes øverste Del røde, dens Bagkrop helt rødgul. L. 9—10.5 mm.

Larven lyst grøngul, Ryggen bredt mørkere grøn, Ryggens Midtlinie og Grænsen mod den lysere Sidefarve endnu mørkere. Over hvert Aandehul en sort Plet, der er utydelig over det første og sidste Aandehul. Hovedet lyst rødbrunligt med sorte Tegninger. Paa *Juncus*.
Nordsjælland, Kjerteminde. April—Maj.

10. D. Géssneri André. Sort. Benene sorte med For- og undertiden Mellembenenes Knæ i ringe Udstrækning røde. Tindingefure tydelig. Vingerne let røgfarvede. L. 9—10 mm.

Larven ukendt.
Nordsjælland, Assensegnen.

11. D. liogáster Th. Sort; hos var. rufonotátus Enslin har Pro- og Mesonotum smaa, røde Pletter. Benene med Laarene rødgule, undertiden kan den røde Farve strække sig lidt ned under Knæene. Cerci sædvanlig rødlige. Tindingfure dyb. L. 8,5—9 mm.

Larven ukendt.
Nordsjælland, Boserup, Tissø, Viborg. „Af Larve paa *Juncus*“. April—Juli.

12. D. gónager Fabr. Sort. Benene sorte med alle Knæ bredt røde. L. 8—9 mm.

Larven er gulliggrøn, Ryggen med en mørkere, smudsiggrøn Stribe og med en lignende, noget bredere paa Siderne. Hovedet af samme Farve som Kroppen. Lever paa Græs.

Udbredt. Slutn. af April—Juni.

13. D. puncticóllis Th. Som foregaaende, skelnes kun fra den ved den i Oversigten anførte Karakter (samt ved Broddens Bygning). L. 8—9 mm.

Larven ukendt.

Udbredt, men sjældnere end foregaaende. Slutn. af April—Juni.

14. D. anthracínus Kl. (atricapíllus Th.). Sort med svag blaalig Glans. Hannens Hoved besat med sorte Haar (Hunnen og alle andre Dolerus-Arter er graahaarede). Hannens Følehorn noget sammentrykte. L. 9—10 mm.

Larven er ikke sikkert kendt. Den beskrives som grøngul, med en grønlig Ryg- og Sidestribe, Hovedet rødliggult med brun Mund. Over Basis af Benene en mørk Skygge. Gatfolden sortrandet og med 2 sorte Pletter. Paa *Carex*-Arter.

Nordsjælland. Hører ligesom de 2 følgende til de tidligst flyvende Dolerus-Former; viser sig allerede i første Halvdel af April eller maaske endnu tidligere og flyver til Slutn. af Maj.

15. D. nítens Zadd. Sort. Hannens Følehorn næppe sammentrykte. L. 9—10 mm.

Larven er ikke kendt med Sikkerhed.

Nordsjælland, Boserup, Vejle, Horsens, Silkeborg. Beg. af April—Beg. af Juni.

16. D. coracínus Kl. Staalblaat skinnende. Hannens Følehorn næppe sammentrykte. Maaske kun en Varietet af nitens. L. 9—10 mm.

Larven ukendt.

Nordsjælland, Tissø, Horsens, Vejle. Beg. af April—Beg. af Juni.

17. D. pícipes Kl. (varispínus Th., intermédius Cam.). Sort. Følehornene hos Hannen længere end, hos Hunnen

saa lange som Bagkroppen. Hovedet grovt, Mesonotum fint punkteret. Cenchri store og hvide. L. 8,5—9 mm.

Larven ukendt.

Nordsjælland. Tissø, Vejle, Horsens, Ry. April—Maj.

18. D. hæmatódes Schr. (Tvl. 1, Fig. 23). Sort med svag blaalig Glans paa Hoved og Thorax. Hunnen med Pronotum og Vingeskællene røde; hos var. rufátus Enslin er ogsaa Mesonotums Midtfligs Rande røde. Sjældent optræder Hanner, hos hvem Pronotums Hjørner og Vingeskællene er røde (var. muliébris Enslin). Tindingfure tydelig. L. 9,5—10 mm.

Larven grønlighvid med sortagtig Ryg og en sort Plet over hvert Thorakalben, Overhovedet er ligeledes sortfarvet. Lever paa *Juncus* og *Scirpus*.

Temmelig almindelig. Beg. af April—Beg. af Juni.

19. D. carbonárius Zadd. (fumósus Zadd.). Sort. Tindingefure svagt antydet. Vingerne røgfarvede. L. 8,5—9 mm.

Larven ukendt.

2 Eksemplarer fra Assensegnen.

20. D. brevitársis Htg. Sort. Tindingefure findes. Issen overalt skarpt begrænset. Hunnens Brodskede fortykket mod Spidsen. Hannens Hoved og Thorax beklædt med lang og tæt graa Behaaring. L. 8,5—9 mm.

Larven ukendt.

3 Eksemplarer fra Nordsjælland.

21. D. oblóngus Cam. (brevicórnis Zadd.). Sort. Hunnens Hypopygium næppe synligt. L. 8—10 mm.

Larven ukendt.

Nordsjælland, Lolland, Skanderborg, Horsens. April—Maj.

22. D. nigrátus Mull. (cénchris Htg.). Sort. Hunnens Hypopygium stort, dækkende Brodskedernes Basis. Cenchri store. L. 9—10,5 mm.

Larven angives at være grønliggul til graahvid, med mørk Ryglinie og en mørk Længdestribe paa hver Side; mellem denne sidste og den ligeledes mørke Sidefold findes en smal, hvid Stribe. Hovedet med brun Mund og sort Omranding af Følehornsroden. Paa *Poa annua*.
Almindelig. Maj—August.

23. D. níger L. Sort. Mesonotums Sideflige tæt punkterede, lidet skinnende. Vingerne svagt røgfarvede. Hunnens Brodskeder (set fra oven) besat med korte, svagt krummede Haar. L. 10—11 mm.
Larven ikke med Sikkerhed kendt.
Almindelig. Maj.

24. D. gibbósus Htg. Sort. Mesonotums Sideflige mindre tæt punkterede, med tydelig Glans. Vingerne klare. Hunnens Brodskeder (set fra oven) med lange, halvkredsformet bøjede Haar. L. 10—11 mm.
Larven ikke med Sikkerhed kendt.
Nordsjælland, Skanderborg, Horsens. April.

25. D. aëneus Htg. (elongátus Th.). Sort; Cerci sædvanlig rødlige. Hovedet stærkt indsnævret bag Øjnene. Vingerne klare. Hannens 8. Bagkropsled normalt. Hunnens Brodskeder meget smalle, ganske lidt afsmalnende mod Spidsen. L. 8—9,5 mm.
Larven ukendt.
Nordsjælland, Lolland, Horsens, Ry. April—Juni.

26. D. rugósulus D.T. Sort. Hunnens Brodskeder omtrent parallelsidede, næppe udvidede mod Spidsen. Hannens Følehorn længere, Hunnens kortere end Bagkroppen. L. 8—9 mm.
Larven ukendt.
Assensegnen.

27. D. sanguinicóllis Kl. Hannen altid helt sort. Hunnen sort med Prothorax og Mesonotum undtagen Scutellum røde; dog kan den røde Farve ogsaa være indskrænket til Prothorax og Mesonotums Midtflig (var. con-

fúsus Enslin), eller endog blot til Mesonotums Midtflige (var. lúcens André); undertiden er hele Kroppen sort (var. fumósus Steph. = aeneus Th.). Hunnens Brodskeder smalner lidt af udefter, næppe udvidede mod Spidsen. Hannens Følehorn længere end, Hunnens saa lange som Bagkroppen. L. 7—8 mm.

Larven ukendt.

Var. fumosus er ret udbredt og temmelig almindelig. Maj.

2. *Lóderus* Knw.

Meget nær beslægtet med foregaaende. Kroppen lidt slankere og Følehornene lidt kortere.

Oversigt over Arterne.

1. De mellemste Bagkropsled røde..... 4. pratórum.
   Hele Bagkroppen sort ..... 2.
2. ♀ Brodskederne kraftige, set fra Siden ragende ud over Bagkropsspidsen. ♂ 5.—6. Bagkropsled med et hvidt, hudet Midtparti .. 1. palmátus.
   ♀ Brodskederne rager ikke ud over Bagkropsspidsen. ♂ 5.—6. Bagkropsled uden hvidt, hudet Midtparti ..... 3.
3. Vingemærket omtrent ensfarvet sortebrunt..... 4.
   Vingemærket ved Basis og ogsaa ofte langs Bagranden hvidt ..... 2. gílvipes.
4. Alle Laar røde ..... 5. vestigiális.
   I hvert Fald Mellem- og Baglaarene sorte.....
   3. genucínctus.

1. L. palmátus Kl. Sort; Forskinnebenenes Rod og oftest Vingeskællene rødlige eller hvidlige, sjældnere ogsaa de øvrige Skinneben med bleg Basis. Issefurer tydelige. L. 9—10 mm.

Larven ukendt.

Temmelig almindelig. Foraarsdyr, April—Maj.

2. L. gílvipes Kl. Sort; Overlæben, Vingeskællene, undertiden ogsaa Pronotum og hos Hannen Clypeus hvidlige. Følehornene sortebrune, i Spidsen oftest lysebrune, hos Hannen undertiden omtrent helt lysebrune. For- og

Mellembenene, med Undtagelse af de sorte Hofter, lysebrune; paa Bagbenene er Laarene, Spidsen af Skinnebenene og Fødderne mer eller mindre sortebrune. L. 6—7 mm.

Larven ukendt.
1 Eksemplar fra Horsens. Maj.

3. L. genucínctus Zadd. (annúlipes Th.). Sort; Vingeskællene hvidlige. Benene sorte med Forlaarenes Spids, Skinneben og Fødder paa For- og Mellembenene brune. De bageste, sorte Skinneben og ogsaa ofte andre Skinneben med hvidlig Rod. L. 7—8 mm.

Larven ukendt.
Nordsjælland, Falster, Bornholm.

4. L. pratórum Fall. Sort; hos Hannen 2.—4. eller 5., hos Hunnen 2.—5. eller 6. Bagkropsled røde; Overlæbe og Clypeus sædvanlig, især hos Hannen, brune; Vingeskællene hvidlige. Følehornene hos Hunnen ofte med brun Spids, hos Hannen i Reglen brune fra 3. Led. Benene røde, Hofterne og Fødderne, sjældent ogsaa Skinnebenenes yderste Halvdel mørkebrune. L. 6—7 mm.

Larven ukendt.
Udbredt. Maj—Juni.

5. L. vestigiális Kl. Sort; Vingeskællene og tit ogsaa Bagkropsleddenes Bagrande hvidlige. Benene sorte med Laarene og Skinnebenenes Rod røde, Skinnebenene sjældnere røde i større Udstrækning. L. 8—9 mm.

Larven er ikke sikkert kendt. Den angives at leve paa *Prunus padus*.
Ret almindelig. Maj—Juni.

6. Gruppe. Tenthrediníni.

Store til middelstore Former, ofte livligt farvede. Forvingerne med 4 Cubitalceller, undertiden er 1. Cubitaltværaare dog kun svag. Basalaaren munder

i eller tæt ved Cubitalaarens Udspring. Bagvingerne med 2 Midtceller.

Larverne har 8 Par Gangvorter; de lever frit paa Blade og hyppig ikke bundet til en bestemt Plante (polyphage).

Oversigt over Slægterne.

1. Baghofterne normale; Bagknæene naar ikke til Bagkropsspidsen ..... 2.
   Baghofterne stærkt forlængede, saa at Bagknæene naar til eller udover Bagkropsspidsen. De bageste Skinnebenssporer meget lange ... 9.
2. De indre Øjerande konvergerer ikke eller næppe nedadtil ..... 6.
   De indre Øjerande konvergerer tydelig nedadtil 3.
3. De indre Øjerande konvergerer kun lidt, Forlængelseslinierne vil træffes langt udenfor Clypeus ..... 4.
   De indre Øjerande konvergerer stærkt, Forlængelseslinierne vil træffes paa Clypeus ..... 5.
4. Scutellum sort ..... 1. Sciápteryx.
   Scutellum gult ..... Rhogogáster pícta.
5. Følehornene længere end Hoved og Thorax tilsammen, sædvanlig tyndere mod Spidsen; hvis de er kortere, findes der mellem Følehornene en Fure, der paa hver Side er begrænset af en fra Følehornsbasis opefter gaaende Vold.. 2. Tenthrédo.
   Følehornene saa lange som eller kortere end Hoved og Thorax tilsammen. Panden mellem Følehornene ikke fureagtig fordybet ..... 3. Allántus.
6. Lancetcellen kort sammensnøret .... 4. Synairéma.
   Lancetcellen med kort, lige Tværaare ..... 7.
7. Følehornene korte, mod Enden noget fortykkede. Kroppen kort ..... 1. Sciápteryx.
   Følehornene lange, traadformede eller tyndere mod Spidsen. Kroppen langstrakt..... 8.
8. 1. Bagkropsleds Rygside delt ved en Fure, sædvanlig bagtil med hudet Indbugtning..... 5. Rhogogáster.
   1. Bagkropsleds Rygside udelt, sædvanlig i Midten med en Længdekøl ..... 6. Tenthredópsis.
9. Clypeus fortil afstudset..... 7. Siópla.
   Clypeus fortil udrandet eller indskaaret ..... 10.
10. Følehornene lange og tynde, børsteformede 8. Pachyprótasis.
    Følehornene temmelig korte, sædvanlig noget fortykkede før Spidsen ..... 9. Macrophýa.

1. *Sciápteryx* Steph.

Kroppen kort. Hoved og Thorax matte, tæt punkterede. Overlæben i Spidsen udrandet. Lancetcellen med kort, lige Tværaare.

Oversigt over Arterne.

1. Vingemærket gult med mørk Spids .... 1. costális.
   Vingemærket helt sort eller sortebrunt ..... 2. consobrína.

1. S. costális Fabr. Sort; Hunnens indre Øjerande og Overlæbe gule, Hannen tillige med nedre og ydre Øjerand og Underansigtet gullige eller hvide. Pronotums Bagrand smalt hvidlig, Vingeskællene gule. Bagkropsleddene, hos Hunnen oftest fra 4., hos Hannen fra 2. Led, med bredere og bredere, blege Bagrande. Benene sorte, Skinnebenenes Forside og delvis ogsaa Fødderne blege, Hunnens Bagskinneben dog ofte helt sorte, og Hannen ogsaa med Forlaarene mer eller mindre blege. Vingerne graalig skyggede med sorte Aarer; Costalaare, Subcostalaare og Vingemærke gule, Costalaaren dog sædvanlig mørkere i Midten og Vingemærket i Spidsen — mest hos Hannen — sort eller brunt. L. 9—10 mm.

Larven er lysere eller mørkere grøngul, Hovedet lyst gulbrunt. Hvert Kropled undtagen 1. og de 2 sidste med en Tværrække af 5 sorte Punkter, saa at der paa alle Leddene tilsammen dannes 5 Punktrækker; den midterste Række har de mindste Punkter, de yderste, der staar ved Benenes Rod, de største. Desuden mørke Skygger over Ben og Gangvorter. Leddene er tværrynkede og besat med smaa, hvide Vorter. Paa Hovedet staar imellem og bag de sorte Øjefelter paa hver Side et sort Punkt. Efter sidste Hudskifte har Larven hverken sorte Punkter eller Vorter. — Lever paa *Ranunculus acer;* den æder især om Aftenen og Natten; om Dagen ligger den stille, sammenrullet.

1 Eksemplar fra Assensegnen. April—Maj.

2. S. consobrína Kl. Sort; den indre Øjerand i hvert Fald hos Hannen, dennes Overlæbe og Clypeus

(helt eller kun Forranden), Vingeskællene og oftest Pronotums Bagrand hvide. Alle Bagkropsleddene med hvidlige Bagrande, de forreste dog ofte utydelige. Benene sorte; Skinnebenenes Forside og delvis ogsaa Fødderne blege; paa Forbenene ogsaa Laarenes Forside mer eller mindre bleg. Vingerne klare, Aarer og Vingemærke sorte eller sortebrune. L. 6—10 mm.

Larven ukendt.

Sjælden. København, Lolland, Vejle, Horsens. April – Maj.

2. *Tenthrédo* L.

(Tenthredélla Rohwer.)

Fig. 108. Forvinge af Tenthredo atra.

Kroppen slank, stor. Lancetcellen med kort, lige Tværaare.

Oversigt over Arterne.

1. Følehornene helt sorte ..... 2.
   Følehornene helt lyse, eller med Undersiden eller Spidsen bleg ..... 10.
2. Scutellum gult ..... 3.
   Scutellum sort ..... 4.
3. Mesopleurerne sorte..... 1. maculáta.
   Mesopleurerne blege ..... 2. mesomélas.
4. Clypeus og oftest ogsaa Overlæben sort..... 3. mandibuláris.
   Clypeus og Overlæben blege ..... 5.
5. Bagkroppen sort, 3. Rygled helt gult, 4. og undertiden ogsaa 5. paa Siderne svovlgult 15. témula.
   Bagkroppen anderledes farvet ..... 6.
6. Bagkroppens Overside helt sort (kun hos procera - ♂ undertiden i Midten brunlig) ..... 7.
   Bagkroppens Overside sort og rød eller sort og rødgul..... 8.
7. Følehornene tynde, traadformede. 1. Bagkropsled paa Siden med en hvid Plet og oftest ogsaa en hvid Plet paa Metapleuren ..... 4. prócera.
   Følehornene kraftigere, tyndere mod Spidsen. 1. Bagkropsled helt sort, Metapleurerne undertiden med en hvid Plet..... 5. átra.

8. Metapleurer og 1. Bagkropsled helt sorte ..... 5. átra (♂ og var. ignóbilis).
Over Baghofterne 1 eller 2 hvide Pletter..... 9.
9. Hannens Mesosternum rødt. Hunnens nedre Øjerand gul ..... 6. moniliáta.
Hannens Mesosternum sort. Hunnens Øjne med helt sort Omkreds 5. átra (var. Scopólii og nóbilis).
10. Bagkroppen sort, højst 1. Rygled paa Siden med en hvid Plet..... 11.
Bagkroppen ikke helt sort ..... 14.
11. Scutellum hvidt, sjældnere sort med en hvid Plet..... 7. fági.
Scutellum helt sort ..... 12.
12. Vingemærket sortebrunt med bleg Basis..... 10. lívida (var. dúbia).
Vingemærket ensfarvet..... 13.
13. Over Baghofterne kun 1 hvid Plet, paa Metapleuren ..... 8. vélox.
Over Baghofterne 2 hvide Pletter ..... 14. cólon (var. nigrivéntris).
14. Vingerne gule, Vingespidsen røgfarvet. Følehornene helt gule..... 9. flavicórnis.
Vingerne klare. Følehornene anderledes..... 15.
15. Vingemærket brunt med bleg Basis ..... 10. lívida.
Vingemærket ensfarvet..... 16.
16. Vingemærket lyst, grønligt, gult eller rødligt... 17.
Vingemærket sortebrunt ..... 18.
17. Bagkroppen grøn, oftest med sort Midtstribe... 11. olivácea.
Bagkroppen rød med sort Rod..... 12. ferrugínea.
18. Scutellum hvidligt .....7. fági ♂.
Scutellum sort..... 19.
19. Metapleurer og 1. Bagkropsled helt sorte 13. balteáta.
Over Baghofterne 1 eller 2 hvide Pletter..... 20.
20. Kun Metapleurerne med hvid Plet. 1. Bagkropsled helt sort..... 8. vélox (♂ og var. símplex).
Baade Metapleurerne og 1. Bagkropsled med en hvid Plet hver ..... 14. cólon.

1. T. maculáta Geoffr. Hoved og Thorax sorte, Scutellum og oftest Pronotums Bagrand, Vingeskællene og en Plet paa Meta-Episternerne gule. Hunnens Bagkrop sort med 4. og 5. Led gule, hos Hannen er Bagkroppen omtrent helt gul, kun Rygsidens Basis og Spidsen sværtet. Benene hos Hunnen sorte, For- og Mellemhofter og Hofteringe ofte gultegnede, Forlaarenes Forside og Mellemlaa-

renes Spids, alle Skinneben (undtagen Spidserne) og Fødderne (undertiden undtagen 1. Led) gule; Hannens Ben gule med Bagsiden mer eller mindre sort, Baglaarene og ofte Bagskinnebenene helt sorte. L. 12—14 mm.

Larven ukendt.

Kun kendt fra Jylland (Stendalgaard, Ry, Laurberg, Frijsenborg). Juni—August.

2. T. mesomélas L. (Tvl. I, Fig. 18). Hoved og Thorax's Overside sorte, Thorax's Underside grøn med sorte Grænser mellem de enkelte Felter; Pronotums Bagrand, Vingeskællene, Scutellum og Scutellumsvedhænget samt Metascutellum grønne. Bagkroppens Overside sort, de enkelte Led med grøn Bagrand, Undersiden grøn. Benene grønne med sortstribet Bagrand. Var. obsoléta Kl. (árctica Th.) har stærkt sorttegnede Mesopleurer og kortere Følehorn end Hovedarten.

Larven er lyst askegraa, Ryggen mørkt brungraa med endnu mørkere Tegninger; paa hvert Led en lysegraa indfattet Trekant, i hvis Nærhed mørkere Pletter. Den mørke Rygstribe ser marmoreret ud paa Grund af mørkere Pletter og Streger, ved den findes paa hvert Led en mørk Skygge. Hvert Led med 2 Tværrækker hvide Tornvorter. Paa de lyse Sider findes paa hvert Led en brunlig Streg og flere Punkter. Hovedet skinnende sort, Ansigtet mørkebrunt. — Lever paa mange forskellige Planter (*Polygonum persicaria, Arctium Lappa, Heracleum, Veronica, Ranunculus*).

Almindelig. Maj—Juli.

3. T. mandibuláris Fabr. Sort; Kindbakkernes Rod, undertiden Overlæben samt en Plet paa hver Side af 1. Bagkropsled hvide eller hvidlige. Benene sorte, For- og Mellembenenes Laar undtagen Roden, Skinneben og Fødder gulrøde. Vingerne let gullige. L. 13—14 mm.

Larven har sort Hoved med rødbrun nederste Del. Ryggen er fløjlssort ned til de orangefarvede Spirakler, Undersiden lysegraa. Paa hvert Led en orangegul Plet i det sorte, paa 2. og 3. Led derforan endnu en orangefarvet Skygge, 1. Led uden Plet; i den lysegraa Farve paa hvert Led oftest 3 mørkere Pletter. Efter sidste Hudskifte er

Larven mørkere. Paa *Petasites* og *Tussilago,* i hvis Blade den æder Huller.

Ikke almindelig. Falster, Vejle, Horsens. Juni—Juli.

4. T. prócera Kl. Sort; Clypeus, Overlæbe og Kindbakkernes Rod, en Plet paa hver Side af 1. Bagkropsled samt oftest tæt derved endnu en Plet paa Metapleuren hvide. Hannen desuden med nedre Øjerand, Størstedelen af Hofterne, Hofteringene og Mesosternum samt Størstedelen af Bagkroppens Underside hvide. Vingeskællene og Benene røde, Bagbenene dog med sort Skinnebensspids og sorte Fødder. L. 11—12 mm.

Larven lysegraa med Ryggen mørkebrun og sort marmoreret med lys Midtlinie. Ved Siden af denne lyse Midtlinie paa hvert Led (undtagen paa de sidste) en hvid Kitinplade med 3—4 Kitinspidser, hvorbagved en Tværrække af 4—6 enkeltstaaende Kitinspidser. I Sidens lysegraa Bundfarve paa hvert Led over Benene en skraa, brun Skygge samt 3 hvide Torne. Hovedet sort, Ansigtet og en Plet foran Øjnene graa. Efter sidste Hudskifte er Larven lysebrun med Rygstriben og en fra denne paa hvert Led udgaaende Skraastribe samt nogle Pletter over Benene mørkebrune. Øjefelterne sorte. Lever paa *Symphytum officinale* og *Petasites.*

Sjælden. Horsensegnen. Maj—Juni.

5. T. átra L. Sort, Munddelene og Hannens nedre Øjerand og oftest Pronotums Baghjørner hvidlige. Vingeskællene oftest røde. Bagkroppen hos Hunnen helt sort, hos Hannen sort med 3.—5. (sjældnere ogsaa 2. og 6.) Led helt røde. Benene røde med Hofter (helt eller kun Bagsiden), Hofteringe og Bagskinnebenenes og Bagføddernes Spidser samt en Stribe paa flere eller færre af Hannens Laar sorte. Var. ignóbilis Kl. af Hunnen har som Hannen 3.—5. Bagkropsled rødt, men sorte Vingeskæl og Baglaarsspidser. Var. Scopólii Lep. (díspar Kl.) er farvet som Hovedarten, men har et hvidt Punkt paa Meta-Episternerne samt oftest hvid Bagrand paa Pronotum og dens Hanner oftest med en hvid Plet paa 1. Bagkropsleds Sider og mere rødt paa Benenes Rod. Var. nóbilis Knw. af

Hunnen har ligeledes en hvid Plet paa Metapleuren, men samtidig rød Bagkropsmidte. L. 9—12 mm.

Larven er grøn, Hovedet med sorte og brune Pletter. Ryglinien mørkere og ofte Segmentfolderne mørkere grønne. Hvert Led undtagen de 2 sidste med 2 Tværrækker hvide Tornvorter. Gatdækket silkeagtig behaaret. Lever paa *Lamium, Mentha, Menyanthes* o. a. lavere Planter, maaske ogsaa paa Buske (Pil, Rose, El, Birk, Hassel).

Almindelig. Maj—Juli.

6. T. moniliáta Kl. Hunnen: Sort; Clypeus, Overlæben og Kindbakkernes Rod samt den nedre Øjerand og oftest en Plet ved Følehornenes Rod bleggule; Vingeskællene og i hvert Fald 3.—5. Bagkropsled røde; Pronotums Bagrand, en stor Plet paa Meta-Episternerne og oftest en paa Siden af 1. Bagkropsled hvid. Benene røde, med Hofter, Hofteringe og Baglaarenes Spids sort. Var. flavilábris Gimm. (lachlaniána Cam.) adskiller sig ved at have hvide Vingeskæl, mere hvidt omkring Øjnene og Bagbenene med Laarene helt sorte og Skinnebenets Spids og delvis ogsaa Foden mørkfarvet. Hannen: Sort; Hovedets hvide Farve mere udstrakt end hos Hunnen, Pronotums Bagrand og Cenchri hvide. Vingeskællene rødlige eller gule. Mesosternum og en Del af Mesopleuren røde. Meso-Epimerernes Rand og Meta-Episternerne hvide. Benene lyserøde med Bagsiden mere eller mindre udstrakt sort, Forhofterne ofte gullige fortil. Bagkroppens røde Tværbaand bredere end hos Hunnen, undertiden gaaende lige til Bagkropsspidsen, og Bugsiden helt rød. L. 10—12 mm.

Larven skal leve paa *Heracleum* og *Menyanthes*.

Ikke almindelig. Nordsjælland, Falster, Horsens, Palsgaard. Maj—Juni.

7. T. fági Pz. Hunnen: Sort; Clypeus, Overlæben og Kindbakkernes Rod, 6.—8. Følehornsled, Scutellum, 2 Pletter over Baghofterne og ofte Pronotums og 1. Bagkropsleds Bagrande hvide. Benene sorte, Skinneben og Fødder almindeligvis røde. Vingerne svagt gullige. Hannens Bagkrop er for Størstedelen brunlig, lysere i Midten,

dens nedre Øjerand, de 2 forreste Par Bens Forside og Bagbenenes Rod hvide, Scutellum hvid eller sort med en større eller mindre hvid Plet. L. 12—13 mm.

Larven er graabrun, Ryggen bredt mørkebrun med endnu mørkere Midtlinie og til Siden for denne med en mørk Længdelinie. Paa hvert Led 2—3 Tværrækker brune Vorter, der hver bærer et Haar. Over alle Gangvorterne en graabrun Skygge, Øjefelterne sorte. Paa Røn (*Sorbus aucuparia*).

Ikke almindelig. Nordsjælland, Bornholm, Lolland, Falster, Horsens, Serup. Juni—Juli.

8. T. vélox Fabr. Sort; Clypeus, Overlæben og Kindbakkernes Rod, en Plet paa Metapleuren samt Følehornenes Underside fra 3. Led og hele Spidsen hos Hunnen hvide. Bagkroppen hos Hunnen sort, hos Hannen fra 2. eller 3. Led rød. Var. símplex D. T. af Hunnen har rød Bagkropsmidte og lyse Bagfødder. Benene almindeligvis røde med Forbenenes Forside og Bagbenenes Rod og Fødder sorte. Hannens Ben bagtil mere sorte. L. 10—11 mm.

Larven gulgrøn med græsgrøn Overside og lysegrønne Ben, Hovedet svovlgult, Ryggen paa hver Side med en sort Punktlinie og Siderne med fine mørke Streger. Over Benene 2 større runde, sorte Pletter, Spiraklerne sort omrandede. Lever paa El, Hassel, Bøg og Avnbøg.

Sjælden. Silkeborg, Horsens.

9. T. flavicórnis Fabr. Sort; Følehornene, Clypeus, Overlæben og Kindbakkernes Rod, mer eller mindre af Thorax' Overside, en Plet paa Metapleuren og Bagkroppen undtagen de yderste Led og undertiden ogsaa Roden gule. Benene gule med mørke Hofter, og ofte mørke Mellem- og Baglaar. Vingerne gule med røgfarvet Spids. L. 12—14 mm.

Larven er lyst rødbrun, med lys Rygmidtlinie og til Siden derfor en mørkebrun Længdestribe og en Skraastribe paa hvert Led ned til Benene, andre Skraastriber gaar omtrent vinkelret paa disse. Paa hvert Led 2 Tværrækker hvide Tornvorter. Paa Skvalderkaal (*Ægopodium podagrarium*).

Ikke sjælden. Nordsjælland, Boserup, Lolland, Falster, Horsens, Vejle, Vestjylland. Juni—August.

10. T. lívida L. Sort; Clypeus, Overlæben og Kindbakkernes Rod, hos Hannen tillige undertiden den yderste Øjerand, Følehornenes yderste Del, oftest en Plet paa Metapleuren og en paa Siden af 1. Bagkropsled hvide. Bagkroppens 4—5 sidste Led hos Hunnen røde, hos var. dúbia Strøm dog helt sorte, hos Hannen er Bagkroppen fra 3. Led brunlig med gennemskinnende gullig Midtlinie. Benene røde eller brune med sort Rod, oftest ogsaa mørke Baglaar og Bagfødder, og Forbenene fortil gullige. L. 12—15 mm.

Larvens Hoved er orangegult med sorte Øjefelter, Kroppen er olivenfarvet med lysegraa Sider, Ryggen marmoreret ved mørkere Streger og Pletter. Hvert Led med 2 Tværrækker hvide Tornspidser. Over Benene paa hver Side 3 brune Pletter. Lever paa mange forskellige Planter (*Viburnum, Salix, Rosa, Corylus, Sorbus, Lonicera, Pteris* o. a.).

Almindelig. Maj—Juli.

11. T. olivácea Kl. Grøn; Følehornenes Overside med Baghovedet, en Tegning paa Isse og Kinder, Randene paa de enkelte Felter i Thorax, undertiden Bagkropsleddenes Roddele eller hos Hunnen deres Midtlinie sorte. Benene grønne, Bagsiden sort, Bagfødderne ofte helt sorte. L. 9—12 mm.

Larven ukendt.

Kun kendt fra Jylland, hvor den er udbredt. Juni—Juli.

12. T. ferrugínea Schr. (rufivéntris Fabr.). Sort; Underansigtet, Hannens indre og ydre Øjerande, Følehornenes yderste Del, mest hos Hannen, Pronotums Bagrand, Vingeskællene og Thorax' Underside hvide; Bagkroppen rød eller rødgul med sort Rod. Benene rødlige, de forreste mere gullige, Laar og ofte ogsaa Skinnebenene bagtil sorte. Var. rufipénnis Fabr. af Hunnen har Thorax' Underside sort, højst Metapleurerne delvis lyse og

Benene, især Bagbenene er mere mørktegnede. L. 10—13 mm.

Larven kan være ret forskelligt farvet; oftest er den lysebrun, Ryggen mørkere brun med endnu mørkere netagtige Tegninger, brune Plettet og Punkter over Benene. Hvert Led med 2 Tværrækker hvide Tornspidser. Hovedet rødbrunt med Isse, Tindinger og Baghoved mørkebrune. Efter sidste Hudskifte er Larven skinnende rød eller rødbrun med 2 mørke Skraastriber paa hvert Led. Lever paa *Salix, Alnus, Spiræa ulmaria* og *Pteris aquilina.*

Ret almindelig.

13. T. balteáta Kl. Sort; Underansigtet med Munddelene og Øjerandene mer eller mindre hvide. Følehornene ret varierende, undertiden helt hvide fra 3. Led, undertiden er kun de yderste Led lyse paa Undersiden. Undertiden er ogsaa Pronotums Bagrand eller Vingeskællene lyse. Bagkroppen rød med Roden og Bagkropsspidsen mer eller mindre sort. Benene røde, Bagsiden sort. L. 9—10 mm.

Larven har gult Hoved med sorte Øjefelter og Følehornsspidser, Kroppen er lyst bleggul, den tværrynkede Ryg grønligt gennemskinnende, hvert Led med 2 Tværrækker hvide Vortepunkter. Lever paa *Pteris aquilina.*

Ikke almindelig. Nordsjælland, Lolland, Falster, Ry. Juli—August.

14. T. cólon Kl. Sort; Clypeus, Overlæben og Kindbakkernes Rod, Følehornenes Spids og Hannens nedre Øjerand, en stor Plet paa Metapleuren og oftest ogsaa en paa Hannens Mesosternum, samt Siden af 1. Bagkropsled hvide. Vingeskællene almindeligvis og Bagkroppen med Undtagelse af de første 2—4 Led røde. Var. nigrivéntris Enslin har dog helt sort Bagkrop, kun med hvid Plet paa Siden af 1. Led. Benene røde med Roden og oftest Bagsiden samt Bagbenenes Laar og Fødder sorte, Hannens Ben lysest. L. 10—13 mm.

Larven har honninggult Hoved med sort Isseplet. Siderne, Undersiden og Benene er smudsig hvide, Ryggen brungul, til Siderne med en mørkebrun Længdestribe, hvorfra der udgaar krydsende Skraastriber. Hvert Led med

2 Tværrækker hvide Tornvorter. 2. Led paa hver Side med en sort Plet. Lever paa *Fuchsia, Circæa* og *Epilobium*.
Ret almindelig. Juni.

15. T. témula Scop. (bicíncta L.). Sort; Clypeus, Overlæben og Kindbakkernes Rod, Vingeskællenes Rande, Undersiden af Hannens Thorax undtagen Felternes Grænser, 3. Bagkropsleds Overside, 4. og oftest ogsaa 5.'s Sideparti samt hele Hannens Bugside hvide. Benene sorte, hos Hunnen med Hofteringe, Skinneben, For- og Mellemfødder samt Skinnebenenes Forside gule, Hannens Ben lysere, navnlig er alle Hofter gule og Skinnebenenes Bagsider sorte. Hannens Bagfødder er udbredte, og Følehornene er temmelig korte og svagt fortykkede i Midten, Karakterer der viser, at Arten indtager en Overgangsstilling til *Allantus*-Slægten. L. 12 mm.

Larven ukendt.
Temmelig almindelig. Nordsjælland, Boserup, Sorø, Lolland, Falster, Horsens, Vejle. Juni—Juli.

3. *Allántus* aut.
(Tenthrédo Rohwer).

Kroppen kortere end hos foregaaende Slægt, som den staar meget nær. Lancetcellen med kort, lige Tværaare.

Oversigt over Arterne

1. Hovedet stærkt udvidet bag Øjnene. Hele Hovedet med Følehornene, Vingeskællene, Meso- og Metapleurer, Hofter, Hofteringe, Baglaar, Bagkroppens 1. Rygled og alle Bugled helt sorte ..... 1. bifascíata.
   Hovedet ikke udvidet bag Øjnene; eller hvis det er noget udvidet, er en eller flere af de nævnte Legemsdele gule ..... 2.
2. Overhovedet glat, stærkt skinnende ..... 3.
   Overhovedet grovt og tæt punkteret, mat ..... 5.
3. Baglaarene gule, højst med sorte Knæ .. 2. zónula.
   Baglaarene sorte, højst med gul Rodhalvdel ... 4.
4. Vingeskællene helt gule ..... 3. distinguénda.
   Vingeskællene kun gulrandede ..... 4. amœna.

5. Følehornene helt rødgule..... 5. scrophulariæ.
Følehornene sorte, højst de 2 inderste Led gule 6.
6. Radialcellen med en røgbrun Skygge, der strækker sig lidt ind i Cubitalcellerne ..... 7.
Radialcellen ikke mørkere end den øvrige Del af Vingen..... 6. arcuata.
7. Metapleurerne helt sorte ..... 7. zona.
Metapleurerne med en gul Plet ..... 8.
8. Vingeskællene gule eller rødlige..... 8. vespa.
Vingeskællene sorte ..... 9. marginella.

1. A. bifasciata Müll. Sort; et Tværbaand paa 3. og 4. Bagkropsled eller kun disses Sider, Skinnebenene og i hvert Fald Hunnens Fødder og Forknæenes Forside gule. L. 11—13 mm.

Larven skal være gulgrøn med skarpt afsatte gule Længdestriber, Ryggen med en mørkere Stribe, de enkelte Led med sorte Punktvorter. Paa Skvalderkaal (*Ægopodium podagrarium*).

Ikke almindelig. Nordsjælland, Strandby (Lolland), Faaborg, Horsensegnen. Juni—Juli.

2. A. zonula Kl. Sort; Munddelene og 1. Følehornsled, Pronotums Bagrand, Vingeskællene og hos Hannen oftest en Plet paa Metapleurerne gule, Bagkroppen hos Hannen med Midten af 1. og hele 5. Rygled og alle Bugled gule, Hunnens 1., 8. og 9. Rygled med brede gule Baand og 5. Led helt gult; paa Bugen kun 5. Led gult. Benene gule, hos Hunnen med Hofter, Mellem- og Bagskinnebenenes og Baglaarenes Spidser samt mer eller mindre af Fødderne sorte, hos Hannen er ogsaa Hofterne gule og Bagskinneben og Bagfødder med mere sort. L. 9 mm.

Larven ukendt.

Temmelig almindelig. Juni—August.

3. A. distinguenda Stein (zona Th.). Sort; Munddelene, 1. Følehornsled delvis, Vingeskællene og Pronotums Bagrand gule; Bagkroppen hos Hunnen med 5. Ryg- og Bugled helt gult, 1. og 7.—9. Rygled med gule Bagrandsbaand; hos Hannen er 1. Rygled med et smalt gult Baand

og 5. Rygled helt gult, og kun det mellemste Parti af Bagkroppens Underside gult. Benenes Farve omtrent som hos foregaaende, kun er Bagbenene mere sorttegnede, især er Baglaarene mørkere, mest hos Hunnen. L. 9,5 mm.

Larven ukendt.

Ikke almindelig. Vordingborg, Lolland, Falster, Vejle, Horsens. Juni—Juli.

4. A. amoena Grav. (cíngulum Kl.). Ligner meget foregaaende, kun er 1. Følehornsled altid helt gult, Vingeskællene kun gulrandede og Scutellum især hos Hannen ofte gult, samt paa Bagkroppen hos Hannen ogsaa et Baand paa 7. og 8. Rygled gult, og hos Hunnen er 5. Rygleds Bagrand oftest mer eller mindre sort og ogsaa 6. Rygled har gult Bind, og paa dens Underside er kun 5. Led gult. L. 10,5—11,5 mm.

Larven ukendt.

Temmelig almindelig. Juli—August.

5. A. scrophulariæ L. Sort; Overlæbe og Clypeus og undertiden ogsaa Kindbakkernes Rod mer eller mindre gule, Pronotums Bagrand og nedre Hjørner, Vingeskællene helt eller kun i Randen, det øverste Hjørne af Mesopleurerne, en stor Plet paa Metapleurerne, Scutellum og Scutellumsvedhænget og Bagkropsleddenes Bagrande med Undtagelse af 2. og 3. Led gule. Benene sorte, Forsiden af Laarene undertiden undtagen Baglaarene, Skinneben og Fødder gule, hos Hannen desuden ofte Hofter og Hofteringe delvis gule. L. 11—15 mm.

Larven er graahvid med mørkere, ofte noget grønlig og ligesom hvidpudret Overside. Paa Ryggen 5 Længderækker af sorte Punkter, der dannes ved, at der paa hvert Led i Midten findes et stort sort Punkt og til hver Side for dette 2 Tværrækker hver med 4 Punkter. Over Benene ligesaa et sort Punkt og under dette en sort Streg. Hovedet er sort. Efter sidste Hudskifte er Larven rødgul uden sorte Punkter, kun med mørkere Ryglinie. Paa *Scrophularia* og *Verbascum*.

Ikke almindelig. Nordsjælland, Falster, Bornholm. Juni—Juli.

6. A. arcuáta Forst. (nótha Kl.). Sort; Clypeus,

Overlæben og Kindbakkernes Rod, undertiden ogsaa de 2 inderste Følehornsled, Pronotums Bagrand og nedre Hjørner, Vingeskællene, Scutellum med Scutellumsvedhænget, Metascutellum, en Stribe paa Meso-Epistern, Meso-Epimer og Meta-Epistern samt Baand paa flere eller færre af Bagkropsleddene gule, 2. Rygled hyppigst med ufuldstændigt Baand eller helt sort. Benene gule, Bagsiden, Bagfødderne og Hunnens Bagskinnebensspidser sorte. L. 8—11 mm.

Larven har brunt Overhoved med sorte Øjefelter, Ryggen angives enten fløjlsagtig blaa, eller smudsig graagul, Siderne og Undersiden gul. Paa Grænsen mellem de 2 Farver paa hvert Led en sort Plet, imellem disse Pletter mørke Skygger. I den gule Sidefarve paa hvert Bagkropsled, undtagen det sidste, en stor sort Plet og over denne en graa, udvisket Dobbeltplet. Paa *Lotus corniculatus* og *Bupleurum falcatum*.

Meget almindelig. Juli—August.

7. A. zóna Kl. (quadricíncta aut.). Sort; Clypeus, Overlæben, oftest ogsaa Kindbakkernes Rod, de 2 inderste Følehornsled, Pronotums Baghjørner, Vingeskællene og Cenchri, hele 5. Bagkropsled og Baand paa Oversiden af 1., 7., 8. og Hunnens 9. Bagkropsled gule; 7. Led kan dog være helt sort. Benene har sorte Hofter, gule Hofteringe, Laarene sorte med gul Rod og Spids, iøvrigt gule; Spidsen af Bagskinneben og Bagfødder hos Hunnen rødlig, hos Hannen sort- eller brunagtig. L. 8—10 mm.

Larven ukendt.

Kun 2 Eksemplarer kendt, fra Horsens og Vejle. Juni.

8. A. véspa Retz. (tricíncta Fabr.). (Tvl. I, Fig. 19). Sort; Clypeus, sjældnere ogsaa Overlæben og Kindbakkernes Rod, Pronotums Bagrand, en Plet paa Metapleuren, Bind paa 1., 4. og 5. Bagkropsleds Overside og 4. og 5.s Underside (sjældnere paa flere eller færre) gule. Inderste Følehornsled oftest rødligt, Vingeskællene gule eller rødlige. Benene gule med sort Rod og varierende sort Tegning. L. 11—12 mm.

Larven er lysegraa; hvert Led, undtagen det sidste i Midten med en mørkebrun trekantet Plet og bag denne 2

udviskede brune Pletter. De sorte Spirakler staar i en mørkegraa Stribe. Hovedet sort. Efter sidste Hudskifte er Larven gul med lysebrunt Hoved, Ryggen med lysebrune Pletter. Lever paa mange forskellige Planter (*Viburnum, Fraxinus, Jasminum, Lonicera, Syringa, Ligustrum, Symphoricarpus*). Naar den forstyrres, afgiver den gennem Munden en stinkende Saft.

Almindelig. Juli—August.

9. A. marginélla Fabr. Sort; Clypeus, undertiden ogsaa Hannens Overlæbe og Kindbakkerod, 1. Følehornsled, Pronotums Baghjørner og en Plet paa dets nedre Hjørner, en Plet paa Metapleuren, sædvanlig en Dobbeltplet paa Scutellum og en kort Stribe paa Mesopleuren, og paa Bagkroppen sædvanlig 1. Rygleds Bagrand, et bredt Bind paa 4., et afbrudt paa 5., en stor Plet paa 7., hele 8. og Hunnens 9. Rygled gule. Benene oftest med sorte Hofter, gule Hofteringe, sorte Laar med gul Rod og Spids, Skinnebenene gule, deres Spids og Fødderne sorte. L. 9—12 mm.

Larven har sort Hoved med gul Mundegn, Ryggen skifergraa med lysere Sider; paa hvert Leds Side en stor gul Plet, over og under den en sort Plet, desuden over hvert Ben en langagtig sort Plet. Efter sidste Hudskifte er Larven ensfarvet rødbrun. Larven lever paa *Mentha, Lycopus, Plantago* o. m. a. Planter.

Ikke almindelig. København, Boserup, Møen, Falster.

4. *Synairéma* Htg.
(Perineura Htg).

Kroppen ret langstrakt. Clypeus trekantet udskaaret. Følehornene lange. Lancetcellen kort sammensnøret. Hannens Bagvinger med fuldstændig Randaare.

Kun 1 Art.

1. P. rúbi Pz. Hannen: Hoved og Thorax sorte, hele Underansigtet, Øjerandene, den øverste Del af Tindingerne, Pronotums Bagrand, Vingeskællene, en Plet paa

hver af Mesonotums Sideflige, Scutellum og Scutellumsvedhænget, ogsaa ofte en Plet paa Metascutellum, samt mer eller mindre af Meso- og Metapleurerne gule. De lange, sammentrykte Følehorn lysebrune, Oversiden og Rodleddene mørkere. Bagkroppen lysebrun, 1. Rygled lysere, de første Led ved Basis svagt sortfarvede. Benene gule eller lysebrune med lysere Hofter og Hofteringe og sort Hofterod. Hunnen: Følehornene sorte, de 3 yderste Led hvide. Hovedet sort, Overlæben og den forreste Del af Clypeus, samt de indre Øjerande og den øverste Del af Tindingerne, Thorax' Overside i omtrent samme Udstrækning som hos Hannen, paa dens Underside kun en Plet paa Meso- og en paa Metapleuren hvidlige. Bagkroppen sort, dens Midte mer eller mindre bredt lysebrun. Benene med mere sort paa Hofterne end hos Hannen, og Laarene mer eller mindre mørkebrune. L. 7—8 mm.

Larven ukendt.

Ikke almindelig. Charlottenlund, Maglemose, Boserup, Vejle, Horsens. Maj—Juni.

5. *Rhogogáster* Knw.

Følehornene sædvanlig traadformede, sjældnere tyndere mod Spidsen. Lancetcellen med kort, lige Tværaare. Bagvingerne uden Randaare.

Oversigt over Arterne.

1. Clypeus fortil lige afstudset. Bagkroppen sort med rødt Tværbaand ..... 2.
   Clypeus fortil rundt udskaaret. Bagkroppen gullig, oftest med mørk Midtstribe..... 3.
2. Hos Hannen Bugen næsten helt, hos Hunnen i hvert Fald dens Siderande hvidlige. 1. fúlvipes.
   Hos Han og Hun Bugen rød og sort uden hvid Farve ..... 2. aucupáriæ.
3. Baghovedet sort, undertiden med grønne Kanter 3. pícta.
   Baghovedet grønt, undertiden sort lige omkring Nakkehullet ..... 4.
4. Bagkroppen grøn, de forreste og mellemste

Rygled paa hver Side hver med 2 smaa bag hinanden staaende sorte Punkter.. 4. punctuláta.
Bagkroppen uden saadan Punktsøm, derimod er Midten af Bagkropsleddene oftest mer eller mindre sort ..... 5. víridis.

1. R. fúlvipes Scop. (laterális Fabr.). Sort; Hunnens Clypeus, Overlæbe, Kindbakkerod og indre Øjerande, hele Hannens Forhoved undtagen en Pande-Isseplet, Pronotum, Vingeskællene, Cenchri, Undersiden af Hannens Thorax med Undtagelse af Felternes Grænser og den øverste Del af Mesopleurerne, paa Hunnens Thorax kun en Plet paa Metapleuren og oftest en paa Mesopleuren hvide. Bagkroppens Rod og Spids sorte, Midten rød; Hannen Bug helt hvidlig; hos Hunnen den omslaaede Del af Rygleddene hvid. Bugleddene rødlige eller sortagtige. Benene brunligrøde, lysere hos Hannen. Hofter og Hofteringe hos Hunnen sorte, lidet hvidplettede, hos Hannen omtrent helt hvidlige, Bagfødderne og Bagsiden af Hannens Laar mer eller mindre mørkfarvede. L. 7—9 mm.

Larven har rødgult Hoved med sorte Øjne og rød Mund, Kroppen er smudsig graagrøn, 1. Led med 3 brune Længdelinier. De enkelte Led med smaa, hvide Tornvorter. Over Spiraklerne en sort Plet, der dog er udvisket paa Siderne. Efter sidste Hudskifte er Larven lysegrøn. Lever paa *Galium verum*.

Ikke almindelig, men udbredt. Maj—Juni.

2. R. aucupáriæ Kl. Sort; Overlæben og undertiden ogsaa Clypeus' nedre Rand, Pronotums Bagrand og Vingeskællene hvide. Bagkroppens 3.—6. Led baade foroven og forneden røde. Følehornene sortebrune, forneden lyse. Benene rødlige med Hofter, Hofteringe, Bagfødderne delvis og Oversiden af Hannens Laar sorte. L. 8 mm.

Larven ukendt.

Ikke almindelig, men udbredt. Maj—Juni.

3. R. pícta Kl. Hovedet grøngult; en stor Plet paa Overhovedet, Baghovedet og Følehornenes Overside sorte. Thorax' Overside sort med Pronotum, Vingeskællene, Scutellum og sædvanlig Metascutellum, en Plet paa hver

af Mesonotums Sideflige og sædvanlig ogsaa 2 paa Midtfligen gule. Thorax' Underside næsten helt grøngul, kun hos Hunnen Mesosternum og Grænserne mellem de enkelte Felter sorte. Bagkroppens Overside sort med gule Siderande og undertiden ogsaa lysere Bagrande, dens Underside hos Hannen gul, hos Hunnen undertiden temmelig mørkfarvet. Benene grøngule, Fødderne i hvert Fald paa Oversiden, og i hvert Fald Bagskinnebenenes Spids, Laarenes Spids og Hunnens Hofterod sorte. L. 7—8,5 mm.

Larven skal leve paa El.

Kun kendt fra Jylland, hvor den er udbredt. Maj—Juli.

4. R. punctuláta Kl. Lysegrøn; Følehornene mørke paa Oversiden, en Plet om Biøjnene, Furerne paa Thorax' Overside og en Skraastribe paa Sidefligene samt 2 Punkter paa Bagkroppens forreste og mellemste Leds Sider sorte. Benene med en Længdelinie ned over Laar og noget af Skinnebenet, Fodleddenes og undertiden ogsaa Skinnebenenes Spidser sorte. L. 10—12 mm.

Larven har skinnende rødbrunt Hoved med sorte Øjefelter. Paa Kroppen er Ryggen smudsig mørkegrøn, Siderne og Bugen lysegraa. Paa hvert Led 2 Tværrækker hvide Tornvorter og mange brune Pletter og Punkter. Ryglinien mørk, oftere lysere indfattet. Ved Benroden en brun Længdestreg. Efter sidste Hudskifte er Larven skinnende gulbrunlig, Ryglinien paa hver Side indfattet af en brun Linie; paa Siden af hvert Led mange brune Tværstreger og Punkter. Lever paa *Salix, Sorbus, Alnus* og *Fraxinus.*

Temmelig almindelig. Maj—Beg. af Juli.

5. R. víridis L. (scaláris Kl.). (Tvl. I, Fig. 20), Grøn; almindeligvis med Følehornenes Overside, en Plet mellem Øjnene, Baghovedet i ringe Udstrækning, Mesonotum med Undtagelse af Scutellum, Metascutellum og 2 Streger paa hver af de 3 Flige, og Midten af alle Bagkropsleddene sorte. Benene som hos foregaaende Art. Hannen er sædvanlig lysere farvet end Hunnen, men Farven iøvrigt noget varierende. L. 10—13 mm.

Larven er lyst grønliggraa til gul, Ryggen mørkere

marmoreret af sorte Pletter og Punkter, Siderne med enkelte mørke Pletter, sædvanlig en større Plet under Spiraklet og nogle smaa Skygger over Benene. Hvert Led med 2 Tværrækker hvide Torne. Øjnene ligger i en stor, sort Plet; paa Panden en sort Stribe, der fortil mellem Øjnene udvider sig til en stor Plet. Efter sidste Hudskifte er Larven teglstensrød, Ryggen med mørkere Tværstreger, paa Hovedet kun Øjefelterne sorte. Lever paa *Salix, Populus, Alnus, Ranunculus, Filipendula, Stellaria* og *Circæa.*

Meget almindelig. Slutn. af Maj—Juli.

6. *Tenthredópsis* Costa.

(Perineura aut., Thomsónia Knw.)

Følehornene lange, børstedannede. Lancetcellen med kort, lige Tværaare. Hannens Bagvinger oftest med lukket Randaare (Fig. 109). Øjnene ovale, naar ikke Kindbakkernes Rod.

Fig. 109. Bagvinge af Tenthredopsis-Han.

Slægtens Arter er meget vanskelige at afgrænse sikkert fra hverandre; den følgende Bestemmelsestabel er efter Enslin med en enkelt Rettelse (picticeps-Hannen skulde ifølge E. være Coqueberti-Hannen).

Oversigt over Arterne.

Hunner:

1. Clypeus afstudset eller fladt udrandet ..... 3.
   Clypeus i Midten rundt udskaaret ..... 2.
2. Bagkroppen sort med et bredt, rødt Tværbaand, Midtlinien smalt sort ..... 9. excísa.
   Bagkroppen sort med gulhvide Rande 10. lactiflúa.
3. Hypopygiet stort, i Spidsen dybt indskaaret.... 1. litteráta.
   Hypopygiet lille, ikke indskaaret i Spidsen .... 4.
4. Vingeskællene gule, hvide eller røde ..... 5.
   Vingeskællene sorte eller sortebrune ..... 6.

5. Bagkroppen smudsiggul med sort Midtstribe; Bugsiden paa hver Side oftest med en sort Længdestribe paa den omslaaede Rand af Ryggleddet ..... 2. sórdida.
Bagkroppen rødgul eller lysebrun med sort Midtstribe. Bugen uden sorte Længdestriber .... 8.
6. Bagføddernes mellemste Led hvide ..... 6. Frīesei.
Bagfødderne rødlige eller sortagtige ..... 7.
7. Hovedet bredt, ikke afsmalnet bag Øjnene..... 7. picticéps.
Hovedet smalt, afsmalnet bag Øjnene 8. campéstris.
8. Vingemærket ganske bleggult eller kun svagt brunligt i Spidsen ..... 3. pállida.
Vingemærket for Størstedelen brunt med gul Rod ..... 9.
9. Issen lidet bredere end lang, med fuldstændig Midtfure. 12 mm lang ..... 4. nassáta.
Issen $1^1/_2$ Gang saa bred som lang, Midtfuren kun tydelig fortil. 9—10 mm lang... 5. inornáta.

Hanner:

1. Clypeus afstudset eller fladt udrandet ..... 3.
Clypeus i Midten rundt udskaaret..... 2.
2. Bagkroppen sort med rødbrune Siderande; Bagvingerne med fuldstændig Randaare.... 9. excísa.
Bagkroppen sort med hvidlige Siderande; Bagvingerne uden Randaare ..... 10. lactiflúa.
3. Genitalklappen i Spidsen dybt kvartcirkelformet indskaaret ..... 1. litteráta.
Genitalklappen ikke eller i hvert Fald kun svagt udrandet ..... 4.
4. Bagvingerne uden Randaare..... 7. pícticeps.
Bagvingerne med fuldstændig Randaare ..... 5.
5. Vingeskællene lyse ..... 6.
Vingeskællene sorte eller sortebrune 8. campéstris.
6. Mesosternum lyst..... 7.
Mesosternum sort..... 9.
7. Vingemærket ganske gult, kun lidt mørkere mod Spidsen ..... 3. pállida.
Vingemærket mørkebrunt eller sort med bleg Rod ..... 8.
8. Genitalklappen smalt afrundet, for Enden tydelig indskaaret ..... 4. nassáta.
Genitalklappen meget bredt afrundet, næppe indskaaret..... 6. Frīesei.
9. Mesopleurerne smudsiggule ..... 2. sórdida.
Mesopleurerne sorte, hyppigst med et blegt Baand ..... 5. inornáta.

1. T. litteráta Geoffr. (nassáta Th.). Hunnen: Farven meget varierende. Typisk er Hoved og Thorax sorte med Clypeus, Overlæben, Kindbakkernes Rod og undertiden den indre Øjerand og en Plet foroven paa Tindingerne, Scutellum, Scutellumsvedhænget og Metascutellum hvide. Bagkroppen sort med de mellemste og bageste Led røde og Hypopygiet oftest med hvide Siderande. Benene røde med Hofter, Hofteringe og Bagfødder sorte. Af Varieteterne er flg. de almindeligste: var. cordáta Geoffr. (femorális Steph.) har ogsaa Baglaar og Bagskinneben sorte, var. thorácica Geoffr. (microcéphala Lep.) har helt sort Bagkrop og var. caliginósa St. har sort Bagkrop og sorte Bagben. — Hannen: Hoved og Thorax gule, en stor Pande-Isseplet sort, Følehornene brune, Thorax' Overside mer eller mindre sort- og bruntegnet, dog er Pronotum, Vingeskællene, Mesonotums Midtfligs Spids og Scutellum altid gule. Bagkroppen lysebrun, lidt mørkere mod Spidsen, Rygleddenes Rod oftest sort markerede. Benene lysebrune med Bagfødderne ofte hvidlige. L. 11—12 mm.

Larven er slank, graabrun, Ryggen med 2 mørkere Længdestriber og en lignende Sidestribe. Mellem Ryg- og Sidestriber en meget fin og utydelig mørk Linie og over Benene 2 lignende fine, bølgede Linier. De mørke Striber fortsættes paa Hovedet. Øjnene sorte. Lever paa Hundegræs (*Dactylis glomerata*).

Temmelig almindelig. Maj—Juni.

2. T. sórdida Kl. Hunnen: Gul; en stor Pande-Isseplet, Følehornenes Overside, Mesonotum undertiden med Undtagelse af Midtfligens Spids, ofte en Plet paa hver af Sidefligene, samt Scutellum brune. De enkelte Thoraxafsnits Grænser, en Plet paa Metanotum og undertiden en paa Mesosternum, Bagkroppens Midtlinie og ofte en Længdestribe paa den omslaaede Rand af Rygleddene sorte. Benene gule, de bageste mer eller mindre brunlige, Baglaarene ofte sorte bagtil. Hannen: Gul; en stor Plet paa Baghovedet, Følehornenes Overside, Thorax'

Overside undtagen Pronotum, Vingeskæl, 2 eller 4 Pletter paa Mesonotum og Scutellum, samt paa Undersiden Mesosternum og de enkelte Afsnits Grænser sorte. Bagkroppen smudsiggul, i Midten med en sort Længdestribe af forskellig Bredde. Benene gule, de bageste oftest mørkere. L. 10—12 mm.

Larven skal leve paa Avnbøg (*Carpinus*).
Kendt fra Falster, Horsens og Vejle. Maj—Juni.

3. T. pállida Knw. Hunnen: Lysegul med mørkere Tegninger paa Hoved og Thorax, ofte ogsaa de forreste Bagkropsleds Rod svagt sorttegnede. Mesopleurer, Mesosternum, Metapleurer og Hofter mere bleggule. Hannen helt lysegult farvet med endnu lysere Tegninger. L. 10—11 mm.

Larven ukendt.
Meget sjælden. Ry.

4. T. nassáta L. Hunnen: Lysebrun eller rødliggul; Overlæbe, Clypeus og Kindbakkernes Rod, de sædvanlige Tegninger paa Hovedet samt oftest Pletter paa Mesonotum og altid Scutellum gule. Mesonotum ofte med sorte Pletter. Bagkroppen og Benene helt lysebrune eller rødliggule. Fra denne typiske Farvning gives der dog mange Afvigelser; Bagkroppen har saaledes hos var. dorsáta Knw. en smal Længdestribe, hos var. vittáta Knw. derimod en bred; andre Varieteter har sort Tegning paa Metanotum, paa Thorax' Underside, Benenes Rod, Bagkroppens Rod eller dens Spids. — Hannen ligner i Farve meget litterata-Hannen, oftest er dog Bagfødderne rødlige. L. 12 mm.

Larven ukendt.
Kun et enkelt Stykke, fra Ry, er kendt her fra Landet.

5. T. inornáta Cam. Hunnen er meget vanskelig at skelne fra foregaaende Arts, og varierer ligesom denne, typisk har dog Bagkroppen en sort Længdestribe; hos var. dilúta Knw. mangler den. Broddens Bygning viser dog,

at den er artsforskellig fra foregaaende. — Hannen: Sort, Hovedet sædvanlig stærkt bleggult tegnet, Følehornenes Underside, Pronotums Bagrand, Vingeskællene, Scutellum og ofte et Bind paa Mesopleuren mer eller mindre bleggult. Bagkroppen lysebrun med en smallere eller bredere Rygstribe og dens Rod og Spids i forskellig Udstrækning sorte, 1. Rygled ofte med hvid Bagrand. Benene mørkt gullige, Bagbenene og alle Fødder brunlige, Hofter og Hofteringe sorte, ofte med bleggule Pletter. L. 9—10 mm.

Larven ukendt.

Kendt fra Tisvilde, Falster, Horsens, Vejle, Ry. Maj —Juni.

6. T. Friesei Knw. Hunnen: Sort, Hovedet hvidtegnet, Scutellum gulligt, Bagkroppens 3.—5. Led rødt, Hypopygiet med hvide Siderande. Benene røde, med Hofter, Hofteringe og Baglaar sorte, og de mellemste Bagfodsled hvide. — Hannen ligner nassata-Hannen, men er dog noget mørkere, især er Mesonotums Sideflige sædvanlig helt sorte. Bagfødderne for største Delen hvidlige. L. 11—12 mm.

Larven er lysegrøn, Ryggen blaaliggrøn med 2 hvide Striber. Hvert Led med 2 Tværrækker fine, hvide Tornvorter. Hovedet skinnende, kort haaret, med sorte Øjefelter. Lever paa *Holcus mollis* o. a. Græsser.

Udbredt over hele Landet. Slutn. af Maj—Juni.

7. T. pícticeps Cam. Hunnen: Sort; Hovedet hvidt tegnet, Scutellum, Scutellumsvedhæng og Metascutellum og sædvanlig ogsaa Pronotums Bagrand hvide. Bagkroppens mellemste Led og Benene, undertiden med Undtagelse af disses Rod, rødlige. Var. gibberósa Knw. har ogsaa sorte Baglaar, medens var. nigronotáta Cam. har sort Midtstribe paa de røde Bagkropsled. Hannen: Sort; Hoved og Thorax hvidt tegnet, sædvanlig med flere hvide Partier end Hunnen. Bagkroppen rødlig med sort Rod og (undertiden) Spids; Midtlinien mer eller mindre brunlig. Benene rødlige med sort Rod. L. 10—12 mm.

Larven ukendt.

Kun kendt fra Tissø, Fyn (Kjerteminde) og Jylland (udbredt). Juni—Juli.

8. T. campéstris L. (scutellâris Fabr.). Hunnen: Sort; Følehornenes Underside brun, Clypeus, Overlæben, Kindbakkernes Rod, den indre Øjerand og en Plet foroven paa Tindingerne, Scutellum og sædvanlig ogsaa Pronotums Bagrand hvid. Bagkroppens 3 eller 4 mellemste Led røde, ofte med sort Midtstribe. Benene røde med sort Rod og ofte sorte Baglaar. Hannen: Sort; Hovedet hvidt tegnet, Scutellum og Pronotums Bagrand ofte hvide; Bagkroppen brunlig, mørkere mod Rod og Spids. Benene rødlige, de bageste mer eller mindre brunlige, Hofter og Hofteringe sorte, ofte hvidtegnede. L. 9—11 mm.

Larven er graahvid med en brun Midtstribe, til hver Side for denne en lysebrun Pletlinie, derpaa en smal brun Pletstribe og en skarpt begrænset bred, dybt brun Sidestribe, hvori en Skraarække af 3—4 hvide Vortepletter paa hvert Led. Over Benenes Rod en brun Længdeskygge paa hvert Led. Hovedet, der i Hvilen danner en spids Vinkel med den øvrige Krop, er skinnende lysebrunt, Kroppens Striber fortsætter sig paa Hovedet. Lever paa *Anthriscus silvestre, Artemisia compestris* og paa Græsser. Ved Berøring ruller den sig kredsformet sammen og lader sig falde til Jorden.

Temmelig almindelig. Juni—Juli.

9. T. excísa Th. Hunnen: Sort; Clypeus i hvert Fald delvis, Overlæben, Kindbakkernes Rod, den indre Øjerand og en Plet foroven paa Tindingerne, Pronotums Bagrand, Vingeskællene og sædvanlig ogsaa Scutellum hvide eller bleggule. Følehornenes Underside brun. Bagkroppens 3.—6. Led røde, ofte med sort Midtlinie og ligeledes ofte den omslaaede Rand af Rygleddet med en sort Længdestribe. Benene røde med Hofter, Hofteringe og Mellemfødder sorte. Hannen ligner Hunnen, kun er Bagkroppen sort eller brun og kun Siderandene af de mellemste Bagkropsleds Rygdele og Bugsiden for største Delen brunrøde, den sidste med 2 sorte Længdestriber. L. 9 mm.

Larven ukendt.
Temmelig almindelig. Slutn. af Maj—Juni.

10. T. lactiflúa Kl. Hunnen: Sort; Clypeus i hvert Fald delvis, Munddelene, den indre og den nedre Øjerand, Tindingernes øverste Del, Pronotums Bagrand og Vingeskællene, Bagkropsleddenes Siderande og de sidste Rygled helt hvide. Benene sorte med de 4 forreste Laar og Skinneben, sjældnere ogsaa Bagskinnebenene rødlige, Vingemærket helt hvidt, kun lidt mørkere i Spidsen. Hannen ligner Hunnen, kun er Vingemærket ofte mørkere og Bagkroppen hvid med sort Midtlinie, 1. Led dog sort med 2 hvide Pletter. L. 9 mm.

Larven ukendt.
Sjælden. Kolding, Horsens, Skanderborg. Slutn. af Maj—Juni.

7. *Siócla* Cam.
(Encarsioneura Knw.).

Kraftig og plump Form. Indre Øjerande stærkt konvergerende. Lancetcellen med lang skraa Tværaare. 1. Bagkropsrygled delt. Bagbenene meget lange.

Kun 1 Art.

Fig. 110. Forvinge af Siobla Sturmi.

S. Stúrmi Kl. (Tvl. I, Fig. 21). Sort; Følehornene (undertiden undtagen Hannens inderste Led) rødlige, Cenchri gule, Pronotums Bagrand ofte rødlig. Bagkroppen hos Hunnen med 2.—4. og 9. Rygled gulrøde, 4. Led dog ofte mer eller mindre sort, hos Hannen er ogsaa de forreste Bugled gulrøde. Benene røde eller rødgule med sort Rod og sort Bagskinnebensspids. L. 9,5—11 mm.

Larven er gulliggrøn og har paa hvert Led 4 kegleformede, gullighvide Torne, paa 1. og sidste Led dog kun

2. Paa hvert Led endvidere en Halvkreds af 4—5 sorte Pletter omkring Sidefolden. Hovedet graagrønligt med sorte Øjne. Lever paa Balsamin (*Impatiens noli-metangere*).

Sjælden, kun kendt fra Horsens og Vejle. Juni—Juli.

8. *Pachyprótasis* Htg.

Kroppen langstrakt, slank. De indre Øjerande konvergerer ikke. Undersiden altid lysfarvet. Lancetcellen langt sammensnøret.

Fig. 111. Forvinge af Pachyprotasis rapæ.

Oversigt over Arterne.

1. Mesosternum og Mesopleuren helt bleggrønlige 1. antennáta.
   Mesosternum og Mesopleurer stærkt sorttegnede 2.
2. Baglaarene røde ..... 4. variegáta ♀.
   Baglaarene sort- og gultegnede ..... 3.
3. Bagkroppens Overside helt sort ..... 2. rápæ.
   Bagkropsleddene med hvide Bagrande, i hvert Fald i Leddenes Midtparti ..... 4.
4. Overhovedet glat skinnende ..... 3. símulans.
   Overhovedet svagt, men tydelig punkteret 4. variegáta ♂.

1. P. antennáta Kl. Grøn; en stor Plet paa Panden og Issen, en Plet paa Tindingernes øvre Del, den øverste Del af Baghovedet, Følehornenes Overside, Mesonotum undtagen Midtfligens Siderande og Scutellum, Pronotums Midte og Bagkroppens Overside sorte. Benene gulgrønne med en sort Linie paa Mellem- og Forskinneben og -fødder sjældnere ogsaa paa Laarene; paa Bagbenene er Skinnebenene undtagen ved Spidsen, og Fødderne delvis samt en Plet eller Linie paa Laarene sorte. L. 8—9 mm.

Larven ukendt.

Ikke almindelig. Lolland, Falster, Bornholm, Vejle, Horsens, Ry. Juni.

2. P. rápæ L. (Tvl. I, Fig. 22). Sort; Hovedet stærkt hvidlig tegnet, Undersiden af Hannens Følehornsled, Vingeskællene, Mesonotums Midtfligs Rande og Scutellum, mer eller mindre af Thorax' Underside, og ofte hele Bagkroppens Underside hvidlige. Benene hvidlige, For- og Mellembenene bagtil med en sort Linie, Bagbenene med Knæ og sædvanlig hele Skinnebenet samt Foden undtagen Roden sorte. L. 7—8 mm.

Larven er graa eller grønlig med olivengrøn eller rødlig Ryg, Siderne mørkere indfattede, ad Ryggens Midte 2 Punktlinier. Benenes Rod med en brunlig Streg og over denne en lignende Plet. Hovedet rødligt eller brunligt med mørkere Tegninger. Efter sidste Hudskifte er Larven ensfarvet grøn med sorte Øjefelter. Lever paa *Solidago, Scrophularia, Betonica* o. a. lave Planter og vistnok ogsaa paa Ask (*Fraxinus*).

Almindelig. Maj—August.

3. P. símulans Kl. Hoved og Thorax farvet omtrent som hos rapæ, dog er ogsaa Hunnens Følehorns Underside bleg, Pronotums Bagrand ligeledes. Paa Bagkroppen er Bugsiden bleg, Ryggen sort, Rygleddene fra 2. eller 3. med smalle hvide Bagrande bredest i Midten, Hannens sidste Rygled sort eller med bleg Længdestreg, Hunnens med en hvid Plet eller helt hvid. For- og Mellembenene bleggule, bagtil med en sort Linie, Bagbenene med hvidlige Hofter, Hofteringe og Forside af Laar og Skinneben, iøvrigt sorte. L. 7 mm.

Larven er lysegrøn med hvidlig pudrede Rynker, Siden med en blaaliggrøn Stribe. De sorte Spirakler ligger i en hvid Linie. Thorakalbenene noget brunlige. Hovedet lysebrunt, oventil med et Par mørkere Pletter. Efter sidste Hudskifte er Larven ensfarvet gulgrøn. Lever paa *Solidago* og *Scrophularia.*

Meget sjælden. Kun taget ved Tissø.

4. P. variegáta Fall. Hunnen ligner foregaaende, men har røde Baglaar og Bagskinneben, Bagkropsleddene oftest uden de hvide Bagrande, For- og Mellemlaarene er blegt gulrøde og paa Bagbenene er Hofter og Hofteringe ganske bleggule og Fødderne sorte med rød Rod. Hannen

adskiller sig fra foregaaende ved mørkere farvet Thoraxunderside og ved, at Følehornene er lange, af Længde med Kroppen (hos foregaaende er de kun noget længere end Bagkroppen) samt ved mindre Farveforskelle paa Benene og Thorax. L. 8—9 mm.

Larven er ukendt.

Temmelig almindelig. Maj—Juli.

9. *Macrophýa* Dahlb.

Kroppen ikke fuldt saa slank som foregaaende. Bagkroppen cylindrisk. Øjnene konvergerer næsten altid stærkt nedadtil. Lancetcellen med kort, lige Tværaare, eller meget kort sammensnøret.

Oversigt over Arterne.

1. Bagkroppen sort med rødt Tværbaand..... 2.
   Bagkroppen sort, uden rød Farve .... 3.
2. Baghofterne og hos Hannen ogsaa Laarenes Underside hvide..... 1. blánda.
   Bagbenene helt sorte ..... 2. annuláta.
3. De indre Øjerande konvergerer kun svagt nedefter, Linierne vil først mødes langt udenfor Clypeus..... 3. púnctum-álbum.
   De indre Øjerande konvergerer stærkt, Linierne vil mødes paa Clypeus ..... 4.
4. Baglaarene med rød Tegning ... 4. sanguinolénta.
   Baglaarene helt sorte ..... 5.
5. Vingemærket gult eller gulbrunt... 5. 12-punctáta.
   Vingemærket sortebrunt ..... 6.
6. Issen bagtil urandet ..... 6. albicíncta.
   Issen bagtil randet..... 7. ríbis.

1. M. blánda Fabr. Sort; Overlæben, Clypeus og Vingeskællenes Rand undertiden hvidlige, 2.—5. Bagkropsled røde baade foroven og forneden; især hos Hannen kan den røde Farve dog være indskrænket til Siderne. Benene sorte, For- og Mellembenenes Forsider og Hannens Forfødder hvidlige, Baghofternes Yderside hos Hunnen med en stor hvid Plet, en mindre hos Hannen og dennes

Baglaars Underside mer eller mindre hvid. Metaepimererne bagtil med et særligt lille Vedhæng. L. 11,5—12,5 mm.

Larven ukendt.

Kun kendt fra Lolland, Falster og Flatø. Juni.

2. M. annuláta Geoffr. (neglécta Kl.). Ligner foregaaende meget, kun er Benene sorte, hos Hunnen med Forlaar og Forskinneben, hos Hannen desuden Mellemlaar og Mellemskinneben, samt de tilsvarende Fødder fortil hvidlige. Metaepimererne med Vedhæng. L. 11,5—12,5 mm.

Larven er ukendt.

Temmelig almindelig paa Øerne. Juni.

3. M. púnctum-álbum L. Sort, paa Thorax kun Pronotums Bagrand, hos Hannen tillige Scutellum samt ofte en smal Rand paa Vingeskællene hvide. Hunnens Bagkrop med hvide Pletter paa Siden af de mellemste Rygled og 9. Rygled næsten helt hvidt. For- og Mellembenene hos Hunnen sorte, fra Knæene udefter for største Delen hvide, dens Bagben sorte med røde Laar og en hvid Plet paa Hoften og Skinnebensspidsen. Hannens Ben sorte, Forsiden af de 4 forreste Skinneben og Fødder og en Plet ved Bagskinnebenets Spids hvide. L. 7—8 mm. Hannen er overalt meget sjælden.

Larven er ensfarvet grøn, den lever paa Ask (*Fraxinus*), *Ligustrum*, samt paa Eg (*Quercus*) og Hvidtjørn (*Cratægus*).

Ikke almindelig. Nordsjælland, Tissø, Lolland, Falster, Bornholm, Boller. Kun Hunnen kendes her fra Landet. Maj—Juni.

4. M. sanguinolénta Gmel. Sort; Overlæben i hvert Fald hos Hannen hvid. Bagkroppen hos var. quadrimaculáta Fabr. med en hvid Plet paa Siden af de mellemste Bagkropsled. Benene sorte, de 4 forreste Ben med Ydersiden af Laar, Skinneben og ofte ogsaa Fødderne hvide; paa Bagbenene har Hoften en hvid Plet paa Siden, Hofteringen og undertiden Foden delvis hvide, Laaret rødt med sorte Knæ, Skinnebenene oftest røde med sort Spids, sjældnere sorte. L. 8—9 mm.

Larven ukendt.

Temmelig almindelig. Slutn. af Maj—Juli.

5. M. duódecimpunctáta L. Sort; Hunnens Overlæbe og Clypeus og Hannens Overlæbespids, Pronotums Baghjørner mest hos Hunnen og dennes Scutellum hvide. Bagkroppen med en hvid Plet paa Siden af 5. og 6. og sjældnere ogsaa 4. samt oven paa 9. Bagkropsled; hos Hannen kan disse Pletter dog være meget smaa eller manglende. Benene sorte, For- og Mellembenenes Forside mer eller mindre hvide, Hunnens Bagben med en Plet paa Hoften og Skinnebenets Overside foran Spidsen hvide, Hannens Bagben med endnu mindre hvidt. Metaepimeren med Vedhæng. L. 10—11,5 mm.

Larven er grønliggul, tværstribet. Hovedet glat, grønt med brune Øjne. Lever paa El (*Alnus*).

Temmelig almindelig. Juni.

6. M. albicíncta Schr. Sort; Munddelene og hos Hunnen 2 Pletter paa Issen, sædvanlig ogsaa Pronotums Bagrand og Vingeskællene samt sædvanlig Hunnens Scutellum (helt eller delvis) hvidlige. Bagkroppen med Bagranden af 1. og sidste eller især hos Hannen endnu flere Rygled hvide. Var. decípiens Knw. har dog helt sort Bagkrop. For- og Mellembenene sorte med mer eller mindre hvidlig Forside, Bagbenene sorte med en Plet paa Hoften i hvert Fald hos Hunnen, Hofteringene, ofte Laarenes Yderside, Knæene, en stor Plet foran Skinnebenenes Spids og sjældent smaa Streger paa Fodleddene hvide. L. 10—11 mm.

Larven er grønliggraa, Ryggen mørkere, mere blaaliggraa, de 2 Farver skilt ved den fine hvide Trachélinie. Over hvert Bagkropsspirakel og over 2. Thorakalben en sort Plet, desuden mindre Pletter over alle Benene. Over Ryg og Sider mørke skyggede Linier. Paa sidste Led en stor, rundagtig sort Plet. Hovedet lysebrunligt, Issen med en stor mørk Plet, Øjefelterne ogsaa mørke. Efter sidste Hudskifte er Larven lysegrøn. Lever paa forskellige Arter Hyld (*Sambucus nigra, racemosa, ebulum*).

Udbredt, men ikke almindelig. Maj.

7. M. ríbis Schr. Sort; Clypeus, Overlæben og Kindbakkernes Rod i hvert Fald hos Hannen mer eller mindre

hvide. Bagkroppen helt sort. Benene sorte med en Plet paa Hofterne, mer eller mindre af de forreste 4 Bens Forside, Bagbenenes Hofteringe, Knæ og en Plet foran Skinnebensspidsen hvide, alle Fødder mer eller mindre hvidringede. L. 8—10 mm.

Larven ligner foregaaende, men har et orangegult Hoved med sort Isseplet og en lignende Plet paa Bagkropsspidsen; ingen sorte Pletter paa Siderne. Paa *Sambucus.*

Sjælden. Kun kendt fra Vejle og Horsens. Juni—August.

Oversigt over de kendte Træ- og Bladhvepselarver, ordnede efter Værtplanterne.

I den følgende Oversigt er ogsaa medtaget saadanne Former, hvis Værtplanter ikke er kendt med Sikkerhed, forsaavidt man har grundet Formodning om, hvorpaa de lever.

Af Hensyn til de mange ukendte Larver og de, hvis Næring vil vise sig at være mere forskelligartet end nu kendt, er Larverne ved Værtplanter, der huser mange forskellige, kun grupperede i store Grupper. Ved Bestemmelsen maa da alle de paagældende Beskrivelser efterses og eventuelt ogsaa Beskrivelser af Larver, der lever paa botanisk nærstaaende Værtplanter.

Pteridophyta.

(Karsporeplanter).

I. *Felicinæ* (Bregner).

1. *Pteris aquilina* (Ørnebregne).

		Side
Inde i Bladstilken ...	Blasticotoma filiceti	26
Fritlevende	Selandria stramineipes ..	146
	Strongylogaster cingulata.	149
	— geniculata	149
	Stromboceros delicatulus.	149
	Poecilosoma excisum....	159
	Tenthredo livida	182
	— ferruginea	183
	— balteata	183

2. *Athyrium felix femina* (Fjerbregne).

Inde i Bladstilken ...	Heptamelus ochroleucus.	134

3. *Aspidium felix mas* (Mangeløv).

Fritlevende	Strongylogaster cingulata.	149
	Stromboceros delicatulus.	149

II. *Equisetinæ* (Padderokker).

1. *Equisetum palustre* og *limosum*.

Inde i Stænglen	Dolerus palustris	166

Gymnospermæ.

(Nøgenfrøede).

I. *Cupressaceæ.*

1. *Juniperus communis* (Ene).

		Side
Fritlevende	Monoctenus juniperi	59

II. *Abietaceæ.*

1. *Picea* (Gran).

Borer Gange i Veddet.	Sirex-Slægten	19-20
Kolonivis i et stort fælles Spind paa Grenene.....	Cephalaia-Slægten	30-31
Fritlevende, enlige:		
8 Par Gangvorter	Lophyrus hercyniæ	57
7 Par Gangvorter	Pachynematus nigriceps .	102
	— scutellatus	103
	Lygæonematus Saxeseni.	105
	— pini	105
	— compressus	106
	— ambiguus	106

2. *Abies pectinata* (Ædelgran).

Borer Gange i Veddet.	Sirex gigas	19

3. *Pinus* (Fyr).

Borer Gange i Veddet.	Sirex noctilis	19
	— juvencus.....	20
I et Spindrør, enlige eller i smaa Kolonier paa Grenene.....	Lyda-Slægten.....	28-30
Fritlevende	Lophyrus-Slægten	56-59

4. *Larix europæa* (Lærk).

Fritlevende	Camponiscus ovatus	67
	Holcocneme Erichsoni ..	97
	Lygæonematus Wesmaeli.	105
	— laricis....	107

Monocotyledones.

(Enkimbladede).

I. *Juncaceæ.*

1. *Juncus* (Siv).

Fritlevende	Selandria serva	145
	Dolerus spp.....	161-172

II. *Cyperaceæ.*

1. *Carex* (Star).

Fritlevende:		Side
7 Par Gangvorter	Pachynematus trisignatus	100
8 Par Gangvorter	Selandria serva	145
	Dolerus anthracinus	169

2. *Scirpus* (Kogleaks)

Fritlevende	Selandria serva	145
	Dolerus hæmatodes	170

III. *Gramineæ.*

1. *Phragmites communis* (Tagrør).

Inde i Stænglen	Calameuta filiformis	23

2. Kornsorter *(Secale, Triticum, Hordeum)*

Inde i Stænglen	Cephus pygmæus	24

3. Andre Græsser.

Inde i Stænglen	Cephus pygmæus	24
	— nigrinus	23
Fritlevende:		
7 Par Gangvorter	Pachynematus clitellatus	101
	— obductus	101
8 Par Gangvorter	Selandria Sixii	146
	Dolerus spp.	161-172
	Tenthredopsis litterata	194
	— Friesei	196
	— campestris	197

IV. *Convallariaceæ.*

1. *Convallaria.*

Fritlevende	Phymatocera aterrima	118

V. *Iridaceæ.*

1. *Iris.*

Fritlevende	Rhadinoceræa micans	118

Dicotyledones.

(Tokimbladede.)

I. *Salicaceæ.*

1. *Salix* (Pil).

Borer Gange i Veddet.	Xiphydria dromedarius	17

		Side
I Marvrøret af Skuddene	Janus luteipes	22
I Galler	Cryptocampus-Slægten.	71-74
	Pontania collactanea	76
	— vesicator	77
	— proxima	78
	— salicis	78
	— bella	79
	— pedunculi	80
Under den ombøjede eller omrullede Bladrand:		
Uden Gangvorter	Pamphilius silvaticus....	39
Med 7 Par Gangvorter	Pontania leucosticta	80
	— viminalis	81
	— puella	81
	— scotaspis	82
	— piliserris	82
Fritlevende:		
6 Par Gangvorter	Hylotoma coeruleipennis[1])	
7 Par Gangvorter	Hylotoma ustulata	48
	Pontania bipartita	82
	Pteronus salicis	85
	— dimidiatus	86
	— pavidus	87
	— nigricornis	88
	— melanaspis	89
	— curtispinis	89
	— hypoxanthus...	90
	— testaceus	90
	— miliaris	91
	— Bergmanni	91
	— brevivalvis	92
	Amauronematus histrio..	93
	— vittatus.	94
	— viduatus	94
	— fallax ..	95
	Holcocneme crassa	96
	Pristiphora fulvipes	111
	— conjugata....	113
8 Par Gangvorter	Cimbex lutea	41
	Trichiosoma vitellinæ ...	43
	Eriocampoides limacina..	138
	— annulipes.	139
	— varipes ...	139

[1]) Beskrivelsen af Larven under Hylotoma coeruleipennis (p. 48) gælder Hylotoma cyanella.

Den virkelige H. coeruleipennis-Larve er græsgrøn med svovlgule Sidefolder. Hovedet grønt med sorte Øjne og sortagtige Pletter paa Panden. Kroppen er hvælvet med flad Bugside, bredest paa Midten, bagtil trukket ud i en kegledannet Spids. Lever paa glatbladede Pile.

		Side
8 Par Gangvorter	Emphytus togatus	152
	Poecilosoma excisum	159
	— immersum	159
	Tenthredo atra	180
	— livida	182
	— ferruginea	183
	Rhogogaster punctulata	191
	— viridis	191

2. *Populus* (Poppel)

Borer Gange i Veddet.	Xiphydria dromedarius	17
	Tremex fuscicornis	18
I Grengaller	Cryptocampus pentandræ	71
I indrullede Blade	Pamphilius betulæ	37
	— silvaticus	39
Minerer i Blade	Phyllotoma ochropoda	132
Fritlevende:		
7 Par Gangvorter	Trichiocampus viminalis	65
	Pteronus salicis	85
	— pavidus	87
	— nigricornis	88
	— melanaspis	89
	— hypoxanthus	90
	— miliaris	91
	Amauronematus histrio	93
	Holcocneme brachyacantha	96
	Lygæonematus compressicornis	107
	Pristiphora conjugata	113
8 Par Gangvorter	Eriocampoides limacina	138
	— varipes	139
	Rhogogaster viridis	191

II. *Betulaceæ.*

1. *Alnus* (El)

Borer Gange i Veddet.	Xiphydria camelus	17
I indrullede Blade	Pamphilius depressus	35
Minerer i Bladene	Caliosysphinga Dohrni	129
	Phyllotoma vagans	133
Fritlevende:		
6 Par Gangvorter	Hylotoma atrata	49
7 Par Gangvorter	Camponiscus luridiventris	66
	Hemichroa crocea	67
	— alni	67
	Croesus septentrionalis	70
	— varus	70
	Pteronus oligospilus	90

		Side
7 Par Gangvorter	Pteronus polyspilus	91
	Nematus abdominalis ...	98
	— Klugi	98
8 Par Gangvorter	Cimbex connata	41
	Tomostethus ephippium .	123
	Eriocampa ovata	150
	— umbratica	150
	Poecilosoma pulveratum.	157
	Tenthredo atra	180
	— velox	181
	— ferruginea	183
	Rhogogaster picta	191
	— punctulata..	191
	— viridis	191
	Macrophya 12-punctata ..	203

2. *Betula* (Birk).

Borer Gange i Veddet.	Xiphydria camelus	17
I indrullede Blade....	Pamphilius depressus ...	35
	— betulæ	37
Minerer i Blade	Caliosysphinga pumila ..	129
	Phyllotoma nemorata....	132
Fritlevende:		
6 Par Gangvorter	Hylotoma fuscipes	48
7 Par Gangvorter	Hylotoma ustulata.....	49
	Priophorus padi.....	65
	Hemichroa alni	67
	Dineura Degeeri	68
	Croesus septentrionalis..	70
	Pteronus virescens.....	88
	— Bergmanni	91
	Nematus luteus [1])	
	Pristiphora betulæ	113
8 Par Gangvorter	Cimbex femorata.....	41
	Trichiosoma lucorum....	42
	— vitellinæ ...	43
	Eriocampoides limacina..	138
	— annulipes.	139
	— varipes ...	139
	Emphytus togatus.....	152
	Poecilosoma candidatum.	158
	Tenthredo atra.....	180

[1]) Beskrivelsen af Larven til Nematus luteus, p. 98, rettes til: Hvidliggrøn med skarpt afsat mørkt græsgrøn Rygfarve (undtagen paa 1. og sidste Led). Ryggens Midtlinie lysere. Hovedet blegt rødliggult, mat, med sorte Øjefelter og en mørkebrun Plet bestaaende af fine Punkter paa hver Side af Issen. Paa Birk.

III. *Corylaceæ.*

1. *Corylus avellana* (Hassel).

		Side
Fritlevende:		
7 Par Gangvorter	Amauronematus histrio..	93
	Pristiphora ruficornis....	110
8 Par Gangvorter	Eriocampoides annulipes.	139
	Tenthredo atra	180
	— velox	181
	— livida	182

2. *Carpinus betulus* (Avnbøg).

I indrullede Blade ...	Pamphilius silvaticus....	39
Fritlevende	Tenthredo velox	181
	Tenthredopsis sordida ...	195

IV. *Cupuliferæ.*

1. *Fagus silvatica* (Bøg).

Borer Gange i Veddet.	Tremex fuscicornis	18
Fritlevende	Cimbex femorata.....	41
	Tenthredo velox	181

2. *Quercus* (Eg).

I unge Skud	Janus cynosbati	22
Minerer i Bladene....	Scolioneura nana.....	127
	Fenusa pygmæa	130
Fritlevende:		
6 Par Gangvorter	Hylotoma atrata.....	49
8 Par Gangvorter	Trichiosoma lucorum ...	42
	Mesoneura opaca.....	116
	Periclista melanocephala.	121
	— pubescens.....	121
	Eriocampoides limacina..	138
	— annulipes.	139
	— varipes ...	139
	— cinxia	139
	Emphytus togatus	152
	— braccatus.....	154
	— serotinus	154
	Harpiphorus lepidus.....	155
	Macrophya punctum-album	202

V. *Ulmaceæ.*

1. *Ulmus* (Ælm).

Borer Gange i Veddet.	Xiphydria dromedarius ..	17

		Side
Minerer i Bladene....	Caliosysphinga ulmi	128
Fritlevende	Trichiocampus ulmi.....	64

VI. *Polygonaceæ.*

1. *Rumex* (Skræppe).

Fritlevende.....	Pachynematus rumicis ..	103
	Ametastegia equiseti.....	161
	— glabrata	161

2. *Polygonum* (Pileurt).

Fritlevende:		
7 Par Gangvorter	Pachynematus albipennis	102
8 Par Gangvorter	Ametastegia equiseti	161
	— glabrata	161
	Tenthredo mesomelas ...	178

VII. *Caryophyllaceæ.*

1. *Stellaria holostea* (Fladstjerne).

Fritlevende	Rhogogaster viridis	191

VIII. *Chenopodiaceæ.*

1. *Chenopodium album* (Gaasefod).

Fritlevende.....	Ametastegia equiseti	161
	— glabrata	161

IX. *Ranunculaceæ.*

1. *Ranunculus* (Ranunkel).

Minerer i Bladene....	Pseudodineura fuscula...	117
Fritlevende:		
7 Par Gangvorter	Amauronematus Fåhræi.	95
8 Par Gangvorter	Tomostethus fuliginosus.	123
	Monophadnus albipes ...	126
	Sciapteryx costalis	175
	Tenthredo mesomelas ...	178
	Rhogogaster viridis	191

2. *Thalictrum aquilegifolium* (Frøstjerne).

Fritlevende	Pristiphora tetrica.....	109

3. *Clematis erecta.*

Fritlevende eller i Galler paa Bladstilkene	Athalia lugens	144

X. *Berberidaceæ.*

1. *Berberis vulgaris.*

		Side
Fritlevende	Hylotoma berberidis.....	48

XI. *Cruciferæ* (Korsblomstrede).

Fritlevende	Athalia glabricollis	142
	— spinarum	143
	— lineolata	143

XII. *Violaceæ.*

1. *Viola tricolor* (Stedmodersblomst).

Fritlevende	Ametastegia glabrata	161

XIII. *Tiliaceæ.*

1. *Tilia* (Lind).

Fritlevende:

7 Par Gangvorter	Pristiphora ruficornis....	110
8 Par Gangvorter	Eriocampoides annulipes	139

XIV. *Geraniaceæ.*

1. *Geranium* (Storkenæb).

Fritlevende	Emphytus carpini.....	154

XV. *Balsaminaceæ.*

1. *Impatiens noli-me-tangere* (Springbalsamin).

Fritlevende...	Siobla Sturmi.....	198

XVI. *Aceraceæ.*

1. *Acer* (Ahorn).

Minerer i Bladene....	Fenusa hortulana.....	129
	Phyllotoma aceris.....	133

XVII. *Crassulaceæ.*

1. *Sedum* (Stenurt).

Fritlevende	Athalia lineolata	143
	Tenthredo atra.....	180

XVIII. *Ribesaceæ.*

1. *Ribes grossularia* og *rubrum* (Ribs og Stikkelsbær).

		Side
I Frugten	Hoplocampa chrysorrhoea	137
Fritlevende:		
7 Par Gangvorter	Pteronus ribesii	86
	— leucotrochus	86
	Pristiphora pallipes	111
	— pallidiventris	112
8 Par Gangvorter	Emphytus grossulariæ	155
	Ametastegia equiseti	161

XIX. *Rosaceæ.*

1. *Spiræa (Filipendula) ulmaria* (Mjødurt).

Inde i Stænglen	Hartigia xanthostomus	21
Fritlevende:		
7 Par Gangvorter	Cladius pectinicornis	63
	Pteronus spirææ	87
8 Par Gangvorter	Blennocampa tenuicornis	125
	Monophadnus geniculatus	126
	Emphytus calceatus	153
	— tener	154
	Tenthredo ferruginea	183
	Rhogogaster viridis	191

2. *Potentilla reptans* (Krybende Potentil).

Minerer i Bladene	Fenella nigrita	130
Fritlevende	Pristiphora pallidiventris	112

3. *Fragaria* (Jordbær).

I Bladrør	Pamphilius lucorum	38
Fritlevende:		
7 Par Gangvorter	Cladius pectinicornis	63
8 Par Gangvorter	Abia sericea	44
	Blennocampa geniculata	125
	Emphytus cinctus	152
	— calceatus	153
	Poecilosoma lituratum	158

4. *Geum* (Nellikerod).

Fritlevende:		
7 Par Gangvorter	Pristiphora pallidiventris	112
8 Par Gangvorter	Blennocampa subcana	125
	Monophadnus geniculatus	126

5. *Alchemilla vulgaris* (Løvefod).

		Side
Fritlevende:		
7 Par Gangvorter	Cladius pectinicornis....	63
8 Par Gangvorter	Blennocampa tenuicornis	125

6. *Rosa* (Rose).

I Bladrør eller under omrullet Bladrand..	Blennocampa pusilla	125
	Pamphilius balteatus	34
	— inanitus.....	38
Inde i unge Skud.....	Ardis bipunctata	120
Fritlevende:		
6 Par Gangvorter	Hylotoma enodis	47
	— cyanella [1]).....	48
	— rosæ.....	50
	— pagana.....	50
	Schizocera geminata	52
7 Par Gangvorter	Cladius pectinicornis ...	63
	Priophorus padi.....	65
8 Par Gangvorter	Blennocampa pusilla	125
	Eriocampoides limacina..	138
	— æthiops ..	139
	Emphytus cingulatus	152
	— cinctus.....	152
	— rufocinctus...	153
	— calceatus	153
	— serotinus	154
	Tenthredo atra.....	180
	— livida.....	182

7. *Rubus* (Brombær, Hindbær).

Fritlevende:		
6 Par Gangvorter	Hylotoma cyanella [1])	48
7 Par Gangvorter	Priophorus padi.....	65
	Pristiphora pallidiventris.	112
8 Par Gangvorter	Blennocampa alternipes .	125
	Monophadnus geniculatus	126
	Eriocampoides limacina .	138
	Emphytus rufocinctus ...	153
	Taxonus agrorum	160

8. *Agrimonia eupatoria* (Agermaane).

Minerer i Bladene....	Fenella nigrita	130

9. *Sanguisorba officinalis* (Kvæsurt).

Fritlevende	Cladius pectinicornis....	63

[1]) (Beskrivelsen staar under coeruleipennis).

XX. *Amygdalaceæ.*

		Side
1. *Prunus spinosa* (Slaaen).		
I Frugten	Hoplocampa flava	136
	— rutilicornis	137
I et stort fælles Spind paa Grenene	Neurotoma nemoralis	32
	— flaviventris	33
Fritlevende:		
7 Par Gangvorter	Lygæonematus biscalis	106
	Micronematus monogyniæ	114
8 Par Gangvorter	Pareophora nigricans	119
	Eriocampoides limacina	138
2. *Prunus domesticus* (Blommetræ).		
I Frugten	Hoplocampa brevis	135
	— flava	136
	— fulvicornis	137
I et stort fælles Spind paa Grenene	Neurotoma nemoralis	32
	— flaviventris	32
Fritlevende:		
7 Par Gangvorter	Pristiphora punctifrons	112
8 Par Gangvorter	Eriocampoides limacina	138
3. *Prunus padus* (Hæg).		
Fritlevende:		
7 Par Gangvorter	Priophorus padi	65
8 Par Gangvorter	Eriocampoides limacina	138
	Loderus vestigialis	173
4. *Prunus avium* og *cerasus* (Kirsebær).		
I Frugten	Hoplocampa flava	136
I et stort fælles Spind paa Grenene	Neurotoma nemoralis	32
	— flaviventris	33
Fritlevende:		
7 Par Gangvorter	Priophorus padi	65
8 Par Gangvorter	Eriocampoides limacina	138
5. *Amygdalus communis* (Mandeltræ).		
Fritlevende	Eriocampoides limacina	138
6. *Armeniaca vulgaris* (Aprikos).		
I Frugten	Hoplocampa fulvicornis	137

XXI. *Pomaceæ.*

1. *Cydonia vulgaris* (Kvæde).		
Fritlevende	Eriocampoides limacina	138
2. *Pyrus communis* (Pæretræ).		
I Frugten	Hoplocampa brevis	135
I et stort fælles Spind paa Grenene	Neurotoma flaviventris	33
Fritlevende	Eriocampoides limacina	138

		Side
3. *Pyrus malus* (Æbletræ).		
I Frugten	Hoplocampa testudinea	135
Fritlevende	Eriocampoides limacina	138
4. *Sorbus* (Røn).		
I Frugten	Hoplocampa alpina	136
I et stort fælles Spind paa Grenene	Neurotoma flaviventris	33
Fritlevende:		
7 Par Gangvorter	Priophorus padi	65
	Dineura testaceipes	69
	Pristiphora geniculata	109
8 Par Gangvorter	Trichiosoma sorbi	43
	Eriocampoides limacina	138
	Tenthredo fagi	181
	— livida	182
	Rhogogaster punctulata	191
5. *Cratægus* (Hvidtjørn).		
I Frugten	Hoplocampa cratægi	136
	— pectoralis	136
I et stort fælles Spind paa Grenene	Neurotoma flaviventris	33
Fritlevende:		
7 Par Gangvorter	Priophorus padi	65
	Dineura stilata	69
	Holcocneme lucida	97
	Pristiphora crassicornis	110
8 Par Gangvorter	Eriocampoides limacina	138
	Macrophya punctum-album	202

XXII. *Papilionaceæ.*

1. *Lotus corniculatus* (Kællingetand).		
Fritlevende	Allantus arcuata	187
2. *Trifolium* (Kløver).		
Fritlevende	Pteronus myosotidis	88
3. *Vicia cracca* (Vikke).		
Fritlevende	Pristiphora Staudingeri	111

XXIII. *Lythraceæ.*

1. *Lythrum salicaria* (Kattehale).		
Fritlevende	Ametastegia equiseti	161
	— glabrata	161

XXIV. *Oenotheraceæ.*

1. *Epilobium* (Dueurt). Side

Fritlevende	Poecilosoma excisum	159
	Tenthredo colon	183

2. *Fuchsia.*

Fritlevende	Tenthredo colon	183

3. *Circæa lutetiana* (Steffensurt).

Fritlevende	Tenthredo colon	183
	Rhogogaster viridis.....	191

XXV. *Cornaceæ.*

1. *Cornus sanguinea* (Kornel).

Fritlevende	Emphytus melanarius ...	153

XXVI. *Umbelliferæ.*

1. *Aegopodium podagrarium* (Skvalderkaal).

Fritlevende	Tenthredo flavicornis ...	181
	Allantus bifasciata	185

2. *Anthriscus silvester* (Kørvel).

Fritlevende	Tenthredopsis campestris	197

3. *Bupleurum falcatum* (Hareøre).

Fritlevende	Allantus arcuata	187

4. *Heracleum sphondylium* (Bjørneklo).

Fritlevende	Tenthredo mesomelas...	178
	— moniliata	180

XXVII. *Vacciniaceæ.*

1. *Vaccinium myrtillus* (Blaabær).

Fritlevende	Lygæonematus mollis ...	107
	Pristiphora quercus	112

2. *Vaccinium uliginosum* (Mosebølle).

Fritlevende	Lygæonematus mollis ...	107

XXVIII. *Primulaceæ.*

1. *Anagallis arvensis* (Arve).

Fritlevende	Poecilosoma luteolum ...	157

2. *Lysimachia* (Fredløs). Side
Fritlevende..... Poecilosoma luteolum ... 157

XXIX. *Borraginaceæ.*

1. *Myosotis* (Forglemmigei).
Fritlevende ..... Selandria cinereipes..... 147

2. *Symphytum officinale* (Kulsukker).
Fritlevende ..... Tenthredo procera 179

XXX. *Scrophulariaceæ.*

1. *Verbascum* (Kongelys).
Fritlevende ..... Allantus scrophulariæ... 186

2. *Scrophularia nodosa* (Brunrod).
Fritlevende ..... { Allantus scrophulariæ... 186; Pachyprotasis rapæ ..... 200; — simulans . 200 }

3. *Veronica* (Ærenpris).
Fritlevende ..... { Athalia lineolata ..... 143; — annulata . ..... 144; Tenthredo mesomelas... 178 }

4. *Melampyrum* (Kohvede).
Fritlevende ..... Athalia lineolata 143

XXXI. *Plantaginaceæ.*

1. *Plantago* (Vejbred).
Fritlevende ..... { Athalia lineolata ..... 143; Allantus marginella ..... 188 }

XXXII. *Labiatæ.*

1. *Betonica officinalis* (Betonie).
Fritlevende ..... Pachyprotasis rapæ 200

2. *Lamium* (Tvetand).
Fritlevende ..... Tenthredo atra..... 180

3. *Scutellaria galericulata* (Skjolddrager).
Fritlevende ..... { Athalia scutellariæ..... 143; — lineolata ..... 143 }

4. *Ajuga reptans* (Læbeløs).

		Side
Fritlevende	Athalia lineolata	143

5. *Mentha* (Mynte).

Fritlevende	Tenthredo atra.....	180
	Allantus marginella	188

6. *Lycopus europæus* (Sværtevæld).

Fritlevende	Athalia lineolata	143
	Allantus marginella	188

XXXIII. *Oleaceæ.*

1. *Syringa vulgaris* (Syren).

Fritlevende	Allantus vespa.....	187

2. *Fraxinus* (Ask).

Fritlevende	Tomostethus nigritus....	122
	Allantus vespa.....	187
	Rhogogaster punctulata..	191
	Pachyprotasis rapæ.....	200
	Macrophya punctum-album	202

3. *Ligustrum vulgare* (Liguster).

Fritlevende	Allantus vespa.....	187
	Macrophya punctum-album	202

XXXIV. *Gentianaceæ.*

1. *Menyanthes trifoliata* (Bukkeblad).

Fritlevende	Tenthredo atra	180
	— moniliata	180

XXXV. *Rubiaceæ.*

1. *Galium aparine* (Burresnerre).

Fritlevende	Blennocampa assimilis..	124

2. *Galium verum* (Gul Snerre).

Fritlevende	Rhogogaster fulvipes....	190

XXXVI. *Caprifoliaceæ.*

1. *Lonicera periclymenum* (Kaprifolium).

Fritlevende	Abia mutica.....	45
	Allantus vespa.....	187

2. *Lonicera xylosteum* o. a. Arter. Side

Fritlevende ..... { Abia loniceræ ..... 44 — fasciata ..... 45 Tenthredo livida ..... 182 Allantus vespa 187

3. *Symphoricarpus racemosus* (Snebær).

Fritlevende ..... { Abia fasciata ..... 45 Monoctenus juniperi .... 59 Tenthredo livida ..... 182 Allantus vespa 187

4. *Sambucus* (Hyld).

Fritlevende ..... { Macrophya albicincta.... 203 — ribis 204

5. *Viburnum opulus* (Kvalkved).

Fritlevende ..... { Tenthredo livida ..... 182 Allantus vespa..... 187

XXXVII. *Dipsacaceæ.*

1. *Succisa* (Djævelsbid).

Fritlevende ..... { Abia sericea ..... 44 Tenthredo atra 180

XXXVIII. *Compositæ.*

1. *Lappa* (Burre).

Fritlevende..... Tenthredo mesomelas ... 178

2. *Petasites* (Hestehov).

Fritlevende ..... { Tenthredo mandibularis . 178 — procera 179

3. *Tussilago farfarus* (Følfod).

Fritlevende ..... Tenthredo mandibularis . 178

4. *Artemisia campestris* (Bynke).

Fritlevende ..... Tenthredopsis campestris 197

5. *Solidago* (Gyldenris).

Fritlevende ..... { Pachyprotasis rapæ ..... 200 — simulans.. 200

Forkortede Forfatternavne.

Breb.	= Brebisson.	Latr.	= Latreille.
Br.	= Brischke.	Lep.	= Lepeletier de St. Fargeau.
Cam.	= Cameron.		
Dahlb.	= Dahlbom.	Müll.	= Müller.
Dalm.	= Dalman.	Newm.	= Newman.
D. T.	= Dalla Torre.	Oliv.	= Olivier.
Ensl.	= Enslin.	Pz.	= Panzer.
Eversm.	= Eversmann.	Retz.	= Retzius.
Fabr.	= Fabricius.	Schiö.	= Schiödte.
Fall.	= Fallen.	Schlechld.	= Schlechtendahl.
Forst.	= Forster.		
Först.	= Förster.	Schr.	= Schranck.
Geoffr.	= Geoffroy	Scop.	= Scopoli.
Gmel.	= Gmelin.	Steph.	= Stephens.
Hal.	= Haliday.	Sundev.	= Sundevall.
Htg.	= Hartig.	Th.	= Thomson.
Ill.	= Illiger.	Tischb.	= Tischbein.
Jur.	= Jurine.	Vill.	= Villers.
Kalt.	= Kaltenbach.	Voll.	= Vollenhoven.
Kl.	= Klug.	Westw.	= Westwood.
Knw.	= Konow.	Zadd.	= Zaddach.
Kriechb.	= Kriechbaumer.	Zett.	= Zetterstedt.
L.	= Linné.		

Litteratur.

E. & E. André: Spécies des Hymenoptères d'Europe et d'Algerie. I. Paris 1882.

W. Baer: Lophyrus similis Htg. (Naturwiss. Zeitschr. für Land- u. Forstwirtschaft 4. Jahrg. 1906 p. 84).

W. Baer: Über Laubholz-Blattwespen. (sammesteds 13. Jahrg. 1915 p. 226).

I. E. V. Boas: Det store Bladhvepseangreb paa Lærken i Almindingen 1839—47. (Tidsskrift for Skovvæsen, 9. Bd., A. p. 52).

I. E. V. Boas: Dansk Forstzoologi. Kbhvn. 1896—98.

Herm. Borries: Bidrag til danske Insekters Biologi. Hymenoptera I (Entomol. Medd. I Bd., 1888 p. 199).

Herm. Borries: De danske Lophyrus Arter og deres Udbredelse (sammesteds, III Bd., 1891, p. 97).

Herm. Borries: Iagttagelser over danske Naaletræ-Insekter. (Tidsskrift for Skovvæsen, 7. Bd., Række B., 1895, p. 1).

Herm. Borries: Naaletræernes Bladhvepse. (Entom. Medd. V. Bd., 1896, p. 201).

C. G. A. Brischke: Abbildungen und Beschreibungen der Blattwespen-Larven. 1 Lief. Berlin 1885.

C. G. A. Brischke & Zaddach: Beobachtungen über die Arten der Blatt- und Holzwespen I—VII. (Schriften der physich-ökonom. Gesellschaft in Königsberg og Danzig nat. Gesellsch. 1863—88).

P. Cameron: A. Monograph of the British Phytophagous Hymenoptera. I—IV. London 1882—93.

Dalla-Torre: Catalogus Hymenopterorum hucusque descriptorum. I. Lipsiæ 1894.

E. Enslin: Die Tenthredinoidea Mitteleuropas. I—III. (Deutsche Ent. Zeit. Beiheft 1912—14). Ikke fuldendt, fortsættes.

E. Enslin: Blatt- und Holzwespen i Insekten Mitteleuropas, Hymenoptera III. Stuttgart 1914.

N. Fritz: Bladhvepseangrebet i Vester-Palsgaards Plantage (Tidskrift for Landøkonomi. 4. R., 8. Bd., 1875, p. 474).

Th. Hartig: Die Familien der Blattwespen und Holzwespen. Berlin 1837.

Judeich & Nitsche: Lehrbuch der Mitteleuropäischen Forstinsektenkunde. I—II. 1895.

P. Jørgensen: De danske Arter af Bladhvepseslægten Pontania Costa (Chalastogastra) (Ent. Medd. 2. R. III Bd., 1906, p. 113).

P. Jørgensen: Beitrag zur Biologie der Blattwespen (Chalastogastra) (Zeit. wiss. Insektenbiol. II Bd., 1906, p. 347).

Fr. W. Konow: Bemerkungen über Blattwespen. Deutsche Ent. Zeit. XXVIII, 1884.

— Bemerkungen über Blattwespen. Deutsche Ent. Zeit. XXX, 1886.

— Die Gattung Allantus. Deutsche Ent. Zeit. 1888.

— Tenthredinidae Europae. Deutsche Ent. Zeit., 1890.

— Catalogus Tenthredinidarum Europae. Deutsche Ent. Zeit., 1890.

— Bemerkungen und Nachträge zum Cat. Tenthr. Eur. Deutsche Ent. Zeit., 1891.

— Analytische Uebersicht der europäischen Arten der Tenthredinidengattung Schizocera Latr. (Wiener Ent. Zeitg., XI, 1892).

— Systematische und kritische Bearbeitung der Tribus Lydini (Ann. Wiener Hofmus. 1897).

— Systematische und kritische Bearbeitung der Siricini. (Wiener Ent. Zeitg. 1998).

— Revision der Nematiden-Gattung Pontania Costa. (Zeit. f. Hymen. u. Dipt. 1901).

Fr. W. Konow: Die Nematiden-Gattung Pristiphora Latr. (Hymenoptera, Tenthredinidae) soweit derselbe bisher aus der palaearctischen Zone bekannt ist. Ann. Mus. Zool. Acad. Imp. Sci. St. Petersbourg. VII, 1902.
— Revision der Nematiden-Gattung Lygaeonematus Knw. (Hym.) id. 1904.
— Revision der Nematiden-Gattung Pachynematus Knw. (Hym.) id. 1903—04.
— Systematische Zusammenstellung der bisher bekannt gewordenen Chalastogastra (ufuldendt). Teschendorf 1901—05.
W. M. Linnaniemi: Zur Kenntniss der Blattminierer. Acta Soc. Fauna et Flora Fennica 37. Bd. Nr. 4, 1913.
F. D. Morice: Help-notes towards the Determination of British Tenthredinidae. Ent. Month. Mag. 1905 o. flg. Bd.
J. C. Nielsen: De danske Cryptocampus-Arters Biologi. Tidsskr. f. Skovvæsen. XVII, 1906, p. 256.
— Om Lyda stellatas Forekomst i Danmark. Tidsskr. f. Skovvæsen, 24. Bd., 1912, p. 69.
— En Bladhveps, Emphytus braccatus Gmel. i Egekulturer (sammesteds, 26. Bd., 1914, p. 23).
— Lophyrus similis Htg. (sammesteds, 27. Bd., 1915 p.138).
C. G. Thomson: Hymenoptera Scandinaviæ I. Lund 1871.
A. Tullgren: Svensk Insektfauna. 13 Hymenoptera, 4 Phytophaga I. Entom. Tidskrift, Stockholm 1908.

Navnefortegnelse.

(Synonymer er trykt med *Cursiv*).

1. Familier, Underfamilier og Slægter.

	Side		Side
Abia Leach	43	Blasticotominæ	26
Allantus aut.	184	Blennocampa Htg.	124
Ametastegia Costa	160	Blennocampini	114
Amauronematus Knw.	92		
Aprosthema Knw.	51	Calameuta Knw.	22
Ardis Knw.	119	Caliosysphinga Tischb.	128
Arge Schr.	46	Camponiscus Newm.	66
Athalia Leach	141	Cephalaia Pz.	30
		Cephidæ	20
Blasticotoma Kl.	26	Cephus Latr.	23

	Side
Cimbex Oliv.	39
Cimbecinæ	39
Cladius Kl.	63
Coenonura Th.	133
Croesus Leach.	69
Cryptocampus Htg.	70
Cyphona Dahlb.	52
Dineura Dahlb.	68
Dolerini	161
Dolerus Jur.	162
Emphytus Kl.	150
Empria Lep.	156
Encarsioneura Knw.	198
Eriocampa Htg.	150
Eriocampoides Knw.	137
Euura Newm.	70
Fenella Westw.	130
Fenusa Leach.	129
Harpiphorus Htg.	155
Hartigia Schiø.	21
Hemichroa Steph.	67
Heptamelus Hal.	133
Holcocneme Knw.	95
Hoplocampa Htg.	134
Hoplocampini	130
Hylotoma Latr.	46
Hylotominæ	45
Janus Steph.	22
Leptocerca Htg.	67
Leptocercus Th.	66
Leptopus Htg.	66
Loderus Knw.	172
Lophyrinæ	53
Lophyrus Latr.	53
Lyda Fabr.	28
Lydinæ	27
Lygæonematus Knw.	104
Macrocephus Schltd.	21
Macrophya Dahlb.	201
Mesoneura Htg.	115
Micronematus Knw.	113
Monoctenus Htg.	59
Monophadnus Htg.	126
Nematini	60
Nematus Jur	97
Neurotoma Knw.	32
Pachynematus Knw.	98
Pachyprotasis Htg.	199
Pamphilius Latr.	33
Pareophora Knw.	119
Paururus Knw.	19
Pelmatopus Kl.	116
Periclista Knw.	120
Perineura aut.	192
Perineura Htg.	188
Phyllotoma Fall.	131
Phymatocera Dahlb	117
Poecilosoma Th.	156
Poecilostoma Dahlb.	156
Pontania Costa	75
Priophorus Dahlb.	65
Pristiphora Latr.	108
Pseudodineura Knw.	116
Pteronus Jur.	83
Rhadinoceræa Knw.	118
Rhogogaster Knw.	189
Schizocera Latr.	51
Schizocera Lep.	52
Sciapteryx Steph.	175
Scolioneura Knw.	127
Selandria Leach.	144
Selandriini	140
Siobla Cam.	198
Sirex L.	18
Siricidæ	15
Siricini	17
Stromboceros Knw.	149
Strongylogaster Dahlb.	148
Synairema Htg.	188
Taxonus Htg.	160
Tenthredella Rohw.	176

	Side
Tenthredinidæ	24
Tenthredininæ	60
Tenthredinini	173
Tenthredo L.	176
Tenthredo Rohw.	184
Tenthredopsis Costa	192
Thomsonia Knw.	192
Thrinax Knw.	147
Tomostethus Knw.	121
Tremex Jur.	18
Trichiocampus Htg.	64
Trichiosoma Leach.	41
Xeris Costa	19
Xiphydrini	16
Xiphydria Latr.	16
Xyelinæ	25
Xyela Dalm.	25

2. Arter og Varieteter.

	Side
abdominalis Pz.	98
abdominalis Lep.	154
abdominalis Fabr.	157
abietinus Chr.	105
abietis L.	30
abietum Htg.	105
aceris Kalt.	133
acuminatus Th.	98
adumbrata Kl.	138
aeneus Htg.	171
aeneus Th.	172
aericeps Th.	167
aethiops Fabr.	139
affinis Fall.	124
agilis Kl.	161
agrorum Fall.	160
albicincta Schr.	203
albipennis Htg.	102
albipes Kl.	126
albopicta Th.	35
alni L.	67
alpina Zett.	136
alternipes Kl.	125
alternipes Th.	125
ambiguus Fall.	106
amerinae L.	71
amoena Grav.	186
analis Th.	146
angustus Htg.	72
annulata Fabr.	144
annulata Geoff.	202
annulipes Th.	173
annulipes Kl.	139
annulitarsis Th.	147
antennata Kl.	199
anticus Kl.	167
anthracinus Kl.	169
aperta Htg.	147
apicalis Kl.	154
appendiculatus Th.	111
arctica Th.	178
armatus Th.	110
arbuti Zadd.	38
arcuata Forst.	186
arvensis Pz.	31
assimilis Fall.	124
aterrima Kl.	117
atra L.	179
atrata Forst	49
atratula Dahlb.	139
atratus Ensl.	166
atricapillus Th.	169
aucupariæ Kl.	190
auranthiacus Htg.	82
auranthiacus Th.	87
balteata Kl.	183
balteatus Fall.	34
bella Zadd.	79
berberidis Kl.	48
Bergmanni Dahlb.	91
betulae Retz	113
betulae L.	37
betuleti Kl.	127
bicincta L.	184
bifasciata Müll.	185
bifida Kl.	52
bifida Th.	44

	Side
bilineatus Th.	98
bimaculatus Geoffr.	166
bipartita Lep.	82
bipunctata Kl.	120
biscalis Först.	106
bistriatus Th.	102
blanda Fabr.	201
braccatus Gmel.	153
brachyacanta Th.	96
brevicornis Zadd.	170
brevicornis Th.	168
brevicornis Fall.	52
brevís Kl.	135
brevispina Th.	41
brevitarsis Htg.	170
brevivalvis Th.	92
Brullei Dahlb.	65
calceatus Kl.	153
caliginosa St.	194
callicetus Th.	107
camelus L.	17
campestris Fabr.	29
campestris L.	197
candidatum Fall.	157
carbonarium Knw.	158
carbonarius Zadd.	170
carpini Htg.	154
cenchris Htg.	170
ciliaris L.	48
cinctus L.	152
cinereae Th.	78
cinereipes Th.	125
cinereipes Kl.	147
cinereipes Htg.	125
cingulata Kl.	148
cingulatus Lep.	152
cingulum Kl.	186
cinxia Kl.	139
chrysorrhoea Kl.	137
clitellatus Lep.	100
coeruleipennis Retz.	47
coeruleocarpa Htg.	96
coerulescens Geoff.	47
coerulescens Fabr.	50
colibri Christ.	143
collactanea Först.	76
colon Kl.	183
compressicornis Fabr.	107
compressus Htg.	106
confusus Ensl.	171
conjugata Dahlb.	113
connata Schr.	41
consobrina Kl.	175
coracinus Kl.	169
cordata Geoffr.	194
cordata Lep.	143
costalis Fabr.	175
crassa Fall.	96
crassicornis Htg.	110
crassipes Th.	76
crassulus Th.	80
crataegi Kl.	136
crocea Geoffr.	67
croceus Th.	91
curtispinis Th.	89
cyanella Kl.	47
cyanocrocea Forst.	50
cylindricornis Th.	51
cynosbati L.	22
Dahlbomi Th.	134
decipiens Knw.	203
Degeeri Kl.	68
delicatulus Th.	149
depressus Schr.	35
desertus Kl.	166
difformis Jur.	63
diluta Knw.	195
dimidiata Fall.	50
dimidiatus Lep.	86
dispar Kl.	179
distinguenda Stein.	185
Dohrni Tischb.	129
dorsata Knw.	195
dorsatus Cam.	56
dorsatus Fabr.	59
Drewseni Th.	64
dromedarius Fabr.	17
dubia Strøm.	182
dubius Gmel.	123
dubius Kl.	166
duodecimpunctata L.	203

	Side
eborina Kl.	149
eglanteriæ Kl.	167
elongatus Th.	171
enodis L.	47
ephippium Pz.	123
equiseti Fall.	161
eradiatus Htg.	64
eremita Th.	58
Erichsoni Htg.	97
erythrocephala L.	28
erythrogaster Th.	113
erythropus Ensl.	167
excisa Th.	197
excisum Th.	158
Fåhraei Th.	94
fagi Pz.	180
fallax Lep.	95
fasciata L.	45
femoralis Steph.	194
femorata L.	40
ferrugatus Lep.	168
ferruginea Schr.	182
ferruginea Pz.	136
filiceti Kl.	26
filicornis Th.	114
filiformis Eversm.	23
filiformis Kl.	154
flava L.	136
flavens Kl.	146
flavescens Th.	146
flavicornis Fabr.	181
flavilabris Gimm.	180
flaviventris Pz.	32
foveifrons Th.	147
fraxini Th.	110
Friesei Knw	196
fuliginosus Schr.	123
fulvicornis Kl.	137
fulvipes Fall.	111
fulvipes Scop.	190
fumosus Zadd.	170
fumosus Steph.	172
funereus Kl.	123
fuscicornis Fabr.	18
fuscipennis Fall.	123
fuscipes Fall.	48
fuscomaculatus Först.	87
fuscula Kl.	117
Fürstenbergensis Knw.	146
gagathinus Kl.	123
gallarum Htg.	78
gallicola Steph.	78
geminata Kl.	52
gemmarum Zadd.	73
geniculata Th.	52
geniculata Th.	149
geniculata Steph.	125
geniculata Htg.	109
geniculatus Htg.	126
genucinctus Zadd.	173
Gessneri André	168
gibberosa Knw.	196
gibbosus Htg.	171
gigas L.	19
gilvipes Kl.	172
glabrata Fall.	161
glabricollis Th.	142
gonager Fabr.	169
grossulariae Htg.	155
guttatum Th.	158
Gyllenhali Dahlb.	36
haematodes Schr.	170
helicinus Th.	76
hercyniæ Htg.	57
hieroglyphica Christ.	29
histrio Latr.	36
histrio Lep.	93
hortorum Kl.	34
hortulana Kl.	129
humeralis Zett.	94
hypotrophica Htg.	30
hypoxanthus Først.	90
ignobilis Kl.	179
immersum Kl.	159
immundus Th.	103
imperfectus Zadd.	102
inanis Kl.	37
inanitus Vill.	37
inornata Cam.	195
intermedia Th.	128

	Side
intermedius Cam.	169
interstitialis Th.	145
ischnocerus Th.	80
Julii Breb.	26
juniperi L.	59
juvencus L.	20
Kirbyi Th.	100
Klugi Dahlb.	98
Klugi Steph.	158
Klugi Th.	154
Lachlaniana Cam.	180
lacteus Th.	89
lactiflua Kl.	198
laetus Jørgens	73
laricis Htg.	106
lateralis Fabr.	190
lateritius Kl.	168
lepidus Kl.	155
leucosticta Htg.	80
leucotrochus Htg.	86
liberta Kl.	143
limacina Retz.	138
lineolata Lep.	143
liogaster Th.	168
litterata Geoffr.	194
lituratum Gmel.	158
livida L.	182
longicorne Th.	159
longicornis Htg.	126
longiserra Th.	95
lonicerae L.	44
lucens André	172
lucida Pz.	97
lucorum L.	42
lucorum Fabr.	38
lugens Kl.	144
luridiventris Fall.	66
lutea Th.	40
lutea L.	41
luteipes Lep.	22
luteiventris Kl.	123
luteolum Kl.	157
luteus Fabr.	98
macula Kl.	148
maculata Geoffr.	177
madidus Kl.	168
mandibularis Fabr.	178
marginatus Lep.	36
marginella Fabr.	188
mediater Ensl.	167
medullariae Htg.	71
melanarius Kl.	153
melanaspis Htg.	89
melanocarpa Htg.	109
melanocephala Fabr.	120
melanocephalus Htg.	86
melanura Th.	51
mesomelas L.	178
metallica Kl.	49
micans Kl.	118
microcephala Kl.	133
microcephala Lep.	194
microcercus Th.	89
miliaris Pz.	91
mimus Knw.	90
minuta Dahlb.	130
miricolor Knw.	168
mixta Kl.	147
mollis Htg.	107
moniliata Kl.	180
monogyniæ Htg.	114
morio Fabr.	147
muliebris Ensl.	170
multiplex Zadd.	86
mutica Th.	44
myosotidis Fabr.	88
nana Kl.	127
nassata Th.	194
nassata L.	195
neglecta L.	202
nemoralis L.	32
nemorata Fall.	132
niger L.	171
nigerrimus Kl.	122
nigra Th.	136
nigricans Knw.	123
nigratus Müll.	170
nigricans Kl.	119
nigricans Th.	129

	Side
nigriceps Htg.	102
nigricornis Leach.	44
nigricornis Lep.	88
nigrifrons Knw.	81
nigrinus Th.	23
nigrita Westw.	130
nigritus Fabr.	122
nigriventris Ensl.	183
nigronotata Cam.	196
nitens Zadd.	169
nobilis Knw.	179
noctilio Fabr.	19
notha Kl.	186
obductus Htg.	101
oblongus Cam.	170
obsoleta Kl.	178
obtusum Th.	159
ochroleucus Hal.	134
ochropoda Kl.	132
ochropus Th.	82
oligospilus Först.	89
olivacea Kl.	182
olivaceus Th.	103
opaca Htg.	116
ovata L.	150
ovatus Zadd.	66
padi L.	65
pagana Pz.	50
pallescens Htg.	103
palliatus Th.	90
pallicarpus Htg.	100
pallida Knw.	195
pallida Steph.	40
pallidiventris Fall.	112
pallidus Kl.	56
pallipes Zett.	34
pallipes Lep.	111
pallipes Fall.	59
pallipes Fall.	108
pallipes Kl.	24
palmatus Kl.	172
palustris Kl.	166
papillosus Th.	88
pavidus Lep.	87
pectinicornis Geoffr.	63
pectoralis Th.	136
pedunculi Htg.	80
pentandræ Th.	71
picipes Kl.	169
picta Kl.	190
picticeps Cam.	196
piliserris Th.	82
pilosulus Th.	23
pineti Zadd.	81
pini L.	57
pini Retz.	105
polyspilus Först.	91
pratensis L.	167
pratorum Fall.	173
procera Kl.	179
prolongata Geoffr.	17
proxima Lep.	78
prussicus Zadd.	80
pubescens Zadd.	121
puella Th.	81
pulveratum Retz.	157
pumila Kl.	128
punctata Fabr.	32
punctatus Kl.	123
puncticeps Th.	111
puncticollis Th.	169
punctifrons Th.	111
punctipleuris Fabr.	101
punctulata Kl.	191
punctulatus Th.	101
punctum-album L.	202
pusilla Kl.	125
pusilla Dalm.	26
pygmaea Kl.	129
pygmaeus L.	24
quadricincta aut	187
quadricinctus Th.	23
quadrimaculata Fabr.	202
quercus Htg.	112
rapae L.	200
ribesii Scop.	86
ribis Schr.	203
rosae L.	49
rosae L.	143
rosarum Kl.	49
rubi Pz.	188

	Side
rufa Pz.	67
rufatus Ensl.	170
rufescens Htg.	93
ruficornis Oliv.	110
rufipennis Fabr.	182
rufipes Lep.	64
rufiventris Fabr.	182
rufocinctus Retz.	153
rufonotatus Ensl.	168
rufus Kl.	58
rugosulus D. T.	171
rumicis Fall.	103
rutilicornis Kl.	137
saliceti Fall.	73
salicis Chr.	78
salicis L.	85
sanguinicollis Kl.	171
sanguinolenta Gmel.	202
saxatilis Htg.	166
Saxeseni Htg.	105
scabrivalvis Th.	94
scalaris Kl.	191
Scopoli Lep.	179
scotaspis Först	81
scrophulariae L.	186
scutellariae Cam.	143
scutellatus Htg.	103
scutellaris Fabr.	197
septentrionalis L.	69
sericea L	44
serotinus Müll.	154
serotinus Kl.	154
sertifer Geoffr.	58
serva F.	145
signata Fabr.	31
silvarum Fabr.	40
silvaticus L.	38
similis Htg.	58
simplex D. T.	181
simulans Kl.	200
Sixii Voll.	145
sorbi Htg.	43
sordida Kl.	194
spectrum L.	19
spinarum Htg.	143
spiraeae Zadd.	87
Staudingeri Ruthe	111
stellata Christ.	29
stilata Kl.	68
stramineipes Kl.	146
striatus Th.	95
striatus Htg.	94
Sturmi Kl.	198
subcana Zadd.	125
submuticum Th.	158
subserrata Th.	125
succinctus Kl.	151
suffusa Htg.	34
tarda Kl.	51
temporalis Th.	146
temula Scop.	184
tener Fall.	154
tenuicornis Kl.	125
testaceipes Br.	73
testaceipes Kl.	69
testaceus Th.	90
testudinea Kl.	135
tetrica Zadd.	109
thalictri Kriechb.	109
thoracica Geoffr.	194
tibialis Kl.	153
timidus Kl.	166
togatus Pz.	151
togatus Fabr.	152
tricincta Fabr.	187
tridens Knw.	159
triplicatus Kl.	167
tristis Fabr.	166
trisignatus Först.	100
truncatus Th.	105
turgidus Zadd	99
ulmi L.	64
ulmi Sundev.	128
umbratica Kl.	150
uncta Th.	125
ustulata L.	48
vafer L.	35
vagans Fall.	132
vagus Fabr.	101

	Side
Wahlbergi Th.	96
Vallisnierii Htg.	78
variegata Fall.	200
varipes Kl.	139
varispinus Th.	169
varus Vill.	70
velata Zadd.	109
velox Fabr.	181
venustus Zadd.	73
ventralis Th.	98
vesicator Brem.	77
Wesmaëli Tischb.	105
Westermanni Th.	81
vespa Retz.	187
vestigialis Kl.	173
viduatus Zett.	94
viminalis Fall.	65
viminalis Htg.	80
violascens Th.	41
virens Kl.	56
virescens Htg.	88
viridis L.	191
vitellinae L.	42
vittata Knw.	195
vittatus Lep.	94
xanthocarpus Htg.	101
xanthoceros Steph.	149
xanthostomus Everm.	21
Zetterstedti Th.	88
zona Th.	185
zona Kl.	187
zonula Kl.	185